

ประวัติศาสตร์การเมืองคริสเตียนเลบานอนและการพัฒนาประชาธิปไตย
บนหลัก Confessionalism ระหว่างปี 1975-1990

โดย

ปรีชา กิจบุญชู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการระหว่างประเทศและการทูต

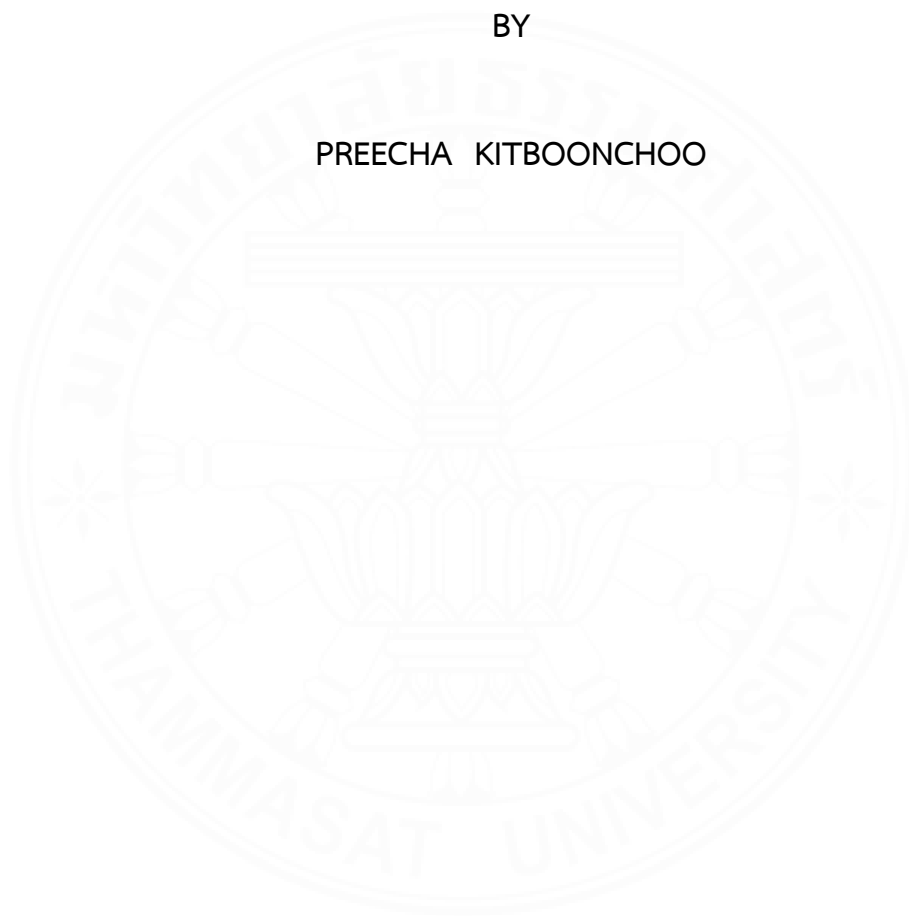
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2565

THE POLITICS HISTORY OF LEBANESE CHRISTIAN AND
THE DEMOCRATIC DEVELOPMENT OF
THE CONFESSIONAL SYSTEM
1975-1990

BY

PREECHA KITBOONCHOO

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER DEGREE OF POLITICAL SCIENCE
IN INTERNATIONAL RELATIONS AND DIPLOMACY
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2022

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

วิทยานิพนธ์

ของ

ปรีชา กิจบุญชู

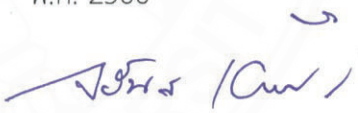
เรื่อง

ประวัติศาสตร์การเมืองเลบานอนและการพัฒนาประชาธิปไตยบนหลัก Confessionalism
ระหว่างปี 1975-1990

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2566

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ เหลืองประภัสร์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ศาสตราจารย์ ดร.จรัญ มะลูลีม)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ดร.ศราวุฒิ อารีย์)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุรี พ่วงศ์เจริญ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ประวัติศาสตร์การเมืองคริสเตียนเลบานอนและการพัฒนาประชาธิปไตยบนหลัก Confessionalism ระหว่างปี 1975-1990
ชื่อผู้เขียน	ปรีชา กิจบุญชู
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การระหว่างประเทศและการทูต รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์ ดร.จรัญ มะลูลีม
ปีการศึกษา	2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองของชาวคริสต์ในเลบานอนภายใต้ระบบการเมืองแบบสารภาพ ผ่านทฤษฎีการปะทะทางอารยธรรมที่ให้ความสำคัญกับการทำให้ทันสมัย โดยตั้งสมมติฐานว่าการมีตัวตนของชาวคริสต์ในประเทศเลบานอนทำให้ระบอบประชาธิปไตยยังคงถูกรักษาไว้ในระบบการเมือง รวมถึงระบบสารภาพก็ยังคงมีอิทธิพลต่อการดำรงรักษาระบอบประชาธิปไตยไว้และส่วนสุดท้ายคือการศึกษากระบวนการทำให้ทันสมัยเปรียบเทียบระหว่างชาวคริสต์และมุสลิมในเลบานอนว่ากลุ่มตัวอย่างใดส่วนมีส่วนทำให้ระบอบประชาธิปไตยของเลบานอนยังคงมีเสถียรภาพในภาวะสงครามกลางเมืองระหว่างปี 1975 ถึง 1990 ซึ่งมีโจทย์เกี่ยวกับการทำให้ทันสมัยที่คิดค้นโดย ชามูเอล ฮันดิงตัน จำนวน 6 ข้อสำหรับการใช้ในการเปรียบเทียบตัวแปรซึ่งก็คือ สถาบันปกครองของรัฐ นักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่มีบทบาทในช่วงเวลาดังกล่าวว่ามีกระบวนการออกนโยบายการเมืองที่สนับสนุนโจทย์ทั้ง 6 ข้ออย่างไร แล้วจึงนำผลที่ได้มาคำนวณคะแนนเพื่อใช้เปรียบเทียบและวิเคราะห์เพื่อตีความ

ผลการวิเคราะห์ที่ได้พบว่าคะแนนของทั้งสองศาสนามีจำนวนที่เท่ากัน โดยคะแนนของปัจจัยภายในหรือผลการเปรียบเทียบภายในประเทศชาวคริสต์มีคะแนนต่อชาวมุสลิมที่ 33 ต่อ 28 ทำให้ชาวคริสต์มีความสำคัญต่อการเมืองเลบานอนทั้งในแง่ของการรักษาระบอบประชาธิปไตยและการรักษาระบบสารภาพอันเป็นเอกลักษณ์ของเลบานอนและยังป้องกันไม่ให้อิทธิพลของระบอบประชาธิปไตยถูกทำลายโดยระบอบอื่น ๆ ของมหาอำนาจในภูมิภาคที่พยายามแผ่อิทธิพลเข้ามา ในส่วนของปัจจัยภายนอกหรือกลุ่มประเทศพันธมิตรของทั้งสองฝ่ายในสงครามกลางเมืองเลบานอนได้ผลคะแนนของ

ฝ่ายมุสลิมมีมากกว่าเพราะพันธมิตรฝ่ายมุสลิมต่างก็ต้องการให้เลบานอนเป็นแนวกันอิทธิพลของประเทศที่เป็นอริกับประเทศของตน ด้วยภูมิรัฐศาสตร์ที่ห่างไกลจากเลบานอนบวกกับความขาดแคลนในทรัพยากรที่จะใช้แนวทางการทำสงครามเพื่อปราบปรามอีกฝ่ายจึงทำให้สุดท้ายจึงเลือกใช้แนวทางสันติวิธีเพื่อยับยั้งไม่ให้สงครามกลางเมืองสามารถเกิดขึ้นในเลบานอนได้อีกจึงจะเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุดโดยมีชาวคริสต์เป็นหัวใจสำคัญในการยุติสงครามและท้ายที่สุดระบอบประชาธิปไตยก็กลายเป็นแกนกลางในการแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองและศาสนา

จากการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจำกัดความของข้อตกลงแห่งชาติปี 1943 ควรเป็นสัญลักษณ์ของความร่วมมือและการแชร์อำนาจระหว่างฝ่ายต่าง ๆ และไม่ควรมีอิทธิพลแค่เครื่องกำหนดหน่วยของการแบ่งเขตเลือกตั้ง นี่จึงจะสามารถเพิ่มความเข้มแข็งให้รัฐบาลกลาง จึงจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจที่เลบานอนเผชิญอยู่ในปัจจุบัน

คำสำคัญ: ประชาธิปไตยแบบสารภาพ, การทำให้ทันสมัย, ประชาธิปไตยวิวัฒน์

Thesis Title	THE POLITICS HISTORY OF LEBANESE CHRISTIAN AND THE DEMOCRATIC DEVELOPMENT OF THE CONFESSIONAL SYSTEM 1975-1990
Author	Preecha Kitboonchoo
Degree	Master of Political Science
Major Field/Faculty/University	International Relations and Diplomacy Political Science Thammasat University
Thesis Advisor	Professor Jaran Maluleem, Ph.D.
Academic Year	2022

ABSTRACT

This research was qualitative. To study the political history of Christians in Lebanon under the confessional political system. through the theory of civilization collisions with a focus on modernization It assumes that the presence of Christians in Lebanon allows democracy to be maintained within the political system. Including the confession system, it still influences the preservation of democracy and the final part is the study of the modern and Muslim process in Lebanon that any sample group contributes to the democracy of Lebanon still. Stability in the Civil War between 1975 and 1990, which contains six modernization problems developed by Samuel Huntington for comparison variables, namely state government institution Politicians or political parties that played a role during that time, how did the process of issuing political policies support all 6 questions, then use the results obtained to calculate the scores for comparison and analysis for interpretation?

The results of the analysis revealed that the scores for both religions were the same. The score of internal factors, or internal comparisons, Christians scored against Muslims at 33 to 28, making Christians important to Lebanese politics both in terms of preserving democracy and preserving Lebanon's unique system of confession.

prevent democracy from being challenged by other regimes of the great powers in the region trying to spread their influence. In terms of external factors or allies of both sides in the civil war, Lebanon gained more votes on the Muslim side because the Muslim allies wanted Lebanon to be a barrier to the influence of hostile countries. Due to the geopolitical distance from Lebanon, coupled with the lack of resources to use war methods to suppress the other party, it eventually chose to use nonviolent methods to stop the civil war from occurring in Lebanon again. It was the most effective method, with Christians at the heart of ending wars, and democracy ultimately becoming central to resolving political and religious conflicts.

from this research, It has been suggested that the 1943 National Agreement's definition should be a symbol of cooperation and power sharing between the parties. And it should not only influence the unit of constituency divisions. This can then strengthen the central government. This will lead to solving the economic problems that Lebanon is currently facing.

Keywords: Confessionalism democracy, Modernization, Democratization

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอบพระคุณศาสตราจารย์ จรัญ มะลูลีม ผู้มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี ด้วยการรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รวมถึงยังช่วยชี้แนะถึงข้อผิดพลาด แนะนำตำราต่าง ๆ และเพิ่มเติมส่วนที่ยังขาดไปทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ วสันต์ เหลืองประภัสร์ ที่สละเวลาเป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์และยังได้ช่วยแนะนำการ ปรับแก้ส่วนต่าง ๆ ให้ออกมีคุณภาพ และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่นักวิชาการปฏิบัติหน้าที่มีส่วน ในการประสานงานกับอาจารย์ท่านต่าง ๆ ฉบับนี้รวมถึงการติดตามความก้าวหน้าของวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำแนวทางในการวางแผนศึกษาตลอดทุกปีการศึกษาให้ผู้นิพนธ์สามารถจัดตาราง การทำงานและการทำวิทยานิพนธ์ออกมาได้ดีจึงจบวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วง

ขอขอบพระคุณคุณพ่อสมทัย และคุณแม่อังคณา กิจบุญชู ที่ได้เสียสละเงินทุนและ เสียสละเวลาสำหรับการศึกษาตลอดการศึกษาในระดับปริญญาโทของกระผม ขอขอบคุณสราลี กิจบุญชู น้องสาวผู้คอยประสานงานติดต่อกับคุณแม่ในเรื่องค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และคอยรายงาน การศึกษานี้ให้กับทางบ้านแทนกระผม ขอขอบคุณวีรยุทธ กิจบุญชูน้องชายคนสุดท้อง ผู้กระตุ้นให้ผม ทำการศึกษานี้ให้สำเร็จในช่วงวิกฤติโควิด 19 ซึ่งกำลังใจผมตกต่ำที่สุด สุดท้ายขอขอบคุณคุณธนศ เทวินสถิตย์ เพื่อนและคู่ชีวิตของผมที่ได้ให้การสนับสนุนในด้านของการจัดหาตำราจากต่างประเทศ รวมถึงสนับสนุนที่พักอาศัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ตลอดหลายปีที่ผ่านมา ขอให้ทุกคนประสบพร ชัยให้ชีวิตมีความสุขความจำเริญและขอพระเจ้าอำนวยการ

ปรีชา กิจบุญชู

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ขอบเขตการศึกษา	5
1.4 สมมติฐาน	5
1.5 วิธีการศึกษา	5
1.6 นิยามศัพท์	6
1.6.1 ศาสนาคริสต์ตะวันออก (Eastern Christianity)	6
1.6.2 นิกายมาโรไนท์ (Maronite Church)	6
1.6.3 รัฐฆราวาส (Secular State)	6
1.6.4 Confessional Democracy	6
1.6.5 การทำให้ทันสมัย (Modernization)	6
1.6.6 ดิมมีย (Dhimmi)	7
1.6.7 ศาสนนิกายปกครอง (Sectarianism)	7
1.6.1 ศาสนาคริสต์ตะวันออก (Eastern Christianity)	7
1.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
1.7.1 บทนำแห่งตะวันออกกลาง โดย จรัญ มะลูลีม (2534)	7
1.7.2. Lebanon War& Politics in A Fragmented by Chales Winslow (2533)	7

	(7)
1.7.3 Religion, Democracy, and the Twin Tolerations by Alfred C. Stepan (2543)	8
1.7.4 Consociational Democracy in Lebanon A Flawed System of Governance by Joseph G. Jabra & Nancy W. Jabra	8
1.7.5 การดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐ ต่อปรากฏการณ์อาหรับสปริงในตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ: กรณีศึกษาประเทศตูนิเซีย อียิปต์ ลิเบียและเยเมน โดย จริญญาวัฒน์ ไยนิรัตน์ (2556)	9
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 การปะทะทางอารยธรรม (Clash of Civilization)	10
2.1.1 การทำให้เป็นตะวันตก	13
2.1.2 ภาษา	15
2.1.3 ศาสนาสากล (Universal Religious)	15
2.1.4 ตะวันตกและการทำให้ทันสมัย (West and Modernization)	16
2.1.4.1 คริสต์ศาสนาฝ่ายตะวันตก	17
2.1.4.2 ภาษาของชาวตะวันตก	17
2.1.4.3 การแยกศาสนาออกจากการปกครอง	17
2.1.4.4 หลักนิติธรรม (Rule of Law)	17
2.1.4.5 ความเป็นพหุนิยมทางสังคม (Social Pluralism)	18
2.1.4.6 รูปร่างความเป็นตัวแทน (Representative Bodies)	18
2.1.4.7 ความเป็นปัจเจกนิยม	18
2.1.5 การเตรียมความพร้อมในการตีความ	19
2.1.5.1 การตีความปัจจัยภายใน	19
2.1.5.2 การตีความปัจจัยภายนอก	23
2.1.5.3 ข้อพึงระวังในการตีความปัจจัยภายในและภายนอก	25
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	29
3.1 คริสต์ศาสนาในเลบานอน	29

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างคริสตจักรและอาณาจักร	33
3.2.1 สมัยออตโตมัน	33
3.2.2 สมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2	33
3.3 คริสต์ศาสนาในพรรคการเมืองสมัยใหม่	34
3.3.1 Kata'eb Party	34
3.3.2 Syrian Social Nationalist Party	35
3.3.3 Lebanon Force	36
3.3.4 Lebanese Communist Party	37
3.3.5 Marada Movement	38
3.4 ศาสนาอิสลามในเลบานอน	39
3.4.1 นิกายซุนนี	39
3.4.2 นิกายชีอะฮ์	40
3.4.3 นิกายดรูซ	41
3.5 ศาสนาอิสลามในพรรคการเมืองสมัยใหม่	43
3.5.1 Progressive Socialist Party	43
3.5.2 Amal Movement Party	44
3.5.3 Hezbollah Party	45
3.6 ประวัติศาสตร์การเมืองเลบานอน	47
3.6.1 เลบานอนยุคอาณานิคมของฝรั่งเศส	47
3.6.2 เลบานอนยุคเอกราช	50
3.6.3 เลบานอนยุคสงครามกลางเมือง	53
3.6.4 ระบบการเมือง Consociational Democracy และพหุนิยมใน การเมืองเลบานอน	55
3.7 กลุ่มการเมืองและพรรคการเมืองในระหว่างสงครามกลางเมือง	61
3.7.1 กลุ่มการเมืองภายใน	61
3.7.2 กลุ่มการเมืองภายนอกประเทศ	63
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	76
4.1 การตีความปัจจัยภายใน	76
4.1.1 สถาบันประธานาธิบดีในเลบานอน	76

4.1.2 บทบาทพรรคการเมืองศาสนาคริสต์ในเลบานอน	93
4.1.3 สถาบันนายกรัฐมนตรีในเลบานอน	100
4.1.4 บทบาทพรรคการเมืองศาสนาอิสลามในเลบานอน	106
4.2 การตีความปัจจัยภายนอก	118
4.2.1 พันธมิตรอาหรับ	118
4.2.2 พันธมิตรตะวันตก	137
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	153
5.1 อภิปรายผล	153
5.1.1 อภิปรายปัจจัยภายใน	153
5.1.2 อภิปรายปัจจัยภายนอก	157
5.2 ข้อสรุป	161
5.3 ข้อเสนอแนะ	162
5.3.1 การพัฒนาทฤษฎี Consociation Democracy ในมิติอื่น ๆ	163
5.3.2 ข้อเสนอการศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในภูมิภาค ตะวันออกกลาง	163
5.3.3 ข้อเสนอเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์	163
รายการอ้างอิง	167

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ตารางสรุปวิธีการเปรียบเทียบ	28
5.1 ตารางเปรียบเทียบสถาบันการเมืองภายในระหว่างศาสนาคริสต์และอิสลาม	53
5.2 ตารางเปรียบเทียบสถาบันการเมืองภายนอกระหว่างศาสนาคริสต์และอิสลาม	53

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชาวคริสต์ในเลบานอนจัดว่าเป็นประชากรชาวอาหรับกลุ่มใหญ่ที่สุดในภูมิภาคตะวันออกกลางที่นับถือศาสนา ซึ่งเริ่มนับถือมาตั้งแต่ราวๆ ศตวรรษที่ 2 และยังนับถือมาเรื่อยๆ จนกระทั่งการพิชิตภูมิภาค Levant หรือ อัล-ชาม ของชาวมุสลิม โดยนิกายใหญ่ๆ ในช่วงศตวรรษที่ 7 คือ กลุ่มแรกคือนิกายคาลซีดอน (Chalcedonian Creed) ซึ่งก็คือกลุ่มคริสต์กระแสหลักในปัจจุบันซึ่งในขณะนั้นยังไม่ได้เกิดแต่นิกายชัดเจน กลุ่มที่สองคือ กลุ่มมีอาร์ฟิไซต์ (Miaphysite) หรือนิกายออเรียนทัลออร์ทอดอกซ์ในปัจจุบัน และสุดท้ายคือกลุ่มเนสโตรีอัน (Nestorian) ซึ่งในเลบานอนมีผู้นับถือคริสตศาสนาอยู่ทั้งในกลุ่มคาลซีดอนและมีอาร์ฟิไซต์ผสม ๆ กัน

นิกายมาโรไนท์คือประชากรกลุ่มใหญ่ที่สุดในสัดส่วนของผู้นับถือคริสต์รองลงมาคือกลุ่มออร์ทอดอกซ์แห่งอันติออก (Antioch) ตามด้วยอาร์มีเนียนออร์ทอดอกซ์และปิดท้ายด้วยกลุ่มโปรเตสแตนต์ซึ่งจัดกลุ่มว่าเป็นกลุ่มคาลซีดอนทั้งหมดยกเว้นแต่อาร์มีเนียนที่เป็นมีอาร์ฟิไซต์ นิกายเกิดเป็นนิกายของตนชัดเจนในศตวรรษที่ 4 ซึ่งเป็นช่วงภายหลังการเสียชีวิตของนักบุญมาโรนผู้เป็นนักพรต (Monk) และเป็นนักบุญที่ได้รับการเคารพของคนที่อยู่ในเลบานอน คนกลุ่มนี้จึงเรียกตัวเองว่ามาโรไนท์ และตั้งนิกายของตัวเองโดยแยกตัวจากนิกายกรีกออร์ทอดอกซ์แห่งอันติออกภายใต้การสนับสนุนของพระสันตะปาปาแห่งโรมในขณะนั้นซึ่งก็คือประมุขของนิกายโรมันคาทอลิกในปัจจุบัน

ในปี 1982 ซึ่งเป็นช่วงที่สถานการณ์ในตะวันออกกลางเต็มไปด้วยความขัดแย้งทางอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างชาติอาหรับและระหว่างชาติมหาอำนาจซึ่งก็คือสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตทั้งหมดนี้คือตัวแสดงที่เป็นรัฐ และยังมีความเคลื่อนไหวของกลุ่มตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐเช่น องค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์ (Palestine Liberation Organization) สถานการณ์ในเลบานอนก็ตกอยู่ใต้สภาวะสงครามกลางเมืองระหว่างฝ่ายคริสเตียนฝ่ายขวาและฝ่ายมุสลิมฝ่ายซ้ายที่นิยมในหลักการสังคมนิยมและอาหรับนิยม (Pan-Arab) นับตั้งในปี 1975 เป็นต้นมาเกิดความตึงเครียดทางการเมืองในเลบานอนเมื่อฝ่ายมุสลิมเริ่มเรียกร้องให้เกิดความเท่าเทียมทางการเมืองอันเนื่องมาจากสัดส่วนของประชาชนมุสลิมเพิ่มขึ้น ในปี 1982 เองก็มีการทำสำรวจสำมะโนครัวประชากรคร่าวๆ ผลปรากฏว่าสัดส่วนชาวคริสต์ที่เคยมีมากถึง 51% ในปี 1932 ได้ลดลงเหลือเพียง 25% ในปี 1985 (Contemporary distribution of Lebanon's main religious groups, 1988)

ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสัดส่วนประชากรในเลบานอนส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองของเลบานอนเพราะอำนาจส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มของชาวคริสต์มาแต่แรกเพราะอิงจากสัดส่วนประชากรเก่า ประเทศเลบานอนเคยอยู่ภายใต้การปกครองของจักรวรรดิฝรั่งเศสภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ในฐานะรัฐอารักขา (Mandate State) ตามมติขององค์การสันนิบาตชาติ เลบานอนจึงได้รับอิทธิพลทางการเมืองมาจากฝรั่งเศส ทั้งในเรื่องของระบบการเมืองและวิธีคิดมาจากฝรั่งเศส เพราะรับเอาระบบการศึกษาและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมาจากฝรั่งเศสซึ่งเป็นรัฐผู้อารักขาเลบานอนและซีเรียในขณะนั้น ซึ่งผู้ที่รับประโยชน์ส่วนใหญ่จากฝรั่งเศสคือชาวคริสต์ในนิกายมาโรไนท์

ชาวมาโรไนท์มีบทบาทต่อประวัติศาสตร์ของเลบานอนอย่างมากโดยเฉพาะภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้จับลงและนำไปสู่การประกาศเอกราชของสาธารณรัฐเลบานอน เพราะด้วยที่เป็นประเทศที่มีชาวคริสต์อยู่เยอะมากที่สุดในภูมิภาคจากการจัดสรรดินแดนที่ฝรั่งเศสเคยทำไว้ทำให้ชาวมาโรไนท์มีบทบาททางการเมืองมาก ประเทศเลบานอนมีระบบการปกครองประชาธิปไตยแบบรัฐสภาอันมีเอกลักษณ์ที่เรียกว่า Confessional Democracy อันเป็นผลมาจากรัฐประเพณีที่สืบเนื่องมาจากปลายสมัยออตโตมันจนถึงสมัยฝรั่งเศสเข้ามาปกครองทั้งคู่ได้มอบไว้ว่าการแบ่งสรรอำนาจทางการเมืองจะต้องแบ่งให้กับกลุ่มศาสนาต่าง ๆ ในเลบานอนทั้งตามสัดส่วนหรือไม่ตามสัดส่วนในบางยุคสมัย ซึ่งตำแหน่งประธานาธิบดีจะต้องเป็นชาวมาโรไนท์ นายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นมุสลิมซุนนี และประธานรัฐสภาจะต้องเป็นชาวมุสลิมชีอะฮ์ เป็นต้น

เมื่อฝรั่งเศสให้เอกราชแก่เลบานอนในปี 1946 ความตึงเครียดทางศาสนาก็แทบจะเกิดขึ้นทันที ปัญหาระหว่างกลุ่มศาสนาต่างๆ ที่ถูกกดทับไว้โดยทั้งออตโตมันและฝรั่งเศสได้ค่อย ๆ ปะทุขึ้น ปัจจัยเร่งเร้าคือความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจระหว่างชาวมาโรไนท์ที่ร่ำรวยและมีการศึกษารวมไปถึงอำนาจในฝ่ายบริหารกับชาวมุสลิมที่ยากจนและเป็นชนกลุ่มน้อยบางส่วนก็เป็นผู้อพยพจากประเทศข้างเคียง ปัจจัยที่เร่งเร้าให้เกิดความขัดแย้งอีกประการคือสงครามอาหรับอิสราเอลในปี 1948 ซึ่งเลบานอนได้เข้าร่วมอย่างไม่เป็นทางการแต่ก็ประสบความพ่ายแพ้ ด้วยเหตุนี้จึงกระตุ้นให้ตัวแปรหลักคือ ชาวปาเลสไตน์ที่ลี้ภัยเข้ามาสู่เลบานอน เมื่อประชากรมุสลิมเพิ่มขึ้นและส่งผลกระทบเปลี่ยนแปลงสัดส่วนทางการเมือง นำไปสู่การเผชิญหน้าในและเป็นสงครามกลางเมืองในเวลาต่อมา ระหว่างชาวคริสต์และชาวมุสลิม

ความน่าสนใจของสถานการณ์สงครามกลางเมืองที่เริ่มต้นในปี 1975 คือ เมื่อฝ่ายต่าง ๆ เริ่มแตกหักและจับอาวุธเข้าต่อสู้กันแล้ว ชนชั้นนำหรือชาวคริสต์ยังคงรักษากระบวนการทางการเมืองเอาไว้ได้ระดับหนึ่งทั้งในฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติซึ่งไม่ใช่เรื่องแปลกเพราะเคยได้รับการสนับสนุนจากฝรั่งเศสมาแต่เดิมและยังคงอยู่และทำงานได้ตามวาระ ในขณะที่ฝ่ายมุสลิมได้ละทิ้งการต่อสู้ทางการเมืองและสถาบันทางการเมืองไป และเริ่มพึ่งพาทองกำลังต่างชาติอย่าง PLO และชาติพันธมิตร

อาหรับอื่น ๆ เช่น ซีเรียและอียิปต์ในการโค่นล้มรัฐบาลของชาวคริสต์ในเบรุต ที่สำคัญเมื่อมีสหภาพโซเวียตเข้ามาสนับสนุนฝ่ายมุสลิมผ่านพรรคการเมืองฝ่ายซ้าย ยังมีผลต่อการขยายอำนาจของฝ่ายคอมมิวนิสต์และมุ่งทำลายประชาธิปไตย ชาวคริสต์จึงต้องรับมือกับทั้งความขัดแย้งทางศาสนาและอุดมการณ์ทางการเมืองไปพร้อมๆ กัน

รัฐบาลของชาวคริสต์เองเคยพยายามประนีประนอมกับฝ่ายต่าง ๆ ในเลบานอนมาโดยตลอดในช่วงก่อนปี 1975 เพื่อคงสถาบันทางการเมืองที่สนับสนุนอำนาจของฝ่ายตนไว้ แต่เมื่อการเรียกร้องส่วนที่หนึ่งในรัฐสภาของชาวมุสลิมไม่ได้เป็นเพียงแค่ปัญหาการเมืองภายในประเทศแต่เป็นเรื่องของความอยู่รอดของชาวคริสต์ด้วย เพราะพรรคการเมืองมุสลิมแต่ละกลุ่มแสวงหาการสนับสนุนจากประเทศอาหรับในกลุ่ม Pan-Arab นั้นหมายถึงอาจทำให้เลบานอนกลับไปเป็น “ซิมมีย” หรือ Dhimmi (ศอลิห์ หุสัยน์ อัลอายิด และ อุซมาน อิดริส, 2548, น. 17) หรือก็คือการตกอยู่ใต้อำนาจประเทศมุสลิมอีกครั้งซึ่งถ้าการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนนี้ไม่เพียงแต่จะกระทบต่อสถาบันประชาธิปไตยนั้นก็หมายถึงกระทบต่อความอยู่รอดของชาวคริสต์ ในระหว่างปี 1944-1956 อียิปต์และซีเรียซึ่งต่างสนับสนุนแนวคิดชาตินิยมอาหรับทั้งในและต่างประเทศซึ่งประสบความสำเร็จในการสร้างความเป็น Secular ทางการเมืองให้กับรัฐของตนโดยไม่อิงความเป็นศาสนาแต่ก็ล้มเหลวในการพัฒนาประชาธิปไตยเพราะชนชั้นนำต่างกันดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ผิดพลาดเพื่อแก้ปัญหาทางการเมืองภายในไม่ว่าจะเป็น การทำสงครามกับอิสราเอลหรือการดำเนินนโยบายการสร้างสหภาพซีเรียและอียิปต์ (United Arab Republic) นโยบายเหล่านี้กระทบต่อกระบวนการทางการเมืองภายในเลบานอน เพราะพรรคการเมืองของชาวมุสลิมพยายามดึงประเทศเหล่านี้เข้ามาสนับสนุนตนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนดุลอำนาจและโค่นล้มระบบการเมืองที่ชาวคริสต์มีความได้เปรียบมากกว่า

คำถามที่เกิดขึ้นในเวลานี้คือยังไม่สามารถบอกได้ว่าฝ่ายคริสต์หรือมุสลิมเป็นประชาธิปไตยมากกว่ากันอย่างแน่ชัด เพราะความขัดแย้งทางศาสนาที่อยู่มานานในเลบานอนได้กระตุ้นให้เกิดการต่อสู้แย่งชิงอำนาจเกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่าเป็นมายาคติบังตาและคลุมเครืออีกทั้งต่างฝ่ายต่างก็ต้องการประชาธิปไตยเหมือน ๆ กันอีกทั้งสถานการณ์ของสงครามกลางเมืองได้บดบังองค์ประกอบของประชาธิปไตยไว้เบื้องหลัง ดังนั้นต้องดูที่องค์ประกอบหรือปัจจัยสนับสนุนของทั้งสองฝ่ายที่นำไปสู่การปะทะจึงจะสามารถตอบคำถามเรื่องความเป็นประชาธิปไตยได้ ถ้าหากวิเคราะห์ตามทฤษฎีของ Samuel P. Huntington เจ้าของแนวคิด Clash of Civilization ในผลงานของเขา The Clash of Civilization And The Remaking World orders เราจะพบว่าประเทศส่วนใหญ่ในตะวันออกกลาง ณ เวลานั้นยังไม่มีคุณสมบัติมากพอที่จะพัฒนาประชาธิปไตยได้เลย ไม่ใช่เพราะว่าได้รับการ Modernization จากจักรวรรดิตะวันตกน้อยกว่าที่เลบานอนได้รับ แต่เป็นปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่อิงพื้นฐานมาจากระบบวิถีคิดที่แตกต่างจากระบบคริสเตียนซึ่งมีส่วนที่ทำให้การพัฒนาประชาธิปไตยช้าลงหรือไม่พัฒนาอีกเลย

ประเทศเลบานอนมีการจัดตั้งขึ้นหลายครั้งและในครั้งสุดท้ายก็คือสาธารณรัฐเลบานอนในปัจจุบัน ได้รับการจัดตั้งและมรดกการปกครองฝรั่งเศสมาอย่างเข้มข้น บวกกับภาวะที่ชนชั้นนำของเลบานอนได้รับการศึกษาอย่างดีจากระบบตะวันตก แม้จะถูกฝรั่งเศสกลับมายึดครองอีกครั้งในปี 1944 ก็ไม่ได้ทำให้ระบอบประชาธิปไตยสั่นคลอนได้จนไม่สามารถพัฒนาต่อได้เหมือนซีเรียและอียิปต์ หรือไม่พัฒนาอีกเลยเหมือนในประเทศในกลุ่มอ่าว (Arabia Gulf) ในทางตรงกันข้ามกลับทำให้ชาวเลบานอนอยากมีอิสรภาพมากขึ้น คำถามต่อมาคือ เพราะชาวคริสต์ใช้หรือไม่ที่มีส่วนทำให้เกิดการรักษาประชาธิปไตยไว้ได้ เป็นเพราะวัฒนธรรมคริสต์ทำให้เห็นถึงความสำคัญของประชาธิปไตยมากกว่า วัฒนธรรมแบบ Tribe ซึ่งชาติอาหรับที่นับถืออิสลามมักจะยึดถือและให้ความสำคัญ

ตามทฤษฎีของ ฮันติงตัน ที่ได้สรุปไว้ว่า ศาสนาคริสต์ตะวันตกคือเสาหลักหนึ่งของอารยธรรมตะวันตกและมีส่วนช่วยให้เกิดการ Modernization อีกด้วยและจะส่งเสริมให้เกิดการกลายเป็นประชาธิปไตย (Democratization) คำถามต่อมาก็คือ ชาวคริสต์ในเลบานอนเป็นหน่วยวิเคราะห์ที่ตรงหลักวิเคราะห์ของฮันติงตันหรือไม่เพราะชาวคริสต์ในเลบานอนเป็นแบบ คริสต์ตะวันออก (Eastern Christianity) วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะวิเคราะห์ให้เห็นภาพการปะทะกันทางอารยธรรมที่เกิดขึ้นในเลบานอน ว่าคริสต์ศาสนาและอิสลามได้ปะทะกันอย่างไรในเลบานอน และชาวคริสต์สัมพันธ์อย่างไรกับระบบประชาธิปไตยตามแนวคิด Clash of Civilization และถ้าหากชาวคริสต์คือปัจจัยหนึ่งในการสร้างเสริมประชาธิปไตยอันเป็นผลมาจากหน่วยวิเคราะห์ของ Huntington สัดส่วนชาวคริสต์ที่เป็นภาพมาหาทางการเมืองที่ไม่ได้น้อยจนเกินไปเหมือนเช่นชาวคริสต์อื่น ๆ ในจอร์แดน ซีเรียและอียิปต์ ก็เป็นความชอบธรรมที่ชาวคริสต์เลบานอนระหว่างปี 1975-1990 ที่จะคงอำนาจเต็มในสถาบันทางการเมืองรวมถึงมีสิทธิอำนาจในการตัดสินใจและร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับสัดส่วนใด ๆ ทางการเมืองจะจำเป็นต่อชาวคริสต์และปัจจัยในการบริหารแผ่นดินในช่วงสงครามกลางเมืองเพื่อเป็นการถ่วงดุลไม่ให้ชาวมุสลิมนิกายต่าง ๆ ใช้อำนาจกำลังใด ๆ ที่ละเมิดกฎหมายและชักนำชาติอาหรับอื่น ๆ เข้ามาบงการชาวคริสต์ได้อีก ซึ่งนี่เป็นภาพสะท้อนต่อการเมืองเลบานอนในปัจจุบันที่บทบาทของชาวคริสต์ยังคงมีความจำเป็นต่อสถาบันทางการเมืองของเลบานอนและส่งผลให้เลบานอนเป็นประเทศที่มีประชาธิปไตยแห่งเดียวในภูมิภาคตะวันออกกลาง

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ทางการเมืองของเลบานอนผ่านชาวเลบานอนที่นับถือศาสนาคริสต์หลังได้รับเอกราชจากฝรั่งเศสจนถึงปี 1990

1.2.2 เพื่อศึกษาว่าชาวคริสต์รักษาไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยภายใต้ระบบ Confessionalism ท่ามกลางความขัดแย้งทางศาสนาอย่างไร

1.2.3 เพื่อศึกษาว่ากลุ่มการเมืองไทรระหว่างศาสนาคริสต์และอิสลามที่มีส่วนในการรักษาระบบ Confessionalism ผ่านกระบวนการ Modernization มากที่สุด

1.3 ขอบเขตการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งเน้นประวัติศาสตร์ทางการเมืองของชาวคริสต์ในเลบานอนระหว่างภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปี 1991 เป็นหลัก ซึ่งจะค้นคว้าข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ชาวเลบานอนที่อาศัยอยู่ภายในประเทศ ในส่วนของปัจจัยภายนอกผู้ศึกษาจะนำเสนอปัจจัยทางการเมืองระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองภายในของเลบานอนโดยเฉพาะกับชาวคริสต์ซึ่งเป็นตัวแปรที่ผู้ศึกษาได้เสนอไว้ในเรื่องของการพิทักษ์ไว้ซึ่งประชาธิปไตยจนสืบเนื่องมาในยุคปัจจุบัน โดยผู้ศึกษาจะนำเสนอแง่มุมต่าง ๆ ในระหว่างปี 1943-1990 โดยแบ่งเป็นช่วงปีทำให้เห็นภาพการวิเคราะห์ได้ชัดเจน

1.4 สมมติฐาน

1.4.1 การต่อสู้เพื่อสิทธิทางอำนาจทางการเมืองของชาวคริสต์ในเลบานอนเป็นส่วนหนึ่งให้ระบอบประชาธิปไตยยังคงถูกรักษาไว้หรือไม่

1.4.2 ระบบ Confessionalism คือปัจจัยสำคัญต่อการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยในเลบานอน

1.4.3 ชาวคริสต์ผ่านกระบวนการ Modernization มากกว่าชาวมุสลิม

1.5 วิธีการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ผ่านการศึกษาผ่านเอกสาร (Documentary Research) โดยจะทำการพรรณนาข้อมูล 2 ประเภทและวิเคราะห์ข้อมูลจากการเปรียบเทียบดังต่อไปนี้

1.5.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary sources) ได้แก่ข้อมูลเอกสารราชการจากหน่วยงานของรัฐ รวมไปถึงคำแถลง การปราศรัย สุนทรพจน์ และบทสัมภาษณ์ แถลงการณ์ของเจ้าหน้าที่ทางการเมือง ข้าราชการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมือง ส่วนสุดท้ายคือข้อมูลข้อตกลงและความร่วมมือกับนานาชาติและองค์การระหว่างประเทศ

1.5.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary sources) ได้แก่ ข้อมูลจากหนังสือ เอกสารวิชาการ บทความวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ และฐานข้อมูลออนไลน์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.5.3 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล หน่วยวิเคราะห์คือของสถาบันทางการเมืองและพรรคการเมือง ตามทฤษฎีประชาธิปไตยระบบสมาคมของ Lijphart โดยจะใช้วิธีเปรียบเทียบกลุ่มตัวแปร 2 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1.5.3.1 กลุ่มพรรคการเมืองและสถาบันการเมืองที่นับถือศาสนาคริสต์

1.5.3.2 กลุ่มพรรคการเมืองและสถาบันการเมืองที่นับถือศาสนาอิสลาม

ผลสรุปจะมาจากการเปรียบเทียบและตีความผลคะแนนจากข้อกำหนดตามทฤษฎีการปะทะทางอารยะธรรมจำนวน 6 ข้อ ซึ่งทั้งสองศาสนาจะแบ่งผลคะแนนสำหรับการตีความออกเป็น คะแนนส่วนปัจจัยภายในและคะแนนส่วนปัจจัยภายนอกซึ่งใช้ข้อความเหมือนกัน

1.6 นิยามศัพท์

1.6.1 ศาสนาคริสต์ตะวันออก (Eastern Christianity)

กลุ่มนิกายอันประกอบไปด้วย นิกายกรีกออร์ทอดอกซ์ ออร์เรียนทัลออร์ทอดอกซ์ (จารีตซีรีแอก จารีตคอปติก จารีตอาร์มีเนีย) นิกายคาทอลิกตะวันออกและนิกายเนสโทเรียน

1.6.2 นิกายมาโรไนท์ (Maronite Church)

คือนิกายย่อยและร่วมเอกภาพเดียวกับพระสันตะปาปาแห่งกรุงโรมถือว่าเป็นหนึ่งในนิกายคาทอลิกตะวันออกมีแหล่งกำเนิดและผู้นับถืออยู่ในประเทศเลบานอนและมีประวัติศาสตร์ร่วมกับประเทศซีเรียผ่าน นักบุญมาโรน (St. Maron) ซึ่งเป็นชาวซีเรีย และเป็นที่มาของ Maronite ซึ่งก็หมายถึงชาวอาหรับหรือชาวเลบานอนที่นับถือนิกายมาโรไนท์

1.6.3 รัฐฆราวาส (Secular State)

รัฐในอุดมคติทางการเมืองสมัยใหม่ที่ไม่มีการแสดงออกถึงความเห็นทางศาสนา และไม่สนับสนุนศาสนาใดศาสนาหนึ่งเพื่อปัจจัยทางการเมือง หรืออีกความหมายคือ รัฐที่แยกศาสนาออกจากการเมือง

1.6.4 Confessional Democracy

ระบอบประชาธิปไตยที่เรียกว่า “การสารภาพ” (Confession) เป็นหน่วยหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยแบบ “ร่วมมือ” (Consociational Democracy) ซึ่งมีนัยยะถึงการปกครองที่แบ่งสัดส่วนอำนาจและหน้าที่ทางการเมืองในฝ่ายบริหารและรัฐสภาโดยอิงตามสัดส่วนของชาติพันธุ์เป็นหลักแต่ในระบบ Confession Democracy จะอิงสัดส่วนของผู้โหวตที่นับถือศาสนา

1.6.5 การทำให้ทันสมัย (Modernization)

คือการปรับตัวภายใต้สภาวะบังคับหรือเต็มใจของอารยธรรมต่าง ๆ เพื่อให้สามารถใกล้เคียงกับอารยธรรมตะวันตกทั้งในเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ ศาสนาหรือแม้แต่การทหาร ซึ่งต้องพึ่งพาคุณค่าทางปัญญาและวิถีปฏิบัติจากชาติตะวันตกที่ผ่านการกระบวนการสร้างรัฐโลกวิสัย ปฏิวัติอุตสาหกรรมมาแล้ว

1.6.6. ดิมมียี (Dhimmi)

คือกลุ่มชนภายใต้คำอธิบายของมหาคัมภีร์อัลกุรอานที่เป็นชาวคัมภีร์ (ชาวยิว และชาวคริสต์)รวมไปถึงผู้นับถือศาสนาอื่นๆ แต่อยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรหรือรัฐอิสลาม มีหน้าที่จ่ายภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายอิสลามบางประการ

1.6.7. ศาสนนิกายปกครอง (Sectarianism)

ระบบการปกครองที่อำนาจทางการเมืองอยู่ที่ผู้นำเผ่าหรือผู้นำทางศาสนาซึ่งมีอำนาจในการกำหนด ตัดสินใจและชี้นำทิศทางการเมือง

1.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นการเฉพาะเกี่ยวกับการศึกษาชาวคริสต์และชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางยังไม่ปรากฏในประเทศไทยโดยเฉพาะในประเด็นทางการเมือง ทำให้ผู้วิจัยนำเสนอตำราที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมจะเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาค้นคว้าจำนวน 2 เล่ม บทความจำนวน 2 บทความและงานวิจัยที่ใกล้เคียงในการที่จะใช้สำหรับศึกษาเปรียบเทียบซึ่งผลวิจัยได้เลือกมาจำนวน 1 วิทยานิพนธ์ ซึ่งวิทยานิพนธ์นี้ได้ให้ข้อมูลในรูปของรูปแบบวิธีการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

1.7.1 บทนำแห่งตะวันออกกลาง โดย จรัญ มะลูลีม (2534)

เป็นหนังสือข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตะวันออกกลางที่ได้ให้ข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์ โครงสร้างระบบการเมือง ศาสนาหรือเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในตะวันออกกลางไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบสถานการณ์โลกและการเมืองระหว่างประเทศในช่วงเวลาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองในเลบานอนได้ อีกทั้งยังเป็นข้อมูลทฤษฎีภูมิที่ได้ให้รายละเอียดสถานการณ์ทางการเมืองในเลบานอนอย่างน่าสนใจมีการจำแนกเวลาและชื่อของตัวแสดงที่เป็นบุคคลและสถาบันอย่างชัดเจน

1.7.2. Lebanon War & Politics in A Fragmented by Chales Winslow (2533)

เป็นตำราในภาษาต่างประเทศที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์สงครามในตลอดประวัติศาสตร์ของเลบานอนระหว่างชนชาติพันธุ์ต่าง ๆ (Ethnics) ในเลบานอน มีคำอธิบายถึงสาเหตุ

และข้อมูลจากสถานการณ์จริงประกอบรวมถึงภาพถ่าย แผนที่ และลำดับเวลาจนถึงสมัยของสงครามกลางเมืองในปี 1975-1996 ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญของการวิจัยชิ้นนี้ ที่จะให้เห็นสถาบันทางการเมืองและบทบาทของชาวคริสต์ในเลบานอน และยังมีการแสดงถึงตัวแสดงต่าง ๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อสถาบันทางการเมืองที่ชาวคริสต์มีบทบาทและความขัดแย้งในมุมมองของฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจในสถานการณ์ของผู้แต่ง ซึ่งทำให้ความเข้าใจเกี่ยวกับความขัดแย้งในเลบานอนมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

1.7.3 Religion, Democracy, and the Twin Tolerations by Alfred C. Stepan (2543)

เป็นบทความที่วิพากษ์งานเขียน The Clash of Civilization and The Remaking of World Order ของ ซามูเอล ฮันติงตัน ว่าด้วยประชาธิปไตยกับอารยธรรมบางอารยธรรมไม่สามารถส่งเสริมประชาธิปไตยและมีแนวโน้มจะเป็นภัยต่ออารยธรรมที่เป็นตะวันตก (Westernization) ซึ่งอารยธรรมที่เป็นธงของฮันติงตัน คือ อารยธรรมอิสลาม อารยธรรมขงจื้อ และอารยธรรมออร์ทอดอกซ์ ซึ่ง Stepan ได้วิพากษ์และโต้แย้งด้วยหลักฐานประกอบเชิงลึกกว่ามีข้อยกเว้นและความไม่เป็นไปตามทฤษฎีของฮันติงตันอยู่ในลักษณะของวัฒนธรรมย่อย (Sub-Groups) ในอารยธรรมข้างต้น

กลุ่มย่อยเหล่านั้นคือตัวแทนของอารยธรรมที่สามารถชักนำวัฒนธรรมทางศาสนาของตนมาสู่การส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยได้ในขณะเดียวกันก็ยังสามารถคงความเชื่อของตนไว้โดยไม่ต้อง Westernized จนเกินไป และ Stepan ได้แนะนำให้ระมัดระวังการตีความประวัติศาสตร์ทางศาสนาอย่างผิดพลาด โดยตัวเขาชี้ชัดว่าทุกศาสนารวมไปถึงศาสนาคริสต์ของชาวตะวันตกเองล้วนมีประสบการณ์ของความเป็น Authoritarian ในตัวศาสนาเองและปัจจัยทางการเมืองที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

1.7.4 Consociational Democracy in Lebanon A Flawed System of Governance by Joseph G. Jabra & Nancy W. Jabra

เป็นบทความที่วิเคราะห์ถึงรูปแบบประชาธิปไตยแบบสมาคม (Consociation Democracy) ด้วยทฤษฎีของ Lijphart ในบทความมีการวิเคราะห์ถึงสาเหตุ 6 ประการที่จะทำให้ระบบสมาคมหรือที่เรียกว่าประชาธิปไตยแบบสัดส่วนสามารถประสบความสำเร็จในการใช้ปกครองรวมไปถึงระบุสาเหตุที่จะทำให้ไม่ประสบความสำเร็จด้วย และในบทความยังมีการยกตัวอย่างประเทศเลบานอนเป็นตัวอย่างหลักของการวิเคราะห์ที่เน้นไปที่ผู้นำทางการเมืองในระบบการเมืองของเลบานอนซึ่งผู้นำทางการเมืองมีบทบาทอย่างมากในสังคม แต่กลับไม่สามารถสถาปนาระบบประชาธิปไตยแบบสัดส่วนได้ ด้วยปัจจัยที่ทำนายไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสัดส่วนประชากรที่เปลี่ยนแปลง

หรือการอพยพของประชากร ซึ่งเกิดขึ้นทั้งภายในและนอกประเทศดึงดูดให้ผู้นำทางการเมืองสร้างข้อต่อรองและความเกลียดชังอันนำไปสู่การล่มสลายของระบบการเมือง

ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวจะระบุว่าตัวแปรของระบบดังกล่าวคืออะไร และในบทความมีการใช้ประเทศเลบานอนตัวอย่างในการวิเคราะห์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถดัดแปลงหน่วยการวิเคราะห์ให้เข้ากับทฤษฎีของ Huntington ได้ดียิ่งขึ้น

1.7.5 การดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐ ต่อปรากฏการณ์อาหรับสปริงในตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ: กรณีศึกษาประเทศตูนิเซีย อียิปต์ ลิเบียและเยเมน โดย จริญญาวัฒน์ ไยนิรัตน์ (2556)

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา เกี่ยวกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของประเทศสหรัฐอเมริกาต่อประเทศกลุ่มอาหรับที่เกิดภาวะการเคลื่อนไหวยุติการประท้วงโดยสันติอันเนื่องมาจากปัญหาทางการเมืองและเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นปัจจัยเร่งเร้า ซึ่งได้มีการเปรียบเทียบภาวะความสัมพันธ์ของสหรัฐต่อชาติอาหรับตั้งแต่ในอดีตตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงศตวรรษที่ 20 กับช่วงเหตุการณ์อาหรับสปริง ต่อประเทศต่าง ๆ ได้แก่ ลิเบีย อียิปต์ เยเมน และตูนิเซีย

วิทยานิพนธ์ข้างต้นได้ให้ลักษณะใกล้เคียงของการดำรงอยู่ของอารยธรรมตะวันตกในเลบานอนต่อภาวะการเคลื่อนไหวยุติการเมืองของกลุ่มชาติอาหรับในระหว่างปี 1943-1990 ที่มีปัจจัยพื้นฐานที่คล้ายกับการทำให้เกิดปรากฏการณ์อาหรับสปริงซึ่งเหมือนกันกับประเด็นที่จะศึกษาในกรณีของเลบานอน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกวิทยานิพนธ์มาใช้เป็นแนวทางในการวิจัย

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการริเริ่มศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองและจารีตปฏิบัติของชนกลุ่มน้อยและชาติพันธุ์ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ซึ่งชาวคริสต์เป็นประชากรกลุ่มใหญ่อันดับที่ 2 รองจากชาวมุสลิมและมีประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับโลกตะวันตกและตะวันออกซึ่งกำลังมีปัญหาคาขัดแย้งอยู่บ่อยครั้งในปัจจุบัน

1.8.2 เพื่อย้ำให้เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมคริสเตียนในบริเวณที่ตั้งใกล้กับจุดกำเนิดของศาสนาที่มีความอ่อนไหวง่ายต่อปัจจัยภายนอกโดยเฉพาะปัจจัยทางการเมืองจากชาติมหาอำนาจจากสองวัฒนธรรมได้แก่ มหาอำนาจตะวันตกซึ่งเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมคริสต์และมหาอำนาจตะวันออกในภูมิภาคซึ่งเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมอิสลาม

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การปะทะทางอารยธรรม (Clash of Civilization)

Samuel P. Huntington กับ The Clash of Civilizations and The Remaking of World Order หนังสือเรื่อง “The Clash of Civilizations and The Remaking of World Order” หรือ “การปะทะของอารยธรรมและการจัดระเบียบโลกใหม่” ของแซมมวล พี. ฮันติงตัน ได้รับการตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1996 เป็นผลงานที่เรียกได้ว่าออกมาเพื่อโต้แย้งกับ The End of History and the Last Man ของฟรานซิส ฟูกูยามา ฮันติงตันเห็นว่าแนวโน้มความเป็นไปของการเมืองโลกในกาลข้างหน้าจะได้รับการกำหนด ด้วยวัฒนธรรมและอารยธรรม เหตุว่าอัตลักษณ์ของอารยธรรมต่าง ๆ นั้น นอกจากที่มันจะเชื่อมร้อยผู้คนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันให้เกิดความผูกพันแน่นแฟ้นเข้าด้วยกัน แต่ในขณะเดียวกันมันก็ก่อให้เกิด ความแปลกแยกระหว่างสังคมของมนุษยชาติที่อยู่ต่างอารยธรรมกัน

เขาได้ย้อนกลับไปถึงสังคมมนุษย์ในสมัยโบราณหลายพันปีเพื่อแสดงให้เห็นว่าในอดีตกาลนั้น มนุษย์มีอารยธรรมต่างๆ เกิดขึ้นและกระจัดกระจายกันอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของโลก และอารยธรรมเหล่านั้น ไม่สามารถที่จะติดต่อกันได้หรือหากจะติดต่อข้ามอารยธรรมได้ก็เป็นไปโดยจำกัด แต่เมื่อการคมนาคม เจริญก้าวหน้าขึ้นในช่วง 500 ปีที่ผ่านมาได้ทำให้การติดต่อกันสามารถกระทำได้ง่ายขึ้นมาก ซึ่ง ฮันติงตันได้ เน้นฉายภาพไปที่อารยธรรมตะวันตกซึ่งครอบคลุมดินแดนของอเมริกาและยุโรปใน 2 มิติก็คือ

มิติที่ 1 ผู้คนในอารยธรรมตะวันตกนี้ได้เกิดความสัมพันธ์ในลักษณะที่มีทั้งความร่วมมือระหว่างกัน การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน และการขัดแย้งจนถึงขั้นกระทำสงครามต่อกัน

มิติที่ 2 คือการที่รัฐในอารยธรรมตะวันตกได้แผ่อำนาจอิทธิพลของตนเองไปสู่กรรณประเทศต่าง ๆ ในอารยธรรมอื่นเข้ามาเป็นเมืองขึ้นของตน สถานการณ์โลกเป็นไปใน 2 มิติดังกล่าวนี้นี้เป็นไปในรูปของดุลยแห่งอำนาจ (Balance of Power) ระหว่างมหาอำนาจหลายชาติโดยที่มหาอำนาจชาติต่าง ๆ จะพยายามคานอำนาจกันเพื่อมิให้มี มหาอำนาจใดโดดเด่นขึ้นมาเป็นมหาอำนาจเดียวในโลก รูปแบบเช่นนี้ดำเนินมาเป็นนปฏิจนกระทั่งหลัง สงครามโลกครั้งที่ 2 ใน ค.ศ. 1945 ประเทศมหาอำนาจเดิมในยุโรปได้รับความเสียหายจากสงครามโลก ทำให้เหลือชาติที่เข้มแข็งอยู่เพียง 2 ชาติได้แก่ สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต นับเป็นยุคที่โลกตกอยู่ภายใต้การนำของอภิมหาอำนาจ (Super Power) 2 ขั้ว (Bipolar System) โดยที่ทั้งสองขั้วก็แข่งขันกันขยายอำนาจของตนด้วยการสร้างความแข็งแกร่ง แผ่ขยายอิทธิพลของตนทั้งทางเศรษฐกิจและการทหาร

จนกระทั่งประเทศต่าง ๆ ในโลกแบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย กล่าวคือฝ่ายประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่นำโดยสหรัฐอเมริกาและฝ่ายประเทศที่ปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์ที่นำโดยสหภาพโซเวียต กลุ่มประเทศใน 2 ฝ่ายนี้ได้แข่งขันกันแผ่ขยายอิทธิพลของตนไปยังฝ่ายที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศ 1.ด้อยพัฒนา 2.กำลังพัฒนา 3. กลุ่มประเทศเกิดใหม่ การแข่งขันภายใต้ความขัดแย้งที่รุนแรงในบางครั้ง ทำให้เกิดเป็นสงครามตัวแทนหรือสงครามจำกัดขอบเขตขึ้นมา จนกระทั่งเมื่อสหภาพโซเวียตล่มสลายลงในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1991 การเมืองโลกที่เคยยึดถือแบ่งฝักแบ่งฝ่ายตามอุดมการณ์ทางการเมืองและระบบเศรษฐกิจก็เลิกล้มเลิกตามไปด้วย โดยประเทศที่เคยอยู่ในฝ่ายอุดมการณ์ตามระบอบคอมมิวนิสต์ก็ได้ละทิ้งอุดมการณ์เช่นนั้นไปและหันไป ยอมรับนับถืออุดมการณ์ของโลกประชาธิปไตยซึ่งเสมือนเป็นผู้มีชัยในตอนท้ายที่สุดของยุคสงครามเย็นนี้ อย่างไรก็ตาม เมื่อความขัดแย้งในทางอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศหมดสิ้นลงไป มนุษยชาติก็กลับไปยึดถือการรวมกลุ่มกันอย่างที่พวกเขาเคยเป็นมาในอดีตกาลอีกครั้ง นั่นก็คือการรวม กลุ่มกันตามวัฒนธรรมหรืออารยธรรม ซึ่งประกอบไปด้วยเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ศาสนา ภาษา ประเพณีและวิถีการดำเนินชีวิต เมื่อการเมืองโลกมาถึงจุดนี้แล้วประวัติศาสตร์สังคมของมนุษยชาติก็ได้ดำเนินต่อไป แต่มีไขเป็นไปเพื่อการแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ทางการเมืองหรือการแสวงหาแนวร่วมตาม อุดมการณ์ทางการเมืองอีกต่อไป ทว่ากลายเป็นการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มชนและรัฐหรือประเทศต่าง ๆ ให้เด่นชัดขึ้น อันต้งต้น เห็นว่าภายหลังจากยุคสงครามเย็นแล้วมนุษยชาติได้แบ่งกันออกตามกลุ่มอารยธรรมใหญ่ ๆ แยกได้เป็น 8 อารยธรรมด้วยกัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 อารยธรรมตะวันตก (Western) ประกอบไปด้วยสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ยุโรป ตะวันตกและยุโรปกลาง ออสเตรเลียและประเทศในกลุ่มโอเชียเนีย เช่น นิวซีแลนด์

กลุ่มที่ 2 อารยธรรมลาตินอเมริกา (Latin American) ประกอบด้วยประเทศในแถบอเมริกา กลางและอเมริกาใต้เช่น กายอานา ซูรินาเม เฟรนช์เกียนา คิวบา สาธารณรัฐโดมินิกัน และเม็กซิโกเปตน

กลุ่มที่3 อารยธรรมคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์(Orthodox) ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นประเทศในกลุ่มของ สหภาพโซเวียตเดิม อดีตประเทศยูโกสลาเวีย (ยกเว้นโครเอเชีย และ สโลวีเนีย) บัลแกเรีย ไซปรัส กรีซ และโรมาเนีย นอกจากนี้ ยังมีประเทศที่แม้ไม่ได้มีประชากรที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์เป็น ประชากรส่วนใหญ่แต่ก็อยู่ร่วมในอารยธรรมนี้ด้วย ได้แก่ อาเซอร์ไบจาน (ประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิม นิกายชีอะฮ์) อัลเบเนีย (ประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิมนิกายซุนนี) สโลวีเนีย (ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก) โครเอเชีย (ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก) ประเทศในแถบทะเลบอลติก (ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์) และอาร์เมเนีย (ศาสนาคริสต์ที่แพร่หลายในอาร์เมเนียเป็นส่วนหนึ่งของนิกายออร์ทอดอกซ์ตะวันออกมากกว่าออร์ทอดอกซ์ตะวันตก) รวมทั้งประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียกลาง

กลุ่มที่ 4 อารยธรรมจีนหรืออารยธรรมซินนิค (Sinic) อารยธรรมกลุ่มนี้มีแกนกลางอยู่ที่ประเทศจีน รวมทั้ง เกาหลี (ทั้งเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้) ไต้หวัน สิงคโปร์และเวียดนามนอกจากนี้ยัง ประกอบด้วยกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเลซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

กลุ่มที่ 5 อารยธรรมญี่ปุ่น (Japan) ซึ่งแม้จะมีพื้นที่ใกล้เคียงกับอารยธรรมจีนแต่ก็แยกตัวและ พัฒนาเอกลักษณ์ของตนเองออกมาจากอารยธรรมจีน

กลุ่มที่ 6 อารยธรรมฮินดู (Hindu) เป็นอารยธรรมที่ตั้งมั่นอยู่ในประเทศอินเดีย ภูฏาน และ เนปาล นอกจากนี้ยังประกอบด้วยกลุ่มชาวอินเดียพลัดถิ่นที่อยู่ในส่วนต่าง ๆ ของโลกอีกด้วย

กลุ่มที่ 7 อารยธรรมแอฟริกัน (Africa) หรืออารยธรรมซาราร-แอฟริกัน กลุ่มอารยธรรมนี้ ประกอบด้วยประเทศในทวีปแอฟริกาตอนใต้แอฟริกาตอนกลาง (ไม่รวมชาด) แอฟริกาตะวันออก (ไม่รวมเอธิโอเปีย โคอโมโรส เคนยา มอริเชียส และแทนซาเนีย) เคปเวิร์ด, โกดิวิวรร, กานา, ไคบีเรีย, และ เซียร์ราลีโอน

กลุ่มที่ 8 อารยธรรมอิสลาม (Islamic) หรือโลกมุสลิม (Muslim World) ได้แบ่งกลุ่มประเทศ ส่วนใหญ่ในตะวันออกกลาง ประเทศในแถบแอฟริกาตะวันตกเฉียงเหนือบังคลาเทศ ปากีสถาน บรูไน โคอโมโรส มาเลเซีย และมัลดีฟส์ ในบรรดากลุ่มอารยธรรมทั้งหมดนี้ถือว่ากลุ่มอารยธรรมตะวันตกเป็นกลุ่มที่มีพลังทาง เศรษฐกิจและการทหารเข้มแข็งมากกว่ากลุ่มอื่น แม้ว่าหากพิจารณาในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา ความก้าวหน้า ของกลุ่มอารยธรรมอื่น ๆ จะมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น เช่น กลุ่มอารยธรรมจีนและกลุ่มอารยธรรมฮินดูมี พัฒนาการทางเศรษฐกิจที่สูง (เนื่องจากเป้นตลาดขนาดใหญ่) ทั้งยังมีการพัฒนาเทคโนโลยีทางการทหาร ขึ้นสูงมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของกลุ่มอารยธรรมตะวันตกลดลงก็ตามแต่ก็ยังนับว่าเหนือกว่ากลุ่มอื่นมากอยู่ดีกลุ่มอารยธรรมตะวันตกนี้แม้ว่าแข็งแกร่งกว่ากลุ่มอื่น แต่ภายในกลุ่มอารยธรรมนี้ได้แบ่งออกเป็นสองส่วน กล่าวคือ ส่วนที่หนึ่งมีแกนกลางอยู่ที่สหรัฐอเมริกา กับ ส่วนที่สอง มีแกนกลางอยู่ที่สหภาพยุโรป ซึ่งมีฝรั่งเศสและเยอรมนีเป็นหัวขบวนขับเคลื่อนโดยมีอังกฤษเป็นส่วนตัวประกอบที่สำคัญ

ปมขัดแย้งทางประวัติศาสตร์ที่สามารถก่อตัวเป็นความรู้สึกที่ไม่เป็นมิตรกัน ระหว่างกลุ่มอารยธรรมตะวันตกกับกลุ่มอารยธรรมอิสลาม ได้เนื่องจากในอดีตกองทัพมุสลิมได้บุกเข้า โจมตีดินแดนยุโรปของชาวคริสต์ และสามารถยึดครองดินแดนต่าง ๆ ให้อยู่ใต้อำนาจของชาวมุสลิมได้ เป็นจำนวนมาก แต่ต่อมาชาวคริสต์ก็ได้รวมกำลังจัดกองทัพเพื่อไปทำสงครามตอบโต้ชาวมุสลิมซึ่งรู้จักกันในนามของสงครามครูเสด ซึ่งได้รบกันถึง 8 ครั้ง กินเวลายาวนานเกือบ 200 ปนอกจากนี้การที่ประเทศในกลุ่มอารยธรรมตะวันตกให้การสนับสนุนแก่ประเทศอิสราเอลซึ่งเป็นที่ยิงชั่งของกลุ่มอารยธรรมอิสลามใน ดินแดนตะวันออกกลางก็เป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการปะทะกันใดระหว่างสองอารยธรรมนี้ได้อีกด้วย (วงศ์สุรวัฒน์, 2558)

2.1.1 การทำให้เป็นตะวันตก

Universal Civilization ถูกเชื่อมโยงเข้ากับกระบวนการทำให้เป็นตะวันตกหรือ Westernization ฮันติงตันได้กล่าวถึงคำนิยามของ V.S. Nipaul เกี่ยวกับความหมายของคำว่า Universal Civilization ซึ่งมีความหมายว่า ชุดของความคิดที่มาพร้อมวัฒนธรรมทั่วไปของมนุษยชาติที่จะกำหนดคุณค่า (value) ความเชื่อพื้นฐาน ข้อปฏิบัติ และสถาบันที่กำหนดโดยมนุษย์ออกไปสู่โลกทั้งโลก ซึ่งต่อมาฮันติงตันได้ยกตัวอย่างความหมายออกเป็น 4 ข้อได้แก่

2.1.1.1 คุณค่าทางศีลธรรม

คุณค่าทางศีลธรรม คือตัวกำหนดว่าอะไรดีหรือไม่ดีซึ่งจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งมักจะแสดงออกมาผ่านสถาบันต่าง ๆ ในสังคม แต่ในความหมายของ Universal Civilization หมายถึง คุณค่าของศีลธรรมร่วมใช้ร่วมกันทั่วโลก ซึ่งในสมัยก่อนมนุษย์ถูกแบ่งออกไปตามเผ่าพันธุ์อย่างห้วน ๆ ตามประวัติศาสตร์ แต่ต่อมาเริ่มมีการจัดวัฒนธรรมย่อยโดยใช้เผ่าพันธุ์ ชาติ วัฒนธรรมและเขตแดนเป็นตัวแบ่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้บ่อยครั้งไม่สามารถแชร์คุณค่าทางศีลธรรมออกไปสู่กลุ่มอารยธรรมที่มีขนาดใหญ่กว่าได้หรือไม่ก็จะถูกกลืนหายไป ซึ่งนักประวัติศาสตร์ในอดีตได้เคยตั้งประเด็นถกเถียงเกี่ยวกับประเด็น “We now live in one single globalization.” ว่าไม่ได้สิ้นสุดอยู่แค่ในเรื่องของ ศาสนา วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ดั้งเดิมของมนุษย์ แต่กระนั้น นิยามของ Civilization ก็ถูกจำกัดขอบเขตไว้เพียงแค่เป็น วัฒนธรรมหรืออารยธรรมย่อย ๆ ดังนั้น Global Civilization จึงเป็นเพียงแค่ตัวแทนของกลุ่มอารยธรรมที่ใหญ่ที่สุดเท่านั้น

2.1.1.2 อารยธรรม

สิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาอย่างร่วม ๆ กันในสังคม เช่น เมืองต่าง ๆ และบันทึกต่าง ๆ ซึ่งจำแนกสังคมมนุษย์ออกจากพวกคนอื่น ในศตวรรษที่ 18 มีการแสดงความเห็นเชิงลบเกี่ยวกับ “ความเข้ากันได้ของอารยธรรม” ในนิยาม Universal Civilization เพราะยังไม่เคยมีความเข้ากันได้ดังกล่าวก่อเกิดขึ้นในเวลานั้น ดังนั้นความหมายของมันในขณะนี้คือ การเผยแพร่อารยธรรมที่เป็นที่สุุดหนึ่งเดียวออกไปสู่อารยธรรมอื่น ๆ โดยที่ยังคงรักษาไว้ซึ่งอารยธรรมต่าง ๆ ไว้ดังเดิม

2.1.1.3 คำนิยาม

คุณค่า หลักการและสมมติฐาน ที่ซึ่งประเทศตะวันตกและในบางอารยธรรมส่วนใหญ่ยึดถือและปฏิบัติหรือที่ฮันติงตันเรียกว่าวัฒนธรรมดาวอส (Davos Culture) ซึ่งนิยามมาจากกิจกรรมต่าง ๆ ของนักธุรกิจ นักวิชาการ นายธนาคาร ข้าราชการ รัฐบาลและนักข่าวที่มักจะมาประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เมืองดาวอส ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้ทั้งหมดคือ กลุ่มคนที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปในสาขาสำคัญ ๆ เช่น ฟิสิกส์ สังคมศาสตร์ กฎหมาย

บริหารธุรกิจและนิติศาสตร์ คนในสาขาทั้งหมดนี้ล้วนแต่ใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานทั้งในการฟัง พูด อ่าน เขียน คนกลุ่มนี้มักได้รับว่าจ้างให้ทำงานในตำแหน่งทางราชการร่วมไปกับสถาบันระหว่างประเทศจึงทำให้คนกลุ่มนี้มีประสบการณ์เดินทางไปต่างประเทศบ่อยครั้ง ซึ่งตรงนี้พวกเขาได้แชร์ประสบการณ์แก่อารยะธรรมต่าง ๆ นอกอารยะธรรมตะวันตก เช่น ความเป็นปัจเจกบุคคล (individualism) การขยายกลุ่มตลาด (Economic Marketing) และแนวคิดในระบอบประชาธิปไตย (Political Democracy) แต่ฮันติงตันได้อ้างผ่านการวิจารณ์ของ Hetley Bull ว่า วัฒนธรรมดาวอส นั้นเป็นวัฒนธรรมของ Elite หรือชนชั้นนำในอารยะธรรมต่าง ๆ เท่านั้น ตัววัฒนธรรมนี้ไม่สามารถลงรากลึกไปสู่การยอมรับของคนส่วนใหญ่ในสังคมได้ และมันไม่สามารถอยู่ได้ด้วยตนเองท่ามกลาง วัฒนธรรมที่แปลกแยกสำหรับตัวมัน แต่ก็มีตัวอย่างของวัฒนธรรมร่วมที่สามารถคงอยู่ได้ตลอด เช่น วัฒนธรรมเกี่ยวกับการเขียน และวัฒนธรรมมารยาททางการทูต

2.1.1.4 แนวคิดการบริโภคนิยมแบบตะวันตก

การแพร่กระจายแนวคิดการบริโภคนิยมแบบตะวันตกและวัฒนธรรมไปทั่วโลกจะช่วยสร้าง Universal Civilization ข้อถกเถียงนี้มีความไม่ลึกซึ้งและมีความเชื่อมโยงพอ มีการเลือนหายในตัววัฒนธรรมเนื่องมาจากการส่งต่ออารยะธรรมหนึ่งสู่อีกอารยะธรรมหนึ่งเกิดขึ้นตลอดประวัติศาสตร์ นวัตกรรมมากมายในอารยะธรรมหนึ่งอาจถูกแทนที่โดยอีกอารยะธรรมหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่ได้มาจากความขาดแคลนทางเทคนิคอย่างมีนัยยะสำคัญหรือการเลือนหายที่เข้ามา แต่เพราะมันถูกส่งออกไปโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงและมันไม่ได้เปลี่ยนแปลงรากเงาของอารยะธรรมที่ด้อยกว่า นวัตกรรมเหล่านั้นให้ความหมายว่า “ฉกฉวย” ในอารยะธรรมที่ด้อยกว่าไม่ใช่เพราะว่านวัตกรรมนั้นคือสิ่งแปลกใหม่หรือถูกบังคับให้ทำ ในหลายศตวรรษที่ผ่านมาโลกตะวันตกเคยถูกขัดเกลาด้วย นวัตกรรมจากวัฒนธรรมจีนและอินเดียเป็นระยะ ๆ แต่ในศตวรรษที่ 19 วัฒนธรรมจากตะวันตกกลับได้รับความนิยมในประเทศจีนและอินเดีย ซึ่งบ่งบอกการสะท้อนกลับของอำนาจตะวันตก การถกเถียงนับจากนี้ พุทธิการแพร่กระจายของวัฒนธรรมป๊อปและผู้บริโภควัฒนธรรมทั่วโลกว่าเป็นชัยชนะของอารยะธรรมตะวันตกโดยวัฒนธรรม องค์ประกอบของวัฒนธรรมตะวันตกมาจาก Magna Carta ไม่ใช่ Magna Mac เป็นเรื่องจริงที่อารยะธรรมอื่นที่ไม่ใช่ตะวันตกจะต้องขุดย้อนกลับไปว่าระยะหลังว่าอารยะธรรมเขาไม่มีความเชื่อมโยงกับอดีตของพวกเขา

เช่นเดียวกันที่ไม่มีความเกี่ยวข้องในท่าทีที่ต้องการจะเข้าสู่ความเป็นตะวันตก ตัวอย่างเช่น ที่ไต้หวันแห่งในตะวันออกกลางผู้ชายสวมใส่เสื้อผ้าตะวันตกและกางเกงยีนส์ ต้มไก่ และฟังเพลงแร็ป ขณะเดียวกันพวกเขายังสวมชุดที่นครเม็กกะหรือสวมใส่พวกมันระหว่างวางระเบิดสายการบินของสหรัฐอเมริกา ระหว่างทศวรรษที่ 1970-1980 ชาวอเมริกันบริโภคสินค้าจากญี่ปุ่นเช่นรถ ทีวี กล้องถ่ายรูปและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มากมาย โดยที่ไม่ถูกสิ่งๆที่เรียก Japanized เข้าครอบงำ เป็นที่แน่นอนว่าเป็นเรื่องใหญ่กว่ามนุษย์วิทยาที่จะเข้าสู่กระบวนการกลายเป็นญี่ปุ่น และ

เป็นเรื่องไร้เดียงสาที่จะทำให้ชาวตะวันตกเชื่อว่าการทำให้อารยธรรมที่ไม่ใช่ตะวันตก (non-westerners) กลายเป็นตะวันตกโดยบริโภครายการจากตะวันตกเท่านั้น อะไรคือสิ่งที่จะบอกโลกอย่างแท้จริงเกี่ยวกับวัฒนธรรมตะวันตก เมื่อชาวตะวันตกกำลังนิยามอารยธรรมของตนผ่านน้ำอัดลม เสื้อผ้าน้อยชิ้น และอาหารฟาสต์ฟู้ด

สิ่งที่เพิ่มความซับซ้อนขึ้นเล็กน้อยให้กับการถกเถียงเรื่องวัฒนธรรมสากลนิยมซึ่งไม่ได้มุ่งไปที่กลุ่มผู้บริโภคแต่กลับมุ่งไปที่สื่อเหมือนกลับว่าเรามุ่งไปที่ฮอลลีวูดส์ ไม่ใช่เครื่องดื่มโค้ก ประเทศสหรัฐอเมริกาควบคุมเครือข่ายภาพยนตร์ สื่อโทรทัศน์ และวิดีโอของทั้งโลก ในทศวรรษที่ 1993 ภาพยนตร์ทั้งโลก 88 เรื่องจาก 100 เรื่องถูกผลิตผ่านบริษัทของอเมริกัน อีกทั้งเครือข่ายสื่อสารมวลชนของสหรัฐอเมริกาและยุโรปไม่กี่แห่งได้ครอบงำข่าวสารโลกในขณะนั้น สรุปก็คือ

ประการที่ 1 ความต้องการพื้นฐานของมนุษยชาติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรัก เชื้อชาติ ความเป็นวีรบุรุษ ความลึกลับ ความร่ำรวย และการจูงใจให้เข้าไปทำงานในบริษัท จะถูกชาวอเมริกันสูบความมั่งคั่งจากความสนใจในประเด็นดังกล่าวเพราะความได้เปรียบในประเด็นเหล่านั้น อย่างไรก็ตามมีหลักฐานน้อยชิ้นที่เหลืออยู่ที่จะสนับสนุนสมมติฐานที่ว่า การอุบัติขึ้นของการแพร่กระจายการสื่อสารระดับโลกนั้น เป็นผลผลิตมาจาก “ความบันเทิง (Entertainment)” ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดความเชื่อและเจตคติ

ประการที่ 2 ผู้คนตีความการสื่อสารโลก (Global Communication) ตามภาพในช่วงเวลาของตนตามประสบการณ์และโลกทัศน์ของตน เช่น ชาวตะวันตกกำลังสรรเสริญกับการที่จรวดมิสไซล์ของฝ่ายตนมุ่งไปยังกรุงแบกแดดแต่ขณะเดียวกัน ผู้คนทั่วโลกมองว่านั่นคือการลอบโจมตีฉับพลันใส่คนที่ใช่คนผิดชาวเช่นชาวอิรักและโซมาเลีย

2.1.2 ภาษา

ภาษาคือศูนย์กลางของอารยธรรม วัฒนธรรมและศาสนา ในกลุ่มประเทศอาณานิคมที่เคลื่อนไหวเรียกร้องเอกราชและได้รับเอกราชในเวลาต่อมานั้น ได้มีการประกาศใช้ภาษาท้องถิ่นของตนและยกเลิกการใช้ภาษาของประเทศเจ้าอาณานิคม ซึ่งเป็นหนึ่งในหลักการของชนชั้นนำชาตินิยมที่จะจำแนกตนออกจากจักรวรรดินิยมและเป็นการกำหนดอัตลักษณ์ของตน ซึ่งแม้ว่าหลังจากได้รับเอกราชจากเจ้าอาณานิคมแล้ว พวกชนชั้นนำก็ยังคงมีความต้องการแยกฐานะตนออกจากผู้ถูกปกครองซึ่งอิทธิพลทางภาษาจากอดีตเจ้าอาณานิคมนั้นทำสิ่งนี้ได้ ส่งผลให้ชนชั้นนำของประเทศเอกราชเหล่านี้ใช้ภาษาของอดีตเจ้าอาณานิคมในการสื่อสารกันเองมากกว่าที่ชนชั้นได้ปกครองจะใช้ เช่นในศตวรรษที่ 17 และ 18 กลุ่มชนชั้นขุนนางมักจะใช้ภาษาฝรั่งเศสกันมากกว่าภาษาอังกฤษ ขณะเดียวกันพวกเขาไม่สามารถพูดภาษาท้องถิ่นได้ ในสังคมคนที่ไม่ใช่ชาวตะวันตก มีแนวโน้มที่จะเจอวิถีทางภาษาไปใน 2 ทางคือในอย่างแรก มีการเพิ่มพูนการใช้ภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศสเพื่อเพิ่ม

ทักษะในการสื่อสารทั้งในการศึกษาและการค้าขายส่งผลให้เพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันดียิ่งขึ้น อย่างที่สองคือ มีการพยายามจะลดอิทธิพลของภาษาของเจ้าอาณานิคมและแทนด้วยภาษาท้องถิ่น เช่น รัฐบาลปากีสถานมีการพยายามใช้ภาษาอูรดูเป็นภาษาราชการแทนภาษาอังกฤษ อีกทั้งใช้ภาษาถิ่นในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อโทรทัศน์แทนการใช้ภาษาอังกฤษ

เมื่อการใช้ภาษาอังกฤษแบ่งคนในชาติออกเป็นสองกลุ่ม เช่นในอินเดียเมื่อภาษาเป็นอุปสรรคในการกำหนดว่าใครมีสิทธิที่จะเลือกตั้ง ทำให้สิทธิถูกจำกัดในชนชั้นสูงเพียงอย่างเดียวทำให้ ดังนั้นเพื่อผลักดันให้สังคมที่มีใช้ชาวตะวันตกสามารถสถาปนาระบบและสถาบันที่เป็นประชาธิปไตยในสังคมมากยิ่งขึ้นจึงเกิดการเสื่อมของการใช้ภาษาอังกฤษและมีการนำภาษาท้องถิ่นเข้ามาใช้แทนจึงจะทำให้ประชาธิปไตยแพร่หลายกว่า

2.1.3 ศาสนาสากล (Universal Religious)

การอุบัติขึ้นของศาสนาสากลนั้นมีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อยกว่ากรณีของภาษาสากล อันเนื่องมาจากในศตวรรษที่ 20 ที่ผ่านมาระหว่างเราจะเห็นการรื้อฟื้นศาสนาขึ้นอย่างมาก การรื้อฟื้นครั้งนี้มีส่วนผสมของกระตือรือร้นทางจิตวิญญาณและการเติบโตของกลุ่มหลักการนิยม (Fundamentalism) ซึ่งเคยได้รับการสนับสนุนจากศาสนาต่าง ๆ ในยุคที่มีการ Modernization ในหลาย ๆ สังคมอย่างฉับพลันถ้าศาสนาที่เป็นศาสนาพื้นบ้านไม่ปรับตัวต่อการ Modernization ศาสนาใหญ่ ๆ อย่างคริสต์และอิสลามก็จะยังคงแพร่กระจายต่อไป แต่ปัจจัยที่สำคัญกว่าคือการเพิ่มขึ้นของประชากร Atheist และการเติบโตของสัดส่วนประชากรโลกของชาวมุสลิม ซึ่งจะกลายเป็นประเด็นปลีกย่อยต่อการ Modernization ต่อไป

2.1.4 ตะวันตกและการทำให้ทันสมัย (West and Modernization)

วัฒนธรรมตะวันตกได้รับมรดกทางวัฒนธรรมส่วนมากมาจากอารยธรรมก่อนหน้าตามกลุ่มอารยธรรมคลาสสิก ไม่ว่าจะเป็นมรดกของการใช้เหตุผลนิยมและปรัชญาจากอารยธรรมกรีก กฎหมายก็ได้รับมาจากอารยธรรมโรมันและศาสนาคริสต์ อารยธรรมอิสลามและออร์ทอดอกซ์เองในปัจจุบันก็ได้รับอิทธิพลมาจากอารยธรรมคลาสสิกจนปัจจุบันนี้ก็อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับที่ตะวันตกเคยเป็น

ในหมู่นักวิชาการหลาย ๆ สำนักคิดได้มีการตั้งคำถามว่าจุดเริ่มต้นของการ Modernization ของวัฒนธรรมตะวันตกนั้นเริ่มในสมัยใด และมีการตั้งคำถามว่า key ของการเริ่มต้น Identify ลักษณะของแกนกลางในวัฒนธรรมตะวันตกคืออะไร และเริ่มมีเชื่อมโยงเข้ากับสถาบันต่าง ๆ วิถีปฏิบัติ และความเชื่อ ซึ่งจะนำกลับมาสู่การกำหนดอัตลักษณ์ของความเป็นอารยธรรมตะวันตก

2.1.4.1 คริสต์ศาสนาฝ่ายตะวันตก

โรมันคาทอลิกและโปรเตสแตนต์หรือ คริสต์ศาสนาฝ่ายตะวันตกเป็นพื้นฐานของอัตลักษณ์ในอาระธรรมตะวันตกโดยเฉพาะในส่วนใหญ่ของยุคกลางซึ่งทั้งโลกตะวันตกอยู่ใต้อำนาจของคริสตจักรเรียกรวม ๆ ว่าคริสตจักรตะวันตกซึ่งพัฒนาความเป็นสังคมตะวันตกขึ้นมาให้รอดพ้นจากอิทธิพลของชาวมาัวร์ เติร์กและไบแซนไทน์ และเช่นเดียวต่อพระเจ้าเทียบเท่ากับทองคำในศตวรรษที่ 16 พวกเขาได้ออกไปพิชิตโลก การปฏิรูปศาสนาและการต่อต้านการปฏิรูปศาสนาระหว่างโปรเตสแตนต์ทางเหนือและคาทอลิกจากทางใต้ ได้จำแนกประวัติศาสตร์และพัฒนาองค์ประกอบความเป็นตะวันตกขึ้นแยกต่างหากจากวัฒนธรรมออร์ทอดอกซ์

2.1.4.2 ภาษาของชาวตะวันตก

ภาษาของชาวตะวันตก คือปัจจัยหนึ่งเป็นรองจากศาสนาในการแยกคนจากวัฒนธรรมหนึ่งต่ออีกวัฒนธรรมหนึ่ง ภาษาของชาวตะวันตกแตกต่างจากอาระธรรมอื่นอย่างมากในแง่ของความหลากหลาย ในส่วนอาระธรรมอื่น ๆ ของชาวญี่ปุ่น ฮินดู จีน รัสเซียและอาหรับล้วนมีภาษาของตนเป็นหัวใจของอาระธรรมเท่านั้น แม้ว่าชาวตะวันตกจะได้รับอิทธิพลทางภาษามาจากภาษาละตินเหมือนกันแต่พวกเขาก็พัฒนาภาษาตามแบบฉบับต่างกันไปตามชาติของตน

2.1.4.3 การแยกศาสนาออกจากการปกครอง

ถึงแม้ว่าที่ผ่านมาในหมู่ชาติตะวันตกจะเริ่มสร้างชาติด้วย คริสตจักรและหลาย ๆ คริสตจักรก็ยังเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ (State) อำนาจฝ่ายศาสนาและฝ่ายรัฐคือสิ่งที่แยกออกจากกันคือสิ่งที่เหนือขึ้นในวัฒนธรรมตะวันตก ฮันติงตันกล่าวว่ามีเพียงแค่อาระธรรมฮินดูเท่านั้นที่ศาสนาและการเมืองการปกครองยังแยกออกจากกันเหมือนอาระธรรมตะวันตก ซึ่งในอาระธรรมอิสลามนั้น “พระเจ้าคือซีฮาร์” ส่วนจีนและญี่ปุ่น “ซีฮาร์คือพระเจ้า” ในส่วนของออร์ทอดอกซ์ “พระเจ้าคือซีฮาร์พาร์ทเนอร์”

การแยกศาสนาออกจากรัฐเกิดขึ้นเพื่อป้องกันการปะทะกันระหว่างรัฐกับคริสตจักร นี่คือนโยบายของระบบการปกครองที่ส่งเสริมอย่างมากต่อการพัฒนาเสรีภาพในโลกตะวันตก

2.1.4.4 หลักนิติธรรม (Rule of Law)

รูปแบบของกฎหมายกลางที่ช่วยรักษาความเป็น Civilized ที่ได้เคยได้รับสืบทอดมาจากกฎหมายโรมัน ซึ่งนักคิดในยุคกลางได้คิดค้นกฎหมายธรรมชาติที่จะช่วยสนับสนุนเหล่าราชวงศ์ในการใช้ฝึกใช้อำนาจของตนและกฎหมายจารีตประเพณีก็ได้พัฒนาขึ้นในอังกฤษ ระหว่างช่วงสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในศตวรรษที่ 16 จนถึง 17 ระบบนิติธรรม (Rule of Law) ได้ถูกทดสอบว่าถูกละเมิดโดยผู้ปกครองมากกว่าจะใช้ได้จริง แต่มันก็ยังคงอยู่ได้ได้การบังคับบัญชาของมนุษย์ที่ถูกจำกัดอำนาจภายนอกบางอย่างไว้ กลายเป็นธรรมเนียมของหลักนิติธรรมที่เป็นที่ต้องเป็นพื้นฐานของ

รัฐธรรมนูญและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนรวมถึงสิทธิในทรัพย์สินด้วยเพื่อยับยั้งการใช้อำนาจเกินกว่าเหตุของฝ่ายรัฐ ในอาระยะธรรมส่วนใหญ่ในโลกให้ความสำคัญกับรูปแบบกฎหมายเช่นนี้น้อยมาก

2.1.4.5 ความเป็นพหุนิยมทางสังคม (Social Pluralism)

ในสังคมตะวันตกมีความเป็นพหุนิยมทางสังคมสูง อะไรคือสิ่งที่ทำให้มีการคงอยู่ของหลักความเป็นอิสระของกลุ่มก้อนต่าง ๆ ของสังคมที่ไม่ได้สืบทอดทางสายเลือดหรือแต่งงาน กลุ่มก้อนเหล่านี้รวมไปถึงอารามนักบวช คณะนักบวชหรือสมาคมพ่อค้าแต่กลับกันมันยังได้กระจายไปทั่วยุโรปผ่านการสมาคมและการปะทะทางสังคม สมาคมพหุนิยมถูกส่งเสริมโดยชนชั้นพหุนิยม (Class Pluralism) ส่วนใหญ่ของสังคมยุโรปตะวันตกมีความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งและระบบขุนนางมีความเป็นอิสระ ชนชั้นขานามีความเป็นรูปธรรมและยังเป็นกลุ่มเล็ก แต่มีสัญญาณจากชนชั้นพ่อค้าว่าความเข้มแข็งของระบบขุนนางมีส่วนสำคัญที่ช่วยจำกัดอำนาจล้นฟ้า (Absolutism) ที่ฝังรากลึกอยู่ในชาติส่วนใหญ่ของยุโรป ความเป็นพหุนิยมยุโรปนั้นเป็นสิ่งที่ตรงข้ามและถูกขัดเกลามาจากความไร้แน่นอนใน civil society ความอ่อนแอของระบบขุนนางย่อมเท่ากับความเข้มแข็งของระบบข้าราชการส่วนกลาง สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในประเทศเอเชีย รัสเซียและประเทศกลุ่มที่มีใช้ตะวันตกอื่น ๆ

2.1.4.6 รูปร่างความเป็นตัวแทน (Representative Bodies)

สังคมพหุนิยมได้ก่อให้เกิดการเติบโตด้านอสังหาริมทรัพย์ ระบบรัฐสภาและสถาบันต่าง ๆ ที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของชนชั้นขุนนาง พ่อค้าและนักบวช โครงสร้างดังกล่าวได้พัฒนารูปแบบของตัวแทนซึ่งจะกลายเป็นเหตุให้เกิดการ Modernization และนำไปสู่สถาบันประชาธิปไตยสมัยใหม่ ซึ่งในบางช่วงเวลาระบบความเป็นตัวแทนอาจถูกล้มล้างหรือถูกจำกัดอย่างมากเช่นในฝรั่งเศสที่มีการรวมศูนย์อำนาจขึ้นในยุคสมัยใหม่แต่ในขณะเดียวกันก็มีการรื้อฟื้นระบบตัวแทนกลับมาได้เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง และเช่นเดียวกันกับในอิตาลี ศตวรรษที่ 19 มีขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิในการกระจายอำนาจและการจัดการตนเอง ได้มีการบังคับให้ ขุนนางและสังฆราชต้องกระจายอำนาจให้แก่ชาวเมืองในนครรัฐต่าง ๆ ซึ่งก็มักจบลงโดยการยินยอมแต่โดยดี ดังนั้นรูปร่างความเป็นตัวแทนของในอาระยะธรรมตะวันตกทั้งในระดับชาติซึ่งได้รับการสนับสนุนมาจากท้องถิ่นอีกทีนั้น ไม่มีอาระยะธรรมอื่น ๆ ในโลกเคยปรากฏมาก่อน

2.1.4.7 ความเป็นปัจเจกนิยม

ในหลาย ๆ คุณลักษณะข้างต้นที่กล่าวมาทั้ง 6 ข้อ มีส่วนช่วยเสริมสร้างหลักปัจเจกนิยมและพื้นฐานด้านสิทธิในความเป็นปัจเจกชนและเสรีภาพเท่าเทียมและสูงสุดของพลเมืองในสังคม ปัจเจกนิยมได้พัฒนาขึ้นในศตวรรษที่ 14 และ 15 ความเป็นปัจเจกนิยมเป็นหมุดหมายของชาติตะวันตกที่จำแนกชาติตะวันตกออกจากอาระยะธรรมอื่น ๆ ตัวอย่างง่าย ๆ เช่น ในช่วงเริ่มแรกของศตวรรษที่ 20 ผลคะแนนดัชนีวัดค่าความเป็นปัจเจกของบรรดาชาติตะวันตกอยู่จุดที่สูงมากยกเว้นแค่โปรตุเกสและอิสราเอลเท่านั้น ในขณะเดียวกันผู้สำรวจความเห็นเดียวกันแต่ได้เปลี่ยนไปสำรวจแบบ

Cross-Cultural ระหว่างชาติตะวันตกที่มีค่าดัชนีความเป็นปัจเจกนิยมสูงกับชาติอื่น ๆ ที่เป็น None-Westerners ผลลัพธ์ที่ได้คือ ชาติตะวันตกก็ยังให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกชนเหนือกว่าชาติอื่น ๆ (Huntington, 1999, pp. 66-72)

2.1.5 การเตรียมความพร้อมในการตีความ

2.1.5.1 การตีความปัจจัยภายใน

ในช่วงระหว่างปี 1982-1991 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของยุคสงครามกลางเมือง ได้มีความพยายามของกลุ่มผู้นำทางการเมืองโดยเฉพาะจากชาวคริสต์ที่มีความต้องการเยียวยาความแตกแยกและขจัดอิทธิพลของต่างชาติที่สนับสนุนกลุ่มอุดมการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในหมู่ของชาวคริสต์หรือชาวมุสลิม ซึ่งถ้าวิเคราะห์ตามทฤษฎี Consociational Democracy

ของ Arend Lijphart ก็จะมีหลักเกณฑ์ให้เห็นว่ามีความพยายามภายในที่พยายามจะเยียวยาและฟื้นฟูสถาบันทางการเมืองให้ฟื้นฟูกลับมาและสร้างกรอบความเข้าใจถึงการแทรกแซงของพันธมิตรจากต่างชาติว่าฝ่ายใดคือ Threat ฝ่ายใดคือ Alliance ที่เหมาะสำหรับการฟื้นฟูระบอบประชาธิปไตยแบบร่วมมือซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการฟื้นฟูสถาบันทางการเมืองของเลบานอนและจะนำไปสู่สังคมที่อุดมด้วยประชาธิปไตยในภายหลัง

ทฤษฎีสำคัญของ Lijphart เกี่ยวกับการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในสังคมที่มีความแตกแยกทางวัฒนธรรมอย่างรุนแรง เคยถูกใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองในช่วงศตวรรษที่ 19 ในพื้นที่ประเทศไอร์แลนด์เหนือและประเทศเนเธอร์แลนด์ผ่านงานศึกษา Consociationalism and Power-Sharing in Europe ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความแตกต่างของกลุ่มชาติพันธุ์ที่นับถือศาสนาต่างกันและมีประวัติศาสตร์ทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน ซึ่ง Lijphart ได้สรุปปัจจัยที่จะทำให้ระบบการเมืองภายใต้ระบบ Consociational Democracy หรือในอีกชื่อ Confessionalism ของประเทศเลบานอนสามารถประสบความสำเร็จซึ่งผู้วิเคราะห์ได้จำแนกอธิบายดังนี้

(1) การขจัดอุปสรรคที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

เช่น การขจัดข้อผูกมัดในการติดต่อสื่อสารซึ่งเป็นปัจจัยก่อให้เกิดการสร้างความเป็นปฏิปักษ์ระหว่างกัน ซึ่งในบางสำนักคิดได้ถกเถียงกันว่าในบางสังคมทางวัฒนธรรมก็มีส่วนของสังคมที่ไม่ได้มีความขัดแย้งมาแต่แรก

(2) ต้องมีการถ่วงดุลอำนาจทางการเมืองระหว่างกลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ

ในการพัฒนาระบบ consociation democracy ถ้าหากกลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ มีลักษณะเป็นชนกลุ่มน้อยพวกเขาก็ยังต้องเพิ่มความร่วมมือ มากไปกว่านั้นกลุ่มวัฒนธรรมเหล่านั้นจะต้องมีความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่ใหญ่กว่าให้น้อยที่สุดในกรณีที่มีการ

แข่งขันทางการเมืองมีลักษณะเป็น dual balance of power ซึ่งมีประเทศที่ประสบความสำเร็จในการถ่วงดุลอำนาจระหว่างกลุ่มวัฒนธรรมได้แก่ เบลเยียม เลบานอน และเนเธอร์แลนด์

(3) กลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ มีความหลากหลายและพึงพอใจในการสนับสนุนรัฐบาล

เช่นเดียวกันกับความร่วมมือในการสถาปนาระบบ consociational democracy ซึ่งในกรณีนี้แต่ละกลุ่มวัฒนธรรมจะต้องมีความร่วมมือกันอย่างลึกซึ้ง อันส่งผลให้เกิดความรู้สึกลดภัย

(4) วิฤตการณ์ระหว่างประเทศ

แม้ว่าภัยคุกคามจากภายนอกยังคงมีอยู่และนำมาทั้งการสถาปนาและข่มขู่ระบบ consociational democracy ซึ่งในกรณีตัวอย่างส่วนใหญ่ระบบดังกล่าวมักจะก่อตัวขึ้นผ่านวิฤตการณ์ระหว่างประเทศ

(5) ความพอเหมาะพอดีของปัจจัยที่เหมาะสม

สำหรับระบบการเมืองแบบ consociational democracy ซึ่งจะมีความซับซ้อน เช่น ในกรณีของเลบานอนที่ระบบการเมืองคงอยู่ได้เพราะระบบเศรษฐกิจที่มั่งคั่งและชนชั้นนำกลุ่มต่าง ๆ เอื้ออำนวยให้เกิดเสถียรภาพของระบบการเมืองดังกล่าว Lijphart ยังยกตัวอย่างของความล้มเหลวของระบบ consociational democracy ของเลบานอนว่ามีสาเหตุจาก ความเอื้อล้นของการ Mobilizing ทางการเมืองที่มากเกินไปจนกลายเป็นวงจรทางการเมืองที่ล้มเหลว

(6) ขนาดของพื้นที่ของรัฐ

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จซึ่งจะนำมาซึ่งระบบ consociational democracy คือขนาดของพื้นที่ของรัฐ ยิ่งรัฐเล็กเท่าไรก็ยิ่งบริหารจัดการความขัดแย้งได้ง่าย อีกทั้งยังไม่ต้องพึ่งพานโยบายระหว่างประเทศมากในกรณีของสวิตเซอร์แลนด์ เลบานอนและออสเตรียจะแสดงให้เห็นถึงการสงวนความเท่าเทียมทางการเมืองภายในประเทศและลดอิทธิพลจากภายนอกประเทศ (Joseph G. Jabbara and Nancy W. Jabbara, 2001, pp. 71-73)

จาก 6 ข้อข้างต้น ในงานศึกษาชิ้นนี้ได้ตั้งให้กลุ่มคนภายในวัฒนธรรมหรือศาสนาเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ในการขับเคลื่อนการเมืองของเลบานอนโดยเปรียบเทียบระหว่างชาวมุสลิมและชาวคริสต์จึงทำให้ต้องเน้นหนักไปในบางข้อที่จะนำมาใช้เป็นหน่วยในการวิเคราะห์เพราะถ้าหากดูจากประวัติศาสตร์ทางการเมืองของเลบานอนในช่วงระหว่างปี 1975-1990 โดยวิเคราะห์จากบทสรุปของ Lijphart ทั้ง 6 ข้อแล้วจะพบว่าเลบานอนเองก็เผชิญกับความล้มเหลวทางการเมืองในแต่ละข้อดังนี้

1. ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมในประเทศเลบานอนมีมานานหากย้อนกลับไปก่อนปี 1975 ก็เคยมีการปะทะกันระหว่างสองศาสนาซึ่งอุปสรรคที่ขัดขวางการร่วมมือกันก็คือตัว

ของศาสนาเองที่มามีความต่างกันในด้านของการระดมพลังทางการเมืองและระบบกฎหมาย ซึ่งถ้าหากไม่ได้รับระบบกฎหมายหรือค่านิยมทางการเมืองจากโลกตะวันตกโดยเฉพาะจากฝรั่งเศสในช่วงสมัยเลบานอนภายใต้อำណัติของฝรั่งเศสทั้งสองศาสนาก็ยากที่จะร่วมมือกันได้ ระบบ Confessionalism ของเลบานอนไม่อาจเกิดขึ้นได้

2. เลบานอนไม่มีสิ่งที่เรียกว่าการถ่วงดุลอำนาจทางการเมืองอย่างแท้จริงตามทฤษฎีของ Lijhart แม้ระบบ Consociational Democracy จะใช้หลัก Mutual Veto ซึ่งในเลบานอนหมายถึงกลุ่มศาสนาต่าง ๆ¹ ตาม National Pact 1943 เพื่อตัดสินใจปัญหาทางการเมือง ซึ่งป้องกันไม่ให้เสียงส่วนน้อย (คริสเตียนมาโรไนท์) สามารถยับยั้งเสียงส่วนใหญ่ได้ แต่รัฐบาลของเลบานอนอยู่ใต้อำนาจของชาวคริสต์ที่ยึดจำนวนที่นั่งในสภาที่ถูกเซตไว้ตั้งแต่ปี 1943 ส่วนมากซึ่งไม่ได้ยึดโยงสภาพจริงของการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในภายหลัง กล่าวคือถ้าหากจะให้ถูกต้องตามทฤษฎีจึงควรเห็นให้มีการเพิ่มจำนวนที่นั่งให้มุสลิมก่อนการถ่วงดุลตามสภาพจึงจะเกิดขึ้นได้ ประเด็นนี้ถูกแก้ไขในช่วงการเจรจาต่ออียิปต์ 1990 ปัจจัยที่สำคัญอีกประการคือภายในการเมืองระดับพื้นที่จังหวัดของแต่ละศาสนานั้นไม่ได้ให้ความสำคัญต่อเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติหรือต่อกลุ่มศาสนา กลุ่มอื่นเช่น พรรคการเมืองชาวคริสต์ก็จะเน้นการรักษาพื้นที่อำนาจของตนเอง ส่วนพรรคของชาวมุสลิมเน้นกระแสนโยบายชาตินิยมตามประเทศอาหรับอื่น ๆ การถ่วงดุลที่เกิดขึ้นจึงมักจะนำไปสู่ทางตันทางการเมืองกล่าวคือไม่สามารถสร้างฉันทามติเสียงข้างมากได้

3. มีความความพึงพอใจในสถาบันทางการเมืองของเลบานอนอยู่บ้างในระดับของชนชั้นนำเห็นได้ชัดว่าในหลาย ๆ ครั้งเมื่อมีวิกฤตทางการเมือง เหล่าชนชั้นนำหรือผู้นำกลุ่มทางการเมืองมักจะยังพึ่งพาระบบในที่นี่คือระบบ Confessionalism ทั้งในระดับของฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ รวมไปถึงในระดับการเจรจาในวาระพิเศษ ปัญหาที่คือระบบดังกล่าวยังได้รับการยอมรับไม่ทั่วถึงจนครบทุกกลุ่มศาสนาและกลุ่มอุดมการณ์ฝ่ายซ้ายในขณะนั้นที่มุ่งจะโค่นล้มระบบนี้จึงเป็นปัญหาในเรื่องของความชอบธรรมของชนชั้นนำในการบริหารจัดการกับสถาบันทางการเมือง

4. Lijphart ยอมรับว่าภัยคุกคามจากทั้งในประเทศและนอกประเทศที่มุ่งเน้นระบบหรือสถาบันทางการเมืองคือปัจจัยสำคัญในการสถาปนาระบบ Confessionalism ในกรณีของสงครามกลางเมืองเลบานอน การมุ่งเป้าไปที่ความขัดแย้งภายในระบบคงไม่อาจเพียงพอที่จะใช้ตัดสินใจพรรคการเมืองฝ่ายคริสต์หรือมุสลิมจะเป็นตัวตัดสินถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพราะปัญหาทางการเมืองภายในของเลบานอนส่วนหนึ่งมาจากปัญหาของตัวพรรคการเมืองเองที่มีความ

¹ การโหวตในลักษณะนี้จะไม่ใช่หลัก Free and Fair แต่จะใช้หลักแบ่งอำนาจตามกลุ่มคนชาติพันธุ์หรือศาสนาเป็นหน่วยในการโหวตเป็น Political Bloc ถ้าแต่ละกลุ่มเห็นตรงกันเป็นส่วนมากจึงจะเรียกว่าเสียงส่วนใหญ่

หลากหลายของอุดมการณ์ทางการเมืองมากเกินไปจนบางครั้งไม่ได้สะท้อนเป้าหมายทางการเมืองที่แท้จริงของพรรค จึงได้มีการนำตัวแปรเพิ่มเติมซึ่งได้กลายเป็นโจทย์ทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเข้ามาช่วยวิเคราะห์นั่นคือ การนำประเทศต่าง ๆ ที่เข้ามามีปฏิสัมพันธ์กับพรรคการเมืองในสงครามกลางเมืองในระหว่างปี 1975-1991 เพื่อให้เกิดความแม่นยำของการตีความข้อมูลยิ่งขึ้น

5. ความไม่พอเหมาะพอเหมาะพอดีของปัจจัยที่สนับสนุนระบบ Confessionalism ของเลบานอนคือ ปัญหาทางเศรษฐกิจของเลบานอนและชนชั้นนำเฉกเช่นเดียวกับตัวทฤษฎี ระบบเศรษฐกิจของเลบานอนจะเป็นแบบเสรีทุนนิยมแต่ก็มีปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างสังคมของคนชนบทและคนเมืองซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเมืองตามชายฝั่งทะเลและกรุงเบรุตซึ่งเป็นเมืองที่กุมเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของประเทศไว้และเมืองเหล่านี้หากไม่นับพื้นที่ที่เรียกว่า The Greater Lebanon หรือเลบานอนแผ่นดินใหญ่ซึ่งมีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์และส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีเป็นทุนเดิมนับตั้งแต่สมัยอาณานิคม แต่นับหัวเมืองใหญ่ ๆ อื่น ๆ ที่มีประชากรมุสลิมอาศัยอยู่มากความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจก็จะอยู่ในมือของตระกูลนักการเมืองมุสลิมและอำมिरท้องถิ่นที่สืบทอดอำนาจกันมาหลายชั่วรุ่นและยังมองสนามการเมืองเป็นเรื่องผลประโยชน์ของวงศ์ตระกูลมากกว่านี่จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความชัดเจนของการต่อสู้ทางการเมืองในระหว่างสงครามกลางเมืองว่าในฐานะตัวแทนของพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศ

ทิศทางของพรรคการเมืองมุสลิมยังคงเป็นการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจหรือไม่ซึ่งในเวลานั้น กระแสการใช้ความรุนแรงในการโค่นล้มระบบการเมืองเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจกำลังเป็นที่นิยมในหมู่นักสังคมนิยมทั่วโลกซึ่งส่วนใหญ่เป็นอุดมการณ์ของพรรคการเมืองของชาวมุสลิมการใช้กำลังที่เกินเลย ในฝั่งของทางพรรคการเมืองคริสเตียนแม้ว่าจะชัดเจนในการปกป้องระบบเศรษฐกิจเสรีทุนนิยมมาตั้งแต่แรกแต่เบื้องหลังคือยืนยันว่าต้องการอยู่บนจุดยอดสุดของระบบการเมืองและยืนยันกันว่าชาวคริสต์ต้องเป็นใหญ่เหนือประเทศเลบานอนส่วนหนึ่งก็เพื่อความอยู่รอดของชาติพันธุ์และศาสนา

6. หากยึดทฤษฎีของ Lijphart ประเทศเลบานอนจะสามารถบรรลุข้อที่ 6 ได้ เพราะประเทศเลบานอนเป็นประเทศที่ขนาดเล็กแต่มีความหลากหลายของประชากรเป็นอย่างมาก มีหน้าซ้ำแต่ละกลุ่มของประชากรยังมีฐานะทางการเมืองที่มีบทบาททางการเมืองตั้งแต่สมัยที่เลบานอนยังอยู่ในสังคมแบบศักดินาที่ศาสนามีความสำคัญอย่างมากทางการเมืองและจิตวิญญาณและบ่อยครั้งก็นำมาซึ่งการปะทะเพื่อความยิ่งใหญ่ของเผ่าพันธุ์ของตนในหุบเขาเลบานอน ดังนั้นการที่ระบบประชาธิปไตยแบบความร่วมมือได้ถูกสถาปนาขึ้นมาอย่างไม่ได้ตั้งใจของเจ้าอาณานิคมฝรั่งเศส แต่ก็สามารถนำพาประเทศไปสู่ความสงบและรุ่งเรืองได้ในจุดหนึ่งหลังเลบานอนได้รับเอกราช แต่ปัญหาทางทฤษฎีที่ประเทศเลบานอนพบคือ ประเทศเลบานอนเล็กก็จริงแต่ไม่ได้อยู่โดดเดี่ยวแบบประเทศสวิตเซอร์แลนด์หรือเคยเป็นมหาอำนาจแบบออสเตรีย แต่ตรงกันข้ามเลบานอนเป็นประเทศ

ทางผ่านของมหาอำนาจมาโดยตลอดนับตั้งแต่สมัยบาบิโลเนีย ในศตวรรษที่ 20 เลบานอนก็ยังเป็นสนามทางการเมืองระหว่างประเทศของมหาอำนาจตะวันตกและมหาอำนาจในภูมิภาค ทำให้เลบานอนไม่สามารถพัฒนาประชาธิปไตยและความสมานฉันท์ในสังคมได้

การนำทฤษฎีของ Aron Lijphart มาใช้ยังไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ปัจจัยการรักษารูปร่างประชาธิปไตยในเลบานอนเพราะขาดการอธิบายปัจจัยทางศาสนาได้ ผู้วิเคราะห์จึงริเริ่มนำทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่าง Clash of Civilization ที่จะอธิบายความสัมพันธ์ปัจจัยทางศาสนาซึ่งมีอยู่มากในเลบานอนและตะวันออกกลางมาใช้ตอบสมมติฐาน ซึ่งสามารถตอบโจทย์ทางทฤษฎีของ Lijphart ได้ในประเด็นของกลุ่มวัฒนธรรมและภัยคุกคามได้อีกด้วย ผู้วิเคราะห์ได้เตรียมการมาตีความโดยทำการคัดนำข้อผิดพลาดภายใน 6 ข้อจากทฤษฎี Clash of Civilization มาเปรียบเทียบกับเพื่อหาความผิดพลาดน้อยที่สุดของสองกลุ่มศาสนานโยบายของพรรคผ่านการแถลงการณ์และบันทึกที่สามารถหาได้จากตำราและข่าวสาร อนึ่งกลยุทธ์การสร้างประชาธิปไตยตามทฤษฎี Clash of Civilization ทั้งสองกลุ่มศาสนานั้นมีข้อเปรียบเทียบ Modernization พื้นฐานตามทฤษฎีที่ตรงกันอยู่ในระดับใกล้เคียงกันโดยมีจุดยืนในเรื่องของหลักการ Secularism รวมไปถึงมีความต้องการการพัฒนาสถาบันทางการเมืองให้ดียิ่งขึ้น แต่ผู้วิเคราะห์ต้องการข้อพิสูจน์ทางทฤษฎีที่ชัดเจนยิ่งขึ้นจึงกลายเป็นหัวใจหลักและใช้พิสูจน์ทฤษฎีหลักของงานวิจัยนี้ยังต้องการพิสูจน์ผ่านการวิเคราะห์นโยบายทางการเมืองในช่วงของสงครามกลางเมืองว่ามีการสนับสนุนการรักษาสถาบันทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้วยเงื่อนไข ดังต่อไปนี้หรือไม่

1. ยอมรับความแตกต่างทางนิกายและศาสนา
2. มีการสื่อสารกับโลกผ่านภาษาตะวันตก
3. ยึดในหลักการ Secularism หรือการแยกรัฐออกจากศาสนา
4. มีการยอมรับในหลักนิติธรรม
5. มีความเป็นพหุนิยมและมีรูปร่างความเป็นตัวแทน
6. ยอมรับความเป็นปัจเจกนิยม

2.1.5.2 การตีความปัจจัยภายนอก

ในหลักการ Consociational Democracy 1 ข้อจาก 6 ของ Aron Lijphart นั่นคือหลักเกี่ยวกับการก่อตัวของระบบ Confessionalism โดยเฉพาะหลังการประชุมที่เมือง Taif ในปี 1990ของประเทศเลบานอนนั้นปัจจัยมาจากภัยคุกคามจากภายนอกภัยคุกคามในขณะนั้นหมายถึงภัยคุกคามต่อสถาบันการเมืองในระบบเก่าของเลบานอนเองซึ่งได้แก่รัฐธรรมนูญและหลักการความตกลงแห่งชาติปี 1943 ซึ่งโจทย์นี้ใช้วิเคราะห์พันธมิตรจากภายนอกประเทศที่มีสายสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อมต่อพรรคการเมืองของเลบานอนซึ่งมีเป้าหมายทางการเมืองของตนใน

ด้านการแสวงหาอำนาจในการดำรงตนเป็นเจ้าภูมิภาคของตะวันออกกลาง การต่อสู้เพื่ออุดมการณ์ทางการเมืองหรือเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับมหาอำนาจชาติอื่น ๆ ซึ่งในการวิเคราะห์ต้องแบ่งผู้สนับสนุนของพรรคการเมืองทั้งสองศาสนาตามทฤษฎี Clash of Civilization และ บางส่วนของการวิเคราะห์ปัจจัยทางวัฒนธรรมในการสนับสนุนประชาธิปไตย Religion, Democracy, and the Twin Tolerations.

ในบทความ religion and the third wave of democratization ของ Huntington ได้อธิบายถึง The western Christian connection ที่โลกตะวันตกและละตินอเมริกาเกือบทั้งหมดได้ถูกกระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตยทำให้เป็นประชาธิปไตยซึ่งรากเง้าวัฒนธรรมของประเทศตะวันตกทั้งหมดล้วนมาจากศาสนาคริสต์ไม่ว่าจะเป็นนิกายโรมันคาทอลิกหรือโปรเตสแตนต์ ในช่วงทศวรรษที่ 1990 กระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตยได้ผลักดันประเทศโรมันคาทอลิกเกือบ ๆ ทั้งหมดให้กลายเป็นประชาธิปไตยและยังส่งผลให้นิกายคาทอลิกมีส่วนช่วยผลักดันกระบวนการดังกล่าวไปสู่ประเทศเผด็จการอื่น ๆ ที่นับถือคาทอลิกอย่าง ปารากวัยและคิวบา และไม่ได้ส่งผลต่อประเทศที่เป็นคาทอลิกเท่านั้น แต่ยังสนับสนุนไปสู่ประเทศอื่น ๆ ที่ไม่ได้นับถือคาทอลิก เช่นเยอรมันตะวันออกซึ่งภายหลังก็ล่มสลายและกลับคืนสู่ประชาธิปไตย ส่วนในประเทศแอฟริกาใต้การทำให้กลายเป็นประชาธิปไตยยังส่งผลให้คำสอนแบ่งแยกสีผิวได้หายไปจากนิกายโปรเตสแตนต์ของแอฟริกาใต้ด้วย ซึ่งเลบานอนมีชาวคริสต์ในสัดส่วนที่มากกว่าประเทศอาหรับอื่น ๆ มีสายสัมพันธ์กับโลกตะวันตกที่มากกว่าความสัมพันธ์ของผู้ปกครองต่อผู้ถูกปกครอง ความสัมพันธ์ของศาสนจักรมาโรไนต์ต่อนิกายคาทอลิก จึงให้สามารถเรียกกระดุมทองคำจากตะวันตกหรือขอความช่วยเหลือได้ทันทีเมื่อเกิดศึกสงคราม (Huntington, Religion and Third Wave, 1991,p. 35)

ในส่วนของที่ สามารถปรับเข้ากับกระบวนการทำให้กลายเป็นประชาธิปไตยได้ก็แค่ประเทศนอกภูมิภาคตะวันออกกลางเป็นส่วนใหญ่เช่น โมร็อกโก อินโดนีเซีย ตุรกี ซึ่งส่วนใหญ่ก็ไม่ได้เกิดขึ้นเองจากปัจจัยทางวัฒนธรรมด้วยตัวของมันเองแต่เกิดขึ้นจากการได้มีปฏิสัมพันธ์กับชาติตะวันตกทั้งที่ผ่านการปฏิรูปศาสนาคริสต์หรือการแยกศาสนาออกจากการเมืองมาแล้ว การมีปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวก็ได้แก่ทั้งในด้านการเมือง และการสงคราม การที่หลาย ๆ ประเทศอิสลามสามารถนำระบอบประชาธิปไตยไปใช้และยังสามารถรักษาเอาไว้ได้ส่วนหนึ่งมาจากกระบวนการ Westernization จากการตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตกเช่น อินโดนีเซีย และปากีสถาน หรือการปฏิวัติภายในจากแรงกดดันในด้านการทหารเช่น ตุรกี หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นต้น ทั้งนี้ในกรณีการตกเป็นอาณานิคมนั้นจะประสบความสำเร็จในการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยได้ควรต้องเป็นประเทศที่ได้รับการสถาปนาสถาบันทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยขึ้นมาก่อนการได้รับเอกราช (Huntington, 1984, p. 206)

ดังนั้นการจะตีความกลุ่มของประเทศที่เป็นปัจจัยภายนอกเพื่อให้สอดคล้องการวิเคราะห์จึงไม่เป็นที่สงสัยว่าประเทศตะวันตกซึ่งเป็นพันธมิตรของสถาบันการปกครองที่ถูกครอบงำโดยชาวคริสต์มาโรไนท์ส่วนใหญ่จะมีความเป็นประชาธิปไตยในตัวเองอยู่แล้วในแง่ของระบอบการปกครองเพียงแต่นโยบายต่างประเทศในช่วงเวลานั้น ๆ จะตอบสนองต่อผลประโยชน์ใดต่อประเทศเลบานอนซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายประธานาธิบดีของเลบานอนในขณะนั้นด้วยเช่นกัน แต่กลับกันการวิเคราะห์ประเทศมุสลิมอาหรับที่เป็นพันธมิตรกับพรรคการเมืองฝ่ายซ้ายและชาวมุสลิมของเลบานอนนั้นต้องมีความลงลึกและเข้มงวดมากกว่าเพราะหลาย ๆ ประเทศก็เป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยมาก่อนเช่น ซีเรีย แต่กลับมีนโยบายชาตินิยมที่เน้นการพยายามจะรวมเอาเลบานอนกลับไปเป็นส่วนหนึ่งของประเทศตนและยังแข่งขันอิทธิพลทางการเมืองกับมหาอำนาจในภูมิภาคอื่น ๆ เช่น อิรัก หรือบางประเทศเป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยแต่กลับถูกควบคุมโดยรัฐบาลทหารที่เน้นการให้อำนาจผู้นำประเทศเช่น อียิปต์ ที่แม้จะเป็นประเทศที่ยอมรับในหลักการรัฐโลกวิสัย (Secularism) แต่ก็เน้นนโยบายสังคมนิยมกึ่งทหาร (Nasserite) ในการขยายอิทธิพลภายนอกประเทศมากกว่าการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพภายในประเทศ ส่วนกรณีอิหร่านภายหลังการปฏิวัติอิสลามโครงสร้างอำนาจและการเมืองก็ดูมีความคล้ายระบอบประชาธิปไตยมากกว่าในสมัยของพระเจ้าชาร์ แต่อำนาจในการปกครองประเทศกลับไม่ได้อยู่ที่ผู้แทนของประชาชนแต่อยู่ที่ผู้นำทางศาสนาหรือที่เรียกว่า “อิหม่ามสูงสุด” ซึ่งสามารถแทรกแซงอำนาจประธานาธิบดีได้เมื่อจำเป็นโดยเฉพาะนโยบายต่างประเทศที่เน้นขับเคลื่อนต่อสู้กับอิทธิพลของโลกตะวันตก

2.1.5.3 ข้อพึงระวังในการตีความปัจจัยภายในและภายนอก

อย่างที่กล่าวไปในหลักการตีความข้างต้นชาวเลบานอนนับถือคริสต์เป็นฝ่ายถืออำนาจรัฐและยึดมั่นในสถาบันประชาธิปไตยอาจฟังดูลำเอียงได้ แต่เพื่อความชัดเจนจึงต้องมีข้อจำกัดที่สร้างตัวแปรควบคุมเพื่อจำกัดนิยามของวิวัฒนาการของประชาธิปไตยในภูมิภาคตะวันออกกลางหรือภูมิภาคที่เป็น “อาหรับ” เท่านั้นเพื่อให้สอดคล้องกับทฤษฎีประกอบและเพื่อให้เกิดเท่าเทียมในการเปรียบเทียบฐานะที่ชาวคริสต์ในเลบานอนก็เป็นชาวอาหรับเหมือนชาวมุสลิมนั่นเอง กลับมาที่ทางด้านตัวแปรที่เป็นชาวมุสลิมบ้างแม้โลกมุสลิมจะมีความสำเร็จอยู่บ้างในการพัฒนาประชาธิปไตยของโลกมุสลิมแต่ในภูมิภาคอาหรับหรือตะวันออกกลางกลับไม่ประสบความสำเร็จเลยแม้หลาย ๆ ประเทศจะเคยเป็นรัฐในอารักขาหรืออาณานิคมโดยตรงของประเทศตะวันตก โดยทฤษฎีแล้วประเทศตะวันตกมักจะสถาปนาระบบการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยไว้ด้วย เช่น อินเดีย ปากีสถานหรือ ศรีลังกา โดยบทวิเคราะห์ของ Huntington กล่าวว่าขั้นต้น พื้นที่ภูมิภาคตะวันออกกลางมีความผูกพันกับวัฒนธรรมอำนาจนิยมในศาสนาอิสลามซึ่งมีส่วนช่วยให้วัฒนธรรมทางการเมืองนี้สามารถคงอยู่ได้และมีส่วนที่ทำให้ลัทธิล่าอาณานิคมอย่างอังกฤษหรือฝรั่งเศสไม่ได้สถาปนาระบบการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยไว้ตั้งแต่แรก

แต่คำถามคือนั่นใช้ทั้งหมดของคำตอบแล้วหรือไม่ ฮันติงตันได้อธิบายว่ายังมีอีกปัจจัยนอกจากวัฒนธรรมนั่นคือปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติซึ่งก็คือทรัพยากรน้ำมัน ในเมื่อเจ้าอาณานิคมไม่ได้สถาปนาระบอบประชาธิปไตยไว้บวกกับการมีอยู่ของระบอบผู้นำไม่ว่าจะเป็นแบบอำมาตริ กษัตริย์สุลต่าน หรือซาร์ ย่อมเป็นที่ประจักษ์ว่ารัฐบาลของพวกเขาจะเข้าควบคุมการขายน้ำและการเก็บภาษีไว้ที่ตน ผลที่ตามมาคือรายได้ทั้งหมดของรัฐจะไปสนับสนุนระบบราชการของผู้นำของรัฐแทนและยังส่งผลให้ประชาชนไม่ได้พัฒนาอาชีพหรือรู้สึกถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับรัฐบาลเมื่อเป็นเช่นนี้กระบวนการออกมามีส่วนร่วมในระบบการเมืองการปกครองย่อมมีอยู่ต่ำกว่าปรกติ ดังนั้นการวิเคราะห์จึงต้องดูปัจจัยต่อไปนี้ด้วย (Diamond, 2010, pp. 94-101)

(1) ความเป็นรัฐอำนาจนิยมอยู่แต่เดิม

รัฐในตะวันออกกลางเหล่านี้ยกตัวอย่างได้แก่ อียิปต์ จอร์แดน คูเวต และซีเรีย ข้อนี้เป็นปัจจัยที่มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับประเด็นของ power transition ในช่วงเวลาของปลายยุคทศวรรษที่ 1990 เมื่อบรรดารัฐเผด็จการอำนาจนิยมมีความสามารถในการนิยามประชาธิปไตยของตัวเองขึ้นมาเพื่อสร้างสิ่งที่เรียกว่า Hybrid Regime หรือระบอบลูกผสมของระบอบเผด็จการและระบบเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย ในส่วนของการตีความปัจจัยภายนอกต้องพิจารณานโยบายต่างประเทศต่อเลบานอนว่ากระบวนการออกนโยบายนั้นผ่านกระบวนการทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยหรือไม่

(2) ปัจจัยทางวัฒนธรรม

ข้อสังเกตของ Elie Kedourie นักประวัติศาสตร์ชาวอังกฤษได้ตั้งข้อสังเกตว่าวัฒนธรรมอิสลามเน้นการให้ความสำคัญต่อการเชื่อฟังต่อผู้ปกครอง เป็นสาเหตุหนึ่งที่โลกอาหรับไม่สามารถเป็นประชาธิปไตยได้ ซึ่งในเวลาต่อมาก็ได้เกิดข้อโต้แย้งขึ้นจากรูปแบบการปกครองของประเทศเลบานอนและอิรักซึ่งก็เป็นประเทศอาหรับที่สามารถเข้าใกล้ระบบเลือกตั้งเสรี ดังนั้นปัญหาของการสรุปความสัมพันธ์ของอิสลามต่อระบบประชาธิปไตยมาจากอะไร? คำตอบก็คือการที่ตัวของกลุ่มเคลื่อนไหวอิสลามหรือพรรคการเมืองอิสลามจะต้องสนับสนุนวาระทางการเมืองโดยยึดหลัก รัฐโลกวิสัยมิใช่สนับสนุนหลักการประชาธิปไตยเพื่อนำวาระทางศาสนาสู่การอุปถัมภ์ทางการเมืองนี่จึงเป็นคีย์สำคัญของการวิเคราะห์นโยบายทางการเมืองอิสลามในการตีความ

(3) ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

โดยทฤษฎีแล้วประเทศใดในตะวันออกกลางที่พึ่งพาเศรษฐกิจจากการส่งออกน้ำมัน ก็จะมี ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจอยู่ในวงจำกัด และเมื่อมีขีดจำกัดทางรายได้การลงทุนในด้านทรัพยากรมนุษย์ก็จะน้อยแต่กลับกันการลงทุนในด้านภาครัฐก็จะมากโดยเฉพาะในด้านความมั่นคง ดังนั้นเมื่อเป็นเช่นนี้ชนชั้นกลางก็就不用เกิดการกระจายสิทธิต่าง ๆ เพราะไม่มีรูปร่างความเป็นตัวแทนและความหลากหลายทางสังคมซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของสังคมประชาธิปไตย แต่หากไม่นับ

รวมเลบานอนตัวแปรต่าง ๆ ต่อการเมโงเลบานอนไม่ว่าจะเป็นประเทศอิหร่านซึ่งเป็นประเทศส่งออกน้ำมัน ก็มีเพียงประเทศจอร์แดน ซีเรียและอิรักที่ไม่จำเป็นว่าเป็นประเทศที่สร้างสมอำนาจจากน้ำมัน แต่แล้วทำไมประเทศเหล่านี้จึงไม่เกิดสังคมที่พัฒนาสู่ระบอบประชาธิปไตยได้เหตุนี้นำไปสู่ข้อที่ 4

(4) ปัจจัยทางภูมิศาสตร์การเมือง

ในอดีตประเทศภูมิภาคตะวันออกกลางเคยได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากมหาอำนาจภายนอกได้แก่สหภาพโซเวียตแต่ในเวลาต่อมากลับกลายเป็นสหภาพยุโรป-และสหรัฐอเมริกาแทนความช่วยเหลือด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจเป็นปัจจัยให้ประเทศที่ไม่ได้พึ่งพาการค้าน้ำมันอย่างประเทศจอร์แดนอิรักและโมร็อกโกไม่สามารถประชาธิปไตยได้ส่วนหนึ่งมาจากเช่นความพัวพันของตะวันตกในกรณีสงครามอาหรับอิสราเอลหรือแม้แต่สงครามกลางเมืองเลบานอนกระตุ้นให้ความช่วยเหลือในด้านการเงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจหรือฟื้นฟูประเทศสามารถถูกคอร์รัปชันหรือสนับสนุนระบอบอำนาจนิยมมากกว่าเดิมในทางตรงกันข้ามด้วย เลบานอนเป็นประเทศที่มีพื้นที่การต่อสู้ของอุดมการณ์ต่าง ๆ ส่วนระบอบการปกครองมีความใกล้เคียงกับระบอบเผด็จการการเข้ามาปฏิสัมพันธ์ของมหาอำนาจภายนอกอาจเป็นปัจจัยให้ไม่เอื้อให้เกิดประชาธิปไตยเสมอไป

ความระวัดระว่างการตีความผิดพลาดเกี่ยวกับประเด็นศาสนา โดยเฉพาะเมื่อโจทย์การวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและเป็นข้อพิงระวังที่สำคัญที่ Alfred Stefan ได้อธิบายทฤษฎีของ Samuel Huntington ในประเด็นของการตีความเรื่องความเป็น secularism หรือการแยกศาสนาออกจากรัฐดังต่อไปนี้ (Stepan, 2000, pp. 43-46)

1. การตีความแบบเหมารวม
2. ความตรรกะวิบัติจากข้อค้นพบทางทฤษฎี
3. การแยกศาสนาออกจากการเมืองอย่างสิ้นเชิง

ตารางที่ 2.1

ตารางสรุปวิธีการเปรียบเทียบ

เกณฑ์ในการตีความ			คริสต์	อิสลาม
Consociational Democracy theory → Religious Objects → Modernization	Misinterpretate 3 Points	ปัจจัย ภายใน	สถาบัน ประธานาธิบดี	นายกรัฐมนตรี
			พรรค การเมือง	พรรคการเมือง
		ปัจจัย ภายนอก	พันธมิตร ตะวันตก	พันธมิตร อาหรับ

ที่มา: โดยผู้เขียน

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

3.1 คริสต์ศาสนาในเลบานอน

ศาสนาคริสต์ในเลบานอน จะประกอบไปด้วย 2 นิกายใหญ่ คือ โรมันคาทอลิกและออร์ทอดอกซ์ ที่เหลือจากนั้นจะเป็นนิกายย่อย ๆ เช่น อาร์มีเนียอัครทูต และเมลไคท์กรีกคาทอลิก และโปรเตสแตนต์ เป็นต้น หากย้อนกลับไปราว ๆ ก่อนศตวรรษที่ 10 ทุกนิกายเคยร่วมอภิเษกเดียวกันมาก่อน มีข้อแตกต่างเพียงแค่ว่าในด้านพิธีกรรมและภาษาที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเท่านั้น นิกายที่นับถือกันส่วนใหญ่ในฝั่งตะวันออกของทะเลเมดิเตอร์เรเนียนคือนิกายกรีกออร์ทอดอกซ์ซึ่งนับถือกันอยู่ในคาบสมุทรบอลข่านและเช่นเดียวกันคือในซีเรีย อียิปต์ และเลบานอน ดังนั้นจึงไม่แปลกมากที่จะมีชาวกรีกออร์ทอดอกซ์เป็นประชากรคริสต์อันดับสองจากนิกายต่าง ๆ ในเลบานอนรองจากนิกายมาโรไนท์

นิกายมาโรไนท์คือนิกายใหญ่ที่สุดในกลุ่มชาวคริสต์เลบานอนซึ่งมีภูมิหลังย้อนกลับไปได้ไกลถึงศาสนาคริสต์ยุคแรก (Early Christian) เมื่อนักพรตนาม มาโรน (St. Maron) แห่งซีเรียได้ถูกสถาปนาเป็นนักบุญในศาสนาคริสต์ในราว ๆ คริสต์ศตวรรษที่ 4 (Rietbergen, p. 299) วิธีถือพรตของเขาได้เป็นแรงบันดาลใจให้นักบวชในศตวรรษที่ 6 นามว่า จอห์น มาโรน (John Maron) ซึ่งท่านได้นำชื่อของนักบุญมาโรนมาใช้เรียกกลุ่มผู้ติดตามเขาหลังจากนั้นกลุ่มผู้นับถือนิกายนี้จึงถูกเรียกว่า มาโรไนท์ (Maronite) จอห์น มาโรน ได้มีส่วนในการอ้างสิทธิ์เหนือบัลลังก์ของ พระอัยกาอันติออก (Patriarch of Antioch) ที่ว่างลงเหตุมาจากสงครามระหว่างไบแซนไทน์และจักรวรรดิซาสานิด ทำให้พระอัยกาแห่งอันติออกเสียชีวิตจากฝีมือทหารเปอร์เซีย (Frendo, 1982)

และเมื่อสงครามจบลงในปี 628 จักรพรรดิเฮราคลิออส (Heraclius) มีประสงค์จะรวบรวมคริสต์ศาสนานิกายย่อย ๆ ทั้งหมดที่ยังแตกแยกอันเนื่องมาจากการประชุมสังคายนาคาลเซดอน (Chalcedon) ให้มาขึ้นต่ออำนาจพระองค์ผ่านตำแหน่งพระอัยกาแห่งอันติออกนั้นเพื่อยุติการแบ่งแยกระหว่างกลุ่มศาสนาคริสต์ที่นับถือแบบดิโอไฟซิส (Dyophysite) กับกลุ่มที่ยึดถือแบบโมโนฟิไซท์และมิออฟิไซท์ (Monophysite & Miaphysite) ซึ่งทั้งสองกลุ่มหลังมีแนวคิดที่ว่าพระเยซูเจ้ามีธรรมชาติเป็นพระเจ้าเท่านั้น ในขณะที่กลุ่มดิโอไฟซิส เชื่อว่าพระเยซูมีธรรมชาติของพระเจ้าและมนุษย์และมีทั้งจิตของทั้งมนุษย์และพระเจ้า การประกาศหลักเชื่อของราชสำนักในคอนสแตนติโนเปิลกับบิชอปในกรุงโรมครั้งนี้ได้ออกหลักการที่สร้างหลักเชื่อที่ชื่อว่า Monothelite ขึ้นมาซึ่งหมายถึงพระ

เยซูเป็นพระเจ้ามีสองธรรมชาติแต่มีจิตเดียวกัน ในการสังคายนาคอนสแตนติโนเปิลครั้งที่ 3 แนวคิดนี้ได้ถูกประกาศว่านอกรีต (Michael Gervers, 1990)

นิกายมาโรไนท์ซึ่งถูกจัดว่าเป็นกลุ่มสนับสนุนคาลเซดอนมาตั้งแต่แรกและใช้ธรรมเนียมในพิธีกรรมสไตร์ซีรีแอกเหมือนชาวมีอาฟิไซท์พวกเขาจึงอยู่คั่นกลางระหว่างความเชื่อที่นอกรีตและถูกต้องพวกเขาจึงตีความกลาง ๆ ระหว่างหลักเชื่อดีโอไฟไซท์ และ โมโนทีไลท์ (Monothelite) ให้กลายเป็นมีอาทีไลท์ (Mia-thelite) หมายถึงพระเยซูมีจิตของพระเจ้าและจิตของมนุษย์ปะปนกัน เมื่อเข้าสู่ยุคที่ศาสนาอิสลามเริ่มพิชิตซีเรียและเลแวนท์ (Levant) สังคมชาวมาโรไนท์ในซีเรียต้องเผชิญการถูกกลืนให้กลายเป็นอาหรับ (Arabization) ซึ่งมีผลต่อความเชื่อและภาษา ชาวมาโรไนท์จึงอพยพไปสู่หุบเขากันดารซีอ เลบานอน และตั้งรกรากในหุบเขาปิดแห่งนี้ เมื่อถูกตัดขาดจากอันต็อก นิกายมาโรไนท์จึงเสมือนแยกตัวจากกลุ่มกรีกออร์ทอดอกซ์ไปในที่สุด

เมื่อเลบานอนตกอยู่ใต้การปกครองจักรวรรดิอิสลามในฐานะรัฐปกครองตนเองและพลเมืองชาวมาโรไนท์มีสถานะซิมมียะห์หรือดิมีมัส มีหน้าที่ต้องจ่ายภาษีรายหัวให้กับส่วนกลางของจักรวรรดิเพื่อที่จะได้รับสิทธิคุ้มครองความเชื่อทางศาสนาซึ่งก็เสมือนว่าต้องยินยอมแต่โดยดี แต่ในประวัติศาสตร์ความขัดแย้งระหว่างจักรวรรดิไบแซนไทน์กับจักรวรรดิอุมัยยะฮ์ (Umayyad Caliphate) มีหลักฐานว่าในช่วงที่จักรวรรดิอุมัยยะฮ์ของอิสลามได้แผ่ขยายอำนาจเข้ามาในซีเรียมีชนชาติหนึ่งเรียกว่า มาร์ดัยต์ (Mardaites) แปลว่าในภาษาอาหรับได้ว่า “กบฏ” คนอาหรับจะเรียกคนเหล่านี้ว่าญารายิมะฮ์ (الجرامية) ในบันทึกของชาวอาหรับบันทึกไว้ว่า พวกมาร์ดัยต์ใช้ชีวิตเหมือนชาวอาหรับมีอาณาจักรของตนเองเป็นรัฐกึ่งอิสระมีลักษณะเป็นปฏิปักษ์กับจักรวรรดิอิสลามบริเวณรอยต่อของซีเรียและเอเชียไมเนอร์และคนพวกนี้มักเคลื่อนที่ไปมาระหว่างเอเชียไมเนอร์และเลบานอนซึ่งขณะนั้นเป็นที่อยู่ของชาวมาโรไนท์

สันนิษฐานกันว่าชื่อมาร์ดัยต์คือชื่อของกองกำลังชาวอาหรับที่นับถือศาสนาคริสต์มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองมาร์ดินในเอเชียไมเนอร์ กลุ่มชาวอาหรับดังกล่าวมีชาวมาโรไนท์รวมอยู่ด้วย และเลบานอนในเวลานั้นคือศูนย์กลางของพวกหนีอาญาและปฏิปักษ์ของจักรวรรดิอิสลาม พวกมาร์ดัยต์ได้กลายมาเป็น “กำแพงทองเหลือง” ที่เป็นพันธมิตรกับจักรวรรดิไบแซนไทน์ ในฐานะทหารรับจ้างที่รบกับอาณาจักรมุสลิมต่าง ๆ จนถึงขั้นที่กาหลิบประมุขของจักรวรรดิอุมัยยะฮ์ต้องยอมจ่ายบรรณาการให้จักรวรรดิไบแซนไทน์เพื่อให้เลิกให้การสนับสนุนกองกำลังมาร์ดัยต์ ซึ่งในเวลาต่อมาจักรพรรดิก็รับข้อเสนอและตัดความสัมพันธ์กับพวกเขาในที่สุด พวกมาร์ดัยต์ส่วนหนึ่งก็ได้อพยพเข้าสู่หุบเขาเลบานอนในปัจจุบันมีพรรคการเมืองคริสเตียนภายใต้ ชื่อขบวนการมาราด้า (Marada Movement) ก็ตั้งชื่อพรรคโดยอ้างอิงมาจากชื่อมาร์ดัยต์นั่นเอง (ทรงยศ แวหงษ์, 2555, น. 321)

เมื่อสงครามครูเสดครั้งที่ 2 ชาวมาโรไนท์ได้เริ่มหันไปติดต่อกับพระสันตะปาปาซึ่งก็คือบิชอปแห่งกรุงโรมและเริ่มค้าขายกับยุโรปชาวตะวันตก เมืองท่าของหุบเขาเลบานอนไม่ว่าจะเป็นเมือง

ไทร์ (Tyre), เมืองไซดอน (Sidon) หรือ เมืองเบรุต (Beirut) ล้วนตกเป็นราชสำนักของพวกครูเสด โรมันคาทอลิกทั้งสิ้น ความสัมพันธ์นี้มีผลต่ออนาคตของชาวมาโรไนท์เลบานอนเมื่อชาวมาโรไนท์เริ่มค่อย ๆ ละทิ้งความเชื่อแบบมีอาทีไลท์และหันไปปรับการทำให้เป็นละตินทั้งความเชื่อ พิธีกรรมและระเบียบต่าง ๆ จากโรมแทน ต่อมาในปี 1182 พระสันตะปาปาแห่งโรมได้ประกาศหลักการ Sui Juris หรือหลักกฎหมายศาสนจักรปกครองตนเองแก่นิกายมาโรไนท์ทำให้นิกายมาโรไนท์กลายเป็นโรมันคาทอลิกตะวันออก (Eastern Catholic Church/Uniate Church) ในศตวรรษที่ 18 เป็นช่วงตรงกับจักรวรรดิออตโตมันตอนปลายได้ปกครองเลบานอน ช่วงนี้เองที่กิจการทางการค้าและศาสนาของชาวฝรั่งเศสมีผลในอิตาลีของชาวคริสต์ในหุบเขาตั้งแต่ครั้งสงครามครูเสดได้เริ่มกลับมาแผ่อิทธิพลในตะวันตกผ่านพื้นที่เลบานอนและค่อย ๆ แผ่ลึกเข้าไปจนถึงซีเรีย เลบานอนค่อย ๆ กลายเป็นคาทอลิกมากขึ้น กิจการทางศาสนาระหว่างโรมและพระอัยกาของมาโรไนท์จะมีฝรั่งเศสเป็นผู้ดูแลและอำนวยความสะดวกทั้งหมด

ในช่วงปลายสมัยราชวงศ์ Ma'an ชาวมาโรไนท์ได้เข้ามีส่วนร่วมในสงครามต่อต้านออตโตมันไปพร้อมกับชาว德鲁ซ และภายใต้การปกครองของ ฟัคร อัล-ดินที่ 2 ชาวมาโรไนท์ได้ติดต่อนครรัฐอิตาลีมากขึ้นทั้งในเรื่องของการค้าขาย เกษตรกรรมและศาสนา จนเมื่อถึงสิ้นยุคราชวงศ์ Ma'an ราชวงศ์ใหม่เข้ามาปกครองเป็นราชวงศ์ชาวซุนนีหรือที่รู้จักในนาม Shehab Dynasty หรือราชวงศ์ชีฮาบซึ่งสืบทอดเชื้อสายญาติฝ่ายแม่ของผู้นำคนสุดท้ายของราชวงศ์德鲁ซ Ma'an แต่ในการเปลี่ยนถ่ายอำนาจจาก Bashir I หรือบาซิร์ ชีฮาบที่ 1 ผู้ปกครองคนแรกของราชวงศ์ไปจนถึง Yusuf Shehab นั้นได้เกิดปัจจัยบางอย่างที่ทำให้สมาชิกราชวงศ์เปลี่ยนมานับถือคริสต์นิกายมาโรไนท์

1. ความขัดแย้งระหว่างลอร์ดที่ดิน (Zu'ama) ชาว德鲁ซที่พยายามแข่งขันอิทธิพลกันเหนือหุบเขาเลบานอน

2. การเพิ่มขึ้นของชาวมาโรไนท์ที่อพยพเข้ามาในพื้นที่ Greater Lebanon ภายหลังสงครามระหว่างชาว德鲁ซในสงครามที่ Ain Dara ในปี 1711 (Harris, 2012, p. 115)

3. ความขัดแย้งระหว่างผู้สืบทอดราชวงศ์ในช่วงปลายสมัยของอามิรมุฮิม (Mulhim) ได้ทำชาวมาโรไนท์เข้ามาเป็นตัวแปรสนับสนุนในเรื่องของการเพิ่มพูนฐานอำนาจของอามิรเพื่อสร้างความได้เปรียบเหนือผู้อ้างสิทธิ์คนอื่น ๆ (Harris, 2012, p. 119)

การแสวงหาการสนับสนุนการอ้างสิทธิ์ในบัลลังก์ของอามิรมัซซุร (Mansur) และอามิรอหมัด ทำให้เผ่า德鲁ซ 2 เผ่าคือ ยัซบัค (Yazbak) และจุมบลัท (Jumblat) เกิดความขัดแย้งนำไปสู่การสถาปนาของอามิรยูซุบ (Yusuf) ที่มีตระกูลคูรี (Al-khuri) เผ่ามาโรไนท์สนับสนุน ยูซุบเคยสนับสนุนอหมัดในการทำทลายลงของเขาคืออามิร มัซซุรผู้มีฐานสนับสนุนมาจากคอนสแตนติโนเปิล ในปี 1759 ยูซุบพร้อมกับเผ่ามาโรไนท์แห่งดาดะห์ (Dadah) ได้กำราบเผ่าชีฮาบามาดี (Hamade) ซึ่งให้การสนับสนุนลงของเขามัซซุรลงสำเร็จทำให้ยูซุบสามารถมีอิทธิพลเหนือชาวมาโรไนท์ทั้งหมดในหุบ

เขาลอบานอน ในที่สุดฝ่ายคอนสแตนติโนเปิลได้เปลี่ยนมาให้การสนับสนุนยูซุฟผ่านทางปาชาห์ในเมืองตามัสกัส เผ่าดรูซทั้ง 2 ข้างต้นเองก็ได้เปลี่ยนมาสนับสนุนยูซุฟไปด้วยในท้ายที่สุดในปี 1764 (Harris, 2012, p. 203)

ในปี 1770 ช่วงการปกครองของอามิรยูซุฟได้เกิดกบฏต่อออตโตมันขึ้นในภาคใต้ของเลบานอนในบริเวณเขต Jabel Amill และบริเวณตอนเหนือของปาเลสไตน์ ซึ่งผู้นำกบฏนำโดยซอฮิร อัลอุมาร์ (Zahir al-Umar) และ นาซีฟ อัลนัสซาร์ (Nasif al-Nassar) ชาวชีอะฮ์ ซึ่งสนับสนุนโดยพวกมัมลूกแห่งอียิปต์ ช่วงนี้เองอามิรยูซุฟได้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับออตโตมันโดยการยกทัพไปสนับสนุนการยึดกรุงตามัสกัสจากมัมลूก และขณะเดียวกันออตโตมันเองก็ให้ความช่วยเหลือแก่อามิรยูซุฟในการป้องกันเบรุตจากการรุกรานของซอฮิร และนาซีฟ อามิรยูซุฟได้ใช้ความสามารถทางการทหารจากชาวดรูซทั้งจากเผ่าจุมบลัท และยัซบัก ในการเอาชนะสงครามทุกสมรภูมิ หลังจาก Zahir ถูกกำจัดในปี 1775 เมือง Acre ของเขาก็ตกไปอยู่ใต้การปกครองของอาหมัด ปาชาห์ อัลจาซซาร์ (Ahmad Pasha al-Jazzar) เจ้าเมืองไซดอน ของออตโตมันพันธมิตรของยูซุฟ (Harris, 2012, pp. 120-122) ทางออตโตมันได้มอบหมายให้อัลจาซซาร์เก็บค่าส่วยกว่า 1 ล้านqirs เป็นค่าตอบแทนแก่การสนับสนุนของออตโตมัน แต่ในปี 1785 เมื่อทางออตโตมันมาขอเก็บส่วยที่สัญญาไว้ อามิรยูซุฟกลับจ่ายให้ไม่ครบ ทำให้อามิรอาหมัดผู้เป็นลุงที่เคยถูกผลักออกจากอำนาจอามิรผู้ปกครองหาทางขับเขาออกจากผู้ปกครองในหุบเขาลอบานอนโดยดึงทั้งพวกดรูซและออตโตมันมาสนับสนุนสถานการณ์

หนึ่งในผู้สนับสนุนการล้างแค้นของอามิรอาหมัดคือ Bashir Shehab II หรือบาชีร์ชีฮาบที่ 2 เขาเกิดมาในราชวงศ์ชีฮาบจากสายตระกูลที่นับถือคริสต์นิกายมาโรไนท์ในช่วงเดียวกับอามิรยูซุฟ พ่อของเขากาซิม (Qasim) เสียชีวิตไปตั้งแต่เขายังเด็กแม่ของเขาแต่งงานใหม่กับคนในตระกูลเมื่อพ่อบุญธรรมของเขาฮาซัน (Hasan) ได้ทำงานกับยูซุฟทำให้บาชีร์ได้รับการศึกษาและก้าวขึ้นมาเป็นสมาชิกราชสำนักและมีสิทธิ์ตัดสินใจร่วมกับสภาเพื่อตัดสินใจในนโยบายทางการเมือง ความฉลาดของเขาเป็นที่จับตามองของ เผ่าดรูซตระกูลจุมบลัท ในปี 1783ที่อามิรยูซุฟถูกโค่นอำนาจโดยอาหมัดบาชีร์ที่ 2 ถูกสนับสนุนโดยเผ่าจุมบลัท ให้ขึ้นเป็นอามิรผู้ปกครองในที่สุดในปี 1789 (Harris, 2012, p. 124) บาชีร์ที่ 2 ได้แตกหักกับออตโตมันในเหตุการณ์นโปเลียนบุกเมืองอักรา (Acre) ของอัลจาซซาร์และบาชีร์ที่ 2 ไม่ได้ไปช่วยสนับสนุนการรบอย่างเต็มที่จึงเป็นเหตุให้อัลจาซซาร์และราชสำนักออตโตมัน (Porte) พยายามจะปลดบาชีร์ออกจากอำนาจเขาจึงย้ายไปสวามิภักดิ์ต่อ Muhammad Ali แห่งอียิปต์ บาชีร์ได้สนับสนุนการขยายอำนาจของ อียิปต์ในการเข้าโจมตีซีเรียในปี 1832 และสามารถยึดกรุงตามัสกัสได้ แต่ด้วยมหาอำนาจยุโรปอย่างอังกฤษได้กดดันให้อียิปต์ถอนทหารออกจากซีเรียทำให้บาชีร์ที่ 2 สูญเสียพันธมิตรและในที่สุดก็ถูกราชสำนักกดดันให้ลงจากอำนาจ และภายในปี

1842 ราชวงศ์ชีฮาก็ถูกแทนที่ด้วยข้าหลวงของออตโตมัน (Thomas Collelo, Harvey Henry Smith, 1989, p. 13)

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างคริสตจักรและอาณาจักร

3.2.1 สมัยออตโตมัน

ในรัชสมัยของอามิรบาซีร์ที่ 2 ตัวท่านไม่ได้พึ่งพาบาร์มีและกำลังทหารจากเหล่าลอร์ดที่ดินชาวดรูซอีกต่อไปโดยเฉพาะหลังจากปี 1782 เมื่อ บาซีร์ที่ 2 ได้ปราบกบฏพันธมิตรชาวดรูซ และมีการปรับโครงสร้างอำนาจในรัชสมัยของเขา ชาวดรูซแม้แต่ตระกูลจุมบลัท ที่เคยสนับสนุนเขาก็ถูกขับไล่จากหลังจากก่อกบฏอำนาจในการเป็นนายเก็บภาษีที่ดินจึงถูกริบคืน บาซีร์ที่ 2 มีความใกล้ชิดกับพวกคริสเตียนมาโรไนท์มากขึ้นเมื่อไม่มีชาวดรูซสนับสนุนชาวดรูซที่เป็นประชากรส่วนใหญ่จึงเป็นตัวเลือกของเขา รัชสมัยของเขาตรงกับสมัยของพระอัยกาโจเซฟ ปีเตอร์ โฮบาิช (Joseph VIII Peter Hobaish) ของชาวมาโรไนท์

ในระหว่างปี 1825-1840 บาซีร์ที่ 2 ได้กำหนดหน้าที่บางอย่างตามระบบ Muqata'jis หรือระบบการศาลที่อิงระบบกฎหมายแบบชารีอะห์อิสลามซึ่งแต่เดิมอาชีพเจ้าหน้าที่การศาลจะอยู่ในการควบคุมของชาวดรูซเป็นส่วนใหญ่ให้มาสู่ชาวคริสต์มากขึ้น โดยบาซีร์ได้เพิ่มพูนอำนาจการบริหารจัดการชุมชนของพวกพระมาโรไนท์แต่เดิมซึ่งมีอำนาจทั้งทางโลกและทางธรรมในระดับหนึ่งต่อวิถีชีวิตชาวมาโรไนท์ด้วยระบบ Muqata'jis ของพวกดรูซทำให้พวกพระมีอิทธิพลทางการเมืองเพิ่มขึ้นในการสนับสนุนให้ประชาชนหันมาภักดีต่อระบอบอามิรของบาซีร์ที่ 2 การที่บาซีร์ทำเช่นนี้ก็เพื่อเป็นการย้อนกลับอำนาจอันมากล้นของเจ้าที่ดินชาวดรูซที่เคยกระทำต่อชาวคริสต์ในเรื่องของการเก็บภาษีโดยคราวนี้ให้ชาวคริสต์จัดการผลประโยชน์ทางที่ดินแยกจากชาวดรูซ

3.2.2 สมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

คริสตจักรมาโรไนท์ถือเป็นศาสนจักรท้องถิ่นของนิกายโรมันคาทอลิก ผู้นำของนิกายมาโรไนท์จึงมีอำนาจในทางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวมาโรไนท์เลบานอนมาก ซึ่งก่อนหน้านี้จะเป็นศาสนจักรที่ภักดีต่อโรมคริสตจักรมาโรไนท์เคยมีประวัติศาสตร์ของการขัดแย้งกันระหว่างโรมและ บีเคิร์กกี (Bkerké) ในช่วงประมาณปี 1940 เมื่อวาติกันพยายามจะแทรกแซงศาสนจักรมาโรไนท์โดยใช้ประโยชน์จากความอ่อนแอของพระอัยกานาม อาริดา (Arida) ซึ่งชราภาพ ได้ทำการแทรกแซงการบริหารจัดการศาสนบริการของพระอัยกาโดยแต่งตั้งคณะนักบวช 3 รูปขึ้นมาช่วยการบริหารศาสนจักรของพระอัยกา เป็นที่ทราบกันดีว่าพระอัยกาอาริดามีความไม่ชอบประเทศฝรั่งเศส และเหตุที่ทำให้ถูกรายงานไปที่โรมว่าอ่อนแอทางการเมืองก็คงมาจากพระคู่แข่งในตระกูลคูรี (Al-Khuri) ซึ่งเป็นญาติกับประธานาธิบดีของเลบานอนในช่วงปี 1948 (Zisser, 1995, pp. 899-900)

ข้อสังเกตคือพระอัยกาอารีดานั้นมีความสนิทและใกล้ชิดกับโลกอาหรับเพราะในช่วงปี 1930 เขาได้พูดคุยกับผู้นำประเทศอาหรับเป็นการส่วนตัวถึงความฉันทมิตรระหว่างเลบานอนและอาหรับที่เป็นเพื่อนบ้าน และอีกประการคือเขาเป็นผู้สนับสนุนการประกาศเอกราชของเลบานอนจากฝรั่งเศสในปี 1943 ดังนั้นความพัวพันทางการเมืองต่างหากที่มีผลต่ออำนาจในศาสนจักรของเขา ซึ่งสาเหตุมาจากความสามารถในทางนักบวชของเขาสามารถชี้นำหรือชักจูงชาวคริสต์มาโรไนท์ได้ เนื่องมาจากการเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี 1947 สมัยของประธานาธิบดีบิซารา อัล-คูรี (Bishara al-Khuri) ตัวอัล-คูรีรู้สึกว่าจะไม่ได้รับเสียงรับเลือกจาก สส.ที่มีความสัมพันธ์กับพระอัยกาอารีดา นี่จึงอาจจะเป็นสาเหตุให้ประธานาธิบดีแทรกแซงศาสนจักร (Zisser, 1995, p. 900)

ในช่วงปี 1952-1958 ในสมัยของประธานาธิบดี คามิล ชามูน เป็นสมัยแห่งความขัดแย้งครั้งแรกระหว่างคริสเตียนอนุรักษ์นิยมภายใต้การนำของพรรคเสรีนิยมแห่งชาติ (National Liberal Party) ของชามูนซึ่งปฏิเสธที่จะยอมรับนโยบายอาหรับชาตินิยมโดยเฉพาะจากกลุ่มนิยมนัสเซอร์ในเวลานั้นและเขาเชื่อว่าการนำอิทธิพลของพวกชาตินิยมอาหรับเข้ามาในเลบานอนก็จะทำให้เขาดึงสหรัฐอเมริกาเข้ามาแทรกแซงด้วยเช่นกัน (Roy Palmer Domenico, 2006, pp. 370-371) บทบาทของศาสนจักรมาโรไนท์ในช่วงเวลานี้ กล่าวคือพระอัยกาพอล ปีเตอร์ เมโอคชี (Paul Peter Meouchi) ซึ่งมีนโยบายอยู่ร่วมกันอย่างสันติซึ่งเป็นนโยบายที่น้อมรับมาจากวาติกัน พระอัยกาเมโอคชีมีแนวคิดทางการเมืองคือการสนับสนุนลัทธิชาตินิยมอาหรับเพื่อให้เกิดการประนีประนอมระหว่างมุสลิมและคริสเตียน เขามองว่าการ status-qua ของชามูนเป็นนโยบายระหว่างประเทศที่ผิดธรรมชาติ (คำสิงห์ ศรีนอก และ ส.ส., 2500, น. 19)

3.3 คริสต์ศาสนาในพรรคการเมืองสมัยใหม่

3.3.1 Kata'eb Party

พรรค Phalangist หรือคาตาอิบ (Kata'eb) เป็นพรรคการเมืองคริสเตียนอนุรักษ์นิยมที่มีบทบาทต่อต้านการแทรกแซงทางการเมืองของฝรั่งเศสในระหว่างปี 1930-1940 ก่อตั้งโดยปีแอร์ จีมาเยล (Pierre Gemayel) ร่วมกับจอร์จ นัคคาเช (Georges Naqqache) และชาร์ล เฮลู (Charles Helou) มีนายบาชีร์ จีมาเยล (Bashir Gemayel) เป็นผู้นำทางการเมืองในช่วงสงครามกลางเมืองเขารับสืบทอดพรรคการเมืองมาจากพ่อของเขาคือ ปีแอร์ จีมาเยล พรรคการเมืองพรรคนี้เริ่มต้นจากการเป็นขบวนการเยาวชนรักชาติที่เน้นให้ตระหนักถึงความเป็นชาวเลบานอนในการดำเนินนโยบายเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายของชาติโดยปราศจากการแทรกแซงของลัทธิชาตินิยมอาหรับ (Pan-Arab) และลัทธินิยมตะวันตก สิ่งหนึ่งที่แปลกสำหรับพรรคนี้คือมีความเชื่อว่าชาวเลบานอนทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในหรือออกประเทศก็เป็นส่วนหนึ่งของชาติ

พรรคคาตาอิบมีอุดมการณ์พรรคเช่นนี้ก็เพราะ นับตั้งแต่ปี 1932 มีประชากรชาวมุสลิมอพยพเข้ามาอยู่อาศัยในเลบานอนมาก ซึ่งทำให้ชาวคริสต์ไม่ได้เป็นประชากรส่วนมากอีกต่อไป ดังนั้นการอ้างหลักการดังกล่าวจึงเป็นการอ้างถึงการเป็นประชากรส่วนมากของชาวคริสต์ ตามหลักการนี้พรรคได้อ้างถึงการยอมรับความเชื่อของทุกศาสนาแม้กระทั่งศาสนายิวว่าเป็น Secular แต่ในทางปฏิบัติพรรคนี้ก็รับแต่ชาวมารอไนท์เข้ามาเป็นสมาชิกและมีความผูกพันกับสถาบันพระคาทอลิกอย่างมาก พรรคนี้จะเน้นการให้ความสำคัญต่อผู้นำพรรคมากจึงทำให้พรรคมีความเป็นเผด็จการสูงอันเนื่องมาจากการมีรูปแบบการบริหารพรรคการเมืองที่มีลักษณะคล้ายกับพรรคฟาสซิสต์ของนาซีเยอรมันแต่ผู้ก่อตั้งพรรคได้รับรูปแบบนี้มาจากประเทศเชคสโลวาเกียในช่วงปี 1936 มากกว่า (Moumneh, 2019, p. 12)

ในปี 1943 พรรคคาตาอิบ ได้เป็นพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการมีการตั้งสาขาอย่างเป็นทางการและมีการตั้งสาขาตามหมู่บ้านและชุมชนชาวคริสต์ทางพรรคมีหนังสือพิมพ์ทั้งภาษาอารบิกและฝรั่งเศส ในพรรคมีผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมาย การเงิน การค้าและนโยบายว่าต้องปฏิรูปสังคม เช่น ด้านสาธารณสุข การแก้ไขปัญหการว่างงานและการช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย พรรคนี้ต่อต้านการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชาติอาหรับ (สุรพล ราชภัณฑารักษ์, 2523, น. 378-379)

3.3.2 Syrian Social Nationalist Party

พรรคสังคมนิยมซีเรีย หรือชื่อย่อคือ SSNP ก่อตั้งในปี 1932 โดยนายอันตุน ซาเดห์ (Antun Saadeh) ซึ่งเป็นชาวกรีกออร์ทอดอกซ์ เป็นลูกชายของนักฟิสิกส์ที่มีชื่อเสียง คาلیل ซาเดห์ (Khalil Saadeh) นายอันตุนได้ย้ายไปอยู่ในเบลจียมในปี 1921 จนกระทั่งปี 1930 เขาจึงได้ย้ายกลับมาที่เบานอน โดยเขาได้กลับมาเป็นอาจารย์สอนภาษาเยอรมันในมหาวิทยาลัยอเมริกันแห่งเบรุต (American University of Beirut) ต่อมาในปี 1936 ซาเดห์ได้ตั้งกลุ่มสมาคมลับที่มีวัตถุประสงค์จะรวมเลบานอนเข้ากับซีเรีย อุดมการณ์คือต้องการสร้างรัฐซีเรียแบบเก่าที่รวมประชาชนในซีเรียเดิมเข้าด้วยกันซึ่งประกอบไปด้วย เลบานอน ซีเรีย จอร์แดนและปาเลสไตน์ ซึ่งเมื่อรวมกันได้แล้วพวกเขาจะรวม ไชปรัส คูเวต และอิรัก เข้าอีกเมื่อทั้งหมดรวมกันแล้วจะเรียกว่าซีเรียที่แท้จริง (Natural Syria) กลุ่มของซาเดห์จะมีความก้าวหน้ากว่าแนวคิดชาตินิยมอาหรับกลุ่มอื่น ๆ อย่างมาก เพราะเขาคิดจะรวมเชื้อชาติ ศาสนา และภาษาเข้าไว้ได้ความเป็นซีเรีย เขาจะจัดการขัดขวางทางการสื่อสาร ระบบศักดินาและการเอาศาสนามาปะปนกับการเมือง (Saadeh, 2004)

อุดมการณ์พรรคปฏิเสธเส้นแบ่งเขตแดนปัจจุบันของเลบานอนและมองว่าชาวเลบานอนคือชาวซีเรียที่ถูกแบ่งแยกโดยจักรวรรดินิยม นายซาเดห์มีปฏิกริยาต่อสงครามอาหรับ-อิสราเอลในปี 1948 แทบจะทันทีและได้ดำเนินถึงความเมินเฉยต่อชาวปาเลสไตน์ของรัฐบาลกลาง เขาจึงได้วางแผนจะก่อรัฐประหารโดยมีรัฐบาลซีเรียให้การสนับสนุนแต่ก็ล้มเหลวหลังจากสำเร็จในการ

ลอบสังหารนายกรัฐมนตรี Riyad al-Sulh นายชาเดห์จึงถูกจับกุมและประหารชีวิตในวันที่ 8 กรกฎาคม 1949 พรรค SSNP ยังมีบทบาทกลับไปมาระหว่างการสนับสนุนรัฐบาลของชาวคริสต์และไม่สนับสนุนโดยครั้งแรกคือในวิกฤติในปี 1958 พวกเขาอยู่ข้างของรัฐบาลของประธานาธิบดีชามูนเพื่อต่อต้านกลุ่มกบฏชาวซุนนีที่สนับสนุนแนวคิดนิยมนัสเซอร์ ซึ่งพรรค SSNP ไม่ยอมรับแนวคิดชาตินิยมอาหรับอื่น ๆ นอกจากแนวคิดซีเรียชาตินิยม หรือในอีกเหตุการณ์การพยายามรัฐประหารในปี 1961 ต่อรัฐบาลของประธานาธิบดี Fuad Shehab เพียงเพราะรัฐบาลของ นาย Fuad มีความสนิทสนมกับกลุ่มนิยมนัสเซอร์ในอียิปต์ (สุรพล ราชภัณฑารักษ์, 2523, น. 381)

3.3.3 Lebanon Force

พรรคพลั้งเลบานอน (Lebanon Force) หรือ LF คือ กองกำลังติดอาวุธที่ทรงอำนาจที่สุดในฝ่ายต่าง ๆ ระหว่างสงครามกลางเมืองเลบานอนโดยเป็นหน่วยงานทหารที่อยู่ใต้สังกัดของ Lebanon Front Council ก่อตั้งโดยนาย บาชีร์ จีมาเยลในปี 1976 นายบาชีร์คือผู้นำคนเดียวกันกับพรรค Kata'eb โดยมีวัตถุประสงค์คือการสร้างกองกำลังที่เข้มแข็งเพื่อต่อต้านการขยายอำนาจของ PLO ในเลบานอนและมีอุดมการณ์ชาตินิยมเลบานอนหรือนิยมฟินีเซียน (Phoenecianism) โดยมีผู้ที่เข้าร่วมเป็นชาวคริสต์หลากหลายนิกาย และยังมีสมาชิกบางส่วนมาจากพรรคการเมืองอื่น ๆ เช่น พรรค แนวร่วมอัลตันซิม (Al-Tanzim) , พรรคเสรีนิยมแห่งชาติ (National Liberal movement (Al-Noumour)), ขบวนการเยาวชนเลบานอน (Lebanese Youth Movement) และกลุ่มผู้พิทักษ์แห่งซีดาร์ (The Gaurdian of Cedars) นายบาชีร์มองว่าคริสเตียนในเลบานอนควรผนึกสายบัญชาการเป็นหนึ่งเดียวเพื่อต่อต้านภัยคุกคามจากภายนอกโดยชื่อกองกำลังรวมว่า LF มีคำขวัญว่า “To liberate the Lebanon territory from all foreign troops” (Moumneh, 2019, p. 57)

แน่นอนว่า LF มีนโยบายต่อต้านการปฏิรูปทางการเมืองของกลุ่มมุสลิมฝ่ายซ้าย แต่ขณะเดียวกันก็เปิดรับชาวมุสลิมเพื่อมาเข้าร่วมกองกำลังเพื่อสนับสนุนอำนาจรัฐบาลภายใต้ National Pact 1943 กองกำลัง LF มีบทบาทในสงครามต่อต้านซีเรียหรือที่เรียกว่า Mountain war ในปี 1982-1984 อันเป็นผลมาจากการที่ในเดือนตุลาคมปี 1976 หลังเหตุการณ์ที่กองกำลังผสมของ LF เริ่มโจมตีค่ายชาวปาเลสไตน์ที่ค่ายคาราตินา (Karatina Camp) สันนิบาตอาหรับได้มีมติให้ ADF ซึ่งเป็นกองกำลังรักษาสันติภาพที่มาจากชาติสมาชิกต่าง ๆ ในกลุ่มสันนิบาตอาหรับโดยมีซีเรียเป็นหัวหอกเข้ามายับยั้งความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคริสเตียนและมุสลิมฝ่ายซ้าย ซึ่งสร้างความตึงเครียดระหว่างฝ่าย Lebanon Front และฝ่ายซีเรียอย่างมากจนนำไปสู่การปะทะกันที่สุดในปี 1978 หรือที่เรียกกันว่า 100 Days' War

LF เริ่มก่อตัวเป็นขั้วอำนาจใหม่อย่างเต็มตัวภายหลังการเสียชีวิตของนายบาชีร์ จีมาเยลหลังจากดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีได้เพียง 2 เดือน และเมื่อนายอามิน จีมาเยล (Amine

gemayel)น้องชายได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีเลบานอนในปี 1984 อิทธิพลของพรรคคาตาอิบเหนือ LF ก็ค่อยเสื่อมลงเพราะนอกจากนายอามินจะไม่มีบาร์มีเทียบเท่านายบาชีร์แล้วในปีเดียวกันการเสียชีวิตของนายปิแอร์ จีมาเยลผู้พ่อก็ทำให้พรรคคาตาอิบที่ครองอำนาจเหนือฝ่ายคริสเตียนเริ่มถดถอยลงเปิดทางให้ LF ขึ้นมาโดดเด่นในสนามการเมืองแทน ผู้นำพรรคคนแรกคือนายพลซามิร ยะยาร์ (Samir Geagea) หนึ่งในเจ้าหน้าที่ระดับสูงของ LF ที่ถูกขับออกจาก Lebanon Force เพราะมีปัญหาความขัดแย้งกับผู้บังคับบัญชาฟูอาด อับู นาดีร์ (Fouad Abou Nader) ซึ่งเป็นคนจากพรรคคาตาอิบ แต่กระนั้นพวกทหารส่วนใหญ่ไม่ได้ภักดีต่อนาย Nader และนาย อามิน

นายซามิร ยะยาร์, เอลี โฮเบกา (Elie Hobeika) และกอลีม ปากาดูนี (Karim Pakradouni) สามผู้นำของ LF ได้ร่วมมือกันก่อกบฏต่อนายอับูนาดีร์ เราเรียกการกบฏนี้ว่า March 12 Rebellion เพื่อให้ LF มีอิสระในการบริหารกองกำลังดั้งเดิมภายใต้สโลแกน “Guarantee the freedom of Lebanese,” “reject Amin Gemayel’s monopoly on decision-making,” and “regain the independent Christian decision.”

โดยทั้งสามเริ่มนำกำลังของตนเข้ายึดที่ทำการของ LF ในเมืองอาชราฟีย (Ashrafieh) และค่ายทหารของ LF ทั้งหมดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุนองเลือดจนในที่สุดก็มีการเจรจาเพื่อยุติการจลาจลครั้งนี้โดยมีการประชุมของผู้นำ LF ที่บ้านพักพักของตระกูลจีมาเยลและได้ข้อยุติคือมีการปลดนาย Nader จากผู้บัญชาการกองกำลัง LF และแต่งตั้งนายยะยาร์ ให้ดำรงตำแหน่งแทน (Moumneh, 2019, pp. 113-116) เหตุการกบฏนี้ทำให้ซีเรียไม่พอใจและมองว่าจะเป็นการขัดขวางความสัมพันธ์ของซีเรียกับประธานาธิบดีอามิน พรรคLebanon Force ของนายยะยาร์ มีนโยบายเป็นมิตรกับชาติอาหรับอย่างเช่น อิรัก ซาอุดีอาระเบีย และจอร์แดน รวมไปถึง PLO ด้วยเหตุว่าบรรดาชาติดังกล่าวเริ่มมองว่าซีเรียเริ่มเป็นคู่แข่งในภูมิภาคจึงทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของฝ่ายคริสเตียนในเลบานอนที่กำลังตกอยู่ใต้อำนาจของซีเรียอีกครั้ง (Moumneh, 2019, pp. 131-132)

3.3.4 Lebanese Communist Party

พรรคคอมมิวนิสต์แห่งเลบานอน หรือ LCP ก่อตั้งขึ้นในวันที่ 24 ตุลาคมปี 1924 โดยมีชื่อเดิมว่า Lebanese People party โดยปัญญาชนและผู้สื่อข่าวได้แก่ Youssef Ibrahim Yazbek และ Fou'ad al-Shmeli ทั้งสองคนเป็นชาวคริสต์มาโรไนท์ รวมไปถึงพวกคนงานจากโรงงานยาสูบในเมือง Bikfaya ตัว Fou'ad เคยเป็นสมาชิกของพรรคSSNP มาก่อนแต่เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับการจำกัดอุดมการณ์สังคมนิยมไว้กับอุดมการณ์ชาตินิยมซีเรียที่มุ่งหมายการรวมชาติเลบานอนไว้ใต้ Greater Syria แต่เขาหวังให้พรรคมีความเป็นหนึ่งเดียวกับคอมมิวนิสต์ทั่วโลกมากกว่า โดยเฉพาะกับองค์กรคอมมิวนิสต์สากลของสหภาพโซเวียต อุดมการณ์ของพรรคคือเน้นหลักการสังคมนิยม

นิยมแบบ Marxist และ French Revolution สมาชิกพรรคส่วนใหญ่เป็นชาวกรีกออร์ทอดอกซ์และอาร์มีเนียนออร์ทอดอกซ์ (countrystudies, 2020) (สุรพล ราชภัณฑารักษ์, 2523, น. 381)

พรรคการเมืองพรรคนี้ถูกประกาศเป็นพรรคผิดกฎหมายมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง จนกระทั่งเมื่อเลบานอนได้รับอิสระภาพจากฝรั่งเศส ในปี 1943 พรรค LCP ได้ส่งผู้สมัครเลือกตั้ง Chamber of Deputies หรือสมาชิกรัฐสภาแต่ก็ไม่ได้รับเลือกแม้แต่ที่นั่งเดียว และอุดมการณ์แบบคอมมิวนิสต์ทำให้ไม่สามารถหาแนวร่วมที่ส่วนใหญ่เป็นพรรคการเมืองที่ฝักใฝ่แนวคิดชาตินิยมอาหรับหรือไม่ก็นิยมนัสนเซอร์ ในช่วงหลังจากปี 1965 พรรค LCP ได้เข้าร่วมกับกลุ่ม LNM ของนายเคมาล จุมบลัทส่งผลให้ในปี 1970 เมื่อนายจุมบลัท ได้รับการเลือกให้เป็นรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย เขาได้ทำให้พรรค LCP เป็นพรรคการเมืองที่ถูกกฎหมาย ผู้นำคนสำคัญของพรรคในระหว่างสงครามกลางเมืองคือจอร์จ ฮาวี (George Hawi) เป็นชาวคริสต์กรีกออร์ทอดอกซ์ เขาเป็นเลขาธิการของพรรคตั้งแต่ปี 1972-1993 (Roger W. Benjamin, 1968, p. 122)

3.3.5 Marada Movement

พรรคมาราด้า (تيار المردة) หรือ Al-Marada เดิมคือกองกำลังติดอาวุธคริสเตียนมาโรไนท์ท้องถิ่นในเมืองซาทาร์ (Zghartar) ทางตอนเหนือของเลบานอนโดยมีชื่อเดิมว่า Zgharta Liberation Army – ZLA ตั้งขึ้นในปี 1967 โดยนายสุไลมาน ฟรานจีเย (Suleiman Franjeh) และอำนวยการโดยโทนี ฟรานจีเย (Tony Franjeh) บุตรชาย โดยมีวัตถุประสงค์คือการป้องกันเขตอิทธิพลของตนใน เช่นในเมืองซาทาร์ ตริโปลี, คูรา (Koura), และบิซาร์รี (Bsharri) จากการคุกคามและตั้งถิ่นฐานของ PLO และพันธมิตรชาวมุสลิมในช่วงการอพยพของการอพยพของชาวปาเลสไตน์ไปจนถึงตลอดช่วงเวลาของสงครามกลางเมืองเลบานอน (O'Ballance, 1998, pp. 46-47) อุดมการณ์ของพรรคก็คือ Lebanese Nationalism เช่นเดียวกับพรรคฝ่ายขวาอื่น ๆ เชื่อในเรื่องบรรพบุรุษของชาวเลบานอนคือชาวฟินิเซียนไม่ใช่อาหรับ ที่แตกต่างกว่าพรรคคริสเตียนฝ่ายขวาอื่น ๆ คือ พรรคมาราด้าเชื่อว่ามีแต่ชาวคริสต์เท่านั้นที่เป็นชาวฟินิเซียนเพราะเป็นชาวคานาอันพูดอาราเมอิกดั้งเดิมก่อนเหตุการณ์อิสลามพิชิตเลแวนต์ในช่วงศตวรรษที่ 6 (Alwaght New & Analysis, 2015) แต่ในภายหลังบุตรชายของนายฟรานจีเยล้มเลิกอุดมการณ์นี้ไปและนับว่าชาวเลบานอนคืออาหรับ (Newsdesk, 2011)

พรรคมาราด้าก่อตั้งในฐานะพรรคการเมืองในปี 1991 หลังจากการปลดอาวุธตามความตกลง Taif Agreement ในปี 1989 โดยชื่อ มาราด้ามาจากคำว่า มาร์ดไตต์ (Mardaites) ซึ่งเป็นหน่วยรบของไบแซนไทน์ในช่วงยุคกลาง ซึ่งมีหลักฐานว่าในช่วงที่จักรวรรดิอุมัยยะฮ์ของอิสลามได้แผ่ขยายอำนาจเข้ามาในซีเรียมีชนชาติหนึ่งเรียกว่ามาร์ดไตต์ (al-Jarajimah) แปลว่าในภาษาอาหรับ

ได้ว่า “กบฏ” คนอาหรับจะเรียกคนเหล่านี้ว่า ญารายิมะฮ์ (الجراريمه) ในบันทึกของชาวอาหรับบันทึกไว้ว่า พวกมรฺไดต์ใช้ชีวิตเยี่ยงชาวอาหรับ มีอาณาจักรของตนเองลักษณะเป็นรัฐกึ่งอิสระและเป็นปฏิปักษ์กับจักรวรรดิอิสลามบริเวณรอยต่อของซีเรียและเอเชียไมเนอร์และคนพวกนี้มักเคลื่อนที่ไปมาระหว่างเอเชียไมเนอร์และเลบานอนซึ่งขณะนั้นเป็นศูนย์กลางของพวกหนิอาญาและรวมถึงเป็นที่อยู่ของพวกมาโรไนท์

สันนิษฐานกันว่าชื่อมรฺไดต์คือชื่อของกองกำลังชาวอาหรับที่นับถือศาสนาคริสต์มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองมาร์ดินในเอเชียไมเนอร์ ชาวอาหรับดังกล่าวมีชาวมารอไนท์รวมอยู่ด้วยและเลบานอนในเวลานั้นคือศูนย์กลางของพวกหนิอาญาและปฏิปักษ์ของจักรวรรดิอิสลาม พวกมรฺไดต์ได้กลายมาเป็น “กำแพงทองเหลือง” ที่เป็นพันธมิตรกับจักรวรรดิไบแซนไทน์ (นับถือคริสต์ Greek Orthodox ส่วนพวกมรฺไดต์นับถือแบบโมฟีไซท์ และมีอาฟีไซท์) ในการรบกับอาณาจักรมุสลิมต่าง ๆ จนถึงขั้นที่กาหลิบประมุขของจักรวรรดิอุมัยยะฮ์ต้องยอมจ่ายบรรณาการให้จักรพรรดิไบแซนไทน์เพื่อให้เลิกให้การสนับสนุนกองกำลังมรฺไดต์ ซึ่งในเวลาต่อมาจักรพรรดิก็รับข้อเสนอและตัดความสัมพันธ์กับพวกเขาในที่สุด พวกมรฺไดต์ส่วนหนึ่งก็ได้อพยพเข้าสู่หุบเขาเลบานอน ดังนั้นพรรค Marada Movement ก็ตั้งชื่อพรรคโดยอ้างอิงมาจากชื่อมรฺไดต์ (ทรงยศ แววหงษ์, 2555, น. 321)

พรรคมาราด้าเป็นพันธมิตรทางการเมืองกับแนวร่วม Lebanon Front ในระหว่างปี 1975-1977 และได้แยกตัวออกมาเป็นกลุ่มเอกเทศอันเนื่องมาจากความใกล้ชิดกับประธานาธิบดีซีเรีย Hafez al-Assad และภายหลังเหตุการณ์สังหารหมู่ที่เอเดน (Ehden Massacre 1978) พรรคมาราด้าก็หันไปหาแนวร่วมมุสลิมชีอะฮ์เช่นพรรคอามาลและพรรคอิซบูลเลาะห์ ที่มีสายสัมพันธ์กับอิหร่านและเริ่มกระชับความสัมพันธ์กับซีเรียในระดับปกติ ทำให้พรรคต้องกลายเป็นที่จับตาของรัฐบาลอิสราเอล

3.4 ศาสนาอิสลามในเลบานอน

3.4.1 นิยายขุนนี้

โดยประชากรชาวขุนนี้จะอยู่อาศัยตามเมืองชายฝั่งทะเลเช่น เบรุต ตรีโปลี ไชดอน ส่วนลึกเข้ามาในแผ่นดินพวกเขาจะในเมืองหลัก ๆ เช่น เบก้า (Bekaa) และชูฟ (Chouf) คิดเป็น 20% ของประชากรเลบานอน บรรพบุรุษพวกเขามีเชื้อสายมาจากคาบสมุทรอารเบียและเริ่มอพยพเข้ามาในเลบานอนในช่วงการพิชิตแคว้นอัลชาม (Levant) ของอิสลาม ในสมัยออตโตมันราชวงศ์ของอามิร (Prince) ผู้ปกครองเลบานอนที่ได้รับการแต่งตั้งจากคอนสแตนติโนเปิลก็เป็นชาวขุนนี้ได้แก่ ราชวงศ์เซฮับ (الشهابيون, Chehab) ซึ่งอ้างว่าวงศ์ของตนสืบเชื้อสายมาจากศาสดา

มุฮัมหมัดผ่านทาง บานุคซุม (Banu Makhzum) ซึ่งเป็นเผ่าสาขาหนึ่งของเผ่ากูเรซซึ่งเป็นเผ่าของ ศาสดา คอลิด อิบน์ อัล วะลิด วีรบุรุษอิสลามผู้พิชิตซีเรียก็มีเชื้อสายจากเผ่านี้เช่นกัน (Mikhail Mishaqa, 1988, p. 23)

ในช่วงหลังปี 1944 เมื่อเลบานอนได้รับเอกราชสมบูรณ์จากฝรั่งเศส ชาวซุนนีส่วนใหญ่มีการศึกษาดี มักประกอบอาชีพพ่อค้า แพทย์ นักกฎหมาย ทั้งยังมีความสัมพันธ์อันดีกับชาวคริสต์ที่เป็นชนชั้นปกครองและขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มชาติอาหรับ ทำให้ในกลุ่มทางการเมืองของชาวซุนนีมีทั้งกลุ่มต่อต้านและสนับสนุนแนวคิดชาตินิยมอาหรับซึ่งเป็นค่านิยมที่รัฐบาลไม่สนับสนุน ในปี 1950 ได้มีการตั้งกลุ่ม Sunni National Organization องค์กรนี้ไม่ใช่พรรคการเมืองแต่เป็นองค์กรประสานงานระหว่างชาวซุนนีและชาติอาหรับเพื่อนบ้าน ตามข้อตกลง National pact ในปี 1943 ได้จัดระบบสารภาพ (Confessional) ให้กับชาวซุนนีโดยกำหนดเป็นจารีตว่าให้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (Prime Minister) จะต้องเป็นชาวซุนนีเท่านั้น ซึ่งปีเดียวกันนี้ นายรีอาด อัลซูล (Riad Al'Solh) เป็นนายกรัฐมนตรีคนแรก

3.4.2 นิกายชีอะฮ์

นิกายชีอะฮ์ที่มีบทบาททางการเมืองในเลบานอน คือ ชีอะฮ์อิมามียะห์หรือชีอะฮ์สายอิหม่ามสิบสอง ซึ่งนิกายนี้ถือกำเนิดขึ้นนับตั้งแต่ภายหลังการเสียชีวิตของคอลีฟะฮ์ อะลี อิบน์ อะบี ฏอลิบ (علي بن أبي طالب) ซึ่งอาลี คือคอลีฟะฮ์คนที่สี่ของรัฐเคาะลีฟะฮ์รอชิดีน และเป็นทายาททางโลกธรรมที่ชอบธรรมในบรรดาของชาวชีอะฮ์ต่อจากศาสดามุฮัมหมัด ทายาททางศาสนานี้จะต้องเป็นญาติหรือสายเลือดของศาสดาซึ่งเรียกว่า อะฮ์ลุลบัยต์ ผู้ติดตามลูกหลานของศาสดาจึงเรียกตนเองว่า ชีอะฮ์ หรือแปลว่า สาวกของลูกหลานศาสดา เมื่อรัฐคอลีฟะฮ์ก้าวสู่การเป็นจักรวรรดิทางโลกมากขึ้น นิกายชีอะฮ์เองก็ค่อย ๆ พัฒนาขึ้นมาบนความขัดแย้งกับจักรวรรดิอุมัยยะฮ์ ซึ่งเป็นอริต่อระบอบของอาลีและลูกหลานอย่างฮะซันและฮุสเซน ซึ่งพวกเขาต่างถูกทายาทของผู้นำอุมัยยะฮ์ ยะซีด สังหารในภายหลังที่อาลีถูกลอบสังหารไปก่อนหน้า อีกทั้งยังถูกปราบปรามอีกหลายครั้งในรัชสมัยอุมัยยะฮ์ จนกระทั่งการขึ้นสู่อำนาจของจักรวรรดิอับบาซิดกลุ่มชีอะฮ์ก็ได้มีส่วนระดมผู้สนับสนุนในอิรักให้ทำการโค่นล้มอุมัยยะฮ์ลงจนสำเร็จและได้อาศัยร่มอำนาจของอับบาซิดในการพัฒนาจากลัทธิสู่การเป็นนิกายหนึ่งอย่างสมบูรณ์

ในระหว่างที่อับบาซิดเริ่มเสื่อมอำนาจลงในระหว่างศตวรรษที่ 8-9 ราชวงศ์ฟาติมิด ที่อ้างว่าตนสืบเชื้อสายมาจากลูกสาวของศาสดานาม ฟาติมะห์ ก็ได้ตั้งรัฐคอลีฟะฮ์แห่งฟาติมะห์ขึ้นในไคโร ประเทศอียิปต์ ราชวงศ์นี้ถือนิกายชีอะฮ์สายอิซมาอิล (Ismaelite) หรือเรียกอีกชื่อว่า นิกายอิหม่ามทั้งเจ็ดซึ่งเชื่อในอิหม่ามอิซมาอิลซึ่งเป็นลูกหลานของอาลีคืออิหม่ามผู้เป็นทางรอดคนสุดท้าย นิกายนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาของลัทธิชีอะฮ์ในยุคแรก ๆ และเป็นนิกายเดียวที่ขึ้น

ปกครองในฐานะคอลีฟะห์เช่นเดียวกับผู้นำชนนี้คนอื่น ๆ ในช่วงราว ๆ ศตวรรษที่ 10 นิกายอิหม่าอิลไลต์ได้เข้าสู่เลบานอน ผ่านทางเมืองท่าต่าง ๆ เช่น เอเคอร์ (Acre) ไทร์ (Tyre) และไซดอน (Sidon) (Saunders, 1978, p. 151) ซึ่งอยู่ทางภาคใต้ของเลบานอน โดยมีคอลีฟะห์ชีอะฮ์แห่งฟาติมิดให้การสนับสนุนในการเผยแพร่

ต่อมาในศตวรรษที่ 15 เมื่อจักรวรรดิออตโตมันขยายอำนาจเข้ามาสู่เลบานอน และได้ปะทะเข้ากับจักรวรรดิซาฟาวิดแห่งอิหร่านซึ่งซาฟาวิดนี้เป็นอาณาจักรอิสลามที่นับถือนิกายชีอะฮ์อิมามียะห์หรืออิหม่ามสิบสอง (Twelve-Imams) และมีโครงการที่จะจัดตั้งให้นิกายอิหม่ามสิบสองเป็นศาสนาประจำจักรวรรดิ รวมไปถึงส่งออกกลุ่มผู้เผยแพร่ไปยังดินแดนต่าง ๆ รวมถึงทางใต้ของเลบานอนด้วยเนื่องมาจากเลบานอนอยู่ในฐานะของรัฐปกครองตนเองของออตโตมันจึงทำให้กระบวนการกลายเป็นชีอะฮ์จากเดิมที่เป็นอิสมาอิลกลายเป็นนิกายอิหม่ามสิบสองภายในศตวรรษที่ 18 ในที่สุด (Olivier Roy, 1994, p. 170)

สัดส่วนประชากรชาวชีอะฮ์อยู่ที่ 27% ของประชากรเลบานอน ชาวชีอะฮ์ถูกจัดว่าเป็นคนชายขอบของเลบานอนส่วนใหญ่ค่อนข้างยากจน นับตั้งแต่ปี 1920 เป็นต้นมาจนถึงปี 1943 ชาวชีอะฮ์ไม่ค่อยมีบทบาททางการเมืองมีเพียงการปะทะปะปรายกับผู้ปกครองชาวตะวันตกและชาวคริสต์ที่รับใช้ฝรั่งเศสเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ชาวชีอะฮ์มีตำแหน่งทางการเมืองตามระบบ Confessional คือตำแหน่งประธานรัฐสภา (Parliamentary Speaker) และเริ่มมีบทบาททางการเมืองเมื่อสงครามกลางเมืองเริ่มต้นขึ้นในปี 1975 โดยชาวชีอะฮ์ส่วนใหญ่อยู่ข้างฝ่ายชาตินิยมอาหรับและเป็นพันธมิตรกับชาว德鲁ซและ PLO

3.4.3 นิกาย德鲁ซ

เป็นนิกายหนึ่งในสามของสัดส่วนชาวมุสลิมในเลบานอน แต่มีสัดส่วนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับนิกายซุนนีและชีอะฮ์ ชาวดรูซมีประวัติศาสตร์ร่วมกับชาวชีอะฮ์อิสมาอิลไลต์ในช่วงประวัติศาสตร์การเผยแพร่ นิกายชีอะฮ์สู่ทางใต้ของเลบานอน ในระหว่างช่วงปีค.ศ. 996-1021 ของราชวงศ์ฟาติมิดแห่งอียิปต์ เป็นช่วงที่ตรงกับรัชสมัยของกาหลิบ อัล-ฮากิม อิบน์ เอมір อัลเลาะห์ ซึ่งเป็นกาหลิบลำดับที่ 6 ของรัฐคอลีฟะห์ฟาติมิดเป็นผู้สนับสนุนการเผยแพร่ นิกายอิหม่าอิลไลต์ แต่ในปีของกาหลิบท่านี่ความเชื่อ德鲁ซและชาวดรูซ เริ่มมาจากที่ผู้เผยแพร่ (Preacher) นามมุฮัมมัด บินน์ อิหม่าอิล นาซตาคีน อัลดาราสี (Muhammad bin Ismail Nashtakin ad-Darazi) และ ฮัมซา บิน อาลี (Hamza bin Ali) สองชาวเปอร์เซียผู้นับถือชีอะฮ์ได้เริ่มแนวคิดเกี่ยวกับการอวตารของพระเจ้า พระอัลเลาะห์มาในรูปของมนุษย์ผ่านเชื้อสายของศาสดาคือผ่านทางท่านอาลีลูกเขยของศาสดาซึ่งเป็นที่นับถือในกลุ่มชีอะฮ์อยู่เดิม ซึ่งทั้งคู่ได้ยกยอกาหลิบ อัล-ฮากิม ของราชวงศ์ฟาติมิดเป็นอวตารของพระเจ้า (Houtsma, 1993)

ภายในปีค.ศ. 1015 อัลด-ดาราซีชาวเปอร์เซียได้หันมาศึกษาแนวคิดในศาสนาต่าง ๆ รวมถึงของคริสต์และอิกนูนิยม (Gnostic) ของอิสลามนิกายอื่น ๆ จนตั้งกลุ่มศรัทธาของตนขึ้นมาและมีสาวกเข้าร่วมมากขึ้นเรื่อย ๆ จนเขาพบกับฮัมซา บิน อาลีผู้มีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องหลักการศรัทธาในเรื่องของการอวดารของพระอัลเลาะห์ในเชื้อสายของอาลี (The Divine Will of God) ทั้งคู่เป็นที่ชื่นชอบของกาหลิบอัล-ฮาгимและได้รับอนุญาตให้เผยแพร่ความเชื่อได้ แต่ภายในปี 1016 ทั้งคู่ได้ถกเถียงกันในเรื่องของหลักการการเผยแพร่ศาสนา รวมไปถึงการขึ้นเป็นผู้นำของผู้ศรัทธาถึงขั้นเียนยอมอำนาจของกาหลิบจนเกินควร ปี 1018 อัลด-ดาราซีได้ทำการก่อการจลาจลเพื่อต่อต้านหลักคำสอนของฮัมซาซึ่งเป็นที่โปรดปรานของกาหลิบมากกว่า จนในที่สุดอัลด-ดาราซีก็ถูกประหารชีวิตเหล่าสาวกของอัลด-ดาราซีจึงเริ่มถูกขับไล่ออกไปจากโครและเริ่มอพยพไปสู่ซีเรีย สาวกเหล่านี้เรียกตนเองว่า “ดรูซ” โดยกร่อนคำมาจากคำว่า ดาราซี แต่ขณะเดียวกันสาวกของฮัมซาก็ยังคงสอนหลักการของดรูซ ในอียิปต์ต่อไป (Ruth Westheimer, 2007, p. 128)

ในปี 1021 ชาวดรูซประสบภัยครั้งใหญ่เมื่อราชวงศ์ฟาติมิดเปลี่ยนรัชกาลสู่รัชกาลของกาหลิบ อาลี อัล-ซอเฮีย (Ali Al-Zahir) เกิดการปราบปรามความเชื่อดรูซว่าเป็นความเชื่อนอกรีตหัวอาณาจกร ทำให้ดรูซส่วนใหญ่ได้หมดไปจากอียิปต์และเริ่มลงหลักปักฐานในซีเรียอีกครั้งโดยเฉพาะในเลบานอน ในเลบานอนนี้เองดรูซได้เริ่มตั้งเผ่าของตนขึ้นมา เผ่าที่มีชื่อเสียงคือเผ่าตานุกกิด (Tanukhs) เผ่าอัสลัน (Arslans) ซึ่งตั้งป้อมปราการอยู่ในเขต Aley ทางใต้ของเลบานอน (Hitti, 1924) ต่อมาในศตวรรษที่ 12 เมื่อราชวงศ์ Ma'an ซึ่งเป็นราชวงศ์ของอาหรับที่เปลี่ยนมานับถือดรูซได้อพยพมาจากอิรักเข้ามาปักหลักในถิ่นฐานของชาวดรูซในเขตซุฟของเลบานอน พวกเขามีบทบาทในการช่วยสุลต่าน นูร์ อัลดิน แห่งอาณาจักรซางกี (Zengid) ในการต่อต้านการรุกรานของนักรบครูเสดตามชายฝั่งของเลบานอนแรกกับการสนับสนุนให้ตนมีอำนาจในหุบเขาเลบานอนเรื่อยมา แต่เมื่อราชวงศ์มัมลุก (Mamluk) เข้าครอบครองอียิปต์ในศตวรรษที่ 13 ชาวดรูซก็ต้องเผชิญการคุกคามจากการประกาศ จิฮาด (Jihad) จากอียิปต์ เป็นสาเหตุให้มีชาวดรูซอพยพขึ้นสู่ภาคเหนือของเลบานอนเข้ามาอยู่ในบริเวณ ตริโปลีและหุบเขาเลบานอนที่มีชาวมาโรไนท์อาศัยอยู่มากเพื่อลี้ภัยสงคราม ต่อมาในศตวรรษที่ 15 จักรวรรดิออตมันได้ขยายอำนาจเข้ามาในเลบานอนแทนมัมลุก ก็ได้มีการกวาดล้างชาวดรูซอีกหลายครั้งเพื่อบังคับให้พวกเขากลับมานับถือนิกายซุนนีที่ถูกต้อง การกวาดล้างกระตุ้นให้ชาวดรูซลุกขึ้นก่อกบฏอีกหลายครั้งระหว่างศตวรรษที่ 16-17 จนในที่สุด ชาวดรูซก็ได้รับสิทธิในการปกครองตนเอง ซึ่งทำให้ราชวงศ์มะอาน กลับมามีบทบาทในฐานะ Emir หรือเจ้าชายข้าหลวง

ภายใต้การปกครองของราชวงศ์มะอาน (Ma'an) ผู้ปกครองนาม ฟัรอัล-ดินที่ 2 (Fakhr al-Din II) เป็นช่วงที่ผู้นำดรูซมีความสัมพันธ์อันดีกับชาวตะวันตก อย่างนครรัฐทัชคานี (Tuscany) ของอิตาลี เขามีความตั้งใจที่จะต่อต้านอำนาจของออตโตมัน สืบเนื่องมาจากที่ออตโตมัน

และมัมลุกต่างก็ปกครองหุบเขาเลบานอนด้วยความเกรงใจเพราะเป็นดินแดนกันชนระหว่างสองอาณาจักรและมีความพิเศษเนื่องด้วยดินแดนแถบนี้เต็มไปด้วยหุบเขาและกลุ่มชนที่หัวแข็ง ฟิรอัล-ดิน ที่ 2 อาศัยโอกาสนี้ในการเลิกความสัมพันธ์กับออตโตมัน ส่งผลให้ราชวงศ์นี้ถูกปราบปรามในปี 1613 แต่ในปี 1618 เขาก็ได้รับการอภัยโทษและได้กลับมาปกครองหุบเขาเลบานอนอีกครั้งที่สำคัญเขาได้นำเหล่าผู้เชี่ยวชาญชาวอิตาลีกลับมาพัฒนาเลบานอนด้วย (ทรงยศ แวหงษ์, 2555, น. 1135-1136)

ฟิร อัล-ดิน ที่ 2 เป็นทั้งชาวมุสลิมและครูชและคริสต์ในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อสานสัมพันธ์กับชาวมาโรไนท์เพื่อใช้เป็นฐานอำนาจในการต่อต้านราชสำนักออตโตมันหรือ Port อีกครั้ง ในช่วงปี 1613 เมืองท่าอย่าง Sidon กลายเป็นเมืองท่าที่ชาวตะวันตกเช่นชาวฝรั่งเศสและอิตาลีเข้ามาตั้งถิ่นฐานรวมไปถึงพวกนักบวชจากนิกายโรมันคาทอลิกเข้ามาตั้งสำนักสงฆ์ (Monastery) ทำให้เมืองนี้กลายเป็นเมืองท่านานาชาติไป (Harris, p. 98) ในปี 1623 ฟิร อัล-ดิน ที่ 2 ถูก Port เข้าโจมตีอีกครั้งนำโดย Mustafa Pasha ปาชาห์หรือข้าหลวงผู้ปกครองตามัสกัสเพื่อบั่นทอนอำนาจของฟิร อัล-ดิน แต่แล้วฟิร อัล-ดินกลับได้รับชัยชนะทั้ง ๆ ที่มีกำลังน้อยกว่า ชัยชนะครั้งนี้ทำให้เขาขยายอิทธิพลเข้าไปในทะเลทรายซีเรียจนประชิดพรมแดนอนาโตเลีย ในระหว่างปี 1629-1631 ฟิรอัล-ดินที่2 ได้เพิ่มพูนความสัมพันธ์กับชาติตะวันตกมากขึ้น จนในที่สุดทาง Porte ก็พยายามจะปลดเขาจากตำแหน่งอำมีร์อีกครั้ง โดยพยายามส่งกองทหารเข้าไปในเลบานอนในช่วงฤดูหนาว แต่ฟิร อัล-ดินก็ปฏิเสธอีกครั้งจนกลายเป็นชนวนเหตุให้ Port มีข้ออ้างในการปราบปรามเขา ฟิร อัล-ดินพยายามระดมพลสมัครพรรคพวกเพื่อต่อต้านอีกครั้งแต่คราวนี้พวกครูชส่วนใหญ่และพวกมาโรไนท์ปฏิเสธที่จะร่วมรบด้วย ทำให้เขาต้องถอย เขากองกำลังของปาชาห์จากตามัสกัสตามล่าและจับกุมตัวและถูกประหารชีวิตในคอนสแตนติโนเปิลในปี 1635 และภายในปี 1697 ราชวงศ์มะอาน ก็ล่มสลาย จบสิ้นบทบาทของชาวครูชในสมัยอำมีร์ผู้ปกครองเลบานอน (Eugene L. Rogan, 2009, pp. 39-40)

3.5 ศาสนาอิสลามในพรรคการเมืองสมัยใหม่

3.5.1 Progressive Socialist Party

พรรคสังคมนิยมก้าวหน้า หรือ PSP ก่อตั้งขึ้นในปี 1949 โดย เคมาล จุมบลัท (Kamal Jumblutt) นายจุมบลัทเคยเป็นผู้นำครูชในสภาระหว่างปี 1943 จนถึง 1949 เขาได้รับอิทธิพลจากลัทธิสังคมนิยมเมื่อครั้งเขาศึกษาอยู่ในฝรั่งเศส หลังจากปี 1949 จุมบลัทได้รวบรวมกลุ่มปัญญาชนกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวคริสต์เพื่อตั้งพรรคการเมืองซึ่งก็คือพรรค PSP ซึ่งนโยบายของพรรคได้รับอิทธิพลจากบุคลิกของนายจุมบลัทเองโดยเฉพาะเรื่องของการปฏิรูปทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรง ซึ่งมีลักษณะไปทางสังคมนิยมเช่นการสังคมสงเคราะห์ให้มีการ

ประกันเกี่ยวกับปัญหาการว่างงาน การปฏิรูปการศึกษาให้เกิดความเท่าเทียมและการสาธารณสุขที่ฟรี รวมไปถึงการโอนธุรกิจสื่อสารมวลชนทั้งหมดมาเป็นของรัฐ (สุรพล ราชภัณฑารักษ์, 2523, น. 380)

นายจุมบลัท ต้องการให้เกิดการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศที่เป็นกลาง ระหว่างค่ายโซเวียตและตะวันตก และในช่วงปี 1948 เขามีความต้องการให้มีการยกเลิกระบบ สารภาพในระบบการเมืองของเลบานอน สืบเนื่องมาจากเป็นระบบที่ทำให้ชาวคริสต์ไม่สามารถดำรง ตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญ ๆ ได้ เหมือนในอดีต เขาจึงมีความต่อต้านจักรวรรดินิยมตะวันตกอย่าง รุนแรง ทำให้เขาและพรรค PSP หันไปนิยมกลุ่มนิยมอาหรับของประธานาธิบดีอียิปต์นัสเซอร์ และ เมื่อเหตุการณ์วิกฤติคลองสุเอซ (Suez Crisis 1948) การต่อต้านตะวันตกอย่างรุนแรงของอียิปต์ก็ทำ ให้นายจุมบลัทสนับสนุนองค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์ (PLO) ในการต่อต้านอิสราเอลไปด้วย

3.5.2 Amal Movement Party

ขบวนการอามาลเดิมคือส่วนหนึ่งขององค์การ Jamiyat al-Bir wa al-Ihsan ที่ตั้งขึ้น ในปี 1948 โดยมุซา อัล-ชาดร์ (Musa al-Sadr), ซัยยิด อาเบต อัล-ฮุซเซน (Sayyid Abed al-Hussein Sharafeddine) และ สังฆราชกรีกคาทอลิก จอห์ซ ฮัดดัด (Greek Catholic Bishop: Grégoire Haddad) โดยจัดตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือคนยากจน ต่อมาในปี 1967 Musa al-Sadr ได้ จัดตั้ง The Supreme Islamic Shi'i council และตามด้วย the foundation of the "Movement of the Deprived" (Harakat al-Mahroumiri) ในปี 1974 ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อสร้างองค์การทางการเมือง ที่มีไว้เพื่อปกป้องชาวชีอะฮ์จากฝ่ายรัฐบาลและอิสราเอลที่คุกคามพรมแดนทางตอนใต้ของเลบานอน ซึ่งต่อมาได้พัฒนามาเป็นองค์การทางการเมืองชื่อว่า The Lebanese Resistance Regiments (أفواج المقاومة اللبنانية) หรือ Amal ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอาวุธมาจากกลุ่มฟาตห์ (Fatah) ที่ เข้ามามีอิทธิพลในตอนใต้ของเลบานอนระหว่างปี 1960-1970 ขบวนการอามาลยังเข้าร่วมกับกลุ่ม LNM ของ เคมาล จุมบลัทอีกด้วย (Siklawi, 2008, pp. 6-7)

บทบาทของกลุ่มอามาลในระยะแรกยังไม่เคลื่อนไหวทางการเมืองมากนักแต่ การทหารจนกระทั่งหลังปี 1975 จึงเริ่มสนับสนุนกลุ่ม LNM ในการปกป้องชาวชีอะฮ์และปาเลสไตน์ ในทางตอนใต้ของเบรุตและแคมป์ปาเลสไตน์ทั่วภาคใต้จากอิสราเอล โดยมีบทบาทที่โดดเด่นในช่วง การบุกของอิสราเอลในปี 1978 แต่จุดยืนต่อชาวปาเลสไตน์ของขบวนการอามาลเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ในปีเดียวกันนั้นเนื่องจากอิสราเอลได้ใช้วิธีดึงชาวชีอะฮ์ให้หันกลับมาต่อต้านชาวปาเลสไตน์ใน ระหว่างการยึดครองภาคใต้ของเลบานอน และอีกปัจจัยหนึ่งคือการหายตัวไปของอิหม่ามมุซา อัล- ชาดร์ผู้นำของอามาลขณะนั้นในระหว่างภารกิจเจรจาของการสนับสนุน PLO จากรัฐบาลลิเบีย ทำให้ เกิดสัญญาณภายในกลุ่มอามาลทันทีและเปิดทางให้ Zu'ama ชีอะฮ์ที่ถูกลดอิทธิพลไปเพราะอัล-ชาดร์ ได้กลับมามีอำนาจเหนือชาวชีอะฮ์อีกครั้งเขาคือนาบี เบอร์รี (Narbi berri) ซึ่งเข้ามาเป็นผู้นำของ

ขบวนการอามาลคนใหม่แต่เขาไม่ได้รู้สึกสนิทสนมกับ PLO และเขามองว่าเป็นคู่แข่งทางการเมืองในการทหารในภาคใต้มากกว่าอิสราเอลจนนำไปสู่การปะทะกันในปี 1981-1982 เมื่อ PLO เลือกจะไปสวามิภักดิ์ต่ออิรักและซีเรียที่มีความพยายามจะเข้ามามีอิทธิพลเหนือกลุ่มอามาลในขณะนั้นซึ่งภักดิ์ต่อสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน (Siklawi, 2008, pp. 12-14)

การแตกหักกับพรรคอิซซุลละห์

ในช่วงปี 1982 อิสราเอลได้เปิดการบุกครั้งใหญ่สู่พื้นที่ภาคใต้ของเลบานอนเป็นปีเดียวกับที่นายซัยยิด ฮุสเซน มุซาวี (Sayyid Hussein Musawi) อดีตครูสอนหนังสือที่ถูกนายมุซา อัล-ชาดร์ขับออกจากพรรคอันเนื่องมาจากเขามีความขัดแย้งในเรื่องอุดมการณ์ของพรรคว่าขบวนการอามาลนั้นควรแสดงความสวามิภักดิ์ต่ออิหร่านและเห็นว่าควรทำให้เลบานอนเป็นสาธารณรัฐอิสลามแบบอิหร่านแต่ Masawi ก็ยังทำงานให้พรรคต่อไป แต่กระนั้นความขัดแย้งของเขากับพรรคก็เริ่มอีกครั้งในการประชุม Mustafa Shumran Congress ช่วงระหว่างมีนาคมและเมษายน 1982 เขามีนโยบายขัดแย้งกับนายเบอร์รีในเรื่องการให้อิหร่านเข้ามาควบคุมพรรคโดยตรง นายเบอร์รีประกาศไม่ยอมรับการปกครองในระบอบอิสลามแบบอิหร่าน ทำให้มุซาวีแยกตัวออกจากขบวนการอามาลไปในที่สุด นาย Musawi ตั้งกองกำลัง Iranian Revolutionary Guards ซึ่งมีฐานใน Baalbeck-Hermel และคอยสนับสนุน PLO และซีเรียในปฏิบัติการต่าง ๆ กลุ่มของมุซาวีภายหลังถูกรู้จักในนาม Hezbollah หรือ Party of God (Siklawi, 2008, pp. 14-15)

3.5.3 Hezbollah Party

สืบเนื่องจากช่วงกันยายนปี 1970 รัฐบาลฮัชไมท์จอร์แดนได้ขับผู้นำระดับสูงของ PLO ออกจากเมืองเออร์บิล (Irbil) และเกิดการปะทะกันจนนองเลือด ในที่สุด PLO ส่วนนี้ก็ได้เคลื่อนย้ายฐานปฏิบัติการมาสู่ภาคใต้ของเลบานอนในบริเวณพื้นที่ของชาวชีอะฮ์ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ง่ายต่อการเข้าโจมตีพรมแดนอิสราเอล แต่ความสัมพันธ์ของสองฝ่ายไม่ค่อยจะราบรื่นเนื่องจากในปี 1976 (Sorenson, p. 98) ความสัมพันธ์ของชาวชีอะฮ์และ PLO ก็แย่งอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลเลบานอนและซีเรียเปลี่ยนไป

ในช่วงปี 1982 สมาชิกของกลุ่มอามาลจำนวนหนึ่งได้พยายามเพิ่มพูนความสัมพันธ์กับประเทศอิหร่านเพื่อให้สนับสนุนตนในการต่อต้านอิสราเอล โดยอดีตสมาชิกอามาลชื่ออับบาส อัล-มุซาวี (Abbas al-Musawi) ร่วมกับมุฮัมหมัด ฮุสเซน ฟัดลุลลอห์ (Mohammad Hussein Fadlallah) นักการศาสนาชาวอิรัก ได้ตั้งชื่อให้กับกองกำลังใหม่ของตนคือ Hezbollah หรือ Party of God โดยได้แรงบันดาลใจมาจากพรรคอิซซุลละห์ในอิหร่านนั่นเอง โดยมีวัตถุประสงค์คือการต่อต้านจักรวรรดินิยมตะวันตกและช่วยเหลือชาวปาเลสไตน์ โดยกลุ่มอิซซุลละห์ (Sorenson, 2010, p. 99) จะเคลื่อนไหวทางการเมืองในพื้นที่ที่มีเพียงทหารเท่านั้นเพื่อหลีกเลี่ยงความสูญเสียแก่

พลเรือนเพราะยุทธวิธีของอิสราเอลคือการโจมตีใส่พลเรือนด้วย ทำให้กลุ่มนี้ได้รับความยอมรับนับถือจากชาวซีเรียเช่นเดียวกับกลุ่มอามาล

สมาชิกของกลุ่มอิซบูลเลาะห์ ส่วนหนึ่งยังคงมีความภักดีต่ออามาล ไปพร้อม ๆ กัน แต่เลขาธิการคนสำคัญที่ทำให้กลุ่มอิซบูลเลาะห์กลายเป็นเอกเทศจากอามาล และเริ่มทำให้กลุ่มกลายเป็นพรรคการเมืองคือนายฮาซัน นาซัลเลาะห์ (Hasan Nasallah) โดยเขากล่าวหาว่ากลุ่มอามาล ไม่จริงใจต่อปัญหาชาวปาเลสไตน์และอิสราเอล ในปี 1983 หลังจากการล่าถอยของอิสราเอลจากทางใต้ของเลบานอน กลุ่มอิซบูลเลาะห์ได้ก่อวีรกรรมเลื่องชื่อโดยการวางระเบิดค่ายนาวิกโยธินสหรัฐซึ่งได้ฆ่าบุคคลากรชาวอเมริกันไป 241 คน ขณะเดียวกันได้ลอบโจมตีเจ้าหน้าที่รักษาสันติภาพชาวฝรั่งเศสไปพร้อม ๆ กัน ต่อมาในปี 1985 ได้มีสมาชิกกลุ่มทำการ Hijack เครื่องบินพาณิชย์ก่อนจะบินตรงมาสู่เบรุตและได้สังหารนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันเสียชีวิต 1 ราย แนวคิดทางการเมืองของกลุ่มอิซบูลเลาะห์คือ เลบานอนไม่ใช่ประเทศสำหรับชาวคริสต์อย่างเดียว แต่เป็นประเทศสำหรับชาวซุนนีด้วย โดยทางพรรคมีแนวคิดที่จะสถาปนาสาธารณรัฐอิสลามโดยมีอิหร่านเป็นแนวทางโดยมีชาวซีเรียเป็นผู้พิทักษ์หรือที่เรียกว่าวิลายัต อัล-ฟากีฮ์ (Vilayat al-faqih) แต่มุฮัมมัด ฮุสเซน ฟฎูลลอห์ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“เลบานอนไม่เหมาะกับระบบ Vilayat เพราะว่าเลบานอนมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวคาทอลิกและรับการปกครองทางศาสนาจากวาติกัน ดังนั้นจึงไม่เหมาะแก่การปกครองในระบบ Vilayat ที่จะให้รับคำวินิจฉัยกฎหมายจากอิหม่ามอิสลามให้เป็นที่สุด”

ในช่วงปี 1992 พรรคอิซบูลเลาะห์ได้ส่งผู้สมัครลงเลือกตั้งผู้แทนรัฐสภาในนามพรรคการเมืองโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะปลุกดันประเด็น Resistance หรือการต่อต้านปฏิบัติการชาวอิสราเอลและตะวันตกให้กลายเป็นประเด็นระดับชาติ แต่พรรคประสบปัญหาในการหาแนวร่วมจากพรรคอามาลเพราะทั้งคู่ได้มีการกระทบกระทั่งกันมาก่อนในช่วง War of Brothers ในปี 1990 จนถึงขั้นที่รัฐบาลซีเรียที่แสวงหาแนวร่วมในการยึดครองเลบานอนได้เรียกนายนาซัลเลาะห์ และนายนาบี เบอร์รีเพื่อไปเจรจาให้ทั้งสองฝ่ายแยกกันเดินร่วมตีในสนามการเมืองส่งผลให้พรรคอิซบูลเลาะห์ส่งผู้สมัครในเขตเดียวกับพรรคอามาลได้และได้ 2 ที่นั่งมาครอง พรรคอิซบูลเลาะห์ ได้บังคับรัฐมีของพรรคอามาลอีกครั้งในการนำพันธมิตรชาวซีเรียปะทะกับอิสราเอลในที่ราบสูงโกลัน (Golan Heights) ในปี 2006 แต่กระนั้นก็ได้มีท่าทีประนีประนอมต่อกันในสนามการเมืองเช่น ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2009 พรรคอิซบูลล่ไม่ส่งผู้สมัครในเขตเบรุตเขต 2 เพื่อหลีกเลี่ยงให้ผู้สมัครของพรรคอามาลได้ชิงชัย (Sorenson, 2010, pp. 100-101) ในปี 2008 รัฐบาลของนายมิคาเอล อาอูน (Michael Aoun) ได้มีการจัดตั้งรัฐบาลแบบ Unity Cabinet หรือรัฐบาลแห่งชาติโดยรวมกลุ่มขัดแย้งต่าง ๆ เข้าเป็นรัฐบาลผสมโดยที่มี พรรคอิซบูลเลาะห์ได้ที่นั่งในกระทรวงต่าง ๆ ไปถึง 11 ที่นั่งจาก 30 ที่นั่ง และเป็นพรรคการเมืองเดียวในประเทศที่ยังติดอาวุธอยู่หลังจากสงครามกลางเมืองได้ยุติลงในปี 1996 โดย

ทางพรรคอ้างว่าหากกองทัพเลบานอนยังไม่มีความพร้อมในการรับมือกับอิสราเอลทางพรรคจะยังคงติดอาวุธต่อไป (Sorenson, 2010, p. 101)

3.6 ประวัติศาสตร์การเมืองเลบานอน

3.6.1 เลบานอนยุคอาณานิคมของฝรั่งเศส

ในปี 1922 หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 จบลงไม่นาน สันนิบาตชาติได้ยกซีเรียและเลบานอนให้อยู่ภายใต้การอารักขาของฝรั่งเศสโดยมีเงื่อนไขว่าทั้งสองดินแดนจะต้องถูกปกครองโดยแยกจากกัน ภายหลังจากที่ฝรั่งเศสก็ได้แบ่งดินแดนทั้งสองออกเป็น 6 รัฐ คือ The State of Latakia, The State of Jabal Al Druze, The State of Aleppo, The Sanyaq of Alexandria และ State of Greater Lebanon สาเหตุที่ฝรั่งเศสแบ่งซีเรียออกจากเลบานอนเพราะฝรั่งเศสได้ผลติ 3 ประการ

1. บริเวณ The Greater Lebanon ประชาชนแทบดังกล่าวมีความผูกพันกับฝรั่งเศสทั้งด้านการศึกษาและวัฒนธรรมมากกว่าอาณานิคมอื่นใด ๆ ของซีเรียจึงทำให้ปกครองง่ายกว่า
2. เลบานอนมีประชากรที่นับถือคริสต์มากกว่าบริเวณอื่น ๆ ฝรั่งเศสแบ่งเลบานอนออกเป็นหน่วยหนึ่งเพื่อใช้ต่อต้านขบวนการอาหรับชาตินิยมอื่น ๆ
3. ความเกรงกลัวอิทธิพลของอังกฤษที่จะรวบรวมเอาดินแดนเหล่านี้เข้าไปได้ อิทธิพลจากการแทรกแซงทางการเมืองจึงต้องแยกให้กลุ่มต่าง ๆ ขึ้นกับทางฝรั่งเศสโดยตรง

ชาวมาโรไนท์ในขณะที่ยังอยู่ภายใต้การปกครองของจักรวรรดิออตโตมัน พวกเขาเป็นชนกลุ่มใหญ่ที่สุดใน The Greater Lebanon แต่เมื่ออยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศสพวกเขาคือชนกลุ่มน้อยที่สุดในบรรดาชนกลุ่มน้อยในเลบานอนเนื่องมาจากการที่ฝรั่งเศสได้ผนวกดินแดนโดยรอบบริเวณ หุบเขาบีกา (Beka Valley), จังหวัดเลบานอนเหนือ (North Lebanon) และเขตไซดอน เข้ามาในเขตปกครองดั้งเดิมของชาวมาโรไนท์และดรูซ ทำให้สัดส่วนประชากรของชาวมาโรไนท์มีมากกว่ากึ่งหนึ่งของกลุ่มอื่นเพียงเล็กน้อย กลุ่มอื่น ๆ ที่เหลือคือชาวมุสลิมที่แบ่งเป็นนิกายซุนนี นิกายชีอะฮ์และดรูซ และเพื่อป้องกันไม่ให้สัดส่วนประชากรเปลี่ยนฝรั่งเศสได้ห้ามไม่ให้มีการอพยพออกจากประเทศอย่างเด็ดขาด ในช่วงปลายสงครามครั้งที่ 2 ฝรั่งเศสได้ปกครองเลบานอนในระบบ Dual Government คือมีรัฐบาลของฝรั่งเศสผู้อารักขาและรัฐบาลของคนพื้นเมือง โดยฝรั่งเศสอ้างว่าต้องมีรัฐบาลของตนไว้ฝึกสอนการปกครองแก่คนพื้นเมืองเลบานอน แต่อย่างไรก็ตามอำนาจการตัดสินใจทางการเมืองก็อยู่ที่ฝรั่งเศสเสมอโดยเฉพาะนโยบายใด ๆ ที่กระทบต่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของฝรั่งเศส จึงมีการเปลี่ยนรัฐบาลอยู่บ่อยครั้งและมีการประกาศกฎอัยการศึกและเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์

3.6.1.1 ด้านการปกครอง

รัฐบาลพื้นเมืองจะประกอบด้วยคนพื้นเมืองทั้งหมด ส่วนรัฐบาลส่วนของฝรั่งเศสจะมีข้าหลวงใหญ่เป็นผู้บริหารกิจการต่าง ๆ ของฝรั่งเศส ในกรุงเบรุตของเลบานอนข้าหลวงมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้แก่ทหารและนักการเมืองฝรั่งเศสในการบริหารกระทรวงสำคัญได้แก่ กระทรวงกลาโหม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น และยังได้มีการตั้งหน่วยงานพิเศษเรียกว่าหน่วยข่าวสารโดยจะคัดเลือกมาจากเจ้าหน้าที่กองทัพอากาศฝรั่งเศสเพื่อส่งไปสอดส่องความเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชนทั่วประเทศโดยต้องรายงานตรงแก่ข้าหลวงใหญ่ในเบรุต หน่วยงานดังกล่าวมักถูกแจ้งโดยฝรั่งเศสแก่ชาวเลบานอนว่าเป็นหน่วยที่ดูแลการเปลี่ยนถ่ายอำนาจเพื่อการให้เอกราชในอนาคต แต่ในทางที่จริงแล้วคือหน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่มีอำนาจปกครองหน่วยงานท้องถิ่นของคนพื้นเมืองอีกระดับหนึ่ง

3.6.1.2 ลักษณะประชาธิปไตย

ในปี 1922 รัฐบาลฝรั่งเศสได้มอบรัฐธรรมนูญให้แก่สาธารณรัฐเลบานอน โดยเลียนแบบรัฐธรรมนูญของฝรั่งเศส โดยมีประธานาธิบดีและคณะรัฐบาลที่ต้องรับผิดชอบต่อสภาซึ่งยึดสัดส่วนที่นั่งของแต่ละศาสนาตามระบบสภาบริหารศาสนา (Majlis) และวิธีแต่งตั้งผู้แทนก็เปลี่ยนมาใช้วิธีเลือกตั้ง ซึ่งแบ่งออกเป็นสองสภาคือ สภาสูงหรือ Senate และสภาล่างเรียกว่า Lower House แต่ภายในปี 1927 ทั้งสองสภาได้ถูกยุบรวมกันแล้วเรียกว่า Chamber of Deputies ในรัฐธรรมนูญปี 1926 ได้สร้างระบบถ่วงดุล (Check And Balance) ระหว่างฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติของรัฐบาลพื้นเมือง อย่างไรก็ตามสถาบันประธานาธิบดีของเลบานอนนั้นมียานาจมากกว่าประธานาธิบดีของฝรั่งเศสมากโดยสามารถแต่งตั้งและถอดถอนสมาชิกในคณะรัฐบาลได้รวมไปถึงสามารถถอดถอนนายกรัฐมนตรี และยังสามารถหยุดใช้รัฐธรรมนูญและประกาศยุบสภาได้ตามความเหมาะสม (สุรพล ราชภัณฑารักษ์, 2523, น. 365)

ในส่วนของรัฐสภามีอำนาจในการแต่งตั้งประธานาธิบดีและควบคุมงบประมาณของประเทศ ทั้งฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติสามารถเสนอร่างกฎหมายและยับยั้งของแต่ละฝ่ายได้ถึงแม้ว่าการตัดสินใจสุดท้ายจะเป็นของสภา ตามกฎหมายการเลือกตั้งกำหนดไว้ว่าที่นั่งในสภาจะต้องแบ่งกันตามสัดส่วนของศาสนา จะไม่มีศาสนาใดหนึ่งเข้าไปเป็นสมาชิกแต่ฝ่ายเดียว ยกเว้นแต่จะได้รับการสนับสนุนจากศาสนาอื่น ๆ ส่วนประเพณีทางการเมืองที่มีมาจนปัจจุบันว่าประธานาธิบดีจะต้องเป็นชาวมาโรไนท์ นายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นชาวซีอะฮ์ ประธานรัฐสภาจะต้องเป็นชาวซีอะฮ์ รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศมักจะเป็นชาวคริสต์ และรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมจะต้องเป็นชาวดรูซ

3.6.1.3 อุปสรรคและความขัดแย้ง

สืบเนื่องจากเลบานอนเคยเป็นชาติที่เคยอยู่ใต้อำนาจของจักรวรรดิออตโตมันเหมือนซีเรีย แต่เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ของเลบานอนที่เป็นเทือกเขาแนวยาวตั้งแต่ตอนเหนือของประเทศจรดภาคใต้ของประเทศ ทำให้อิทธิพลทางการเมืองของจักรวรรดิเข้าถึงได้ยาก ดังนั้นจึงได้มีการอนุญาตให้เจ้าเมืองต่าง ๆ ปกครองตนเองโดยเฉพาะในบริเวณภูเขา เจ้าผู้ปกครองเหล่านี้มักถูกเรียกว่า Lord of the Mountain ผู้ปกครองเหล่านี้มีอำนาจปกครองตนเองค่อนข้างมาก และมีความผูกพันกับจักรวรรดิน้อยมาก

ในศตวรรษที่ 16 นักเรียนชาวเลบานอนมาโรไนท์ได้เดินทางไปศึกษาด้านศาสนาที่กรุงโรมเป็นจำนวนมากเพื่อที่จะได้เดินทางกลับมาเป็นพระเผยแผร์ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกบ้านเกิดของตนซึ่งในขณะนั้นการเดินทางและติดต่อสื่อสารกับยุโรปในด้านศาสนาทำได้ยากมาก เมื่อพระเหล่านี้กลับมาจากโรมและสอนศาสนาทำให้เกิดการสอนตามจารีตโรมันหรือละตินแก่ชาวมาโรไนท์อย่างกว้างขวาง (สุรพล ราชภัณฑารักษ์, 2523, หน้า 359) ด้วยเหตุนี้ทางจักรวรรดิออตโตมันจึงได้ออกกฎหมายในปี 1649 ให้พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 สามารถรับเอาชาวมาโรไนท์เป็นผู้อุปถัมภ์ของฝรั่งเศสได้ ส่งผลให้ระหว่างศตวรรษที่ 17-18 ผู้นำตามเมืองชนบทจึงสนับสนุนมิชชันนารีของฝรั่งเศสให้เข้ามาเผยแผร์การศึกษาในเมืองต่าง ๆ ส่งผลให้อิทธิพลของฝรั่งเศสมีเหนือชาวมาโรไนท์มากขึ้นเรื่อย ๆ จนในศตวรรษที่ 18 ชาวมาโรไนท์เข้มแข็งมากจนสามารถท้าทายชาวมุสลิมและมุสลิมนิกายดรูซเพราะมีฝรั่งเศสให้การสนับสนุนอยู่

อิทธิพลของฝรั่งเศสเหนือเลบานอนได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการเมื่อมีสนธิสัญญาเบอร์ลินกับสำนักวาติกันในปี 1918 ซึ่งมีเนื้อหาสำคัญว่า กิจกรรมเกี่ยวกับนิกายคาทอลิกฝรั่งเศสต่อชาวพื้นเมืองในเลบานอนควรดำเนินการผ่านตัวแทนทางการทูตฝรั่งเศส ฝรั่งเศสได้ใช้อิทธิพลทางศาสนาเหนือชาวมาโรไนท์เพื่อที่จะมีอิทธิพลทางการเมืองในบริเวณ Levant โดยมีชาวมาโรไนท์เป็นเครื่องมือสนับสนุนอำนาจของตนในการสกัดอิทธิพลของชาวคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์อันมีรัสเซียสนับสนุน

ความได้เปรียบทางการเมืองของชาวมาโรไนท์ได้สร้างความไม่พอใจอย่างมากแก่ชาวมุสลิมและชาวดรูซ กิจกรรมทางการเมืองของชาวดรูซไม่ได้รับความสำคัญ ในปี 1861 มีการปะทะกันระหว่างชาวมาโรไนท์กับมุสลิมนิกายดรูซ ทำให้สุลต่านแห่งออตโตมันได้กำหนดการตั้งจังหวัดใหม่ขึ้นมาเรียกว่า Sanjak หรือจังหวัดที่บริหารโดยตรงโดยสุลต่านในกรุงคอนสแตนติโนเปิล การตั้งจังหวัดใหม่นี้ได้ขอความเห็นจากทั้งอังกฤษและฝรั่งเศสที่มีอิทธิพลในพื้นที่ซีเรียและเลบานอน โดยจังหวัดใหม่จะถูกบริหารจากสภาส่วนกลางในเมืองหลวง (Central Administrative Council) หรือเรียกอีกชื่อว่า Majlis โดยสภานี้จะประกอบไปด้วยบุคคลที่มีพื้นฐานทางศาสนาของตน ตำแหน่งในสภาจะมีการกระจายตำแหน่งเก้าอี้ในสภาแก่ชาวคริสต์นิกายต่าง ๆ และชาวมุสลิมเท่า ๆ กัน

ตำแหน่งทางการเมืองก็มีการกระจายตามสัดส่วนของศาสนาต่าง ๆ ดังนี้ ชาวมาโรไนท์ 6 คน กรีกออร์ทอดอกซ์ 3 คน ซุนนี 2 คน ชีอะฮ์ 2 คน ดรูซ 1 คนและกรีกคาทอลิก 1 คน อันจะเป็นลักษณะในอนาคตของการเมืองของสาธารณรัฐเลบานอน

3.6.2 เลบานอนยุคเอกราช

เมื่อรัฐบาลฝรั่งเศสควบคุมการเก็บภาษีที่ไม่เป็นธรรมและระบบธนาคารของเลบานอนต้องผูกติดอยู่กับเงินฟรังก์ ทำให้เศรษฐกิจของเลบานอนเติบโตช้า อีกทั้งการครอบงำของรัฐบาลฝรั่งเศสเหนือการเมืองเลบานอนที่มีอำนาจยับยั้งกฎหมายและควบคุมเศรษฐกิจก็สร้างความไม่พอใจให้ชาวมาโรไนท์ที่เคยพอใจต่อการสนับสนุนของฝรั่งเศส จึงเกิดการประท้วงใหญ่ในปี 1932 ของขบวนการนักศึกษาตินิยมเป็นผลให้ฝรั่งเศสระงับรัฐธรรมนูญฉบับ 1926 และแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจแก่ข้าหลวงมากขึ้น โดยลดอำนาจของสภาและเลิกกระบวนการแบ่งสัดส่วนในสภาตามโควตาศาสนาผ่านการเลือกตั้งซึ่งสร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนเป็นอย่างมาก

ในปี 1936 นโยบายการปกครองเลบานอนของฝรั่งเศสได้รับการกระทบกระเทือนจากนโยบายสังคมนิยมของนายกรัฐมนตรีเลออน บลูม (Leon Blum) ซึ่งมีความเห็นใจขบวนการชาตินิยมและมุ่งต่อต้านจักรวรรดินิยมเมื่อซีเรียเรียกร้องเอกราชสำเร็จในปี 1936 เลบานอนก็เช่นกัน เลบานอนได้ทำสนธิสัญญากับฝรั่งเศสว่ารัฐบาลเลบานอนจะได้อำนาจเต็มในการบริหารประเทศเหลือแต่เพียงอำนาจในการป้องกันประเทศและการระหว่างประเทศเท่านั้นที่ยังให้ฝรั่งเศสดูแลต่อไป และแม้จะมีการนำรัฐธรรมนูญฉบับ 1926 กลับมาใช้แต่ประชาชนบางส่วนก็ยังไม่พอใจโดยเฉพาะในหมู่ชาวมุสลิมซึ่งก็ไม่พอใจสนธิสัญญาในปี 1936 ที่ตกลงว่าเลบานอนจะเป็นหน่วยทางการเมืองที่แยกจากซีเรียเพราะตนต้องการจะรวมกับซีเรียในฐานะอาหรับ ส่วนฝ่ายฝรั่งเศสชาตินิยมก็ไม่พอใจเช่นกันเพราะเสมือนว่าตนได้เสียเลบานอนไปแล้ว

การเลือกตั้งในปี 1937 เพื่อคัดเลือกบุคคลเข้าไปดำรงตำแหน่งใน Chamber of Deputies การเลือกตั้งครั้งนี้มีการโกงและความรุนแรงเกิดขึ้นในการกำจัดการแข่งขันของตน ตัวแทนส่วนใหญ่ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งในสภาเป็นเจ้าที่ดินและนักกฎหมายที่ไม่สนใจการปรับปรุงการบริการสาธารณะ ประชาชนก็ไม่พอใจอย่างมาก ทำให้รัฐบาลฝรั่งเศสอนุรักษนิยมกลับมาทำสนธิสัญญากับรัฐบาลปัจจุบันคือ France-Lebanese and Syria Treaty ซึ่งทำให้ฝรั่งเศสกลับเข้ามาบริหารประเทศเลบานอนอีกครั้ง เมื่อฝรั่งเศสได้เข้ามามีอิทธิพลเต็มอีกครั้งในปี 1939 ฝรั่งเศสได้ทำการยุบสภา ยุบคณะรัฐมนตรีและระงับรัฐธรรมนูญและทำการแต่งตั้งบุคคลในรัฐบาลเอง

ในปี 1940 ฝรั่งเศสได้พ่ายแพ้ต่อนาซีเยอรมัน ทำให้กองทัพเยอรมันและอิตาลีเคลื่อนเข้ามาในเลบานอนส่งผลให้อังกฤษและสัมพันธมิตรต้องปกป้องดินแดนแถบนี้ไว้ ทั้งซีเรียและเลบานอนต่างกลัวเกรงว่าบ้านเมืองของตนจะเสียหายเหมือนสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 นักชาตินิยมกลุ่มต่าง ๆ ได้อาศัยโอกาสนี้ในการเคลื่อนไหว แต่ในปี 1941 ผู้นำของ free France คือนายพล

George Cartroux ได้ประกาศว่าระบอบอาณัติของฝรั่งเศสได้สิ้นสุดลงแล้วและเลบานอนได้รับเอกราช และมีสิทธิจะรวมกับซีเรียหรือแยกตัวก็ได้ ด้วยความช่วยเหลือของอังกฤษ เลบานอนและซีเรียได้มีเลือกตั้งเสรี รัฐบาลชุดใหม่ของเลบานอนจึงเรียกร้องเอากิจการบริการสาธารณะกลับมาเป็นของเลบานอน ซึ่งต่อมานายพลชาร์ล เดอ โกลไม่เห็นด้วยว่าฝรั่งเศสควรยอมรับข้อเรียกร้องใด ๆ และเห็นว่าเลบานอนควรทำสนธิสัญญากับฝรั่งเศสด้วยตนเอง และข้อเท็จจริงที่พบคือ Free France เองก็ไม่ได้ต้องการให้เอกราชสมบูรณ์แก่เลบานอนแค่เพิ่มอิสระในการปกครองตนเองเท่านั้น

ความวุ่นวายเริ่มต้นอีกครั้งในปี 1943 ปีเดียวกันนี้นายพล Cartroux ได้ระงับการใช้รัฐธรรมนูญอีกครั้งและแต่งตั้งนาย Emile Edde ซึ่งเป็นชาวมารอไนท์ที่เคยมีบทบาททางการเมืองและสนับสนุนให้ฝรั่งเศสเป็น Chief of State แต่ Edde บริหารประเทศได้เพียง 10 วันก็ถูกกดดันให้ลาออกโดยประชาชนเลบานอนและอังกฤษ ทางอังกฤษต้องการให้เกิดสมดุลในภูมิภาคตะวันออกและไม่ต้องทำให้เกิดการต่อต้านฝ่ายสัมพันธมิตรจึงได้บีบให้ Free France ปลอมตัวประธานาธิบดี Bechara El Khoury และคณะรัฐมนตรี แต่ไม่ว่าอย่างไรหลังปี 1944 ฝรั่งเศสได้คว่ำรัฐบาลเลบานอนอยู่หลายครั้ง (Winslow, 1996, pp. 70-74)

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้จบลง เดอโกลได้ยืนยันจะให้ซีเรียและเลบานอนทำสนธิสัญญากับฝรั่งเศสเสียก่อนที่ฝรั่งเศสจะถอนตัวไปอย่างแท้จริง ข้อเสนอของเดอโกลเกี่ยวสิทธิทางการเมืองทหารของฝรั่งเศส การผูกค่าเงินปอนด์เลบานอนกับเงินฟรังก์ การว่าจ้างชาวฝรั่งเศสเป็นที่ปรึกษาการมีอิทธิพลของฝรั่งเศสในด้านการศึกษาและกิจการการต่างประเทศ ทั้งหมดทำเพื่อรักษาเกียรติภูมิของฝรั่งเศสไม่ให้ประเทศที่ตนปกครองอย่างในแอฟริกาเหนือเรียกร้องเอกราชบ้าง แต่ข้อเสนอของเดอโกลไม่เป็นที่ยอมรับของนักชาตินิยมของเลบานอนและซีเรียและตกลงจะทำเพียงแต่สนธิสัญญามิตรภาพเท่านั้น อีกทั้งจะยังรักษาสถาบันการศึกษาของฝรั่งเศสไว้เป็นอย่างดี เมื่อไม่รับข้อตกลงเดอโกลจึงได้ส่งกองทัพเข้ากรุงเบรุตในปี 1945 แต่ก็ถูกอังกฤษกดดันให้ถอนออกไป และเมื่อการถอนตัวสิ้นสุดลง ประเทศเลบานอนได้นำเรื่องการถอนทหารเข้าสู่สมัชชาความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ และในที่สุดเลบานอนก็ได้รับเอกราชในเดือนธันวาคมปี 1946

3.6.2.1 ลักษณะประชาธิปไตย

นับตั้งแต่ปีซาราล อัล-คูรี (Bechara El Khoury) ขึ้นสู่อำนาจในปี 1943 เผชิญการขัดขวางของฝรั่งเศสในประเด็นการประกาศเอกราชครั้งแรก แต่เมื่อฝรั่งเศสได้ถอนกำลังออกไปภายในปี 1945 เขาก็ได้กลับมารับตำแหน่งประธานาธิบดีอีกครั้งและต้องแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการไม่สนับสนุนขบวนการชาตินิยมอันเนื่องมาจากเช่น กรณีนาย Edde ที่ต้องการให้เลบานอนเป็นสะพานเชื่อมระหว่างชาวคริสต์ในตะวันออกกลางและในยุโรป โดยมีการจัดทำสัญญาขึ้นเรียกว่า ข้อตกลงแห่งชาติ (National Pact) ซึ่งสิ่งสำคัญที่สุดของ National Pact คือการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคริสเตียนและมุสลิมโดยคริสเตียนสัญญาว่าจะยังตามหลังฝรั่งเศสและส่วนมุสลิมสัญญาว่าจะ

เลิกความพยายามในการสร้างสหภาพร่วมกับซีเรียหรือรัฐอาหรับที่ใหญ่กว่า สารของ National Pact นี้ยังเป็นเอกสารสำคัญในการแจกจ่ายตำแหน่งทางการเมืองให้แก่แต่ละศาสนาโดยใช้สัดส่วนในปี 1932 เป็นหลัก โดยจะเป็นมาโรไนท์ 29% ซุนนี 21% ชีอะฮ์ 18.5% กรีกออร์ทอดอกซ์ 9.7% และอื่น ๆ อีก 0.1% นับตั้งแต่ปี 1943 เป็นต้นมาสัดส่วนตำแหน่งทางการเมืองก็อิงสัดส่วนดังกล่าวเรื่อยมาตั้งแต่ระดับเสมียนไปจนถึงรัฐมนตรี และชาวมุสลิมกลุ่มต่าง ๆ ก็ยอมรับอัตราส่วนดังกล่าว National Pact นี้ยังคงเป็นพื้นฐานส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญที่ไม่ได้เป็นลายลายลักษณ์อักษรและเป็นหลักฐานสำคัญที่เลบานอนจะเป็นอิสระจากซีเรียตลอดไป

3.6.2.2 อุปสรรคและความขัดแย้ง

รัฐบาลภายใต้การบริหารของประธานาธิบดี Bechara El Khoury ค่อนข้างเพิกเฉยต่อปัญหาภายในและไม่ได้มีการปฏิรูปสังคมพื้นฐาน กิจกรรมการเมืองของเขาเหมือนการนำเอกชนและตระกูลเข้ามาบริหารเพื่อพวกพ้องของตนไม่กี่คน เมื่อเขากำลังจะเสียชีวิตความนิยมไปเขาได้ใช้อำนาจทางการเงินติดสินบนสมาชิกรัฐสภาและคู่แข่ง มีการปิดสื่อที่วิพากษ์วิจารณ์เขา จนกระทั่งเกิดกลุ่มต่อต้านขึ้นสองกลุ่ม กลุ่มแรกคือกลุ่ม Popular Socialist Front ของนายเคมาล จุมบลัทชาว德鲁ซ และกลุ่มที่สองคือกลุ่มมาโรไนท์ของนายคามิล ชามูนได้รวมตัวกันปฏิวัติอย่างไม่มีเสียเลือดเนื้อ (The Rose Water Revolution) เพื่อล้มรัฐบาลนายคูรีที่ดำรงตำแหน่งติดต่อกันสองสมัย ต่อมาสภาได้มีมติลงคะแนนเสียงเลือกนายชามูนเป็นประธานาธิบดีคนต่อไป

รัฐบาลของนายชามูน ซึ่งดำรงตำแหน่งระหว่างปี 1952-1958 ท่ามกลางความไม่เชื่อมั่นในรัฐบาลของประชาชนความแตกแยกทางศาสนาและผู้นำหัวเก่าที่ถูกอดีตผู้นำขับออกจากอำนาจรวมไปถึงกลุ่มชนชั้นกลางนักปฏิรูปหัวใหม่ กลไกของรัฐตั้งแต่สมัยของนายคูรีไม่ได้บริหารนโยบายทางสังคมและปรับปรุงด้านเศรษฐกิจ การขาดการควบคุมนโยบายทางเศรษฐกิจได้ทำให้ชนชั้นนำที่ร่ำรวยอยู่แต่เดิมได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจผ่านระบบการค้าเสรีมากขึ้นไปอีก แม้ประชาชนจะมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่แต่ก็ไม่ได้ได้รับการสนใจจากภาครัฐ โดยเฉพาะปัญหาปากท้องของชาวมุสลิม สภาวะเช่นนี้ได้ดึงดูดใจประธานาธิบดีนัสเซอร์แห่งอียิปต์ในเรื่องของชาตินิยมอาหรับจึงได้รับความนิยม ความแตกต่างของชาตินิยมอาหรับและชาตินิยมเลบานอน วิฤตการณ์สำคัญคือการโอนคลองสุเอซ โดยอียิปต์ทำให้มีชาวเลบานอนมุสลิมต้องการให้เลบานอน สนับสนุนนโยบายอียิปต์ ส่วนเหล่าชาวคริสต์ไม่ต้องการให้ตนเข้าไปยุ่งกับการเมืองในโลกอาหรับและต้องการให้เลบานอนเป็นกลาง เป็นสาเหตุและจุดเริ่มต้นให้เกิดสงครามกลางเมืองย่อย ๆ ขึ้น และความรุนแรงก็เกิดขึ้นในปี 1958 เมื่อซีเรียและอียิปต์รวมตัวกันเป็น United Arab Republic เป็นการกระตุ้นให้เกิดชาตินิยม จนกระทั่งนาย Robert Murphy รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศสหรัฐต้องเดินทางมาเพื่อเจรจาทั้งสองฝ่าย และได้ตกลงให้ นายฟลูอูอัด ชีฮาบ (Fuoad Chehab) เป็นประธานาธิบดีคนต่อมาโดยมีนายราซิด คารามิ (Rasid Karami) เป็นนายกรัฐมนตรี

นายพลชีฮาบ ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีระหว่างปี 1958-1964 เข้าได้ ฟ้น National Pact 1943 เพื่อประนีประนอมระหว่างกลุ่มชาตินิยมอาหรับและกลุ่มนิยมตะวันตก นายพลชีฮาบต้องการทลายเครื่องขัดคั้นทางศาสนาและต้องการให้ชาวมุสลิมรู้สึกว่าเป็นเลบานอนเป็นเหมือนชาติของตนเอง โดยการแต่งตั้งให้ชาวมุสลิมให้เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามปัญหาที่นายพลชีฮาบ ไม่สามารถแก้ไขได้คือปัญหาการคอร์รัปชันและประสิทธิภาพในการบริหาร แต่สิ่งที่นายพล Chehab ประสบความสำเร็จระดับหนึ่งคือการฟื้นฟูความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของประชาชน ส่งผลให้การเริ่มปฏิรูปเพื่อให้ประธานาธิบดีคนต่อ ๆ ไปสามารถกระทำต่อได้ มรดกทางการเมืองของนายพลชีฮาบ คือ หน่วย Deuxième Bureau หรือระบบราชการที่ 2 ซึ่งจะประกอบไปด้วยคณะผู้เชี่ยวชาญที่ภักดีต่อประธานาธิบดีในสาขาต่าง ๆ ที่คอยสำรวจ รวบรวมข้อมูล และการแก้ไขปัญหาให้ประธานาธิบดีซึ่งระบบนี้จะทำงานคู่ขนานไปกับคณะรัฐมนตรีแต่จะไม่ถูกครอบงำโดย ประเพณีการปกครองของระบบศาสนิกายปกครอง (Sectarian) และระบบสมาคมในระบบประชาธิปไตย (Winslow, 1996, p. 137)

3.6.3 เลบานอนยุคสงครามกลางเมือง

ในปี 1964-1970 อยู่ในช่วงประธานาธิบดีชาร์ล เฮลูดำรงตำแหน่ง ในสมัยของเขามีการพยายามจะสืบสานการปฏิรูปทางสังคมและเศรษฐกิจที่ทรุดโทรมต่อจากประธานาธิบดีนายพลชีฮาบ แต่ด้วยบุคลิกภาพทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ และในวาระของเขานี้เองคือ การเริ่มต้นของสงครามกลางเมืองระหว่างชาวคริสต์และชาวมุสลิมอย่างแท้จริงซึ่งตรงกับปี 1967 ตรงกับเหตุการณ์โลกคือสงครามอาหรับ-อิสราเอล (Six-Days War) เนื่องมาจากชาวมุสลิมในเลบานอนต้องการต่อต้านขบวนการนิยมตะวันตกอื่น ๆ ในเลบานอน ได้แก่ประเทศตะวันตกที่ให้การสนับสนุนอิสราเอลเช่น สหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ในเบรุตมีการโฆษณาของแต่ละฝ่ายอย่างเสรี อดีตประธานาธิบดี ชามูน และนายเรย์มอนด์ เอ็ดเด (Raymon Edde) มีจุดยืนว่าชาวปาเลสไตน์ไม่ควรฝ่าฝืนอธิปไตยของเลบานอน แต่นายเคมาล จุมบลัทซึ่งเป็นผู้นำพรรคสังคมนิยมฝ่ายมุสลิม-ดรูซ มองว่าควรให้การสนับสนุนชาวปาเลสไตน์ รัฐบาลของนายเฮลู ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงของนักศึกษาและการโจมตีของอิสราเอลได้เป็นสาเหตุให้เขาต้องลาออกในเวลาต่อมา ในที่สุดเมื่อการเจรจาระหว่างรัฐบาลเลบานอนกับ PLO ในการประชุมที่ไคโรไม่เป็นผล มีการปะทะกันระหว่างฝ่ายคริสต์เตียนมาโรไนท์และ PLO จนนายซาลาห์ บัววัยซีร์ (Salah Buwaisir) ต้องเข้ามาเจรจากับมีการเลือกตั้งใหม่และการจัดตั้งรัฐบาลใหม่โดยมีนายจุมบลัทเข้าร่วมด้วย

ในเดือนมีนาคม 1980 นายเอลียาส ซากิส (Eliyas Sarkis) ได้ออกนโยบายเกี่ยวกับความเป็นหนึ่งเดียวกันในชาติและหลักเอกราช แต่เขาได้ปฏิเสธหลักการ Camp David Accord ระหว่างอิสราเอลและอียิปต์ (O'Ballance, 1998) ซึ่งหมายถึงเขาต้องการให้มีการถอนทหาร

อิสราเอลออกจากภาคใต้ของประเทศ มีการนำพันธมิตรตะวันตกไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศสเข้ามารักษาสันติภาพในเบรุตภายหลังการบุกของอิสราเอล (Harfoush, 2013) เขาได้จัดตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือและรับมือผลกระทบจากการบุกของอิสราเอลโดยดึงเอาผู้นำของกลุ่มมุสลิมชีอะฮ์ได้การนำของนาบี เบอรรีจากพรรคอามาลและดึงผู้นำฟาลังจีส์ตอย่างนายบาชีร์ จีมาเอล มาร่วมลงนามร่วมมือกัน นายชากิส เป็นผู้นำที่ดำเนินนโยบายระหว่างประเทศกรณีการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวและเอกราชและประชาธิปไตยโดยเลือกพันธมิตรเป็นซีเรียมากกว่า PLO

3.6.3.1 ลักษณะประชาธิปไตย

ในระหว่างปี 1975-1989 เป็นช่วงที่สมาชิกรัฐสภาของเลบานอนต้องอยู่ในวาระของการครองที่นั่งในสภาต่อไปอย่างยาวนานอันเนื่องมาจากประเทศอยู่ในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งรุนแรง ทำให้การเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาที่เกิดขึ้นทุก 4 ปีต้องเป็นอันชะงักไป กิจกรรมทางการเมืองโดยเฉพาะในรัฐสภาของช่วงนี้จึงขาดหายไป มีการประชุมเป็นครั้งคราวเพื่อสรรหาผู้นำประเทศและจัดตั้งรัฐบาลเท่านั้น อำนาจในการกำหนดงบประมาณและออกกฎหมายตอนนี้อยู่ที่สถาบันประธานาธิบดีโดยเฉพาะในสมัยของนายชากิสซึ่งมีซีเรียให้การหนุนหลัง (Zahler, 2009, p. 10) บทบาทของประธานาธิบดีจึงมีหน้าที่ควบคุมกองทัพแห่งชาติ และกิจการทางการเมือง

ในส่วนของผู้บริหาร คณะรัฐมนตรีอาจไม่ตรงสัดส่วนศาสนาตามระบบสารภาพ จาก National Pact 1943 อันเนื่องมาจากสมาชิกรัฐสภาส่วนหนึ่งได้ถอนตัวออกไปเข้าร่วมกับกลุ่มปฏิวัติและกองกำลังติดอาวุธของตน ในขณะที่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีก็มีการดำรงตำแหน่งโดยไม่ได้คำนึงถึงขีดจำกัดด้านเวลาเพราะตามกฎหมายไม่ได้จำกัดวาระตำแหน่งรัฐมนตรีนั้นสามารถดำรงตำแหน่งได้ครบหมดวาระของประธานาธิบดีหรือถูกประธานาธิบดีปลดซึ่งโดยปกติแล้วนายกรัฐมนตรีเลบานอนจะอยู่ในวาระของตนก็ครั้งก็ได้ ในช่วงสงครามมีชาวซุนนีหลายคนได้เป็นนายกหลายสมัย เช่น ซาลิม ฮอสส์ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีถึง 4 สมัย หรือนายราชิด คารามี่ 10 สมัย เหตุเพราะด้วยความไว้วางใจจากประธานาธิบดีที่นับถือคริสต์ที่ต้องการให้ทั้ง 2 ท่านเป็นสื่อกลางกับชาวมุสลิมจึงได้รับมอบหมายให้เป็นนายกรัฐมนตรี (Winslow, 1996, p. 86)

โดยสรุปในช่วงสงครามกลางเมืองในปี 1975-1984 สมาชิกรัฐสภาคือสมาชิกสภาจากกลุ่มเดิมจากปี 1972 เท่าที่ยังเหลืออยู่ประมาณ หน้าที่ของพวกเขาคือเจรจาต่อรองกันเพื่อเลือก candidate มารับตำแหน่งประธานาธิบดีที่ให้ผลประโยชน์กับกลุ่มตัวเองมากที่สุดซึ่งแน่นอนว่ากลุ่ม ส.ส. ฝ่าย Lebanon Front เป็นเสียงข้างมากในสภาและด้วยการผนึกกำลังกับพรรคการเมืองชาวมุสลิมเพียงเล็กน้อยก็สามารถเลือกตั้งประธานาธิบดีที่มาจากแนวร่วมของฝ่ายตนได้ แต่ด้วยการที่มีซีเรียคอยแทรกแซงอยู่จึงไม่มีใครกล้าเสนอแคนดิเดต ของฝ่ายตนจนกระทั่งอิสราเอลบุกสู่เลบานอนในปี 1982 ฝ่าย Lebanon Front จึงเสนอชื่อนาย บาชีร์ จีมาเอล เพราะเขามีรัฐบาลอิสราเอลให้การสนับสนุน (Harris, 2012, p. 222)

3.6.3.2 อุปสรรคและความขัดแย้ง

เมื่อเข้าสู่วาระของนายสุไลมาน ฟรานจีเย่เป็นประธานาธิบดี ระหว่างปี 1970-1976 เขามีนโยบายต่อชาวปาเลสไตน์ค่อนข้างชัดเจนในสมัยนี้สงครามกลางเมืองได้เริ่มมาแล้ว นับตั้งแต่ปี 1975 ได้ 15 เดือน และสงครามนี้เองได้บีบให้ฟรานจีเย่ ต้องลาออกอันเนื่องมาจากเขาได้ ฝึกฝชีเรียของนั้สเซอร์และความแตกแยกของฝ่ายคริสเตียนอันมีตัวเขามีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงที่ทำให้ สงครามกลางเมืองได้เริ่มขึ้น อีกส่วนสำคัญคือปัญหาระหว่างกลุ่มมาโรไนท์ของฝ่ายฟรานจีเย่ และ พันธมิตรของชาวมุสลิมและจีมาเยล ปัญหาระหว่างชาวมุสลิมและคริสเตียนไม่ได้มาจากเรื่องศาสนา เท่านั้นแต่เป็นเรื่องความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของคน 2 กลุ่มด้วยมีการขอสัดส่วนตำแหน่งทาง การเมืองเพิ่มให้กับชาวมุสลิมเพราะจำนวนประชากรมุสลิมเพิ่มขึ้นนับตั้งแต่ปี 1932 เป็นอันมาก

ประธานาธิบดีคนต่อมาคือเฮลียาส ซากิสเขาดำรงตำแหน่งระหว่างปี 1976-1982 เขาได้รับสมญานามว่า “Candidate of Damascus” เพราะผู้นำคนล่าสุดของซีเรีย คือ ฮาเฟซ อัล-อัสซาด (Hafez Al Assad) เป็นคนสนับสนุนเขา เขาเอาชนะคะแนนโหวตเลือกตั้ง ประธานาธิบดีกับนาย ฟรานจีเย่ในสภาไปได้ 1 คะแนนเท่านั้น บทบาทของนายซากิส คือการพยายาม เจริญระหว่างกลุ่มการเมือง 2 กลุ่ม ระหว่างกลุ่มคริสเตียนหรือ Lebanon Front นำด้วยพรรค การเมืองชาวจัด Phanlangist party หรือในอีกชื่อคือพรรคคาตาอิบของนายบาชีร์ จีมาเยลและกลุ่ม มุสลิมซ้ายจัดที่สนับสนุน PLO นำโดยพรรคสังคมนิยมของนายเคมาล จุมบลัทกลุ่มนี้เรียกรวม ๆ ว่า กลุ่มแนวร่วมแห่งชาติ (The National Movement) เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนใน ชาติแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเพราะแต่ละฝ่ายมีกองกำลังติดอาวุธในพื้นที่ของตน (Harris, 2012, pp. 221-222)

ในสมัยของซากิสประเทศซีเรียเป็นประเทศที่มีอิทธิพลเหนือรัฐบาล เลบานอนอย่างมาก หลังจากพยายามจะเข้ามามีอิทธิพลในเลบานอนซึ่งเริ่มมาตั้งแต่สมัยของ ประธานาธิบดี Frangieh ที่เรียกร้องให้ซีเรียเข้ามาช่วยขับไล่ PLO ซีเรียมีบทบาทในการกำหนดความ เป็นไปในรัฐบาลเลบานอนเช่น กรณีที่ประธานาธิบดี Sakis ได้พยายามชักชวนให้นายจุมบลัท มารับ ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแต่นายฮัสซาดผู้นำซีเรียไม่อนุญาตเพราะนายจุมบลัทประกาศเป็นอริกับซีเรีย ในประเด็น PLO อย่างชัดเจนและในสมัยนี้เองกองทัพซีเรียได้ยึดครองดินแดนฝั่งตะวันออกของ ประเทศเลบานอนเกือบทั้งหมด (Nizan, 2017, pp. 51-69)

3.6.4 ระบบการเมือง Consociational Democracy และพหุนิยมในการเมือง เลบานอน

The Chamber of Deputies shall be composed of elected members; their number and the method of their election shall be determined by the electoral

laws in effect. Until such time as the Chamber enacts new electoral laws on a non-confessional basis, the distribution of seats shall be according to the following principles:

- a. Equal representation between Christians and Muslims.
- b. Proportional representation among the confessional groups within each of the two religious communities.
- c. Proportional representation among geographic regions.

ในหมวด c จะแบ่งจำนวนส.ส.ตามเขตศาสนาหลัก ๆ ที่รัฐธรรมนูญรองรับ โดยผู้สมัครจะต้องแข่งขันเองในศาสนาของตัวเองเมื่อได้ส.ส.แล้ว ก็จะเข้าสู่กระบวนการจัดจำนวนของคณะรัฐมนตรีซึ่งอิงมาจากจำนวนส.ส. ที่ฝ่ายจัดตั้งรัฐบาลของแต่ละฝ่ายจะได้จำนวนเสียงแตกต่างกันมากและต้องแบ่งสรรคิโควต้าที่นั่งกันเอง ทำให้บ่อยครั้งพรรคการเมืองแบบศาสนิกายปกครองมักจะเจอปัญหา Dead Lock กล่าวคือ ถ้าพรรคการเมืองมีภักดีต่อศาสนามากเกินไปก็จะเป็นการชี้้นำในการโหวตประธานาธิบดี ซึ่งบ่อยครั้งถ้าผู้สมัครประธานาธิบดีมีนโยบายที่ขัดกับกลุ่มศาสนาก็มักจะไม่ได้รับคะแนนจากกลุ่มศาสนานั้น ๆ (คะแนนจำนวนมากจากศาสนาที่เป็นอริทางการเมืองจะหายไป) และถ้าไม่มีผู้สมัครที่ถูกใจกลุ่มศาสนาแม้แต่คนเดียวก็จะได้ไม่ได้ประธานาธิบดี นำไปสู่ภาวะว่างเว้นรัฐบาล

กลับมาที่ความเป็นพหุนิยมในเลบานอนซึ่งขึ้นอยู่กับระบบศักดินาซึ่งแบ่งคนในประเทศออกเป็นเผ่า (Clan) ต่าง ๆ และยังมีศาสนานิกายต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยเสริมในการระบุอัตลักษณ์ของเผ่าของตน ในแต่ละเผ่าจะมีผู้ปกครองที่เรียกว่า Za'uma หรือลอร์ดที่ดินซึ่งสืบทอดมาจากระบบฟิวดัล (Feudal) ในอดีตก่อนสมัยรัฐชาติ แต่ในคราวนี้จะมีลักษณะเป็นระบบอุปถัมภ์ทางการเมือง อันเนื่องมาจากลักษณะความเป็นเจ้าที่ดินแบบโบราณถูกแทนที่ด้วยชนชั้นกลางใหม่ที่ประกอบอาชีพเป็นพ่อค้าและนักธุรกิจสมัยใหม่ลอร์ดที่ดินนี้จะมีลักษณะเป็นผู้นำทางการเมืองและศาสนาไปพร้อม ๆ กัน อันเนื่องมาจากศาสนามีบทบาทอย่างมากต่อประวัติศาสตร์ของพื้นที่เลบานอนทำให้เขตพื้นที่เลือกตั้งของเลบานอนมีความสอดคล้องกับพื้นที่ของเผ่าและศาสนาเช่น พรรคมาราดาก็จะมีฐานเสียงอยู่ในเขตเมืองซาทาร์ กลุ่มฐานเสียงของชาวมุสลิมซุนนีจะอยู่ในเมืองตริโปลี และตอนเหนือของประเทศ พรรคอามาลก็จะมีฐานเสียงอยู่ในภาคใต้และเมืองบาลเบค (Baalbek) ทางตะวันออกของประเทศ เป็นต้น

ดังนั้นการสมาคมทางการเมือง (Political Consociation) ของกลุ่มต่าง ๆ จึงมีลักษณะเป็นต่างเผ่าที่แยกกันอยู่อาศัยตั้งแต่อดีตและบ่อยครั้งที่จะมีการกระทบกระทั่งกันเมื่อผลประโยชน์ไม่ลงตัวและมีมูลเหตุที่กระจัดกระจาย จุดสำคัญคือความเป็นพหุนิยมของเลบานอนไม่ได้มีวัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการกระจายอำนาจหรือต่อรองผลประโยชน์ทางการเมืองจากชนชั้นนำ

หรือสถาบันปกครองเหมือนดังเช่นพหุนิยมตะวันตก แต่เป็นการต่อรองผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มที่มีผู้มีบารมี (patronage) คอยชักใยซึ่งก็คือบรรดาผู้นำพรรคการเมืองที่สืบสายมาจากบรรดาหัวหน้าเผ่าต่าง ๆ ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่มักไม่ได้มีสิทธิตัดสินใจทางการเมืองกันเองและมักถูกชี้นำโดยผู้นำทางการเมืองของตน (สุรพล ราชภัณฑารักษ์, 2523, น. 354-355) เราจะเห็นได้ว่าในช่วงปี 1944 เมื่อผู้นำชาวดรูซให้การสนับสนุนชาวคริสต์มาโรไนท์ในการจัดตั้งรัฐบาลเพื่อเรียกร้องเอกราชจากฝรั่งเศสแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางการเมืองอันมีมิติที่ต่อกันแม้ว่าในอดีตชาวดรูซและชาวมาโรไนท์ก็มีประวัติศาสตร์ความขัดแย้งรุนแรงต่อกันในเชิงของการแย่งชิงอำนาจของชนชั้นนำของทั้งสองเผ่าเหนือหุบเขาเลบานอน ((1920-1943) Mandate Period and Independence., 2020) แต่ในระดับประชาชนทั้งสองฝ่ายก็อยู่อาศัยพึ่งพากันเช่นในการต่อต้านการปกครองที่ไม่เป็นธรรมของผู้ปกครองออตโตมัน

สิ่งที่ส่งเสริมความไม่แน่นอนในนโยบายของลอร์ดที่ดินคนต่าง ๆ คือ ข้อตกลงแห่งชาติปี 1943 (National Pact 1943) ไม่ได้ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปี 1926 ตามที่คนทั่วไปเข้าใจ แต่เป็นกฎหมายประเภทจารีต (Common Law) ที่กำหนดหน้าที่ให้แต่ละกลุ่มศาสนาและเผ่ามีตำแหน่งทางการเมืองอย่างชัดเจนและให้อำนาจต่อกลุ่มศาสนาต่าง ๆ ตามหน้าที่อย่างเต็มที่ ข้อตกลงปี 1943 มีทั้งหมด 10 ข้อดังนี้ (Krayem, n.d.)

1. ชาวจิสต์มาโรไนท์จะต้องไม่แสวงหาการแทรกแซงจากชาติตะวันตก และต้องยอมรับในความเป็นชาติอาหรับแทนที่ความเป็นตะวันตก

2. ชาวมุสลิมจะต้องทิ้งปณิธานในการจะรวมชาติกับซีเรีย

3. ตำแหน่งประธานาธิบดีและตำแหน่งจอมทัพแห่งรัฐจะต้องเป็นของชาวจิสต์มาโรไนท์

4. ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นของชาวมุสลิมคนหนึ่ง

5. ตำแหน่งประธานรัฐสภาจะต้องเป็นของชาวมุสลิมสี่ชื่อ

6. ตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นของชาวจิสต์กรีกออร์ทอดอกซ์

7. ผู้บัญชาการทหารสูงสุดจะต้องเป็นชาวดรูซ

8. สัดส่วนที่นั่งในสภาจะต้องเป็น 6:5 เสมอระหว่างชาวจิสต์ต่อชาวมุสลิม

มีข้อสังเกตว่าข้อตกลงที่ได้กล่าวไปข้างต้นจัดทำขึ้นเพื่อระดมสรรพกำลังทางการเมืองระหว่างเผ่าต่าง ๆ ผ่านผู้นำทางการเมืองของพวกเขา ซึ่งพลังขับเคลื่อนข้อตกลงนี้มาจากชนชั้นนำที่เป็นชาวจิสต์และมุสลิมคนหนึ่ง เห็นได้จากในช่วงระหว่างปี 1932-1943 ที่ฝรั่งเศสยังคงปกครองเลบานอนและซีเรียอยู่ รัฐบาลท้องถิ่นของเลบานอนปกครองโดยประธานาธิบดีชาวจิสต์และนายกรัฐมนตรีชาวจิสต์มาก่อนทั้งสิ้น ซึ่งเป็นสถานะทางการเมืองที่ได้รับอิทธิพลมาจากการอุปถัมภ์จากภายนอกประเทศซึ่งก็คือฝรั่งเศสได้ให้การสนับสนุนชาวจิสต์มาโรไนท์มาตั้งแต่แรกที่เข้ามายึดครอง แต่เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เร่งความเสื่อมอิทธิพลในเลบานอนลง ผู้นำชาวจิสต์มาโรไนท์ต้องการ

ปลดปล่อยตนจากฝรั่งเศส จึงต้อง Consolidate อำนาจทางการเมืองจากชนกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งมีการคาดการณ์ว่าหากอาศัยพลังของชาวมุสลิมที่เป็นประชากรกว่าครึ่งหนึ่งสามารถช่วยให้เลบานอนเรียกร้องเอกราชสำเร็จ

แต่ด้วยหลาย ๆ ปัจจัย ที่ฝรั่งเศสได้วางระบบการศึกษาและระบบเศรษฐกิจไว้ให้แก่ชาวคริสต์อย่างมากหลังทางการเมืองของเลบานอนจึงอยู่ที่ชาวคริสต์และชาวมุสลิมชนนี้จำนวนหนึ่ง ลักษณะของการแบ่งสรรคอำนาจจึงระบุให้เห็นชัดเจนว่า การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีให้แก่ชาวซุนนี ส่วนหนึ่งคือชาวมุสลิมซุนนีเป็นชนส่วนน้อยเมื่อเทียบกับชาวชีอะฮ์ที่มีมากกว่าและที่สำคัญคือชาวซุนนีในขณะนั้นยังเป็นชนกลุ่มน้อยที่ใหญ่กว่าชาว德鲁ซีที่เป็นปฎิปักษ์ของชาวมาโรไนท์โดยเฉพาะในภายหลังจากเหตุการณ์สังหารหมู่ชาวมาโรไนท์ในปี 1860 นี่เป็นปัจจัยหนึ่งที่อาจช่วยสนับสนุนคำจูนอำนาจของรัฐบาลชาวคริสต์จะสังเกตได้ว่าตระกูลต่าง ๆ ของชาวซุนนีที่มีชื่อเสียงก็ล้วนแต่สืบทอดมาจาก Zu'ama ท้องถิ่นเช่น ตระกูลอัล-ซูล, ซาลาม, คารามี่ และยาพิช (Winslow, 1996, p. 86) ต่อมาคือการที่ประเทศมีหัวหน้ารัฐบาลเป็นชาวซุนนีอาจช่วยให้ได้รับการยอมรับจากชาติอาหรับที่อยู่รายรอบก็จะช่วยต้านกระแสการรวมชาติกับซีเรียได้

ดังนั้นความเป็นพหุนิยมในเลบานอนไม่สามารถเทียบกับมาตรฐานของตะวันตกได้ทั้งหมด แต่เลบานอนควรจะเป็นพหุนิยมแบบตะวันออกที่อาศัยเปลือกนอกซึ่งก็คือสถาบันทางการเมืองที่ชาวตะวันตกได้วางรากฐานไว้เช่นเดียวกับอินโดนีเซียและมาเลเซีย และชาวเลบานอนทุกกลุ่มทุกศาสนามีหน้าที่แค่เพียงแก้ไขและปรับปรุงให้เหมาะแก่กลุ่มผลประโยชน์ของตน ในสายตาของชาวมุสลิมแล้วได้มีการตั้งข้อสังเกตว่าสัดส่วนทางการเมืองตาม National Pact 1943 นั้นอาจไม่ได้อิงจากสัดส่วนประชากรจริงมาตั้งแต่แรกเพราะว่ารัฐบาลของชาวคริสต์เองก็ไม่เคยทำการสำรวจอย่างจริงจังอย่างน้อยในช่วงระหว่าง 1932 – 1975 ซึ่งคือช่วงก่อนสงครามกลางเมือง (Krayem, n.d.) การร่วมมือกันเพื่อให้เลบานอนเป็นเอกราชมาจึงเป็นแค่การต่อรองระหว่างผู้นำทางการเมืองเมื่อมีผลประโยชน์ร่วมกันในระยะเวลานั้น ๆ เท่านั้น เมื่อฝรั่งเศสได้จากไป เราจะพบว่าชาว德鲁ซีเป็นกลุ่มแรก ๆ ที่วิจารณ์ระบบสภาพที่แบ่งสรรคกันนี้ไม่ยุติธรรมต่อชาวมุสลิม แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นชาว德鲁ซีเองได้ตำแหน่งทางการเมืองที่ไม่สามารถเป็นผู้กำหนดนโยบายของประเทศได้ยอมทำให้ชาว德鲁ซีไม่พอใจเป็นธรรมดาและแสดงข้อเรียกร้องปฏิรูปผ่านการนำอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างลัทธิคอมมิวนิสต์ และลัทธิชาตินิยมอาหรับ รวมไปถึงระบบ Secular State มาเพื่อระดมชาวมุสลิมขึ้นต่อต้านการปกครองของชาวคริสต์ จึงกลายเป็นว่าความเป็นพหุนิยมนั้นเกิดขึ้นในหมู่ชาวมุสลิมอย่างกว้างขวางเพื่อสร้างข้อต่อรองทางการเมือง

ทำไมต้องปฏิรูปและทำไมต้องเป็นชาว德鲁ซี ระบบรัฐสภาของเลบานอนที่ได้กล่าวไปในข้างต้น มีการจัดสัดส่วนของชาวคริสต์ที่ 54 ที่นั่งและชาวมุสลิม 45 ที่นั่ง นั่นหมายความว่ากระบวนการทางรัฐสภาไม่สามารถยับยั้งหรือถ่วงดุลสถาบันประธานาธิบดีได้เลย ยกตัวอย่างเช่น กรณี

สงครามอาหรับ-อิสราเอลในปี 1948 การส่งกองกำลังเข้าไปสนับสนุนพันธมิตรอาหรับในการต่อสู้กับอิสราเอลนั้นแทบเป็นไปไม่ได้ เพราะสมาชิกสภาฝ่ายมุสลิมไม่สามารถคานอำนาจประธานาธิบดีที่ต้องการดำรงความเป็นกลาง (status-qua) ชนชั้นนำชาวคริสต์มาโรไนท์หลายคนมีความความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอิสราเอลอีกทั้งผู้นำในกองทัพก็เป็นชาวคริสต์ที่ปฏิเสธจะรบกับชาวยิว (Barak, 2009, pp. 37-40) ในวาระนี้ชาว德鲁ซีคือ Majid Toufic Arslan ซึ่งเป็นรัฐมนตรีกลาโหมเลบานอนจึงต้องนำทัพเองในสงครามเพราะพบ ชาวมาโรไนท์ไม่รับคำสั่งโจมตีอิสราเอล สะท้อนถึงความไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในรัฐบาลระหว่างชาวคริสต์และมุสลิม โดยเฉพาะ德鲁ซีที่มีความรู้สึกเหมือนถูกลดความสำคัญเพียงเพราะสถาบันทางการเมืองไม่เข้าข้างชาติอาหรับ เขาจึงนำกองทัพเลบานอนส่วนหนึ่งพร้อมอาสาสมัครเข้าสู่รบในสมรภูมิเสียเองโดยไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล (Benny, 2004, p. 267) (Hughes, 2005, pp. 25-30)

ชาว德鲁ซีซึ่งเคยมีบทบาทเหนือพื้นที่ Greater Lebanon มาอย่างยาวนาน นับตั้งแต่สมัยสงครามครูเสด ตระกูลหลัก ๆ ที่สืบทอดตำแหน่งลอร์ดที่ดิน ได้แก่ ตระกูลจุมบลัทจากเผ่า Jumblati และตระกูลอัสลาน (Arslan) จากเผ่ายซัค จนถึงสมัยเอกราชและต้องขับเคี่ยวแย่งชิงอำนาจกับชาวมาโรไนท์คู่แข่งมาโดยตลอดรวมไปถึงมีบุคคลสำคัญต่อการสร้างชาติอย่าง Fakhr al-Din II ที่รวบรวมเลบานอนจนเป็นปึกแผ่น แต่ต้องมาสูญเสียอำนาจและอิทธิพลลงไปอย่างมากเพราะกฎหมายสมัยใหม่กับสถาบันการปกครองสมัยใหม่ที่ชาวคริสต์เป็นผู้กำหนด ในสมัยของผู้นำของพรรค PSP ที่คิดว่าการเปลี่ยนแปลงเลบานอนให้ไปสู่ความเท่าเทียมทางชนชั้นและเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมไม่สามารถเป็นไปได้ด้วยระบบการเมืองที่เป็นอยู่บวกกับผู้นำเลบานอนต้องการมีความใกล้ชิดกับชาติตะวันตกเพื่อสนับสนุนตนเองในการชิงอำนาจกันระหว่างชาวคริสต์กันเอง ในปี 1968 เขาจึงหันมาสร้างกองกำลังติดอาวุธเพื่อต่อสู้กับชาวคริสต์ ซึ่งเป็นรูปแบบการต่อสู้ที่เห็นได้ในโลกของการปฏิวัติคอมมิวนิสต์ทั่วไปในขณะนั้น และเริ่มผลักดันการปฏิรูปทางการเมืองนอกสภามากขึ้น มีการพึ่งพาชาติอาหรับมากขึ้น

ในส่วนของพหุนิยมของชาวคริสต์ซึ่งอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบทางการเมืองและเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ของคนทุกกลุ่ม ในอดีตลอร์ดที่ดินของชาวคริสต์ไม่ได้มีอำนาจมากเท่าชาวมุสลิมและสมัยของการอยู่ในสมัยศักดินาน้อยกว่าสมัยของชาวมุสลิม จนกระทั่งถึงสมัยของบาชีร์ ซีฮาบที่ 2 จึงเริ่มมีการเพิ่มอำนาจให้เผ่าต่าง ๆ ซึ่งเผ่าเหล่านี้ได้พัฒนามาเป็นชนชั้นนำในระบบการเมืองสมัยใหม่ของเลบานอน ตระกูลเหล่านี้ได้แก่ เอ็ดเด, อัล-คูรี, ชามูน, จีมาเยล และฟรานจี ซึ่งชาวคริสต์แต่ละเผ่าหรือตระกูลจึงมีบทบาทในการแข่งขันกันเองมากกว่าจะขัดแย้งกับชาวมุสลิมและชาว德鲁ซีในเรื่องของผลประโยชน์ทางการเมืองในประเทศ การจะแต่งตั้งประธานาธิบดีในแต่ละครั้งจะต้องใช้เสียง 2 ใน 3 จากสมาชิกรัฐสภา 99 คน นั่นหมายถึง 45 เสียงของชาวมุสลิมจะมีความหมายในการให้ Candidate ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดี อีกทั้งประธานาธิบดีจะเป็นคนเลือกหัวหน้า

รัฐบาลซึ่งเป็นชาวซุนนีและจัดตั้งคณะรัฐมนตรีตามสัดส่วนทางศาสนาซึ่งแต่ละคนจะมาจากพรรคการเมืองหรือไม่ก็ได้ ดังนั้นแต่ละฝ่ายจะต้องเจรจากับประธานาธิบดีมาโรไนท์เพื่อให้คนของตนเข้าไปจัดการผลประโยชน์ของตนได้ และชนชั้นนำชาวคริสต์ส่วนมากมองว่า National 1943 มีความชอบธรรมอยู่ในตัวของมันอยู่แล้วจึงไม่ต้องการการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนอำนาจใด ๆ เพิ่มเติม อีกทั้งยังมองว่าตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นตำแหน่งที่ต้องรับผิดชอบต่อพลเมืองเลบานอนทุกคนอย่างเท่าเทียมโดยไม่แบ่งแยกศาสนา ดังนั้นจึงมองว่าข้อเรียกร้องโดยเฉพาะที่มาจากพรรคการเมืองมุสลิมฝ่ายซ้ายจึงเป็นข้อเรียกร้องทำลายชาติและทำลายข้อตกลงที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ยกตัวอย่างเช่น การขอให้มีการปฏิรูปเศรษฐกิจให้เป็นสังคมนิยม, การรวมชาติกับสหภาพซีเรียและอาหรับและการยกเลิกระบบ Confessional เป็นต้น

ในหมู่ชนชั้นนำคริสเตียนที่มีอิทธิพลทางการเมืองมักจะขัดแย้งกันในเรื่องของนโยบายระหว่างประเทศที่จะส่งผลให้ตนครองตำแหน่งประธานาธิบดีไปได้นาน ๆ หลายสมัย ยกตัวอย่างเช่น ความขัดแย้งระหว่างอีมิล เอ็ดเด (Emile Edde) กับบิซาร่า อัล-คูรีในเรื่องการยอมให้ฝรั่งเศสยังสามารถคงกองกำลังของตนไว้ในเลบานอน หรือความขัดแย้งระหว่างเผ่า (Clan) เช่น ระหว่างตระกูลจีมาเยลและฟรานจีเย่ในเรื่องของการสนับสนุนให้ซีเรียคงกองกำลังของตนไว้ในเลบานอน ซึ่งอย่างกรณีของนายเอ็ดเดและนายคูรี ทั้งสองมีผลประโยชน์ไม่เหมือนกัน เพราะนายเอ็ดเดนั้นฝรั่งเศสได้แต่งตั้งเขามา เขาจึงต่างตอบแทน ส่วนกรณีนายคูรี เขาได้รับการเลือกตั้งมาจากรัฐสภาที่ฝรั่งเศสบังคับให้ผิดกฎหมายเสียงของเขามาจากทั้งมุสลิมและคริสเตียนเขาจึงมีนโยบายใกล้ชิดอาหรับไม่ฝักใฝ่ฝรั่งเศสเหมือนนายเอ็ดเด แต่กระนั้นนโยบายของนายเอ็ดเด ก็ส่งผลต่อตัวเขาโดยตรงในเวลาต่อมาเมื่อชาวคริสต์ภายใต้การนำของนายคามิล ชามูนได้ต่อต้านเขาในเวลาต่อมาเพราะเขาใกล้ชิดกับชาติอาหรับมากเกินไป

อีกตัวอย่างในเวลาอันใกล้คือกรณีความขัดแย้งระหว่างชนชั้นนำคริสเตียนระหว่างตระกูล Gemayel และ Franjeh ซึ่งอันเนื่องมาจากความแตกแยกในเรื่องของผลประโยชน์และอุดมการณ์ นาย Franjeh นั้นเคยได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีในปี 1972 และเคยเป็นพันธมิตรกับตระกูล Gemayel ทั้งสองตระกูลต่างตอบแทนกันในการต่อต้าน PLO และแลกกับการได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลซีเรีย แต่ทั้งสองตระกูลก็ต้องมาขัดแย้งกันเพราะตระกูล Franjeh ไม่ยอมคลายการสนับสนุนซีเรียในเลบานอนและไม่จริงใจในการไขปัญหาของกลุ่ม PLO ที่เข้ามาก่อความวุ่นวายอย่างไม่เลือกเวลาและสถานที่ ความขัดแย้งรุนแรงถึงขั้นลอบโจมตีกันด้วยอาวุธสงครามและการลักพาตัวกัน เฉพาะในเหตุการณ์สังหารหมู่ที่เอเดน ก็ทำให้คนในตระกูลฟรานจีเย่ เสียชีวิตไปหลายคนจากการโจมตีของกองกำลังจาก Lebanon Force ซึ่งสั่งโดยบาซึร์ จีมาเยล (Naor, 2016, pp. 7-10)

3.7 กลุ่มการเมืองและพรรคการเมืองในระหว่างสงครามกลางเมือง

3.7.1 กลุ่มการเมืองภายใน

3.7.1.1 Lebanese Front

Lebanese Front ก่อตั้งในปี 1977 ได้มีการจัดตั้งองค์กรกึ่งทหารที่รวบรวมพรรคการเมืองและกลุ่มติดอาวุธชาวคริสต์อันประกอบไปด้วย 1. พรรคคาตาอิบ (Kata'eb party) นำโดยนายปิแอร์และบาชีร์ จีมาเยล 2. พรรคเสรีแห่งชาติ (National Liberal Party) ของนายคามิล ชามูน อดีตประธานาธิบดีระหว่างปี 1952-1958 3. กลุ่มติดอาวุธ Al-Tanzim ของนาย Georges Adwan อดีตนายกรัฐมนตรี 4. กลุ่มติดอาวุธ Guardians of the Cedars ของนาย Étienne Saqr 5. พรรคมาราด้า (Marada Movement) ของนายสุไลมาน ฟรานจีเย (Suleiman Franjeh) อดีตประธานาธิบดีระหว่างปี 1970-1976 ซึ่งสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นชาวมาโรไนท์ที่อาศัยอยู่พื้นเลบานอนเก่า (Greater Lebanon) และพื้นที่ของเบรุตตะวันออก (East Beirut)

อุดมการณ์ของกลุ่มคือการต่อต้านกระบวนการอาหรับชาตินิยมทุกรูปแบบและต่อต้านแนวคิดสังคมนิยม ซึ่งแสดงออกถึงความเป็นฝ่ายอนุรักษ์หรือฝ่ายขวาอย่างชัดเจนในระยะแรกการเคลื่อนไหวของกลุ่มเริ่มต้นมาตั้งแต่ปี 1969 แต่ยังไม่ได้เคลื่อนไหวในนามของ Lebanon Front แต่เคลื่อนไหวโดยร่วมมือกันอย่างหลวม ๆ ระหว่าง 3 พรรคการเมืองได้แก่ พรรคคาตาอิบ พรรคมาราด้า และพรรคเสรีนิยมแห่งชาติ ซึ่งต่างกลุ่มต่างมีบทบาทในการยับยั้งการเสนอความช่วยเหลือต่อขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองชาวปาเลสไตน์ในเลบานอนด้วยเกรงว่าจะนำไปสู่การดูดซับเอาลัทธิชาตินิยมอาหรับเข้ามาในประเทศ ซึ่งในขณะนั้นกลุ่ม LNM ได้เริ่มเสนอการปฏิรูปการเมืองและมีความไม่ลงรอยกันในรัฐบาลของนายฟรานจีเย ในประเด็นที่รัฐมนตรีจุมบลัท ได้เสนอให้มีการยกเลิกระบบศาสนิกายปกครองในระบบการเมืองและถูกเมินเฉย (Winslow, 1996, pp. 190-193) ไปโดยรัฐมนตรีอีกสองคนคือนาย ปิแอร์และนายชามูนอันเนื่องมาจากทั้งนายปิแอร์และชามูน มีอุดมการณ์ชาตินิยมแบบมาโรนิสม์ (Maronism) ที่เชื่อในเรื่องว่าเลบานอนเป็นประเทศของชาวคริสต์มาตั้งแต่แรก และชาวเลบานอนทุกคนโดยเฉพาะชาวคริสต์คือลูกหลานชาวฟินิเซียไม่ใช่อาหรับ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนในระบบสภาของเลบานอน เท่ากับกระทบต่อความชอบธรรมในการปกครองของชาวคริสต์ (Moumneh, 2019, pp. 9-10)

3.7.1.2 Lebanon National Movement

เดิมมีชื่อว่า Front of National and Progressive Parties and Forces – FNPPF หรือ Front for Progressive Parties and National Forces (FPPNF) เป็นกลุ่มการเมืองของชาวมุสลิมที่มีแนวคิด Revisionist ที่นำโดยพรรคการเมืองส่วนใหญ่ที่นิยมในลัทธิสังคมนิยมและนิยมในลัทธิชาตินิยมอาหรับเป็นส่วนน้อยเริ่มก่อตั้งในปี 1969 จุดประสงค์ของกลุ่มคือ การปฏิรูปทางการเมืองแนว Secular และยกเลิกระบบ Sectarian ในจารีตการปกครองของ National Pact 1943

ยกเลิกการครอบงำทางการเมืองโดยชาวคริสต์มาโรไนท์และต่อมายังต่อต้านการดำรงสถานะเป็นกลาง (Status-Quo) ของรัฐบาลเลบานอนต่อความขัดแย้งของชาติอาหรับต่ออิสราเอล LNM มีพื้นที่ปฏิบัติการทางการเมืองเกือบทุกพื้นที่ของประเทศแม้กระทั่งในเขต Greater Lebanon

กลุ่มดังกล่าวประกอบไปด้วยพรรคการเมืองดังต่อไปนี้ 1. พรรค PSP นำโดย Kemal Jumblat ซึ่งเป็นชาวดรูซ 2. พรรคสังคมนิยมแห่งชาติซีเรีย (Syrian Social Nationalist Party in Lebanon (SSNP)) นำโดย Inaam Raad & Abdallah Saadeh 3. พรรคสังคมนิยมอาหรับบาอ์ธ (Arab Socialist Ba'ath Party (Syrian Ba'ath)) นำโดย Assem Qanso 4. พรรคอัล-มูรอบีฏูน (Al-Mourabitoun) นำโดย Ibrahim Kulaylat 5. พรรคคอมมิวนิสต์แห่งเลบานอน (Lebanese Communist Party (LCP)) นำโดย George Hawi & Elias Atallah 6. พรรคบาอ์ธแห่งอิรัก (Socialist Arab Lebanon Vanguard Party (Iraqi Ba'ath)) นำโดย Abd al-Majid al-Rafei และพันธมิตร PLO กลุ่มต่าง ๆ ในกลุ่มพรรคการเมืองเหล่านี้มีการ Power Sharing อุดมการณ์ทางการเมืองไปมาระหว่างอุดมการณ์ นิยมน์สเซอร์ (Nasserism) ที่มีอิยิปต์เป็นแกนนำ หรือแบบสังคมนิยม (Socialism) ที่มี Syrian Ba'ath & Soviet ให้การสนับสนุน และสุดท้าย Pan-Arab คืออุดมการณ์ชาตินิยมที่มีประเทศที่ปกครองโดยกษัตริย์อย่างจอร์แดน อิรักและซาอุดีอาระเบียให้การสนับสนุน แต่กระนั้นในแต่ละอุดมการณ์ก็มีการครอบงำกลุ่มที่สวามิภักดิ์ของตนโดยประเทศเจ้าของอุดมการณ์และแข่งขันในการแผ่ขยายอำนาจต่อกันในเลบานอน ดังนั้นกลุ่ม LNM มีหน้าที่รวบรวมกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ให้เป็นหนึ่งเดียวเพื่อต่อสู้กับรัฐบาลและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

ในกลุ่ม LNM มีหลายพรรคการเมืองหรือหลายผู้นำพรรคการเมืองที่มีบทบาทมาตั้งแต่สมัยเรียกร้องเอกราชจากฝรั่งเศสเช่น พรรคอัล-มูรอบีฏูนส่วนผู้นำที่มีบทบาทในสมัยเรียกร้องเอกราชเช่นผู้นำในตระกูลจุมบลัท และผู้นำพรรคการเมืองแนวสังคมนิยม 2 พรรค SSNP และ LCP ก็เป็นชาวคริสต์เช่นนายอับดุลเลาะห์ ซาเดห์ (Abdallah Saadeh) และจอร์จ ฮาวี (George Hawi) สรุปได้ว่ามีความหลากหลายอุดมการณ์ ศาสนาและมีความร่วมสมัยในกลุ่มอย่างมาก กลุ่ม LNM เริ่มเคลื่อนไหวอย่างชัดเจนในระหว่างปี 1969-1970 ซึ่งตรงกับช่วงปีที่ PLO เริ่มเคลื่อนไหวต่อต้านอิสราเอลในทั่วอาณาบริเวณของเลบานอน ในระหว่างปี 1973-1976 ความสัมพันธ์ระหว่างซีเรียและอิยิปต์อยู่ในภาวะย่ำแย่อันเนื่องมาจากความไม่ไว้วางใจและการแข่งขันอำนาจกันในภูมิภาคนำไปสู่ความพ่ายแพ้อีกครั้งในสงคราม Yom-Kippur ด้วยเหตุนี้กองกำลัง PLO จึงแตกออกเป็นสองฝ่ายคือฝ่ายกลางและฝ่ายหัวรุนแรง ความทะเยอทะยานของเคมาล จุมบลัทที่ต้องการจะสถาปนาตนเองเป็นประธานาธิบดีเสียเองเพื่อผลักดันการปฏิรูปของตนให้สำเร็จ บัดนี้ได้กลายเป็นการปฏิวัติด้วยการใช้กำลังซึ่งเขาได้วางแผนที่จะอาศัยพลังทางการเมืองและการทหารและประชากรชาวปาเลสไตน์

ในระหว่างนี้เมื่อกล่าวถึงกองกำลังมุสลิมส่วนใหญ่ของ LNM แล้วก็จะประกอบไปด้วยชาวดรูซและมุสลิมซุนนี แต่ยังมีประชากรอีกกลุ่มที่ยังไม่ได้กล่าวนั้นคือชาวชีอะฮ์ ในช่วงระหว่างปี 1943-1978 ชาวชีอะฮ์แม้จะเป็นประชากรส่วนมากของประเทศแต่มีฐานะยากจนและไม่ได้มีบทบาทนำในทางการเมือง ในเวลานี้ได้มีขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อปฏิรูปทางการเมืองภายใต้การนำของอิหม่าม มูซา อัล-ซัดร (Musa al-Sadr) เขาคือผู้นำทางจิตวิญญาณของชาวชีอะฮ์ในเลบานอนและเขาได้ก่อตั้งกลุ่มติดอาวุธของตนชื่อ Harakat al-Mahrumin. ในปี 1978 ซึ่งได้กลายเป็นพันธมิตรสำคัญของ LNM ไปจนถึงช่วงการรุกรานของอิสราเอลในปี 1982 และกลุ่มของเขายังได้ให้กำเนิดพรรคการเมืองอีก 2 พรรคได้แก่ พรรคอาตาลและพรรคของพระเจ้าหรืออิซบูลเลาะห์ซึ่งกลุ่มอิซบูลเลาะห์ก็จะมีบทบาทในการต่อสู้กับอิสราเอลไปอีกหลายปีหลังจากที่กลุ่ม LNM ได้ยุบตัวลงและสงครามกลางเมืองได้ยุติลงในปี 1996 (Winslow, 1996, pp. 176-179)

3.7.2 กลุ่มการเมืองภายนอกประเทศ

3.7.2.1 องค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์ (PLO)

ชื่อเต็ม Palestine Liberation Organization หรือองค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์ เป็นกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวอาหรับที่ก่อตั้งโดย สันนิบาตอาหรับ (Arab League) ใน Cairo Summit ปี 1964 โดยผู้นำชาติอาหรับต่าง ๆ ได้มอบหมายให้อาหมัด อัล-ชูไคร้ (Ahmad Al-Shuqayri) เป็นประธานฝ่ายบริหารสูงสุดขององค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์และผู้นำของ State of Palestine นาย ชูไกร้ (Shuqari) เป็นคนที่มีความสนิทสนมกับประธานาธิบดี เคมาล อับดุล นัสเซอร์ (Kemal Abdel Nasser) โดยองค์การดังกล่าวได้มีการจัดประชุมสภา (Congress) พร้อมกับคณะกรรมการบริหาร 15 คนขึ้นครั้งแรกในเยรูซาเล็มตะวันออก (กิตติมา อมรทัต, 2532, น. 72)

การจัดตั้งนี้สืบเนื่องมาจากสงครามประกาศเอกราชของอิสราเอลในปี 1948 เมื่อประเทศอาหรับในขณะนั้นอันได้แก่ เลบานอน ซีเรีย จอร์แดน อิรัก และอียิปต์ต่างก็สนับสนุนให้ชาวปาเลสไตน์จับอาวุธขึ้นสู้เพื่อขับไล่ขบวนการการก่อตั้งรัฐอิสราเอล (State of Israel) แต่ก็ต้องประสบความพ่ายแพ้ ผลลัพธ์ต่อเลบานอนคือประชากรชาวปาเลสไตน์ที่ต้องอพยพจากบ้านเกิดของตนเพื่อลี้ภัยจากการยึดครองของอิสราเอลจำนวน 100,000 คน จากจำนวนผู้อพยพทั้ง 900,000 คน ได้เข้ามาลี้ภัยในเลบานอน (Brynen, p. 19) จากการตั้งข้อสังเกตจะพบว่า PLO นั้นไม่ได้เคลื่อนไหวอิสระอย่างแท้จริง รูปแบบการเคลื่อนไหวของ PLO คือ การเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยอยู่ในการสอดส่องของชาติอาหรับที่ให้การสนับสนุนด้านอาวุธและกำหนด Agenda แก่ PLO ดังนั้นเราจะเห็นสภาพของ PLO สายต่าง ๆ ที่รับใช้นโยบายระหว่างประเทศของชาติอาหรับต่างกันไปเช่น PLO ที่ได้รับการสนับสนุนจากซีเรีย ก็จะขนานนามว่า PLA (Palestine Liberation Army) ซึ่งจะตอบสนองต่อการสั่งการจากรัฐบาลซีเรียในการปฏิบัติการในเลบานอน (Brynen, 1990, p. 22)

สาขาของ PLO ที่โดดเด่นและมีบทบาทมากคือสาขาของ Al-Fatah หรือชื่อทางการคือ Harakat al-tahrir al-watani al-filastini ซึ่งก่อตั้งขึ้นกลางทศวรรษที่ 1950 ที่ไคโรและคูเวตโดย 3 ผู้นำได้แก่ ยัสเซอร์ อราฟัต (Yasir Arafat) ซาลาห์ คาลัฟ (Salah Chalaf) และคาริล อัล-วาซีร์ (Khalil al-Wasir) ซึ่งอุดมการณ์ของกลุ่มคือ เน้นหลักชาติพันธุ์นิยมไม่เน้นปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (Brynen, 1990, p. 23) กลุ่มฟาตะห์มีความไม่เห็นด้วยในการจัดตั้ง PLO ของสันนิบาตอาหรับอันเนื่องมาจากเกรงว่าจะทำให้ชาวปาเลสไตน์ไม่มีอิสระในการเคลื่อนไหวซึ่งผลลัพธ์ที่เห็นได้ชัดคือ เมื่อพันธมิตรชาติอาหรับไม่สามารถเอาชนะอิสราเอลได้ในสงครามหกวัน (Six-days War) ในปี 1967 ในการประชุม PLO ครั้งแรกของกลุ่มฟาตะห์ในปี 1964 กลุ่มฟาตะห์เองเป็นตัวแทนของชาวปาเลสไตน์ที่ความไม่พอใจในการสนับสนุน PLO โดยชาติอาหรับเพื่อผลประโยชน์ของตน ในการประชุมครั้งนี้กลุ่มฟาตะห์ได้ส่งตัวแทน 3 คนได้แก่นาย อบู ญิฮาด (Abu Jihad) อบู ยูซุฟ อัล-นัจญัร (Abu Yousuf Al-Najjar) กามาล อัควาน (kamal Adwan) เข้าแสดงทัศนคติต่อการเคลื่อนไหวของกลุ่มฟาตะห์คือการมุ่งต่อสู้ด้วยอาวุธ

การเคลื่อนไหวครั้งแรกด้วยอาวุธของกลุ่มฟาตะห์เริ่มในวันที่ 31 ธันวาคม 1964 ใน 3 ประเทศเพื่อต่อต้านอิสราเอล ได้แก่ เลบานอน จอร์แดน และกาซา (กิตติมา อมรทัต, 2532, น. 73) ผลลัพธ์ที่ได้คือ ในสามประเทศที่เคยสนับสนุน PLO เริ่มมีความกังวลต่อความเคลื่อนไหวของกลุ่มฟาตะห์ ที่ไม่อยู่ในโอวาท เช่นในจอร์แดน รัฐบาลจอร์แดนนั้นปกครองเขต West Bank หลังจากปี 1948 ก็เกรงว่าการปฏิบัติการทางการทหารและขบวนการชาตินิยมจะกระทบต่อการปกครองพื้นที่ดังกล่าว ต่อมาคือซีเรียซึ่งมีความกังวลต่อการขยายตัวของแนวคิด Nasserism ของอียิปต์ที่กำลังเติบโต ในหมู่ PLO กลุ่มต่าง ๆ ว่าจะกระทบต่ออิทธิพลของพรรค Ba'ath ของซีเรีย (Brynen, 1990, p. 24) และในสถานการณ์โลกขณะนั้นการแข่งขันอำนาจกันระหว่างสหรัฐกับสหภาพโซเวียตได้ทำให้การข่าวของบรรดาชาติอาหรับรับรู้ความผิดพลาดเกี่ยวกับปฏิบัติการของกลุ่มฟาตะห์ในวันที่ 1 มกราคม 1965 ในนามของหน่วยอัล-อัซซีซะ ได้ปฏิบัติการในเลบานอนอีกครั้งแต่ก็ถูกขัดขวางไว้โดยเจ้าหน้าที่ของเลบานอน ทำให้หนังสือพิมพ์ของบรรดาชาติอาหรับลงข่าวโจมตีว่าการปฏิบัติการของ PLO ครั้งนี้และใดที่ไม่อยู่ในความควบคุมของชาติตนย่อมเป็นการปฏิบัติการบั่นทอนที่มีต่างชาติอื่นสนับสนุน ซึ่งหมายถึง CIA ของสหรัฐ กลุ่มมกราดรภาพมุสลิม (Muslim Brotherhood) ในอียิปต์ หรือ พวกคอมมิวนิสต์สากลของโซเวียต ซึ่งที่กล่าวมานี้ล้วนแต่เป็นภัยทางการเมืองของบรรดาชาติอาหรับอยู่แล้วแต่เดิม (กิตติมา อมรทัต, 2532, น. 74)

ภายหลังเหตุการณ์ในวันที่ 1 มกราคม 1965 กลุ่มฟาตะห์ก็พบการตอบโต้จากบรรดาชาติอาหรับ ตัวอราฟัตและผู้นำฟาตะห์คนอื่น ๆ ก็ถูกจับกุมในซีเรียในกรุงดามัสกัสข้อหาสังหารคนสนิทรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมของซีเรียแต่กระนั้นผู้นำซีเรียขณะนั้นก็ให้อภัยโทษแต่ความสัมพันธ์ของเขากับรัฐมนตรี Hafez Al-Assad จะไม่ราบรื่นไปอีกจนถึงสมัยที่เขาขึ้นเป็น

ประธานาธิบดีของซีเรีย เมื่อชาติอาหรับแพ้สงครามต่ออิสราเอลในปี 1967 กลุ่มฟัตตะห์ก็ประสบ
ชะตากรรมเลวร้ายอีกครั้งเมื่อรัฐบาลฮัชไมต์ของจอร์แดน ทำการปราบปรามกลุ่มฟัตตะห์ในจอร์แดน
ต่อมาในปี 1969-1970 ซึ่งเป็นปีเดียวกับที่อราฟัตขึ้นดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารสูงสุด
ด้วยว่ากษัตริย์จอร์แดนกลัวกลุ่มติดอาวุธเหล่านี้จะทำการโค่นล้มรัฐบาลของตน (Brynen, 1990, p.
64) ส่งผลให้กลุ่มฟัตตะห์และชาวปาเลสไตน์ถูกขับไล่จากการลี้ภัยจอร์แดน กลุ่มฟัตตะห์จึงเริ่มอพยพ
สู่เลบานอนในช่วงเวลานี้เพื่อไปสมทบกับ PLO ณ ที่นั่น

PLO ในเลบานอน

ในวันที่ 1 เดือนกันยายนปี 1970 เมื่อประธานาธิบดีนัสเซอร์ของอียิปต์ได้
เสียชีวิตลง พันธมิตรทางอุดมการณ์ Nasserism ก็ได้จบลง ทำให้ชาวปาเลสไตน์ถูกทอดทิ้งจากโลก
อาหรับอย่างสมบูรณ์ ขณะเดียวกันการมาถึงเลบานอนของกลุ่มฟัตตะห์ทำให้ PLO เข้มแข็งมากขึ้น
เพราะก่อนหน้านี้มีการเจรจาระหว่างประธานาธิบดีนัสเซอร์และประธานาธิบดีชาร์ลส์ เฮลู ของ
เลบานอนในการประชุมที่ไคโรปี 1969 ว่า PLO สามารถปฏิบัติการทางการเมืองในเลบานอนได้ แต่
ประธานาธิบดีเฮลูได้ขอจำกัดการเคลื่อนไหวดังกล่าวไว้แค่บริเวณพรมแดนทางใต้ของเลบานอน
เท่านั้น และนี่สร้างความไม่พอใจให้แก่ Zu'ama ของฝ่ายอนุรักษนิยมคริสเตียนได้แก่ตระกูลจีมาแยลและ
ชามูนที่เรียกร้องให้จำกัดการควบคุมชาวปาเลสไตน์มากขึ้นมิให้อำนาจความสวดอก (Brynen,
1990, p. 55) ความเคลื่อนไหวของ PLO ได้กระตุ้นให้กลุ่มก้าวหน้าและพรรคการเมืองฝ่ายซ้ายใน
เลบานอน เช่นกลุ่มประชาชาติเลบานอน (Lebanese National Movement) หรือ LNM ได้ขยาย
กิจกรรมทางการเมืองมากขึ้นโดยอาศัยพลังจาก PLO ในการเคลื่อนไหวเพื่อเปลี่ยนแปลงสัดส่วนทาง
ศาสนาในระบบการเมือง ในเบรุตเมืองหลวงของเลบานอนมีความเจริญก้าวหน้ากว่ากรุงอัมมาน
ประเทศจอร์แดนซึ่งส่งผลให้กลุ่มผู้นำระดับสูงของ PLO ได้พบปะสร้างสัมพันธ์กับชาติต่าง ๆ ทั้งใน
เอเชียและโลกตะวันตก พวกเขาสามารถสร้างสื่อสารมวลชน โรงเรียน โรงพยาบาล โรงเรียนเด็ก
กำพร้า และที่สำคัญระบบประชาธิปไตยของเลบานอนก็มีส่วนช่วยค้ำจุนความมั่นคงในอิสรภาพของ
ชาวปาเลสไตน์

แน่นอนว่าการเข้ามาของ PLO ในเลบานอนสร้างความไม่พอใจให้แก่กลุ่มอนุรักษ
ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวคริสต์และมีความหวาดระแวงขบวนการชาตินิยมอาหรับอยู่มาก แต่กระนั้นด้วย
ความพยายามของ PLO ที่จะไม่กระทบกระทั่งกับรัฐบาลของเลบานอนทำให้พวกเขาสร้างฐานที่มั่นใน
เลบานอนได้อย่างมั่นคง และความมั่นคงนี้ได้กระทบต่อภัยความมั่นคงตามพรมแดนของอิสราเอลที่เพิ่ง
มีปัญหากับชาติอาหรับไปไม่นาน ภายใต้การประสานงานของกองทัพอิสราเอลและหน่วยสืบราชการ
ลับอิสราเอลหรือ MOSSAD ได้ประสานงานกันเข้าโจมตีค่ายของ PLO ที่เมืองอาร์คูบ (Arcoub) ในปี
1972 ซึ่งเป็นเมืองทางตะวันตกเฉียงใต้ของเลบานอนลึกเข้าไปในหุบเขายากแก่การเข้าถึงจากฝ่าย
อิสราเอลและเจ้าหน้าที่ของเลบานอน (กิตติมา อมรทัต, 2532, น. 89-90) ขณะเดียวกันกองทัพ

เลบานอนก็ได้เข้าควบคุมค่ายในเมืองดังกล่าวโดยอ้างว่าเพื่อป้องกันไม่ให้มีการกลับมาตั้งค่ายได้อีก และนี่เป็นครั้งแรกที่รัฐบาลเลบานอนสามารถควบคุมเมืองอาร์คูบ (Arcoub) ได้อีกครั้งนับตั้งแต่ปี 1969 ปฏิกริยานี้แสดงให้เห็นพลวัตทางการเมืองของฝ่ายคริสเตียนอนุรักษนิยมที่ต้องการลดอิทธิพลของฝ่ายซ้ายในเลบานอน (Brynen, 1990, p. 61)

ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 1973 อิสราเอลได้เปิดปฏิบัติการโจมตีค่ายผู้อพยพ Nahr al-Barid และค่าย Baddawi ใกล้เมืองตริโบลี ทางตอนเหนือของประเทศเลบานอน และในเดือนเมษายนก็ได้ส่งหน่วยคอมมานโดลอบเข้าโจมตีใจกลางกรุงเบรุต ในย่านลัว์ เวอร์ดิง (Rue Verdun) สังหารผู้นำระดับสูงของ PLO ไป 3 คน ทำให้เกิดความสงสัยในรัฐบาลเลบานอนของผู้บริหารระดับสูงของ PLO ในเรื่องความบกพร่องในการยับยั้งการโจมตีจากอิสราเอล และอิสราเอลอาจจะได้รับการช่วยเหลือจาก CIA ของสหรัฐอเมริกาหรือในอันที่จริงก็คือมาจากกองทัพเลบานอนด้วย ซึ่งก็เห็นได้จากปฏิกริยาของรัฐมนตรีเคมาล จุมบลัทท์ที่เริ่มวิจารณ์ความหละหลวมในกองทัพเลบานอน ส่วนในทางของนายกรัฐมนตรีเลบานอนซาอิบ ซาลามได้เรียกร้องให้ปลดผู้บัญชาการกองทัพเลบานอนออกจากตำแหน่งแต่ประธานาธิบดีฟราจีย์ปฏิเสธ ส่งผลให้นายซาลามลาออก (Brynen, 1990, p. 62) นี่คือผลลัพธ์ที่จะนำชาวปาเลสไตน์ไปสู่สงครามกลางเมืองของเลบานอนในไม่ช้าเมื่อชาว德鲁ซและมุสลิมบางส่วนไม่พอใจต่อการไม่ใส่ใจต่อปัญหาปาเลสไตน์ของประธานาธิบดีชาวคริสต์

3.7.2.2 สหรัฐอเมริกาและอิสราเอล

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สหรัฐได้มุ่งเป้าผลประโยชน์แห่งชาติไปที่ทวีปยุโรปและเอเชียตะวันออกมากกว่าภูมิภาคตะวันออกกลางจนกระทั่ง โซเวียตเริ่มแผ่ขยายอำนาจในบริเวณรอบ ๆ อาณาบริเวณทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและทะเลแคสเปียน ทำให้สหรัฐเริ่มหันกลับมาแสวงหาเครื่องมือในการจำกัดอิทธิพลของโซเวียตลงในระยะแรกเลบานอนนั้นคือเป้าหมายแรกของการเป็นรัฐกันชนให้สหรัฐในภูมิภาคนี้ ทั้งในสมัยของประธานาธิบดีทรูแมน (Harry S. Truman) และดไวต์ ดี. ไอเซนฮาวร์ (Dwight D. Eisenhower)

วิกฤติการเมืองเลบานอนในปี 1958 เริ่มหลังจากที่พรรคบาธอิรักเริ่มโค่นล้มราชวงศ์ฮัชไมท์ของอิรักลง ประธานาธิบดีคามิล ชามูนของเลบานอนได้เรียกร้องให้มีการประจําการทหารของสหรัฐในเลบานอนเนื่องมาจากเกรงว่านี่จะเป็นจุดเริ่มต้นของการที่เลบานอนจะตกอยู่ใต้อิทธิพลของกลุ่มชาตินิยมอาหรับต่อจากอิรัก ไอเซนฮาวร์ได้ส่งทหารเข้ามาในเลบานอนโดยอ้างว่าเพื่อปกป้องชาวอเมริกันที่อยู่ในเลบานอน และเพื่อป้องกันการปฏิวัติโดยพวกฝ่ายซ้าย ตัวไอเซนฮาวร์ได้อ้างว่าผลประโยชน์ของคนอเมริกันถูกคุกคามจากทั้งการแผ่อำนาจของนัสเซอร์ในกรณีวิกฤติคลองสุเอซในปี 1956 และจากการเติบโตของพรรคบาธในซีเรียและสุดท้ายคือพวกคอมมิวนิสต์ที่เริ่มเป็นที่นิยมในหมู่คนหัวก้าวหน้าของภูมิภาค (Sorenson, 2010, p. 141)

สหรัฐอเมริกาที่ไ้เฝ้ามองการล่มสลายของรัฐบาลประเทศต่างโดยฝีมือของลัทธิคอมมิวนิสต์ ไม่ว่าจะเป็นในกรีซ จีน เกาหลี อินโดจีนและเชคสโลวาเกีย ดังนั้นผู้นำของประเทศสหรัฐจึงได้ใช้ทฤษฎีโดมิโนในการวิเคราะห์ว่าตะวันออกกลางก็อาจประสบชะตากรรมเดียวกันกับกลุ่มประเทศข้างต้น และสหรัฐก็มีความกังวลว่าพวกนิยมซ้ายในภูมิภาคตะวันออกกลางอาจจะขัดขวางผลประโยชน์ด้านน้ำมันต่อชาติตะวันตก แม้ว่าไอเซนฮาวร์จะต่อต้านคอมมิวนิสต์มาก แต่นโยบายของเขาก็ไม่เคยเข้าถึงพื้นที่ตะวันออกกลางได้เพราะด้วยระบบถ่วงดุลของสภา Congress ของสหรัฐไม่สามารถอนุมัติงบประมาณทางการทหารสู่ภูมิภาคตะวันออกกลางได้เพราะอาจมีความต้องใช้งบประมาณที่สูงมากเกินไปกว่าที่เคยใช้ในสงครามอื่น ๆ

เมื่อเข้าสู่สมัยของประธานาธิบดี จอห์น เอฟ. เคนเนดี (John F. Kennedy) และลินดอน บี. จอห์นสัน (Lyndon B. Johnson) ทั้งคู่ก็พัวพันอยู่กับวิกฤติการณ์คิวบา (Cuba Missile Crisis 1962) และสงครามเวียดนามในปี 1967 ตามลำดับ ซึ่งสองประธานาธิบดีเดโมแครตไม่ได้ให้ความสนใจกับภูมิภาคตะวันออกกลางแต่แล้วเมื่อ ริชาร์ด นิกสัน ขึ้นดำรงตำแหน่งเขาได้แถลงหลักการ Nixon Doctrine 1969 ที่เรียกร้องให้ให้สหรัฐอเมริกาเป็นแค่มหาอำนาจภูมิภาคมากกว่าจะเน้นการขยายอำนาจไปทั่วโลกแทน โดยตัวนิกสันได้แถลงในปี 1970 ว่า “America Cannot-And will not-...undertake all the defend of free nations in the world”

เมื่อจิมมี คาร์เตอร์ ขึ้นเป็นประธานาธิบดีในปี 1975 เขากลายเป็นประธานาธิบดีคนแรกที่สนใจปัญหาเลบานอนแต่กระนั้นทั้งฝ่ายคริสเตียน (รัฐบาล)และฝ่ายมุสลิมก็ไม่ต้องการรับข้อเสนอของเอกอัครราชทูตสหรัฐ Richad B. Parker เขารับตำแหน่งทูตสหรัฐประจำเลบานอนในปี 1977 โดยข้อเสนอของเขาคือการที่สหรัฐจะขอนำกำลังรบ 50,000 นายโดยประมาณเข้ามาประจำในเลบานอน แต่ก็ถูกปฏิเสธจากฝ่ายต่าง ๆ ข้างต้น อีกทั้งทางสหรัฐก็ไม่ต้องการกดดันบทบาทของสันนิบาตอาหรับหรืออิสราเอลที่กำลังมีบทบาทอยู่ในเลบานอน สำหรับรัฐบาลสหรัฐได้วิเคราะห์แล้วว่าการเข้าไปพัวพันกับปัญหาภายในของชาติอื่น ๆ นั้น โดยปัญหานั้นมาจากปัญหาที่มีรากเง้าซับซ้อนอาจทำให้สหรัฐมีภาพพจน์ที่ไม่ดีเหมือนในกรณีสงครามเวียดนาม เมื่ออิสราเอลและอียิปต์มีการเจรจาเพื่อสันติภาพเกิดขึ้นในช่วงนี้บวกกับวิกฤติพระเจ้าชาห์ในอิหร่านทำให้คาร์เตอร์ไม่มีเวลาสำหรับปัญหาเลบานอน (Sorenson, 2010, p. 142)

ในปี 1982 ตรงกับสมัยประธานาธิบดีโรนัล เรแกน สหรัฐได้กลับมามีบทบาทในเลบานอนอย่างจริงจังอีกครั้งเมื่อกองทัพอิสราเอลได้นำกองกำลังของตนบุกเลบานอนจากทางใต้ของประเทศไปจนถึงขานกรุงเบรุตของเลบานอน ทำให้สหรัฐเข้ามายับยั้งและขอให้อิสราเอลถอนกำลังกลับไป อีกทั้งเมื่ออิสราเอลได้ถอนกำลังออกไปสำเร็จก็เกิดการสังหารหมู่ที่ซาบราและชาติรา (Sabra and Shatila massacre) ภายใต้การนำของกองกำลังพลเลบานอน (Lebanon Force) ของนายพลเอลี โฮเบก้า (Elie Hobeika) ที่ได้รับการประสานงานมาจาก Mossad ทำให้มีชาว

ปาเลสไตน์อพยพเสียชีวิตราว ๆ 3500 คนและมีชาวซีเรียอพยพอยู่ด้วย (Gonzalez, 2009, p. 113) ทำให้สหรัฐเร่งส่งกองกำลังจากเรือรบนอกชายฝั่งเลบานอนเข้ามาควบคุมสถานการณ์อีกครั้ง ทำให้กลุ่มเคลื่อนไหวชาวซีเรียมุ่งเป้ามาที่สหรัฐว่าอยู่เบื้องหลังความวุ่นวายทั้งหมดในเลบานอน ในเดือนสิงหาคมปี 1983 กลุ่ม ฮิซบุลเลาะห์ซีเรียได้วางระเบิดสถานทูตและค่ายทหารสหรัฐในเลบานอน นี่เป็นสัญญาณว่าสหรัฐไม่คุ้มที่จะแสวงหาผลประโยชน์ในเลบานอนได้อีก

3.7.2.3 สหภาพโซเวียต

(1) ความสัมพันธ์โซเวียตกับเลบานอน

ในช่วงก่อนปี 1943 สหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต (The Union of Soviet Socialist Republics - USSR) ไม่ได้มีผลประโยชน์ใด ๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางมาก่อน จนกระทั่งสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง โซเวียตภายใต้การนำของโจเซฟสตาลิน เริ่มให้ความสำคัญกับตะวันออกกลางในฐานะประตูสู่ภาคใต้ของโซเวียต จนกระทั่งในเดือนสิงหาคม ปี 1943 โซเวียตก็ได้เริ่มสร้างความสัมพันธ์ต่อประเทศซีเรียและเลบานอนซึ่งจะเป็นก้าวแรกที่จะนำทั้งภูมิภาคตะวันออกกลางมาร่วมแนวต้านพันธมิตรตะวันตก ในวันที่ 26 สิงหาคม สหภาพโซเวียตได้สถาปนาความสัมพันธ์กับประเทศอียิปต์โดยมีนายนิโคไล โนวิคอฟ (Nicolai Novikov) (Ginat, 2002, pp. 102-103)

ในช่วงก่อนเดือนมิถุนายน 1944 รัฐบาลซีเรียและเลบานอนภายใต้อิทธิพลของฝรั่งเศส Vicie และอังกฤษมีความปรารถนาจะดำเนินการสัมพันธ์กับ USSR โดยซีเรียได้ส่งตัวแทนของรัฐบาลไปพบกับเอกอัครราชทูตโซเวียตโนวคอฟ ในไคโรเพื่อขอการรับรองในเอกราชของซีเรียแต่ไม่ได้รับการตอบรับจากโซเวียต เพราะในช่วงนั้นอังกฤษปกครองส่วนใหญ่ของซีเรียและเลบานอนอยู่ แต่ในเดือนกรกฎาคม 1944 นายโนวคอฟ ก็เดินทางไปซีเรียและเลบานอนรวมถึงปาเลสไตน์อย่างไม่เป็นทางการ โดยได้เข้าพบและพูดคุยกับรัฐมนตรีต่างประเทศของซีเรียจามิล มาร์ดัม (Jamil Mardam) ภายหลังการเข้าพบกับเจ้าหน้าที่อังกฤษในเมืองไฮฟา นายโนวคอฟได้มีการหารือเรื่องการยอมรับเอกราชของซีเรียกับนายมาร์ดัม จนได้ข้อสรุปว่ารัฐบาลโซเวียตมีความต้องการจะสถาปนาความสัมพันธ์กับซีเรีย ซึ่งนายมาร์ดัมยังได้ส่งเสริมประเด็นของการยอมรับเอกราชของเลบานอนด้วย หลังจากนั้นไม่นานนายโนวคอฟได้เข้าพบรัฐมนตรีต่างประเทศเลบานอนคือนายซาลิม ตักลา (Salim Taqla) ที่ Bloudan เพื่อพูดคุยเรื่องเอกราชของเลบานอน ซึ่งได้ข้อสรุปผ่านทางโทรเลขว่าโซเวียตให้ความสนใจในการยอมรับเอกราชของทั้งสองประเทศ (Ginat, 2002, pp. 105-107)

ในวันที่ 31 กรกฎาคม 1944 ทั้งโซเวียตและซีเรียก็มีการแลกเปลี่ยนทางการทูตกัน แต่กับเลบานอนมีเงื่อนไขเพิ่มเติม นายตักลาได้โทรเลขตอบข้อเสนอของโซเวียตว่า รัฐบาลเลบานอนมีความชื่นชมในความปรารถนาดีของโซเวียตที่จะสถาปนาความสัมพันธ์กับเลบานอน แต่ก็มีเกรงว่าการสถาปนาความสัมพันธ์จะนำมาซึ่งความแตกแยกของประชาชนและการล่ม

สลายของเศรษฐกิจทุนนิยม ดังนั้นโซเวียตจะต้องเคารพในเสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนเลบานอน ในเดือนกรกฎาคม 1945 ผลของการประชุมที่ Potsdam โจเซฟ สตาลินต้องการให้มีการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ซีเรียและเลบานอนตามที่รัฐบาลซีเรียร้องขอให้โซเวียตมีการแทรกแซงกรณีการยึดครองของฝรั่งเศสในช่วงหลังจบสงครามโลกครั้งที่ 2 ผลลัพธ์คือแม้แต่สหรัฐอเมริกาเองก็กดดันให้อังกฤษถอนทหารออกไปจากปาเลสไตน์เช่นเดียวกัน ส่งผลให้มีการร่างข้อตกลงลับในวันที่ 10 มกราคม 1946 ระหว่างนาย Daniil Solod กับประธานาธิบดีเลบานอน Bishala al-Khuri และลงนามกันจริง ๆ ในเบรุตในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 1946 ใจความสำคัญมีดังนี้ (Ginat, 2002, p. 113)

1. โซเวียตสนับสนุนเอกราชของเลบานอนและสนับสนุนการถอนทหารฝรั่งเศส
2. โซเวียตจะเคารพในวัฒนธรรมของเลบานอนและจะให้การสนับสนุนด้านการศึกษา
3. โซเวียตจะสนับสนุนการทำข้อตกลงทางเศรษฐกิจและการค้ารวมถึงการส่งบุคลากรทางการทหารไปยังเลบานอนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความเข้มแข็งให้กับกองทัพเลบานอน
4. เลบานอนจะต้องพัฒนาความสัมพันธ์กับโซเวียตอย่างใกล้ชิดเป็นการตอบแทนและให้ความสำคัญต่อโซเวียตในระดับสูงต่อไป

(2) ความสัมพันธ์โซเวียตกับซีเรีย

ในภูมิภาคตะวันออกกลางนั้นพึงพาอาวุธยุทธภัณฑ์จากสหรัฐอเมริกาซึ่งผูกขาดการค้าอาวุธในแถบนี้อยู่ และสัญญาณสำคัญที่เห็นได้ชัดคือการจัดตั้งความตกลงร่วมแห่งแบกแดดหรือ Bagdad Pact 1955 ซึ่งมีประเทศในตะวันออกกลางเช่น อิรัก อิหร่าน ตุรกี และอาเซอร์ไบจานซีเรียและเลบานอน วัตถุประสงค์ก็เพื่อปิดล้อมอิทธิพลของสหภาพโซเวียตโดยมีตะวันตกให้การสนับสนุน สิ่งเหล่านี้ยิ่งกระตุ้นให้ซีเรียที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับโซเวียตมากขึ้น ในช่วงปี 1958 เมื่อพรรค Ba'ath ของซีเรียมีความกังวลในอิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์ในซีเรีย พวกพรรคบาธจึงมีการติดต่อกับผู้นำนิคมไซปรัสเพื่อเจรจาเพื่อจัดตั้ง สหรัฐอาหรับ (UAR) ซึ่งปรากฏการณ์นี้ทำให้โซเวียตผิดหวังกับซีเรียมาก แต่เมื่อ UAR ได้ยุติการรวมตัวกันในปี 1961 ความสัมพันธ์โซเวียตกับซีเรียก็กลับมาดีขึ้น และในสองปีต่อมาเพื่อพรรคบาธทำการรัฐประหารรัฐบาลสาธารณรัฐซีเรียที่ 1 พวกเขาที่มีนโยบายกวาดล้างคอมมิวนิสต์ขนานใหญ่ พรรคการเมืองที่ไม่ได้นิยมในชาตินิยมและสังคมนิยมแบบซีเรียถูกสั่งเป็นพรรคต้องห้ามทั้งหมดแต่ถึงกระนั้นพรรคบาธก็มีนโยบายต่างประเทศที่ต่อต้านตะวันตกและได้มีการเริ่มฟื้นฟูความสัมพันธ์ในระดับปรกติต่อโซเวียตในเหตุการณ์รัฐประหารของพรรคฝ่ายขวาในปี 1966 ของนายซาลาห์ จาดิด (Salah Jadid) และฮาเฟซ อัล-อัสซาดต่อพรรคบาธฝ่ายซ้ายนำโดยมิกาล อัล-ฟลัก (Michael al-Flaq) (Hinnebusch, 2001, pp. 47-48) แต่

อย่างไรก็ตามพรรคบาธฝ่ายซ้ายก็ต้องการเพียงการสนับสนุนทางการเมืองและการทหารและเศรษฐกิจเท่านั้น เพราะไม่ได้ต้องการให้อุดมการณ์คอมมิวนิสต์ครอบงำใหม่ของตน ดูได้จากการรัฐประหารอีกครั้ง ในปี 1970 ภายในพรรคบาธซีเรียเมื่ออัสซาดไม่เห็นด้วยต่อการรื้อฟื้นความสัมพันธ์กับพรรคคอมมิวนิสต์ซีเรียที่มีโซเวียตสนับสนุนของนายจาติดถึงขั้นที่จะไปเจรจาความสัมพันธ์กับจีนคอมมิวนิสต์เพื่อถ่วงดุลกับอิทธิพลโซเวียต ส่วนนาย Jadid ถูกขับออกจากพรรคและคุมขังจนเสียชีวิตในเวลาต่อมา (Hinnebusch, 2001, p. 61)

(3) ความสัมพันธ์โซเวียตกับ PLO

ความสัมพันธ์โซเวียตกับตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐอย่างองค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์นั้นเป็นไปในลักษณะความสัมพันธ์ทางการเมืองและการทหารเท่านั้น และโซเวียตไม่เคยมีปฏิสัมพันธ์ต่อการเคลื่อนไหวของ PLO มาก่อนจนกระทั่ง ยัตเซอร์ อราฟัตแห่งกลุ่มฟาตะห์ได้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งประธาน PLO ในปี 1969 อย่างที่ทราบภายใต้อำนาจการ PLO ยังมีกลุ่มย่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มอุดมการณ์ทางการเมืองตั้งแต่กลุ่มขวากลางไปจนถึงกลุ่มซ้ายมาร์กซิสต์และยังมีกลุ่มปฏิบัติการทางการเมืองรวมอยู่ด้วย โดยส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาการสนับสนุนทางอาวุธจากโซเวียต โดยมีมหาวิทยาลัยปาคริส สุมูบา แห่งมอสโกเป็นเจ้าภาพในการฝึกฝนนักรบของ PLO โดยนับตั้งแต่ปี 1974 เป็นต้นมา มีชาวปาเลสไตน์เข้ารับการฝึกจากโซเวียตมากกว่าพันคน โดยหลักสูตรการฝึกมีตั้งแต่การฝึกใช้วิทยุปืนใหญ่ การซ่อมบำรุง และการบิน (ปริชา ศรีวาลย์, 2549, น. 319)

(4) โซเวียตกับสงครามกลางเมืองเลบานอน

ในช่วงมกราคมปี 1976 สหภาพโซเวียตได้สนับสนุนให้ซีเรียส่งกองกำลังเข้าแทรกแซงการปะทะระหว่าง Lebanon Front กับ LNM โดยซีเรียส่ง Yarmouq Brigade ซึ่งเป็นหน่วยรบหนึ่งของ PLA เข้ามาช่วยฝ่าย Lebanon Front ในการต่อต้าน LNM-PLO แต่เมื่อซีเรียได้สลับการสนับสนุนฝ่ายคริสเตียนไปสู่ฝ่าย LNM ในปีเดียวกันอันเนื่องมาจากความขัดแย้งภายใน Lebanon Front ทำให้สหภาพโซเวียตเองก็ไม่สนับสนุนฝ่ายคริสเตียนอีกต่อไปแต่รัฐบาลโซเวียตมีความต้องการให้ทั้ง LNM และ PLO เปลี่ยนจุดยืนความสัมพันธ์ต่อโลกตะวันตกให้หันมาสามัคคีต่อโซเวียตแทน

สำหรับโซเวียตแล้วในช่วงเริ่มต้นของสงครามกลางเมืองเลบานอนได้ให้การสนับสนุนซีเรียในการป้องกันไม่ให้อิสราเอลและตะวันตกสามารถแยกจัดตั้งรัฐคริสเตียนซึ่งจะกลายมาเป็นเครื่องต่อต้านรัฐอาหรับที่อยู่ใต้อิทธิพลของโซเวียต ความเคลื่อนไหวของโซเวียตต่อตะวันออกกลางไม่เพียงแค่มีอิทธิพลเหนือซีเรียแต่ต่ออียิปต์ด้วยการลงนามสนธิสัญญาความเป็นมิตร ในปี 1971 กับประธานาธิบดีซาดัตทำให้กลุ่ม LNM และ PLO มีความกังวลมาแต่ต้นแล้วว่าโซเวียตพยายามจะเข้ามาควบคุม PLO ผ่านซีเรีย ในระหว่างการปกครองของสุไลมาน ฟรานจีเกิดการรัฐประหารโดยกองทัพเลบานอนฝ่ายมุสลิมที่ฝักใฝ่ใน LNM เพื่อขับไล่อิทธิพลของซีเรียแม้กองทัพ

As-Sai'qa ของซีเรียจะเข้าขัดขวางแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ในเดือนเมษายนสหรัฐอเมริกาได้ยื่นมาเข้ามาให้ความช่วยเหลือซีเรียในการป้องกันการกบฏของกลุ่ม LNM ทำให้โซเวียตมีปฏิริยาระแวงต่อซีเรีย

เมื่อสุไลมานฟรานจียอมลงจากตำแหน่ง นายอิลีเยส ซากิส ก็ชนะเลือกตั้งในเดือนพฤษภาคมและดำรงตำแหน่งในเดือนกันยายน ส่งผลให้ PLO ยุติการเคลื่อนไหวทางการเมืองและหันมาเจรจากับรัฐบาลเลบานอนเหมือนแต่ครั้งก่อนหน้า ทำให้โซเวียตเสียอิทธิพลในการควบคุมกลุ่ม PLO แบบเบ็ดเสร็จ ทำให้โซเวียตพยายามหาทางในการคงผลประโยชน์ของตนในเลบานอนต่อไปภายใต้รัฐบาลโปรซีเรียของซากิส (Bjørsvik, 2018, pp. 35-36) โดยการเร่งจัดให้มีการเจรจากันระหว่างผู้นำระดับสูงของ PLO และรัฐบาลโซเวียต โดยนายมีอันเดร โกรมีโค (Andrei Gromyko) รมต.ต่างประเทศโซเวียตได้พูดคุยกับนายฟารุค อัล-คัตตูมี (Farouk al-Kaddoumi) ตัวแทนฝ่าย PLO ถึงการดำเนินความสัมพันธ์ของโซเวียตและจุดยืนของโซเวียตต่อซีเรีย โดยนาย Gromyko ต้องการให้ PLO พ้นจากความสัมพันธ์ต่อซีเรียโดยฝ่าย PLO รับข้อเสนอทำให้ในวันที่ 24 กันยายน 1976 ยัตเซอร์ อราฟัต ได้ประกาศหยุดยิงกับรัฐบาลเลบานอน และนี่ก็ส่งผลให้เป็นครั้งแรกที่โซเวียตอนุญาตให้ซีเรียยึดครองภาคตะวันออกของเลบานอนต่อไป (Bjørsvik, 2018, p. 43)

3.7.2.4 สันนิบาตอาหรับและซีเรีย

สันนิบาตอาหรับเริ่มมีบทบาทในเลบานอนครั้งแรกในปี 1976 ภายหลังจากที่กองกำลัง Lebanon front ภายใต้การนำของปิแอร์ จีมาเยล และ คามิล ชามูน เริ่มปฏิบัติการตอบโต้กองกำลัง LNM และ PLO ในเขตเบรุตตะวันออกตกอยู่ภายใต้การยึดครองของ PLO และกองกำลังมุสลิมซุนนีอื่น ๆ ประธานาธิบดีฟรานจี ของเลบานอนได้เรียกร้องให้ชาติอาหรับส่งกองกำลังเข้ามาเพื่อยับยั้งความรุนแรงในชาติของตนเป็นครั้งแรกเพราะลำพังอาศัยกองทัพเลบานอนก็คงไม่มีศักยภาพและความน่าเชื่อถือมากพอที่จะแสดงความเป็นกลางในการยับยั้งการปะทะต่าง ๆ ได้เพราะกำลังพลส่วนใหญ่เป็นชาวคริสต์

ตามคำเรียกร้องของประธานาธิบดีฟรานจี ในวันที่ 10 มิถุนายน 1976 เลขาธิการแห่งสันนิบาตอาหรับได้รับคำร้องดังกล่าวโดยมองว่าประเด็นเรียกร้องมีความเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของ PLO จึงได้มีการระดมกำลังเจ้าหน้าที่รักษาสันติภาพ (Arab Deterrent Force) หรือ ADF จากประเทศเยเมน ลิเบีย ซาอุดีอาระเบีย ซูดานและซีเรียแต่ไม่มีอียิปต์เพราะอียิปต์กำลังอยู่ในช่วงความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับซีเรียหลังจากสงคราม Yom kippur ทำให้ภายในเดือนมิถุนายนปีเดียวกันมีทหารอาหรับเข้ามาประจำการในเลบานอนถึง 2500 นายอันประกอบไปด้วยทหารสันนิบาตอาหรับ 1900 นายและทหารของ PLA 600 นาย ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นคือประธานาธิบดีฟรานจีเรียกร้องให้มีการถอนทหารสัญชาติลิเบียออกไปจากการปฏิบัติหน้าที่รักษาสันติภาพอันเนื่องมาจากลิเบียมีความใกล้ชิดกับ PLO มากเกินกว่าจะเป็นกลางและหลังจากการประชุม Cairo Summit

บรรดาผู้นำชาติอาหรับต่างตั้งเรื่องจำนวนของทหารซีเรียว่าไม่ควรเกิน 10,000 จากจำนวนทหารที่ได้ตกลงไว้ในการประชุม Riyadh Summit ที่ควรมีทหารในเลบานอน 30,000 นาย ผลคือในวันที่ 25 ตุลาคม 1976 นาย Mahmoud Riad ได้เสนอในที่ประชุมที่ไคโรว่าให้เรื่องจำนวนทหารเป็นไปตามความต้องการของรัฐบาลเลบานอน

ในเดือนพฤศจิกายนปี 1976 ลิเบียได้ถอนทหารตามคำร้องของฟรานซิส และตามมติในที่ประชุมที่ริยาร์ดและไคโร อันที่จริงมีความกังวลถึงการถอนทหารลิเบียว่าจะนำไปสู่การเพิ่มอิทธิพลของซีเรียในเลบานอน เลบานอนภายใต้การบริหารของประธานาธิบดีคนใหม่เอเลียส ซากิสเขาได้เริ่มฟื้นฟูความสัมพันธ์ของฝ่ายต่าง ๆ ในเลบานอนดีขึ้นทำให้หมดหน้าที่ของกองกำลัง ADF ลง ADF เริ่มค่อยถอนกำลังออกจากเลบานอนนำโดยเยเมนถอนกำลังในเดือน ธันวาคม 1977 ในเดือนตุลาคม 1978 ทหารชุดานเริ่มถอนตัว และในปี 1979 ทหารสหรัฐอาหรับเอมิเรตและซาอุดีอาระเบียก็ได้ถอนกำลังออกไป แต่ในระหว่างนี้ทหารของซีเรียยังคงกองกำลังไว้ในเลบานอนไม่เปลี่ยนแปลง มีหน้าซำยังปะทะกับกองกำลังของคริสเตียนอยู่บ่อยครั้งในกรุงเบรุต ซีเรียยังคงทหารไว้ในเลบานอนจนถึงการหมดระยะเวลารักษาสันติภาพปี 1982 (Pogany, 1987, pp. 118-122)

3.7.2.5 อิหร่าน

ในระหว่างปี 1932-1975 อิหร่านนั้นเป็นประเทศหนึ่งที่ไม่ได้มีบทบาทต่อประเทศเลบานอนโดยตรง มีเพียงอุดมการณ์ปฏิวัติอิสลามในปี 1979 เท่านั้นที่กลายเป็นอุดมการณ์ให้กับชาวชีอะฮ์ในเลบานอนในการจัดตั้งพรรคการเมืองเช่น พรรคอาลาม และพรรคอิซบูลเลาะห์ เพื่อต่อกรกับคู่แข่งทางการเมืองและมหาอำนาจตะวันตกที่วางอิทธิพลในเลบานอนได้แก่สหรัฐอเมริกาและฝรั่งเศสซึ่งเป็นพันธมิตรสำคัญของพรรค Phalangist และฝ่ายคริสเตียนอื่นๆ ในขณะเดียวกันสหรัฐเองก็ยังเป็นผู้สนับสนุนรัฐอิสราเอลซึ่งเป็นอริต่อชาติอาหรับที่เป็นเป้าหมายสำคัญต่อการแผ่ขยายอำนาจของนิกายชีอะฮ์ในภูมิภาคตะวันออกกลางซึ่งจะส่งผ่านจากนโยบายทางการเมืองระหว่างประเทศของอิหร่าน นั่นคือการปฏิวัติอิสลามของอิหม่ามโคมัยนี ตัวโคมัยนีประกาศว่าเขามีนโยบายต่อต้านอิสราเอลทันทีที่ก่อตั้ง สาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน (Islamic Republic of Iran) สำเร็จ

ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิหร่านเริ่มมาจากในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นช่วงเวลาที่อิหร่านอยู่ท่ามกลางความขัดแย้ง ตุรกี อังกฤษ และรัสเซีย ซึ่งอิหร่านได้วางตัวเป็นกลาง รัสเซียและอิหร่านมีความขัดแย้งกันในเรื่องดินแดนแถบทะเลสาบแคสเปียน แต่เมื่อรัสเซียได้เลิกล้มการขยายอำนาจเข้ามาในดินแดนของอิหร่านอันเนื่องมาจากเกิดการปฏิวัติรัสเซียของพรรคบอลเชวิคเสียก่อนอังกฤษที่มีอำนาจอยู่ในดินแดน ทรานจอร์แดนและอิรักอยู่ก่อนแล้วจึงเริ่มมีอิทธิพลต่ออิหร่านแทน โดยที่ในปี 1921 เรซาร์ ข่าน (Reza Khan) ผู้บัญชาการหน่วยทหารคอซแซคเปอร์เซีย เขามีพื้นฐานครอบครัวมาจากมาฆานดาราน และถูกอ้างว่าครอบครัวเขามี

เชื้อสายราชวงศ์ซัสซานีเยนของเปอร์เซียโบราณก็ได้ทำการรัฐประหารราชวงศ์กอญ์ (Qajar Dynasty) โดยได้รับการสนับสนุนของอังกฤษ (จรัญ มะลูลีม และคณะ, 2534, น. 70-71)

เรซาร์ ข่านของตั้งราชวงศ์ปาลาวิ (Pahlavi Dynasty) เขากลายเป็นชาห์คนแรกและเปลี่ยนชื่อประเทศจากเปอร์เซียเป็นอิหร่าน และเริ่มปฏิรูปประเทศให้ทันสมัยอย่างตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นด้านการศาลที่ใช้ระบบกฎหมายแบบฝรั่งเศส เริ่มมีการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมโดยรัฐเพื่อค้าขายกับประเทศต่างๆ เช่นสหรัฐอเมริกา รัสเซียและอังกฤษ มีการจัดตั้งธนาคารแห่งชาติในปี 1927 และมีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเช่นรถไฟสาธารณะที่พึ่งพาแรงงานและรายได้จากการเก็บภาษีในประเทศ ในด้านการเกษตรมีการปฏิรูปที่ดินเพื่อสรรหาที่ดินให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้แก่เกษตรกร มีการยึดที่ดินของพวกเจ้าที่ดินมาเป็นของรัฐ มีการให้สิทธิเสรีภาพแก่สตรีในการคลุมฮิญาบหรือไม่คลุมก็ได้ และที่สำคัญคือการพัฒนาอุตสาหกรรมน้ำมันของอิหร่านซึ่งกลายเป็นหนึ่งในปัจจัยความขัดแย้งกับโลกตะวันตกในอนาคต อุตสาหกรรมน้ำมันของอิหร่านเกิดขึ้นจากการให้สัมปทานกับอังกฤษมาตั้งแต่ปี 1908 ในราชวงศ์กอญ์ได้มีการตั้งบริษัทแองโกล-เปอร์เซีย ออยล์ Anglo-Persian Oil Company (APOC) โดยอังกฤษเป็นผู้ลงทุนและต้องมอบส่วนแบ่งรายได้ให้แก่รัฐบาลอิหร่าน แต่ฝ่ายเรซาร์ ชาห์ได้เรียกร้องสัดส่วนรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นจากผลการค้าน้ำมันซึ่งทำให้อังกฤษไม่พอใจ ในปี 1932 เรซาร์ก็ยกเลิกสัมปทานน้ำมันแก่อังกฤษ

การปฏิรูปอิหร่านของชาห์ ทำให้พลังอนุรักษ์นั้นคือฝ่ายศาสนานิกายชีอะฮ์อิหม่ามสิบสอง(Ja'fari) และกลุ่มชนชั้นกลางไม่พอใจ และความผิดพลาดคือการเข้าร่วมกับเยอรมันในสงครามโลกครั้งที่ 2 ความที่เขาต่อต้านการแทรกแซงทางการเมืองของตะวันตกมาโดยตลอดส่งผลให้เขาเลือกฝ่ายผิดและนำมาซึ่งการยึดครองอิหร่านของพันธมิตรตะวันตก รัสเซียและอังกฤษกลับมามีอิทธิพลในอิหร่านอีกครั้ง ในช่วงรอยต่อระหว่างปี 1930-1941 ชาห์ได้ปราบปรามการเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์และเผชิญหน้ากับกลุ่มเคลื่อนไหวทางศาสนาที่ไม่พอใจความเป็น Secular ในรัฐบาลของชาห์ ความอ่อนแอในตอนนี (จรัญ มะลูลีม และคณะ, 2534, น. 71-74) ทำให้อังกฤษทำการบุกอิหร่านโดยอ้างว่าเพื่อป้องกันการขยายอำนาจของนาซีที่ชาห์เป็นพันธมิตรอยู่ ทำให้ชาห์ถูกบีบให้สละราชสมบัติและมอบราชบัลลังก์ให้แก่พระราชโอรสนาม โมฮัมหมัด ชาห์

โมฮัมหมัด เรซาร์ ชาห์ (Mohammad Reza Shah) ขึ้นครองราชย์ในปี 1941 ในสมัยของเขอังกฤษได้กลับมาเปิดบริษัทน้ำมัน Anglo-Iranian Oil company อีกครั้ง จนกระทั่งในปี 1951 นายกรัฐมนตรีของรัฐบาลของชาห์นาม โมฮัมหมัด มุซอดดิก (Mohammad Mosaddegh) ได้ก่อความขัดแย้งกับอังกฤษในความพยายามเข้าควบคุมอุตสาหกรรมน้ำมันที่อยู่ในมือต่างชาติโดยนำอุตสาหกรรมน้ำมันกลับมาเป็นของรัฐ ความขัดแย้งนี้ส่งผลให้อังกฤษที่บอบช้ำจากสงครามโลกไม่อาจแก้ไขปัญหาเองได้ จึงได้พยายามเรียกร้องสหรัฐอเมริกาให้เข้ามาคุ้มครองผลประโยชน์ด้านน้ำมัน โดยใช้ประโยชน์จากการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐในปี 1952 ซึ่ง

ประธานาธิบดีที่ชนะการเลือกตั้งคือ ประธานาธิบดีดไวต์ ดี. ไอเซนฮาวร์ (Dwight D. Eisenhower) ซึ่งมาจากพรรครีพับลิกันและตื่นกลัวต่อภัยคอมมิวนิสต์ที่กำลังมีอิทธิพลเหนือภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยอังกฤษได้เชิญชวน หน่วยสืบราชการลับของสหรัฐ(CIA)ของสหรัฐมาปรึกษาถึงการร่วมกันโค่นล้มรัฐบาลของมูซออดดิก และสนับสนุนให้ชาห์อำนาจบริหารประเทศเสียเองโดยการแต่งตั้งนายกที่ไม่ได้มาจากประชาชน ในปี 1962 ชาห์ได้ปฏิวัติชาวกล่าวคือการModernize การเมืองและสังคมตามแบบฉบับตะวันตกโดยมีสหรัฐเป็นพันธมิตรสำคัญ ประชาชนอิหร่านในขณะนั้นมองว่าการปฏิวัติความทันสมัย ไม่ใช่หัวใจของการปฏิรูปและยังทำลายอัตลักษณ์ทางศาสนาของอิหร่าน ภายหลังจากนี้กลุ่มศาสนาจะมีบทบาทหลักในการนำไปสู่การปฏิวัติอิสลามในอิหร่านในปี 1978 อีกด้วย (จรัญ มะลูลีม และคณะ, 2534, น. 78-79)

การปฏิวัติอิสลามของอิหม่ามโคมัยนี

การปฏิวัติครั้งนี้เริ่มขึ้นโดยนักการศาสนานิกายชีอะฮ์นาม รุหุลลอฮ์ โคมัยนี ที่ได้ประวัฏแผนการปฏิรูปทันสมัยของชาห์ เขาได้ถูกจับกุมในการประท้วงในปี 1963-1964 ก่อนจะลี้ภัยไปอยู่ประเทศอิรัก ในขณะนั้นเองชาห์ก็ได้ออกกฎหมายท้องถิ่นให้เจ้าหน้าที่ทหารของสหรัฐสามารถเข้ามาในอิหร่านได้ สร้างความไม่พอใจให้ประชาชนอย่างมาก และปลุกดันให้พวกเขาโยกหาวัฒนธรรมและศาสนามากขึ้นไปอีก ในปี 1972 ประธานาธิบดีสหรัฐ ริชาร์ด เอ็ม. นิกสันส์ ได้เยือนเตหะรานเพื่อกระชับความสัมพันธ์กับอิหร่านและยังได้มอบเงิน 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐเป็นเงินสนับสนุนรายปีให้กับชาห์ ทำให้เกิดการ Modernize สังคมขนานใหญ่ การพัฒนาอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจส่งผลให้คนหลังไหลเข้าเมืองสังคมเสื่อมโทรม และการอพยพของชาวตะวันตกเพื่อเข้ามาทำงานในอิหร่านได้ทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างหนัก

การปฏิวัติได้เริ่มจากการประท้วงหลังจากในปี 1977 เมื่อบุตรชายของอิหม่ามโคมัยนีได้เสียชีวิตลงอย่างลึกลับสร้างความไม่พอใจให้กลุ่มผู้คนหนุ่มสาวและคนที่เคร่งครัดในศาสนา พวกเขาบอกว่า ชาห์เป็นผู้อยู่เบื้องหลัง ในต้นปี 1978 ก็เกิดการประท้วงของนักศึกษาขึ้น ชาห์ได้เข้าปราบปรามอย่างรุนแรง และช่วงเดือนสิงหา-พฤศจิกายนในปีเดียวกัน ก็เกิดเหตุการณ์ประท้วงใหญ่หลายครั้ง โดยครั้งสุดท้ายคือการประท้วงที่จัตุรัสจาล์ห์ เจ้าหน้าที่ทหารของชาห์ได้ทำการยิงใส่กลุ่มผู้ประท้วง มีผู้เสียชีวิตนับพันคน ชาวอิหร่านในเวลาต่อมาเรียกเหตุการณ์นี้ว่า “วันศุกร์ ทมิฬ” ทำให้ประชาชนที่สนับสนุนชาห์หันไปเข้ากับฝ่ายศาสนา (จรัญ มะลูลีม และคณะ, 2534, น. 81-83)

ฝ่ายชาห์นั้นไม่เหลือความเชื่อมั่นใดๆ ต่อประชาชนเขาต้องการสละบัลลังก์และขอความช่วยเหลือไปยังสหรัฐอเมริกาแต่ดูเหมือนสหรัฐก็ยังนิ่งเฉย ในเตหะรานบรรดานายทหารของชาห์ไม่ยอมรับการต่อต้านชาห์และนายทหารเหล่านี้ได้ขอการแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีเพื่อรับสถานการณ์แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขอะไรได้ แต่ความปรารถนาของชาห์ในการสละ

บัลลังก์ก็เป็นจริง เมื่ออิหม่ามโคมัยนีได้แถลงข้อเรียกร้องให้สละบัลลังก์อย่างประนีประนอมต่อข้าห์ส่งผลให้กลุ่มผู้ประท้วงและกลุ่มศาสนาในอิหร่านขณะนั้นยอมรับในอำนาจของโคมัยนี ในเดือนธันวาคมปี 1978 ผู้ประท้วงได้เดินขบวนในเตหะรานโดนปราศจากการต่อสู้จากฝ่ายทหารและเรียกร้องให้โคมัยนีเดินทางกลับจากฝรั่งเศสเพื่อประกาศตั้งสาธารณรัฐอิสลามโดยมีเขาเป็นผู้นำประเทศ (จรัญ มะลูลีม และคณะ, 2534, น. 84)

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

4.1 การตีความปัจจัยภายใน

4.1.1 สถาบันประธานาธิบดีในเลบานอน

บทบาทประธานาธิบดีตามรัฐธรรมนูญ ช่วยให้ประธานาธิบดีทุกคนนับว่าตนเองเป็นผู้พิทักษ์อธิปไตยของชาติซึ่งถือเป็นอภิสิทธิ์ที่ไม่ได้เกิดในรอบหลายพันปี ของหน้าประวัติศาสตร์ของชนชาติอาหรับหรือชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ที่ไม่ได้นับถืออิสลาม ซึ่งการอุบัติขึ้นของเลบานอนนั้นเนื่องมาจากการร่างรัฐธรรมนูญในปี 1947 ซึ่งได้แม่แบบมาจากฝรั่งเศสโดยสามารถเทียบได้กับรัฐธรรมนูญฉบับแรกในปี 1927-1943 ในฐานะประเทศผู้ควบคุมอาณัติของเลบานอน ซึ่งแน่นอนว่าข้อดีของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวคือ มีการกำหนดสถาบันการเมืองแบบเดียวกับประเทศประชาธิปไตยแบบกึ่งระบบประธานาธิบดีขึ้นมาด้วย โดยมีระบบ Check and Balance โดยระบบรัฐสภาและนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบและเป็นหัวหน้ารัฐบาล

ความเชื่อเกี่ยวกับการเป็นผู้พิทักษ์อำนาจอธิปไตยแห่งชาตินี้มีความเกี่ยวข้องกับอาณาเขตของประเทศแต่เดิมที่มีประเทศฝรั่งเศสเป็นผู้แบ่งเขตขึ้นตามเส้นประของพื้นที่เรียกว่า The Greater Lebanon ซึ่งเป็นพื้นที่ทางประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับชาวคริสต์นิกายมาโรไนท์

ความสัมพันธ์ของประธานาธิบดีกับสงครามกลางเมืองเลบานอนระหว่างปี 1975 ไม่ได้สะท้อนเพียงแค่ประเด็นอธิปไตยของชาติ แต่ยังเกี่ยวกับการยอมรับอำนาจของ Sectarian ในหมู่ Elites ชาวมุสลิมต่อชาวคริสต์ในทางการเมือง และอีกประการอย่างที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 ความอยู่รอดของประชากรคริสเตียนที่จะไม่ถูกรอกรบงำโดยอำนาจทางการเมืองและวัฒนธรรมของกลุ่ม Pan-Arab เหตุการณ์สำคัญ ๆ ในช่วงสงครามกลางเมืองเลบานอนที่จะถูกยกมาไว้วิเคราะห์ได้แก่เหตุการณ์

1. คีท้าวไปและการแทรกแซงของอาหรับในปี 1975-1982
2. การเริ่มต้นการบุกของอิสราเอลสงครามเหนือหุบเขา 1982-1984
3. สงครามแคมป์ (Battle of Camp) และ Taif Accord 1983-1990

4.1.1.1 รายนามประธานาธิบดีและนโยบาย

(1) Sulaiman Franjie

สุไลมาน ฟรานจีญ์ รับตำแหน่งประธานาธิบดีในปี 1970 ช่วงรอยต่อระหว่างการ Transition Power จากระบอบชีฮาบ¹ และกลุ่มคริสเตียนขวาจัดในวิกฤติเลบานอน 1958² สุระบอบนิยมซีเรียซึ่งตัวเขาทำหน้าที่สานต่อกระบวนการควบคุมเหล่ากองกำลัง PLO ที่ได้รับการสนับสนุนจากพรรค PSP ขณะนั้นพรรค PSP เป็นคู่แข่งกับคณะรัฐมนตรีชุดต่าง ๆ ในก่อนหน้าทั้งที่มาจากกลุ่ม Chamounist และรัฐบาลของฟรานจีญ์เองด้วย บทบาทสำคัญของการนำซีเรียและสันนิบาตอาหรับเข้ามาถ่วงดุลอำนาจกลุ่ม Radicalism และกลุ่ม Non-State Actor ต่าง ๆ ที่พยายามจะทำลายอำนาจของรัฐบาลเขา ขณะเดียวกันพยายามนำกลุ่มต่าง ๆ มาร่วมตั้งรัฐบาลผสมที่มีซีเรียเป็นตัวกลางไกล่เกลี่ยผลประโยชน์ตามอุดมการณ์ของแต่ละฝ่าย ซึ่งฟรานจีญ์ทราบดีว่าเป็นผลดีต่อวาระของเขามากที่สุด

สาเหตุที่ประธานาธิบดีฟรานจีญ์ซึ่งนิยมซีเรียได้ขึ้นสู่อำนาจมีสาเหตุหลายประการดังนี้

1. ความเสื่อมศรัทธาต่อระบอบชีฮาบของกลุ่ม Nahjis³ และสูญเสียเสียความไว้วางใจจากกลุ่มคริสเตียนขวากลางและขวาจัดซึ่งในทีนี้กลุ่มขวากลางนำโดย เรมอง เอ็ดเด มีความเห็นว่ารบอบชีฮาบคือระบอบเผด็จการที่ปกครองประเทศด้วยตำรวจลับ⁴ ถึงเวลาที่จะปฏิรูปประเทศให้กลับไปสู่ระบอบประชาธิปไตยให้เร็วที่สุด

2. ระบอบชีฮาบมีความประนีประนอมกับขบวนการ PLO ในระดับที่ผู้สนับสนุนไม่สามารถรับได้โดยเฉพาะในสมัยของชาร์ล เฮลู มีการลดอำนาจของหน่วยงานตำรวจลับ

¹ สมัยการปกครองของนายพลฟูอัด ชีฮาบและชาร์ล เฮลู ในปี 1959-1970

² วิกฤติการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกลางของคามิล ชามูนที่นิยมระบบเสรีนิยม และกลุ่มมุสลิมซุนนีที่นิยมในระบอบนัสเซอร์และสังคมนิยม ช่วงระยะเวลา 15 กรกฎาคม-25 ตุลาคม ปี 1958 อันเนื่องมาจากการรวมกลุ่มของรัฐซีเรียและอียิปต์เป็นสหราชอาณาจักร (United Arab Republic) ทำให้เกิดความต้องการของฝ่ายมุสลิมที่ต้องการจะรวมตัวตามคำเรียกร้องของ เคมาล อับเดล นัสเซอร์ ซึ่งคา ชามูนไม่ยินยอมและปฏิบัติการทางการเมืองเชิงรับแบบทวิภาคีร่วมกับสหรัฐอเมริกา ทำให้หลาย ๆ ฝ่ายของชาวมุสลิมเกิดความไม่พอใจ เกิดมีการประท้วงขับไล่ชามูนออกจากตำแหน่งประธานาธิบดีและมีการปะทะทางการเมืองของกลุ่มติดอาวุธระหว่างผู้สนับสนุนและต่อต้านรัฐบาลทั่วประเทศ เหตุการณ์ได้ยุติลงเมื่อชามูนอยู่จนครบวาระดำรงตำแหน่งด้วยการสนับสนุนของสหรัฐและไม่เคยได้รับเลือกอีกเลยเนื่องจากขาดการสนับสนุนจากฝ่ายคริสเตียนอนุรักษ์นิยมด้วยกัน ชามูนได้ก่อตั้งพรรค National Liberal Party ในปีเดียวกันในเดือนกันยายนก่อนลงจากอำนาจ

³ ชื่อเรียกของ ส.ส. ที่นิยมในนายชีฮาบก่อนนายพลชีฮาบจะดำรงตำแหน่งสมัยแรก

⁴ ตำรวจลับหรือในชื่อทางการคือ Deuxieme Bureau Intelligent Agency

และสานสัมพันธ์กับนัสนเซอร์ผู้นำอียิปต์จนเกิดความตกลง Cairo Agreement ซึ่งทำให้ขบวนการ PLO มีอิสระในการเคลื่อนไหวมากขึ้นซึ่งเท่ากับว่าเป็นการเพิ่มพูนอำนาจให้กับมุสลิมฝ่ายซ้ายที่มองว่า PLO คือสัญลักษณ์และกองกำลังรบเสริมในการปฏิวัติทางการเมือง

3. PLO มีความหลากหลายกลุ่มและหลากหลายสายบังคับบัญชาทำให้กองบัญชาการสูงสุดไม่สามารถบังคับบัญชาได้จริง บ่อยครั้งที่แต่กองกำลังจะปฏิบัติการนอกค่ายกักกันตนเองโดยไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงห้ามพกพาอาวุธนอกค่ายผู้อพยพ ทำให้บ่อยครั้งกองกำลังต่างๆ ของ PLO เคลื่อนไหวในนามของผู้อยู่เบื้องหลังทั้งในและนอกประเทศเลบานอนเพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัว และบ่อยครั้งจะรุกล้ำเขตอำนาจ (Canton) ของฝ่ายคริสเตียน ตัวอย่างที่ร้ายแรงเช่น การลอบสังหารนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในปี 1966⁵ ของเลบานอนโดยสมาชิกขบวนการ PLO ที่ประกอบอาชีพอยู่ในธนาคารเอกชนของ PLO และการลักพาตัวลูกชายของผู้นำขบวนการคริสเตียนฟาลังจิสโดย PLFP ซึ่งเป็นขบวนการปาเลสไตน์สายนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์และไม่ยอมรับอำนาจของอราฟัต

4. การจัดตั้งพันธมิตร Tri-Party Alliance หรือ al-Hilf (الحلف الثلاثي) โดยสามพรรคการเมืองขวาของคริสเตียนประกอบไปด้วยพรรคคาตาอิบ พรรค NLP และพรรค National Bloc party ทำให้การันตีที่นั่งสภาถึง 30 ที่นั่งจาก 99 ที่จะโหวตให้ผู้สมัครประธานาธิบดีคนใดที่ปฏิเสธข้อตกลงที่กรุงไคโรปี 1969 ส่งผลให้การเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี 1970 ซึ่งในการนับคะแนนของการโหวตครั้งสุดท้ายที่ 50 ต่อ 49 The Hilf ได้โหวตให้ฟรานจียีเกือบทุกคะแนนเสียง เพราะฟรานจียีไม่สนับสนุน PLO ตามข้อตกลงกรุงไคโรและมีนโยบายไม่สนิทกับอียิปต์

5. ความขัดแย้งเชิงนโยบายระหว่างประเทศระหว่างชาอิมของฝ่ายมุสลิมขณะนี้ เป็นที่แน่ชัดว่ามุสลิมขณะนี้จากสองตระกูลที่มีอิทธิพลในเบรุตและตรีโปลีหัวเมืองใหญ่ของการเลือกตั้งทั่วไป มีนโยบายภายในประเทศเหมือนกันคือนิยมในลัทธิชาตินิยม (Pan-Arabism) แต่นโยบายระหว่างประเทศต่างกันตรงที่ราซิด คารามีจากตรีโปลีนิยมในนัสนเซอร์แห่งอียิปต์มีความต้องการรวมชาติกับ UAR ส่วนชาอิบ ซาลัม⁶ นิยมในนโยบายภายในกล่าวคือเลบานอนต้องเป็นเอกราช ทำให้บ่อยครั้งการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีต้องเลือกรัฐมนตรีตามความเห็นชอบของประธานาธิบดีเป็นหลัก ซึ่งทำลายความสามารถในการจะลูกฮือปฏิวัติทางการเมืองโดยเฉพาะจากพรรค PSP

⁵ นักข่าวที่ถูกสังหารชื่อ Kamal Mroweh เนื่องจากวิพากษ์วิจารณ์การก่อตั้ง PLO โดยอียิปต์และนโยบายนิยมนัสนเซอร์ในตะวันออกกลาง

⁶ นายกรัฐมนตรีในสมัยของระบอบชีฮาบ ซึ่งสลับการดำรงตำแหน่งกับราซิดคารามีตลอดสมัยของทั้งนายพลชีฮาบและเฮลูล เหตุเพราะตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของเลบานอนไม่จำกัดครั้งของบุคคลแต่จำกัดวาระห้ามติดต่อกันสองสมัยต่อเนื่อง

6. ความกังวลต่อเคมาล จุมบลัท หัวหน้าพรรค PSP และที่นั่งในสภา 8 ที่นั่ง สาเหตุที่จุมบลัทยอมลดการเคลื่อนไหวที่เน้นการปฏิรูปอย่างรุนแรงลงนั้นเพราะเขามีที่นั่งในคณะรัฐมนตรีของระบอบชีฮาบที่เน้นนโยบายการปฏิรูประบบสาธารณูปโภคและระบบเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง และในการเลือกตั้งปี 1970 เขาเลือกที่จะโหวตให้ทุกแคดีเดตประธานาธิบดีในอัตราเกือบจะเท่า ๆ กัน โดยทั้งเอลียาส ซากิส และสุไลมาน ฟรานจียได้ไปคนละ 3 โหวตเท่ากันส่วนอีก 2 โหวตเอามอบให้ จามิล ลาฮูต ทั้งหมดนี้นั้นเขาทำไปเพราะทั้งซากิสและฟรานจียมีนโยบายปฏิรูปเหมือนกันและเขาเลือกจะอยู่ใกล้กับศัตรูต่อการปฏิวัติอย่างพันธมิตร al-Hilf⁷

นโยบายหลัก ๆ ของฟรานจียคือการจัดตั้งรัฐบาลผสมโดยเรียกรัฐบาลชุดแรกนี้ว่า Youth Cabinet เพื่อ Balance พลังทางการเมืองของจากพรรคการเมืองที่เน้นการปฏิวัติทางการเมืองกับกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับ Cairo Agreement เพื่อให้เกิดความมั่นคงและความสงบ Youth Cabinet นี้มีคณะทำงานมาจาก Technocrat อันมี Saeb Salam เป็นนายกรัฐมนตรีและฟรานจียใช้รัฐบาลนี้เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่ามีการปฏิรูปเศรษฐกิจ ได้มีการเพิ่มอัตราภาษีสินค้านำเข้าเพื่อให้สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายในโครงการก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานอันสืบเนื่องมาจากรัฐบาลชีฮาบ แต่ในปี 1972 การเลือกตั้งทั่วไปสะท้อนให้เห็นว่าจำนวนส.ส. มุสลิมที่สนับสนุนลัทธิสังคมนิยมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะเกิดมาจากความไม่พอใจนโยบายการขึ้นภาษีสินค้านำเข้าซึ่งทำให้ค่าครองชีพในหัวเมืองอย่างตรีโปลีและไซดอนเพิ่มขึ้นและที่สำคัญเกิดการย้ายตัวของประชากรกลุ่มชีอะฮ์เข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเบรุตจำนวนมากเพื่อหางานทำซ้ำร้ายในปี 1973 เกิดเหตุการณ์ที่อิสราเอลบุกขานกรุงเบรุตเพื่อปราบปรามกลุ่ม PLO ทำให้เกิดความผันผวนในรัฐบาลอย่างมากมีการยุบคณะรัฐมนตรีบ่อยครั้งและส่งผลกระทบต่อกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงเริ่มมีอำนาจต่อรองกับฟรานจียมากขึ้นในการสนับสนุนการเคลื่อนไหวของ PLO โดยในระหว่างปี 1973-1975 ก็มักจะมียุทธนาการปะทะระหว่าง PLO-กองทัพบกแห่งชาติ หรือไม่ก็ PLO กับพวกคริสเตียนหัวรุนแรงอย่างต่อเนื่อง

เมื่อสงคราม Yom kippur สิ้นสุดและได้มีการทำความเข้าใจที่กรุงเจนีวา ในปี 1974 ระหว่างอียิปต์และอิสราเอลซึ่งเป็นเสมือนสัญญาณสงบศึกและมีการยอมรับว่า PLO เป็นส่วนหนึ่งของประเทศอียิปต์ ทำให้พันธมิตรระหว่างอียิปต์และซีเรียอยู่ในจุดที่เลวร้าย ในปีเดียวกันฟ

⁷ Chales Winslow กล่าวว่า สาเหตุที่จุมบลัทลงคะแนนลักษณะนี้เพราะว่าเขาต้องการเห็นรัฐบาลใหม่ที่สนับสนุนโดยศัตรูเก่าอย่างพวก Chamounist และ al-Hilf ค่อย ๆ เร่งเร้าความขัดแย้งนำไปสู่ข้ออ้างในการทำลายระบบเลือกตั้งแบบ Sectarianist ซึ่งจะนำไปสู่ที่ตัวเขาจะได้มีโอกาสเป็นประธานาธิบดีที่ชาวมาโรไนที่ยึดครองอยู่ (Winslow, pp. 167-168)

รานจียไม่มีทางเลือกในการจัดตั้งคณะรัฐบาลชุดใหม่ที่มีราชิด คารามิ⁸ ผู้นำนิมนัสเซอร์เป็นรัฐมนตรีเพื่อหลีกเลี่ยงการก่อความไม่สงบจากปีกต่างๆของ PLO ที่กำลังหักเหจากชัยชนะของอียิปต์และระมัดระวังพวกคริสเตียนที่สนับสนุนคนที่เริ่มจัดตั้งกองกำลังติดอาวุธเพื่อป้องกันตนเอง ฟรานจียเริ่มสานสัมพันธ์พิเศษกับรัฐบาลซีเรียเป็นที่พึ่งสุดท้ายโดยซีเรียมีความยินดีอย่างมากกับความสัมพันธ์ดังกล่าวสืบเนื่องจากการเสียผลประโยชน์จากสงคราม Yom kippur เนื่องจากเสียพื้นที่ Golan heights และสูญเสียอิทธิพลเหนือ PLO ในเดือนพฤษภาคม 1975 เป็นปีที่ฟรานจียเริ่มจัดตั้งคณะรัฐบาลชุดใหม่ต่อจากการลาออกของ Riad al-Sulh จากเหตุการณ์ทหารของรัฐบาลกลางปะทะกับผู้ชุมนุมและกองกำลังมุสลิมฝ่ายซ้ายในเมืองไซดอนในเดือนกุมภาพันธ์⁹ (Traboulsi, 2012, pp. 188-189) และเหตุการณ์สังหารหมู่ประชาชนปาเลสไตน์ที่ หน้าแคมป์ผู้อพยพเทล อัล-ซาตาร์ (Tel al-Za'tar) ที่ถูกคาดว่าเป็น PLO ที่มีส่วนในเหตุการณ์ลอบวางระเบิดผู้นำพรรคคาตาอับในเดือนเมษายน ฟรานจียได้ราชิด คารามิเป็นนายกรัฐมนตรีโดยหวังว่าให้คารามิเป็นผู้เจรจากับเคมาล จุมบลัทซึ่งขณะนั้นไม่ได้ร่วมรัฐบาลและจุมบลัทได้จัดตั้งขบวนการ LNM ซึ่งมีกองกำลังติดอาวุธ PLA สนับสนุนเพื่อตอบโต้กองกำลังพรรคคาตาอับที่กำลังโจมตีชาวปาเลสไตน์อย่างหนัก ฟรานจียเลือกจะเจรจากับฝ่ายมุสลิมมากกว่าฝ่ายคริสเตียนเพราะเห็นว่าตัวเขานั้นมีกองทัพรัฐบาลกลางซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นชาวคริสต์อยู่แล้ว

ในปี 1976 สงครามกลางเมืองก็เริ่มเต็มรูปแบบรัฐบาลฟรานจียไม่สามารถปฏิรูปอะไรได้แม้แต่อย่างเดียวนอกจากร่วมวงวิวาทโดยเข้าร่วมกับ LF และก่อตั้งกองกำลังมาราด้า (Marada Brigade) เพื่อปกป้องเขตแดนอำนาจของเข้าในจังหวัดซาตาร์ทางเหนือของเลบานอน เพื่อหาหนทางที่ตนเองจะกลับมาเป็นประธานาธิบดีอีกครั้งหลังหมดวาระในการเลือกตั้งที่กำลังจะมาถึง และก่อนหมดวาระเขาได้ทิ้งระเบิดลูกสุดท้าย นั่นคือการเรียกร้องให้ Arab League ส่งกองกำลัง Arab Defend Force เข้ามาควบคุมความสงบในช่วงที่กองกำลัง LF และ PLO-LNM สู้รบกันทั่วประเทศ ซึ่งในที่ประชุมคณะมนตรีความมั่นคงของสันนิบาตอาหรับได้เลือกให้ซีเรียส่งกองทหาร

⁸ ราชิด คารามิ เป็นผู้มือิทธิพลทางการเมืองในตรีโปลีเมืองใหญ่ในภาคเหนือของเลบานอน ซึ่งในปี 1970 เป็นต้นมามากไม่เคยได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีเนื่องจากมีความนิยมอุดมการณ์อาหรับนิยม-นัสเซอร์ โดยในระหว่างปี 1970-1974 คารามิมักถูกวางตัวให้เป็นคู่แข่งกับซาอับ ซาลัมซึ่งมีอุดมการณ์เอกราชของเลบานอน

⁹ ต้นเหตุมาจากบริษัทประมงของชาวคูเวตที่มีหุ้นส่วนเป็นนักการเมืองคริสเตียนซึ่งมีคามิล ซามูนเป็นผู้ถือหุ้นได้นำเรือลากอวนมาใช้ทำประมงนอกชายฝั่งไซดอนซึ่งได้ทำลายอาชีพประมงพื้นบ้านของชาวมุสลิมแถบนั้นนำไปสู่การประท้วงซึ่งครั้งนี้รัฐบาลได้ส่งกองทัพและตำรวจเข้าควบคุมสถานการณ์และนำไปสู่การปะทะกับกองกำลังติดอาวุธที่ไม่พอใจรัฐบาลอยู่เป็นทุนเดิม Riad al-solh นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งปลดนาย Iskanda Ghanim ผู้บัญชาการกองทัพเพื่อรับผิดชอบสถานการณ์ที่มีพลเรือนและทหารเสียชีวิต แต่ประธานาธิบดีฟรานจียไม่อนุมัติ ทำให้เกิด al-Sulh ต้องลาออกในเวลาต่อมา

15,000 นายและกำลังสนับสนุนของ PLA ซึ่งเป็นกองกำลังปาเลสไตน์ฝึกไฟซีเรียเข้ามาควบคุมภาคเหนือและภาคตะวันออกของประเทศรวมไปถึงใช้ถนนหลวงเบรุต-ดามัสกัส เป็นเส้นแบ่งกองกำลังของดรูซและมุสลิมจากจังหวัดซุฟ (Chouf) อันเป็นศูนย์กลางของ LNM ให้แยกออกจากสมรภูมิในเบรุต แต่ไม่ว่าความสัมพันธ์พิเศษของฟรานจียกับอัสซาดจะเป็นไปอย่างไร นี่ก็เป็นชนวนให้เกิดความแตกแยกในกลุ่ม LF เมื่อผู้นำทางการทหารคนใหม่ของพรรคคาดาอียอย่างบาซีร์ จีมาเยลซึ่งประกาศนโยบายของ LF หรือที่เรียกว่า Unity of Christian Gunfire ซึ่งเป็นการประกาศรวมพลครั้งใหญ่ของพวกคริสเตียนที่จะไม่ตั้งรับรอให้ชาติอาหรับเข้ามาทำตามอำเภอใจในเลบานอน และยังเป็นการมุ่งลดอำนาจของฟรานจียโดยตรงเพราะบาซีร์ต้องการขับไล่ให้ซีเรียออกไปจากเลบานอน

(2) Elias Sarkis

เอลียาส ซากิส ได้รับเลือกจากสภาเลบานอนให้รับตำแหน่งประธานาธิบดีในปี 1976 เมื่อเข้าสู่ตำแหน่งด้วยคะแนน 66 เสียงต่อ 0 ชนะเรย์มอน เอ็ดเคย์ จาก 99 เสียง โดยได้รับเสียงโหวตส่วนใหญ่จากฝ่าย LNM ในเดือนพฤษภาคม 1976 ระหว่างสงครามกลางเมือง ซากิสได้เรียกร้องให้ซีเรียยับยั้งการต่อสู้ระหว่างฝ่ายชาวคริสเตียนและพันธมิตร LNM-PLO แต่ก็เริ่มสร้างระยะห่างจากทั้งสองฝ่ายโดยการเริ่มฟื้นฟูกองทัพลบานอนขึ้นมาใหม่ เขาได้ปลดอาซิส อัล-อาดับ (Aziz al-Ahdab) ผู้บัญชาการกองทัพนิกายิกที่เคยมารัฐประหารอดีตประธานาธิบดีฟรานจียแต่ล้มเหลว พร้อมด้วยการเข้าพบผู้นำมุสลิมในกองทัพ LAA ที่เคยกบฏต่อกองทัพเลบานอนซึ่งขณะนั้นได้แยกตัวจากกองทัพไปร่วมกับขบวนการมุสลิมิกของตนเป็นส่วนใหญ่ (Winslow, p. 207) นโยบายที่ซากิสจะเริ่มดำเนินการนั้นความมั่นคงต้องมาก่อนเศรษฐกิจ ซึ่งนโยบายความมั่นคงนี้มีได้มาจากความตั้งใจของเขาเองโดยเฉพาะแต่มาจากสหรัฐอเมริกาและซีเรียในขณะเดียวกัน

ซากิสดำรงตำแหน่งในช่วงเวลาแห่งประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของโลกคือระหว่าง การทำข้อตกลงแคมป์เดวิดระหว่างอิสราเอล-อียิปต์-จอร์แดนในเดือนกันยายน 1978 ซึ่งสหรัฐซึ่งมีความสัมพันธ์ทางการกับรัฐบาลเลบานอนต้องการผลลัพธ์จากข้อตกลงนี้ทำให้รัฐบาลใหม่ซากิสมีเสถียรภาพและมีความเป็นรัฐอธิปไตย (Sovereignty) โดยทำให้ขบวนการ PLO ถูกตัดการสนับสนุนจากอียิปต์และนำไปสู่การที่ PLO จะถูกรัฐบาลใหม่ของซากิสปลดอาวุธ ส่งผลให้แนวร่วม Lebanon Front ตัดความสัมพันธ์กับซีเรียแทบจะทันทีในปี 1978 ขณะเดียวกันซีเรียที่มีความสัมพันธ์ทางอ้อมกับรัฐบาลเลบานอนก็เลือกให้ซากิสเป็นหุ่นเชิดของตนเช่นกันโดยอ้างว่าซากิสขึ้นเป็นประธานาธิบดีได้เพราะด้วยกำลังรบของ ADF กว่า 30,000 ชีวิตเป็นผู้ค้ำประกันการขึ้นสู่ตำแหน่งประธานาธิบดี โดยกองกำลังนี้ช่วยพิทักษ์พวกคริสเตียนจากพวกแนวร่วม LNM และมุสลิมสุดโต่งอื่น ๆ ไม่ให้ขัดขวางการเลือกตั้งของซากิสนั่นแปลว่า Old Lebanon ยังถูกรักษาไว้จากการถูกปฏิวัติ

นโยบายเทคโนโลยีเพื่อความมั่นคง

ชาภิสมอบหมายให้ชาภิม ฮอสส์เทคโนโลยีด้านธุรกิจดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและจัดตั้งคณะรัฐมนตรี แต่สงวนอำนาจบริหารไว้ที่ชาภิและรองนายกรัฐมนตรีฟูอาด บูทรอส (Fouad Butros) ชาภิกรีกออร์ทอดอกซ์ในเบี่ยงหลัง บูทรอสเป็นเทคโนโลยีในการระหว่างประเทศระหว่างทศวรรษที่ 1960 จนถึง 1970 ในสมัยของชาภิเขาได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ ชาภิยังได้แต่งตั้งเพื่อนสนิทฟารุก อับบิลลามา (Faruq Abillama) เข้ามาเป็นควบรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม ต่อมาได้แต่งตั้งนายอาหมัด อัล-ฮัจจ์เป็นผู้อำนวยการสำนักงานความมั่นคงกลางนายอาหมัดเคยทำงานในกรมตำรวจลับ Deuxième Bureau สมัยของนายพลชีฮาบ ซึ่งถือว่าเป็นคนในมุ้งการเมืองเดียวกันชาภิ ชาภิพยายามจะเสนอนายอาหมัดเป็นหัวหน้ากองกำลังรักษาสันติภาพแห่งอาหรับ (ADF) ในนามของรัฐบาล แต่ซีเรียไม่อนุญาตและเสนอให้เอาคนในบังคับของตนคือนายซามิ อัล-คาเต็บ (Sami al-Khatib) แทน คนสุดท้ายคือจอห์นนี่ อับดู (Johnny Abdu) ชาวปาเลสไตน์คริสเตียนได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการกรมตำรวจลับ Deuxième Bureau ตามคำแนะนำของสหรัฐ กรมตำรวจลับถูกฟื้นฟูขึ้นมาอีกครั้งหลังจากถูกยุบไปในสมัยของประธานาธิบดีฟรานจียีครั้งนี้มีการเพิ่มกำลังทหารเข้าไปในหน่วยงานดังกล่าวทำให้กองทัพสามารถทำงานภายใต้คำสั่งของกรมตำรวจลับเป็นครั้งคราวตามคำสั่งประธานาธิบดี เหตุมาจากกองทัพเลบานอนขณะนี้ขนาดกองกำลังที่เล็กลงอันมาจากความแตกแยกทางศาสนา (Traboulsi, 2012, p. 214)

ในด้านเศรษฐกิจมีการฟื้นฟูระบบภาคธนาคารซึ่งเสียหายจากสงคราม และมีการดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศ และต่อ ยอดนโยบายของนายฟรานจียีนั้นคือการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจแต่ภาพรวมแล้วไม่มีนโยบายทางเศรษฐกิจที่โดดเด่น เพราะนายชาภิให้ความสำคัญกับความมั่นคงเป็นสำคัญนายชาภิถึงกับมีคำขวัญว่า “ความมั่นคงต้องมาก่อนชนมชีพ” นี่จึงเป็นสัญญาณของการรื้อฟื้นของรัฐบาลภายใต้ระบอบชีฮาบ ชาภิพยายามนำธรรมเนียมเก่าแก่ทางการเมืองของเลบานอนกลับมาใช้เพื่อดึงแต่ละฝ่ายกลับสู่การเจรจายุติสงครามนั้นคือระบบพันธมิตรมาไนท์และดรูซซึ่ง ณ ปัจจุบันในปี 1976-1982 ถูกครอบงำโดยลอร์ดที่ดินอย่างตระกูลจุมบลัทซึ่งมีนายเคมาล จุมบลัทเป็นผู้นำชาวดรูซสังกัดพรรค PSP และเขายังเป็นผู้นำสูงสุดของพันธมิตรฝ่ายซ้ายมุสลิม และอีกฝ่ายคือตระกูลจีมาเอลนำโดยปิแอร์ จีมาเอลขณะนั้นเขาคือผู้นำที่บาร์มีมากที่สุดในหมู่ผู้นำคริสเตียนฝ่ายขวา ชาภิได้มอบหมายให้นายอับดูเป็นผู้เชิญผู้นำของ LNM สู่นational Concord ในปี 1980 ด้วยตนเองแต่เป้าหมายหลักของชาภิคือต้องการให้นายจุมบลัทเจรจาแบบทวิภาคีกับพวกมาไนท์ตามธรรมเนียมแบบเก่ามากกว่าจะให้เจรจาภายใต้นามของ LNM ซึ่งเต็มไปด้วยผู้นิยมสันติเซอร์ ขบวนการปลดปล่อยปาเลสไตน์และพรรคการเมืองอื่น ๆ ที่มีต่างชาติสนับสนุน

นโยบายปฏิรูป 14 ข้อ

แม้ไม่มีข้อมูลแน่ชัดถึงเนื้อหาทั้งหมด 14 ข้อ แต่มีการอ้างถึงนโยบายปฏิรูป 17 ข้อของประธานาธิบดีฟรานซิส 17 ข้อซึ่งถูกกล่าวไว้ในเอกสารของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐซึ่งถูกบันทึกเมื่อวันที่ 20 เมษายน 1976 นโยบาย 14 ข้อมีความเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะทำให้กองทัพซีเรียกลับไปสู่จุดประจำการตามข้อตกลงของรัฐบาลและสันนิบาตอาหรับและความพยายามที่จะยับยั้งการเคลื่อนไหวของพวกคริสเตียนหัวรุนแรงที่จับตาดูการเคลื่อนไหวของซีเรียในช่วงปี 1978 นโยบายทั้งหมดคือนโยบายการปฏิรูปทางการเมืองของอดีตรัฐบาลฟรานซิสซึ่งรับบท “แพะรับบาป” หรือคนทรยศที่ทำให้เลบานอนเสียดินแดนไปกว่าครึ่งให้กับซีเรียและกำลังทำให้พวกคริสเตียนเสียโอกาสทางการเมืองในระบบเก่าซึ่งนโยบายไม่ได้รับการยอมรับโดยจากฝ่ายซ้ายคริสเตียนฝ่ายขวาแต่ได้ดำเนินการสำเร็จจำนวน 4 ข้อจากทั้งหมด 17 ข้อไปโดยอัตโนมัติเมื่อซีเรียบุกเลบานอน คือ 1. จำนวนที่นั่งในสภาของคริสเตียนและมุสลิมจะต้องมีจำนวนที่เท่ากัน 2. การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจะต้องมาจากการเลือกโดยรัฐสภา 3. ยกเลิกระบบศาสนนิกายปกครองในทุกตำแหน่งในรัฐบาล 4. ให้มีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนสุดท้ายคือการรับข้อตกลงแบบแยกส่วนคือการยอมรับในหลักการ Cairo Agreement 1969 (Grafeld, 1976)

แม้ซากิสพยายามนำทั้ง 4 ข้อของฟรานซิสกับซีเรียและ 14 ข้อของเขาสู่กระบวนการปฏิรูปทางการเมืองภายใต้ National Accord ในระหว่างปี 1980 แม้จะได้รับการยอมรับจากขบวนการ LNM แต่ไม่ได้รับการยอมรับจากปิแอร์ จีมาเอลหัวหน้าพรรคคาตาอับผู้มีการมีทางการเมืองในกลุ่มคริสเตียนมาโรไนต์และขบวนการ LF ขณะนั้น (Traboulsi, 2012, pp. 213-214) ต่อมาคือซีเรียที่ไม่ยอมรับการปฏิรูปทางการเมืองเพราะซากิสขัดขึ้นหลักการ Cairo Agreement ส่งผลให้ซีเรียเห็นท่าทีของซากิสที่พยายามจะทิ้งระยะห่างจากรัฐบาลตามสภักดิ์โดยที่ซีเรียติดตามความเคลื่อนไหวของซากิสมาตั้งแต่ปี 1976 ที่มีความพยายามจัดการประชุมที่เมือง Chtaura (شتورا) ในจังหวัดบาลเบค หัวข้อการประชุมคือการจำกัดการเคลื่อนไหวทางการเมืองของ PLO ให้เหลือแค่เพียงในภาคใต้ของเลบานอนเท่านั้น และขอให้ PLO ถอนตัวออกไปจากหุบเขาในจังหวัด Matn และ Aley แต่ทางยัสเซอร์ อราฟัตขอลดเงื่อนไขเป็นเพียงเลือกที่จะไม่เข้าข้างขบวนการ LNM และขอให้พลเรือนย้ายกลับเข้าไปที่ค่าย Tel al-Zaatar, Nabaa และ Koura ตามเดิมซึ่งแน่นอนว่าทางรัฐบาลปฏิเสธ การเจรจาจึงล้มเหลว และเมื่อซากิสความพยายามที่จะเคลื่อนย้าย PLO ออกไปจากภาคใต้ในระหว่างปี 1979-1980 เพราะอิสราเอลได้ยึดครองบางส่วนทางใต้ของแม่น้ำ Litani ซีเรียจึงไม่ใช่ตัวเลือกที่ดีของซากิสในการฟื้นฟูประเทศผ่านกระบวนการทางการเมืองซึ่งตอนนี้ตัวเลือกการใช้กำลังทหารดูจะเหมาะสมกว่า

นโยบายถอนกำลังซีเรียและกองกำลังรักษาสันติภาพอาหรับ (ADF)

รัฐบาลนายซากิสเฟชีญแรงกดดันจากขบวนการ LF ในแง่ของการหาหนทางที่จะทดแทนกองกำลังอาหรับต่าง ๆ ด้วยกองกำลังรักษาสันติภาพอื่น ๆ (หมายถึงตะวันตก: ผู้วิเคราะห) ซากิสจึงเร่งสร้างกองทัพเลบานอนขึ้นมาโดยผ่าน พรบ.งบประมาณสนับสนุนกองทัพ เพื่อที่ทดแทนกองกำลังของอาหรับที่กำลังมีการเจรจาวาระการถอนกำลังในกลางเดือนตุลาคมปี 1978 และแม้ว่าจะมีการถอนกำลัง ADF ออกไปทั้งหมดยกเว้นซีเรียในเดือนพฤษภาคม 1979 เหตุที่ซีเรียไม่ยอมถอนกำลังออกจากเบรุตและหุบเขาบีก้าก็เพราะว่าการตั้งกองทัพเลบานอนจะช่วยเสริมสร้างกำลังรบให้พวก LF และในการสวดส่องของซีเรียถือว่าซากิสยังคงอยู่ใต้อิทธิพลของ LF (Osoegawa, 2013, p. 81) ซากิสยังคงต่อระยะการคงทหารอยู่จนถึงปี 1982 เพื่อรักษาความสัมพันธ์กับสันนิบาตอาหรับที่สนับสนุนรัฐบาลของซากิสและเห็นด้วยที่จะให้กองทัพรัฐบาลเข้าควบคุมทั้งประเทศ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องการให้ซีเรียซึ่งอาศัยคำสั่งของสันนิบาตไม่เป็นปฎิกษ์กับรัฐบาลของเขา และเขายังต้องทำให้พวก LF เห็นความสำคัญของโลกอาหรับในการถ่วงดุลกับซีเรีย

ภายหลังการประชุม Arab Summit ที่อิรักในปี 1981 และการประชุมที่ Islamic Summit Conference ที่เมืองตอฮิฟ (Razvi, 1981, p. 55) ซากิสมองว่าเลบานอนคงไม่สามารถหลุดพ้นสามเหลี่ยมอำนาจระหว่าง ซีเรีย อิสราเอลและ PLO โดยเฉพาะประเด็น PLO ซึ่งทางสันนิบาตอาหรับยังอนุญาตให้ PLO เคลื่อนไหวในตอนใต้ของประเทศต่อไปแม้ว่าการประชุมทั้งสองครั้งจะเน้นความเป็นเอกราชและอธิปไตยของเลบานอนแต่ก็สะท้อนจากมุมมองอิสราเอลเป็นศัตรูของอาหรับเท่านั้น แต่ซากิสมองว่าถ้า PLO ยังคงอยู่ในเลบานอนต่อไปทั้งซีเรียและ LF รวมไปถึงพันธมิตรต่าง ๆ ของ PLO ก็จะก่อสงครามกลางเมืองต่อไปไม่สิ้นสุด เขาจึงกลับไปเลือกตัวเลือกที่ใกล้ชิดที่สุดคือคือบาชีร์ จิมาเยลซึ่งมีภาพลักษณ์และนโยบายรวบรวมเลบานอนเป็นหนึ่งเดียวเป็นผู้สืบทอดอำนาจในการเลือกตั้งครั้งที่กำลังจะมาถึง

(3) Bashir Gemayel

บาชีร์ จิมาเยลได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีในเดือนสิงหาคมปี 1982 โดยรัฐสภาด้วยคะแนนเสียง 57 คะแนนในการโหวตครั้งที่ 2 จากจำนวนส.ส.62ที่มาจากในปี 1970 และยังไม่หมดวาระ มีเพียง 5 คนที่ไม่โหวตใครเลยคน นี้เป็นสัญญาณเริ่มต้นของประชาธิปไตยในรอบหลายปีตลอดสงครามกลางเมืองที่แคนดิเดตจากพรรคคาตาอิบได้รับชัยชนะโดยมีต่างชาติอยู่เบื้องหลังแต่กระบวนการการโหวตมีความเสรีอยู่ในระดับปรกติ การดำรงตำแหน่งของเขาได้ช่วยให้เลบานอนรอดจากการถูกยึดครองโดยอิสราเอลและลดอิทธิพลของซีเรียลง ขณะเดียวกันพันธมิตรของเลบานอนอย่างสหรัฐอเมริกาก็ได้หนุนค้ำสู่เลบานอนหลังจากเคยเข้ามาช่วยรัฐบาลเลบานอนในการรักษาเสถียรภาพในประเทศในปี 1958 ที่ผ่านมาเพื่อช่วยเหลือขบวนการ PLO และกองกำลัง Fatah จากการถูกอิสราเอลกวาดล้าง การกลับมาของสหรัฐในครั้งนี้เป็นสัญญาณที่ดีต่อเลบานอนเพราะ

สหรัฐได้ยุติการช่วยเหลือทางการเมืองและการทหารต่อรัฐบาลอิสราเอล และรัฐบาลของนายบาซิร์ก็มี ความต้องการยุติความร่วมมือทางการเมืองการทหารกับอิสราเอลเช่นกันเพื่อสร้างคะแนนนิยมจากฝ่ายมุสลิม เมื่อทั้งความวุ่นวายจากทั้งมุสลิมฝ่ายซ้ายและจากซีเรียหมดลง อิสราเอลก็หมดความจำเป็นต่อกองกำลัง LF บวกกับปฏิกิริยาของกองกำลังชาวซีเรียที่มีท่าทีเหินห่างจากฝ่าย LNM และต้องการความช่วยเหลือจากรัฐบาลในการนำพื้นที่ภาคใต้กลับมาจากอิสราเอลทำให้เป็นโอกาสที่รัฐบาลเลบานอน สามารถนำความเชื่อมั่นกลับมาให้ประชาชนได้

นโยบายฟื้นคืนอิปไตให้เลบานอน

ความสัมพันธ์ระหว่าง PLO และสหรัฐที่เริ่มดีขึ้นจาก Camp David และ สหรัฐได้กำหนด Reagan Peace plan ที่จะให้ดินแดนเวสแบงค์และฉนวนกาซ่าและกรุงเยรูซาเล็ม ขึ้นตรงต่อรัฐบาลจอห์แดนในลักษณะของสมาพันธ์รัฐ (Confederation) ทำให้รัฐบาลอิสราเอลแสดง ความไม่พอใจต่อสหรัฐและมีความกังวลว่า PLO เองจะหันไปสนับสนุนฝ่ายคริสเตียนซึ่งจะกระทบต่อ ความสัมพันธ์ระยะยาวระหว่างพวกมาโรไนท์และชาวยิวในอิสราเอลที่มีต่อกันมาอย่างยาวนานแต่ สำหรับบาซิร์แล้วนโยบายต่างประเทศของบาซิร์เรียกได้ว่าเป็น lebanonism ปฏิเสธ Arab Identity แต่มีได้เป็นพวกนิยมตะวันตกแบบที่พวกเขาติชมอาหรับมักจะโจมตีในมาโดยตลอด หากดูจาก บางส่วนของคำแถลงในวันที่ 24 กรกฎาคม 1982 ซึ่งไม่นานก่อนอิสราเอลจะบุกเลบานอนในปี เดียวกัน มีหนึ่งในคำแถลงของผู้สมัครประธานาธิบดีของบาซิร์ว่า“ให้พวกมันออกไป ทำไมเลบานอน จะต้องมาจมกับปัญหาของประเทศพวกนี้”¹⁰ (Geha, 2009, p. 362) และในอีกส่วนคือ

“รัฐธรรมนูญของเบลเยียมมีบทบัญญัติไม่ให้ส่งทหารของชาติตนออกไปนอกประเทศ รัฐธรรมนูญสวิสเซอร์แลนด์มีบทบัญญัติไม่ให้ทหารต่างชาติเข้ามาในประเทศ เป็นเรื่อง ปกติที่แต่ละประเทศจะไม่ให้ต่างชาติมาก่อวุ่นหรือข่มเหงชายแดนของตน แต่ตอนนี้ เลบานอนมีทหารซีเรีย 30,000 คน คนปาเลสไตน์อพยพ 600,000 คน ทหารอิสราเอล 60,000 คน ทหารอเมริกัน 800 คน ฝรั่งเศส 600 คนแล้วอื่น ๆ ที่ผมจำไม่ได้อีกบน ดินแดนเรา พวกเราจะไม่ทนต่อไปอีกแล้ว” (Geha, 2009, p. 362)

เมื่ออิสราเอลบุกเลบานอนสำเร็จและสหรัฐบรรลุการช่วยเหลือ PLO สหรัฐก็จากเลบานอนไปในทันทีในสิ้นเดือนกันยายน บาซิร์ก็บรรลุบทบาททางการเมืองสูงสุดของที่ พวกฝ่ายชาวคริสเตียนพยายามไฝหามาตลอดในรอบหลายปีในการนำ PLO ออกจากสมการความ ขัดแย้ง เมื่อสถานการณ์กำลังเป็นใจ สหรัฐสามารถใช้เลบานอนตัวแทนผลประโยชน์ของตนใน ตะวันออกกลางและลอบทำความตกลงตั้งรัฐปาเลสไตน์ให้กับ PLO ชัยชนะกำลังเป็นของอาหรับ

¹⁰ กล่าวถึงความขัดแย้งระหว่างซีเรีย ปาเลสไตน์ สหรัฐอเมริกา และอิสราเอล

อิสราเอลก็หาทางปิดกั้นไม่ให้บาซีร์ประสบความสำเร็จโดยการสร้าง“ข้อตกลงสงบศึก”แลกเปลี่ยนกับการถอนทหารไปจากภาคใต้ของเลบานอน ซึ่งผลที่จะตามมาอย่างเห็นได้ชัดคือ 1.ข้อตกลงจะทำให้เลบานอนและอิสราเอลมีความสัมพันธ์ทางการทูตกลับสู่ระดับปรกติ 2.ซีเรียและ LNM โดยเฉพาะ LNM ที่กำลังถดถอยจากความสูญเสียในสงครามกับอิสราเอลและพร้อมจะเจรจากับรัฐบาลนายบาซีร์จะต้องกลับมาสู่ความขัดแย้งอีกครั้งซึ่งนายซีร์ก็ไม่ต้องการให้เกิดขึ้น ความสุมเสี่ยงที่จะเกิดสงครามใหญ่ระหว่างอิสราเอลและซีเรียก็มีมากขึ้นหากนายบาซีร์ไม่ยอมเซ็นสัญญาสงบศึกเพราะแนวโน้มของสมรภูมิจากทั้งอิสราเอลและซีเรียในหุบเขาบีกามีเพียงภูเขาเลบานอนวางกันอยู่เท่านั้น และแม้บาซีร์จะยอมรับข้อตกลงของอิสราเอลเขาก็ต้องเจอสงครามเต็มรูปแบบจากซีเรียและเผชิญการต่อต้านจากประชาชนในประเทศ

ในวันที่ 1 กันยายนนายกรัฐมนตรีเมนาเฮม เบกิน (Menachem Begin) ได้เชิญให้บาซีร์เข้าพบที่อิสราเอลเพื่อพูดคุยเกี่ยวกับข้อตกลงสงบศึกระหว่างสองชาติซึ่งบาซีร์ได้ปฏิเสธไป และในวันที่ 12 อาเรียล ชารอน (Ariel Sharon) รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมอิสราเอลได้พยายามพูดคุยกับบาซีร์อีกครั้งโดยเสนอว่าอิสราเอลจะสนับสนุนกองทัพเลบานอนในการเข้าควบคุมและปลดอาวุธค่ายผู้อพยพปาเลสไตน์หลังจาก PLO อพยพจากไปแล้วแต่เพื่อแลกเปลี่ยนบาซีร์ต้องเซ็นสัญญาสงบศึกซึ่งบาซีร์ก็ปฏิเสธอีก (Khalifa, p. 271) ในที่สุดเขาก็ต้องเสียชีวิตในวันที่ 14 กันยายน 1982 เนื่องจากถูกลอบวางระเบิดแต่กลับไม่ใช่ฝีมือของอิสราเอลแต่เป็นฝีมือของชาวมาโรไนท์ผู้นิยมซีเรียจากพรรค SSNP นโยบายพื้นดินอธิปไตยของเลบานอนโดยมีคริสเตียนเป็นผู้มีอำนาจนำ (Hegemony) ก็ได้ตายไปกับบาซีร์นำไปสู่นโยบายแบบใหม่ของแนวร่วม LF ที่สนับสนุนให้น้องชายของบาซีร์คือนายอามินเป็นประธานาธิบดีคนใหม่โดยอามินดำเนินนโยบายแบบ Entangle หรือพัวพันเพื่อไม่ให้อำนาจของพวกคริสเตียนต้องตกต่ำจากการไม่เลือกข้างในเวทีระหว่างประเทศแต่ต้องดึงทุกฝ่ายจากทั้งภายในประเทศและนอกประเทศมาพัวพันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์สุดท้ายคือไม่ให้ซีเรียหรืออาหรับครอบงำประเทศ

(4) Amine Gemayel

เมื่อประธานาธิบดีบาซีร์ จีมาเยลผู้ที่ถูกลอบสังหารโดยคาดการณ์ว่าจะเป็นผู้มีฝีมือของพรรค SSNP หรือ PSP สหรัฐอเมริกาภายใต้การนำของประธานาธิบดีเรย์แกนก็เข้าแทรกแซงเหตุการณ์โดยทันทีโดยส่งนาวิกโยธินพร้อมกองกำลังนานาชาติไม่ว่าจะเป็นฝรั่งเศสและอิตาลีเข้าไปในเบรุตเพื่อยับยั้งการสังหารหมู่ชาวปาเลสไตน์โดยฝ่ายพรรคคาตาอิบของบาซีร์เอง พรรคคาตาอิบขณะนั้นได้เลือกแคนดิเดตประธานาธิบดีคนใหม่นั้นก็คืออามิน จีมาเยลน้องชายและสามวันถัดมารัฐสภาก็โหวตให้เขาสืบทอดอำนาจต่อจากผู้พี่ อามินเป็นคนประนีปรานีมากกว่าบาซีร์และมีทักษะในการ Balance การเมืองภายในประเทศด้วยการเมืองภายนอกประเทศ

นโยบายของอามินก็ไม่ต่างจากบาชีรมากนักนั่นคือการยุติวงจรความรุนแรงและขับไล่กองกำลังต่างชาติดอกไป ในขณะที่สงครามยังปะทุในภาคเหนือคือเมืองตริโปลีและเบรุตฝั่งตะวันตกในช่วงเดือนสิงหาคมเขาได้พยายามจัดตั้งคณะรัฐมนตรีโดยมอบหมายให้ Shafiq al-Wazzan อดีตนายกรัฐมนตรียกทัพเพื่อจัดตั้งรัฐบาล นโยบายของเขาเน้นการใช้กำลังทหารเท่าที่จำเป็นแต่ก็ยังต้องการใช้กองกำลังตัวเล็กสำหรับการถ่วงดุลกับพรรค PSP ที่ยังมีชีวิตรอดอยู่ ซึ่งอามินนั้นเลือกกองทัพสหรัฐเป็นตัวเลือกอันดับแรก ขณะเดียวกันเขาก็ต้องการให้เลบานอนกลับไปเป็นเช่นเดิมคือ รัฐบาลกลางมีความเข้มแข็งและปกครองประเทศทั้งหมด โดยเขาเลือกเจรจาแบบ Bilateral กับอิสราเอลถึงเงื่อนไขการถอนกำลังออกจากเลบานอนและยังได้มีการเจรจาเงื่อนไขดังกล่าวแก่ นาบี เบอรรีหัวหน้าพรรคอามาลที่มีอิทธิพลอยู่ในเขตภาคใต้ของเลบานอนที่ถูกอิสราเอลยึดครองอยู่

ปัญหาแรกของการดำเนินนโยบายดังกล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคตาอับและอิสราเอลที่ริเริ่มไว้โดยบาชีรคนพี่ ผู้นำระดับสูงของพรรคคตาอับหลายคนเริ่มมีปฏิกิริยาไม่ยอมรับในตัวของอามินบวกกับอามินเป็นคนที่ไม่มีคุณลักษณะทางการเมืองเหมือนพี่ชาย ทำให้กลุ่มคริสเตียนฝ่ายขวาส่วนใหญ่ไม่ค่อยมั่นใจว่าอามินจะดำเนินนโยบายที่คริสเตียนส่วนใหญ่ต้องการได้หรือไม่ แม้อามินยังมีความแน่ใจว่าจะยังใช้ประโยชน์จากอิสราเอลได้แต่เขาก็ไม่ได้ไว้วางใจนักเพราะพวกเขาคิดว่าความขัดแย้งปรากฏชัดขึ้นเมื่อ Fedi Frem หัวหน้ากองกำลัง LF ขณะนั้นไม่ยอมรับการแตกหักกับอิสราเอลและนำไปสู่การที่ต่อมาพรรคคตาอับจะไม่ยอมรับอำนาจจากตระกูล จีมาเอล และยังนำไปสู่การแตกแยกกันภายใน Lebanon Front องค์กรทางการเมืองของคริสเตียนที่ใหญ่ที่สุดขณะนั้น แต่กระนั้นอามินก็ไม่ได้ให้ความสนใจมากนักเพราะเขายังต้องการดึงพลังใหม่ในสังคมอย่างกลุ่มชาวชีอะฮ์ที่น่าจะยังมีความเป็นกลางค่อนข้างมากให้พ้นจากอิทธิพล LNM ซึ่งก็จะใช้โอกาสนี้แลกเปลี่ยนกับการขับอิสราเอลให้พ้นจากภาคใต้เลบานอนไปในตัว

ในวันที่ 18 สิงหาคม 1982 อามินได้เริ่มเดินทางเยือนสหรัฐอเมริกาเพื่อเริ่มความสัมพันธ์ใหม่อีกครั้งในวาระดำรงตำแหน่งของเขาเพื่อขอเจรจาให้สหรัฐกดดันให้อิสราเอลถอนตัวไปจากเลบานอนในอีกทาง อีกทั้งพยานการเจรจาของสหรัฐเองเกี่ยวกับการถอนกำลังของ PLO ไปพร้อม ๆ กันเพราะ PLO คือเงื่อนไขที่อิสราเอลยังคงกำลังส่วนใหญ่ไว้ในเลบานอน เรื่องนี้ประธานาธิบดีเรย์แกนไม่ได้สัญญาว่าจะเพิ่มกำลังทหารตามที่อามินขอไปว่าการให้ความช่วยเหลือด้านอาวุธยุทธโธปกรณ์เท่านั้น ทั้งนี้ผู้วิเคราะห์มองว่าสหรัฐมองว่าการเจรจากับอิสราเอลกับ PLO ซึ่งต่อมาคือ Reagan plan ซึ่งสืบเนื่องมาจาก Abraham Accords นั้นเป็นความตั้งใจของสหรัฐเองอยู่แล้วโดยไม่ได้มองว่าเลบานอนอยู่ในสมการทั้งสิ้นเพราะเลบานอนสำหรับสหรัฐคู่ขัดแย้งจริงที่เกี่ยวข้องโดยตรงคือโซเวียตที่สนับสนุนชีเรียอยู่ ตรงกันข้ามอเมริกาให้การสนับสนุนให้สงบศึกกับพรรค PSP ภายใต้ผู้นำคนใหม่อย่างวาเล็ด จุมบลัด ภายหลังที่ในปี 1983 อามินได้ส่งกองทัพแห่งชาติซึ่งผสมกับ

กองกำลัง LF เข้าไปในดินแดนของชาวคูชในเขต Chouf ซึ่งแม้จะไม่สามารถปลดอาวุธของพรรค PSP ได้แต่ก็ได้นำไปสู่การที่สหรัฐเสนอให้เจรจาระหว่างกันที่ปารีสเกิดเป็นข้อตกลง 17 พฤษภาคม 1983 ได้ทำให้อิสราเอลถอนกำลังออกไปจาก Chouf แต่จะยังคงกำลังบางส่วนไว้ทางใต้ของเลบานอนต่อไปซึ่งภายหลังวาลิตได้อนุญาตให้กองกำลังบางส่วนของรัฐบาลไว้ได้ซึ่งเรื่องนี้ซีเรียไม่พอใจอย่างมาก (Osoegawa, 2013, p. 93)

ข้อตกลง 17 พฤษภาคม 1983

เมื่ออิสราเอลเริ่มถอนกำลังออกจากตอนใต้ของกรุงเบรุตและเขต Chouf กองกำลังของ LF ก็เริ่มโหมโรงสงครามในเหตุการณ์ Mountain War 1983 กับ National Salvation Fronts (NSF) ซึ่งจัดตั้งขึ้นในเดือนกรกฎาคมในคัมมิตีพอลของซีเรียสมาชิกส่วนใหญ่เป็นมุสลิมและพวกผู้มีอิทธิพลในรัฐบาลเก่าของเลบานอนที่ยังมีประกอบไปด้วย วาลิต จุมบลัท คนต่อมาคือราซิด คารามิ อดีตนายกรัฐมนตรี และคนสุดท้ายคือ สุไลมาน ฟรานจีย ซึ่งรัฐบาลของอามีนเสนอให้มีการเจรจากันเพื่อยุติสงครามอีกครั้งโดยสหรัฐได้เลือกให้ซีเรียที่กำลังมีความไม่พอใจที่รัฐบาลอามีนยอมตกลงให้อิสราเอลคงกำลังไว้ทางใต้เป็นผู้นำเจรจากับผู้นำคริสเตียนฝ่ายขวารวมไปถึงกลุ่มมุสลิมอื่นๆ ที่ยังนิยมในรัฐบาลของอามีน ขณะเดียวกันก็ได้แนะนำให้อามีนเจรจาเรื่องการฟื้นฟูบูรณภาพดินแดนกับผู้นำมุสลิมไปในจึงมีการพบปะกันที่กรุงเจนีวาประเทศสวิตเซอร์แลนด์ในที่สุด (Friedman, 1983)

แต่การเจรจาของอามีนต้องเผชิญโจทย์ที่มีลักษณะเป็น deadlock ซีเรียที่มีอิทธิพลมากต่อการเจรจาต้องการให้อามีนยกเลิกข้อตกลงเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคมกับอิสราเอลและพรรค PSP เพราะมันคือผลประโยชน์ต่อซีเรียมากที่สุด ความล้มเหลวต่อมาคืออามีนมีเจตคติให้เลบานอนยังเป็น isolationist ซึ่งแม้การพูดคุยที่เจนีวาฝ่ายมุสลิมจะเห็นด้วยกับข้อตกลงบางประการในข้อตกลง 17 พฤษภาคม แต่ก็เห็นต่างว่าอามีนควรให้ความสำคัญกับโลกอาหรับมากกว่าจะเป็นพวกแยกตัวเองจากโลกอาหรับ ในขณะที่สหรัฐเองก็เริ่มไม่เชื่อใจในอามีนรวมไปถึงซีเรียอย่างมากที่ไม่ยอมรับผลการเจรจาสงบศึกดังกล่าว เมื่อกลับมาที่สถานการณ์ภายในแล้วอามีนมองว่าหากไม่มีซีเรียก็จะมีใครโดยเฉพาะสหรัฐที่จะสามารถขับไล่อิสราเอลซึ่งเป็นสาเหตุที่เขาไม่สามารถรวบรวมชาติได้ ขณะเดียวกันถ้าไม่มีอิสราเอลเหลืออยู่ในเลบานอนเลยซีเรียก็จะเข้ามายึดครองเลบานอนส่วนที่เหลืออื่น ๆ โดยมีฟรานจียเป็นหุ่นเชิด ดังนั้นตัวเลือกที่ดีที่สุดในปี 1984 อามีนจึงยกเลิกข้อตกลง 17 พฤษภาคม 1983 กับอิสราเอลเพื่อแลกกับความคุ้มครองจากซีเรียจากพวกต่อต้านรัฐบาลฝ่ายมุสลิมอื่น ๆ

Tripartite Agreement

ข้อตกลงสามฝ่ายซึ่งมาจากการพร้อมที่จะยุติสงครามกลางเมืองโดยสามพรรคการเมืองขนาดใหญ่ได้แก่ 1. Lebanon Front-Kata'eb 2. Progressive Socialism Party 3. Amal Movement ซึ่งأمينยืนอยู่ข้าง LF ในนามพรรคคาตาอับและสนับสนุนเป็นอีกหนึ่งในนโยบายจะสร้างความนิยมให้อามินในระยะเวลานั้น ๆ โดยสร้างความเป็นปึกแผ่นของเลบานอนส่งผลให้อามินเลือกตัดความสัมพันธ์กับอิสราเอล และเปลี่ยนมารับข้อตกลงสามฝ่ายที่มีชีเรียและอดีตประธานาธิบดีฟรานจียเป็นผู้ริเริ่มขึ้น เนื้อหาหลักคือการเปลี่ยนถ่ายอำนาจจากรัฐบาลของนายอามินซึ่งเป็นระบบประธานาธิบดีไปสู่รัฐบาลใหม่ที่ใกล้เคียงกับระบบรัฐสภา แต่แล้วอามินก็เป็นหนึ่งในคนที่ล้มข้อตกลงดังกล่าวเสียเองรวมไปถึงมีการนำกองทัพลบานอนกลับมาเป็นเครื่องมือต่อต้านชีเรีย กองทัพลบานอนที่รับบทเป็นสถาบันที่มีความเป็นกลางและยุติบทบาทในการร่วมมือกับกลุ่มติดอาวุธของคริสเตียนไปตั้งแต่ปี 1976 เนื่องจากการแทรกแซงของชีเรีย เงื่อนไขของข้อตกลงสามฝ่ายในการยุติสงครามกลางเมืองจะมีดังต่อไปนี้

1. ยุติการระบบสัดส่วนทางศาสนาในคณะรัฐมนตรีและในระบบเลือกตั้ง รวมถึงยกเลิกกฎหมายที่สนับสนุนให้เกิดการแบ่งแยกทางศาสนา การแบ่งรัฐเลบานอนให้กลายเป็นรัฐรวมแบบสมานพันธ์รัฐจึงเป็นเรื่องต้องห้าม ข้อเสนอนี้เป็นของพรรคอามาลเสนอโดยนาบี เบอรรี
2. มีการขยายอำนาจให้รัฐสภาโดยจะมีการจัดตั้งวุฒิสภาที่จะมีอำนาจในการที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญ รวมไปถึงการแก้ไขสถานะบุคคลในระบบสารภาพ¹¹
3. จัดตั้งฝ่ายบริหารโดยโอนถ่ายอำนาจมาที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลและลดอำนาจของประธานาธิบดี แต่ยังให้อำนาจประธานาธิบดีในการวิไลการผ่านข้อกฎหมายที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี
4. ข้อตกลงความสัมพันธ์พิเศษกับชีเรียที่จะยกระดับความร่วมมือทางการทูตและการทหาร นำไปสู่การยอมรับอัตลักษณ์ทางการเมืองแบบ Arabism ซึ่งพรรคการเมืองฝ่ายขวาคริสเตียน LF ปฏิเสธมาโดยตลอด ในส่วนของการทหารชีเรียต้องการให้เลบานอนมีส่วนช่วยทางยุทธศาสตร์ในการต่อต้านอิสราเอลในเลบานอน

ใน 4 ข้อข้างต้นอามินปฏิเสธข้อที่ 4 และนำไปสู่การปฏิเสธข้อตกลงสามฝ่ายทั้งหมดในเวลาต่อมาบวกเนื่องจากเกิดสถานการณ์ความขัดแย้งภายใน LF ระหว่างแกนนำในการ

¹¹ หมายถึงระบบแก้ไขสถานะทางศาสนาในทางการเมือง กล่าวคือไม่มีความเกี่ยวข้องกับระบบ Secularism เพราะยังมีบริบทเกี่ยวกับใช้ศาสนาเพื่อสนับสนุนกระบวนการทางการเมืองอยู่ การเปลี่ยนศาสนายังเป็นประโยชน์ต่อการต่อรองทางการเมืองซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของประวัติศาสตร์การเมืองเลบานอน (Moumneh, 2019, p. 123.)

ลงนามข้อตกลงซึ่งทำในนามของพรรค Kata'eb ฝ่ายเดียว¹² โดยไม่ผ่านความเห็นชอบจากผู้นำระดับสูงคนอื่น ๆ รวมถึงอามีนและแนวร่วม LF ขณะเดียวกันยังมีสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างฟรานซิสและรัฐบาลซีเรีย โดยฟรานซิส (Osoegawa, 2013, p. 95)เสนอให้อามีนถอนตัวจากข้อตกลงดังกล่าวโดยสังเกตจากข้อเสนอต่าง ๆ จากฝ่ายมุสลิมชีอะฮ์ที่เริ่มถอดสิทธิพิเศษต่าง ๆ ของฝ่ายคริสเตียนและซีเรียก็เริ่มเห็นชอบ เป็นสัญญาณว่าซีเรียเริ่มให้ความสำคัญต่อมุสลิมนิกายชีอะฮ์โดยทั้งระยะห่างจากฝ่ายคริสเตียนไปสนับสนุนพรรคอามาลเพื่อที่จะถ่วงดุลกับพรรคอิซบูลละห์และ PLO ที่สนับสนุนโดยอิหร่าน เมื่ออามีนสูญเสียความไว้วางใจจากประชาชนโดยเฉพาะจากฟากมุสลิมและปราศจากการคุ้มครองโดยซีเรียในปี 1986 เขาได้เพิ่มอำนาจให้กองทัพเลบานอนอย่างมากโดยตั้งให้นายพล มิเชล อาอูน เป็นผู้บัญชาการสูงสุดและสนับสนุนให้ซามิร ยะยาห์เป็นผู้นำ LF อย่างชอบธรรมและให้ความร่วมมือครั้งสุดท้ายต่อซีเรียในการกักขังเลขาธิการ PLO ของยัตเซอร์ อราฟัต ในวิกฤติ Camp War ปี 1988 ซึ่งทำให้กลุ่มพันธมิตรเก่าของ LNM ล่มสลายอย่างถาวร แต่กระนั้นเขาก็ไม่ได้รับความไว้วางใจจากซีเรียอีก ในปลายปีเดียวกันก่อนหมดวาระอามีนได้แหวกธรรมเนียมทางการเมืองนั่นคือ เขาได้ตั้งนายพลอาอูนที่นับถือคริสต์นิกายมาโรไนท์เป็นรักษาการนายกรัฐมนตรี ซึ่งตำแหน่งนี้ควรเป็นของมุสลิมชุนนีนำไปสู่วิกฤติสองรัฐบาลซึ่งคู่ขัดแย้งคือ ซาลิม ฮอสส์ ซึ่งนิยมซีเรีย ขณะนั้นเป็นนายกรัฐมนตรีของรัฐบาลคู่แข่งการตัดสินใจครั้งนี้ของอามีนอาจมีเหตุผลมาจาก ฮอสส์คือแคนดิเดตนายกรัฐมนตรีที่ซีเรียสนับสนุนให้มาดำรงตำแหน่งในรัฐบาลของแคนดิเดตประธานาธิบดีฟรานซิสหลังจากหมดวาระของอามีนนั่นเอง

(5) Elias Hrawi

เอลียาส ฮราวี ดำรงตำแหน่งในปี 1989 ในช่วงสงครามช่วงสุดท้ายของสงครามกลางเมืองเลบานอน ซึ่งตัวเขาได้รับช่วงอำนาจต่อจากประธานาธิบดีเรเน่ โมอาด (René Mouawad) ซึ่งถูกลอบสังหารโดยผู้ถูกต้องสงสัยว่าจะเป็นฝีมือของพวกผู้นิยมในตัวนายพลอาอูน นายกรัฐมนตรีเลบานอนแห่งรัฐบาลคู่ขนาน หลังจากความขัดแย้งจากการเจรจาสงบศึกและการปฏิรูปทางการเมืองที่เมืองตอฮิฟ ความขัดแย้งดังกล่าวมาจากการที่สมาชิกรัฐสภาเลบานอนเลือกเรเน่เป็นประธานาธิบดีซึ่งขณะนั้นเรเน่เป็นผู้แทนของฝ่ายอาอูนหรือฝ่ายกองทัพในการเจรจาที่เมืองตอฮิฟ ซึ่งทำให้อาอูนไม่พอใจและประกาศตั้งตัวเองเป็นประธานาธิบดีรักษาการต่อจากรัฐบาลของอามีน เรื่องนี้ทำให้เกิดภาวะสองรัฐบาลและสองประธานาธิบดี เมื่อเรเน่ถูกลอบสังหารรัฐสภาก็เลือกฮราวีก็เป็นประธานาธิบดีแทน

¹² Elie Hobeika คือผู้นำ Lebanon Front และควบตำแหน่งผู้นำพรรค Kata'eb แทนอามีน จีมาเอลที่ลาออกเพื่อลงสมัครประธานาธิบดีในปี 1982 โดย Hobeika ถูกมองว่าเป็นหุ่นเชิดของซีเรียและเป็นผู้สมรู้กับประธานาธิบดีอัสซาดในการจัดตั้งข้อลงสามฝ่าย

ความขัดแย้งกับนายพลอาอูน

นายฮุสเซน เอล-ฮุสเซน ประธานรัฐสภาเลบานอนขณะนั้นนำพา 53 ส.ส. ที่หลงเหลือจากปี 1970 และยอมรับ Ta'if Agreement มาที่ฐานทัพอากาศ Kleyaat ในภาคเหนือของเลบานอนเพื่อเลือกเรเน โมอาด ส.ส.จาก Zgharta เป็นประธานาธิบดีในรัฐบาลแห่งชาติ นายเรเนมีความพยายามเจรจาผ่านทางสมาชิกพรรค Lebanon Force คือนาย Toufic Hindi เพื่อขอให้นายอาอูนยอมวางมือจากการเป็นประธานาธิบดีเลบานอนและกลับมาเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดของกองทัพตามเดิมและร่วมมือกันแก้ไขข้อกำหนดของ Ta'if Agreement บางข้อที่ฝ่ายคริสเตียนไม่อาจรับได้ ซึ่งอาอูนปฏิเสธและข่มขู่ว่าหากมี ส.ส.คริสเตียนคนใดเข้าร่วมกับรัฐบาลข้อตกลงตออีฟจะถูกถอนสิทธิในการอยู่อาศัยในเขตพื้นที่ Christian Canton รัฐบาลซีเรียเสนอที่จะใช้กองทัพของตนขับไล่ นายพลอาอูนจากการทำเนียบประธานาธิบดีบาบด้า (Baaba Palace) เพื่อที่เรเนจะได้ดำเนินการปฏิรูปตามข้อตกลงตออีฟ แต่นายเรเนปฏิเสธซีเรียที่จะใช้กำลังและอยากจะใช้การเจรจาท่อรองมากกว่าแต่ในวันที่ 22 พฤศจิกายน 1989 นายเรเนถูกสังหารระหว่างเดินทางไปเปิดงานฉลองเอกราชเลบานอนที่ค่ายทหาร Sakanit al-Helou ด้วยระเบิดแสวงเครื่อง ในวันถัดมารองประธานาธิบดี Abdel-Halim Khaddam แห่งซีเรียได้แนะนำให้นายฮุนเซนประธานสภาเลือกประธานาธิบดีคนใหม่ ซึ่งก็คือ เอลียาส ฮรอวี ส.ส.จากเขตซาเลห์ (Zaleh)

การเสียชีวิตของนายเรเนนั้นอยู่ภายในพื้นที่ที่พวกคริสเตียนฝ่ายขวาไม่มีอำนาจในพื้นที่เลยเพราะถูกซีเรียยึดครองทำให้การหาตัวผู้บงการเป็นที่คลุมเครือแต่ก็ทำให้นายพลอาอูนถูกเพ่งเล็ง แต่ฮรอวิก็น่าจะได้คิดจะใช้กำลังทหารเข้าปราบปรามนายพลอาอูนที่ยังอ้างสิทธิเป็นผู้นำเลบานอนและยังคงนั่งอยู่ในทำเนียบ แต่ในวันที่ 28 พฤศจิกายน 1989 ฮรอวีได้แต่งตั้งนายพลเอมิล ลาฮูด (Emile Lahoud) เป็นผู้บัญชาการกองทัพคนใหม่ของเลบานอน เป็นสัญญาณว่ารัฐบาลของนายฮรอวิกำลังจะดำเนินการต่อต้านรัฐบาลของนายพลอาอูน ฮรอวียังสั่งการให้ยับยั้งธุรกรรมทางธนาคารในพื้นที่นายพลอาอูนยึดครองทั้งหมดซึ่งรวมทั้งภาคราชการและพลเรือน บวกกับพันธมิตรต่างชาติของนายพลอาอูนคืออิรักภายใต้การนำของซัดดัม ฮุสเซนและ PLO ภายใต้การนำของยัสเซอร์ อราฟัต ต่างก็ถอนการสนับสนุนและเริ่มขอให้นายพลอาอูนยอมเจรจาสงบศึกกับรัฐบาลของฮรอวี ท้ายที่สุดฮรอวิก็น่าจะประสบความสำเร็จในการนำอาอูนมาสู่การเจรจาเพื่อเปิดความช่วยเหลือต่อประชาชนในเขต พัทช์ชาวคริสต์ (Christian Canton) เปิดโอกาสให้ซีเรียได้นำความช่วยเหลือในเรื่องของพลังงานก๊าซหุงต้มและเชื้อเพลิงเข้ามาจำหน่ายในเขตที่นายพลอาอูนปกครองอยู่ แต่นายพลอาอูนก็ยังไม่รับข้อตกลงตออีฟหรือยอมย้ายออกจากทำเนียบประธานาธิบดี (Moumneh, 2019, pp. 169-173)

จากข้างต้นฮรอวีจำเป็นต้องทบทวนข้อเสนอของซีเรียใหม่ที่จะให้ใช้กำลังทหารซีเรียขับไล่ นายพลอาอูนเพื่อเริ่มปฏิรูปประเทศตามข้อตกลงตออีฟขณะที่ซีเรียรอใช้โอกาสใน

การคุ้มกันรัฐบาลของฮอวีประวิงเวลาที่จะคงกองทัพซีเรียไปจนกว่าการปฏิรูปจะลุล่วง ฮอวีไม่ใช่ปฏิบัติทางการเมืองของซีเรียมาก่อนจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องระมัดระวังอิทธิพลทางการเมืองของฮาเฟซ อัล-อัสซาดผู้นำซีเรีย และปัจจัยเสริมที่ทำให้เร่งเวลาในการขับไล่นายพลอาอูนลงจากอำนาจคือการที่อิรักบุกคูเวตในวันที่ 2 สิงหาคม 1990 ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลของซัดดัม ฮุสเซน และนายพลอาอูนเริ่มจะไม่เป็นผลดีต่อนายพลอาอูนเอง เมื่อรัฐบาลสหรัฐภายใต้การนำของจอร์จ บุช ประกาศสงครามกับอิรักเนื่องจากอิรักบุกคูเวตและซีเรียพยายามจะสร้างเครือพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาโดยอ้างความชอบธรรมที่จะปกป้องรัฐบาลของเลบานอนซึ่งกำลังปฏิรูปประเทศจากผู้นิยมอิรัก ในช่วงกลางเดือนสิงหาคมฮอวีได้เรียกประชุมสภาเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญพันธบัตรสำคัญของนายพลอาอูนคือพรรค LF เริ่มเจรจาลับกับรัฐบาลของฮอวีเพื่อขอโควตารัฐมนตรีในรัฐบาล ฮอวีจึงถือเป็นโอกาสในการใช้กำลังทหารกับนายพลอาอูนโดยการส่งกองทัพนำโดยนายพลเอมิล ลาฮูดและกำลังสนับสนุนจากปืนใหญ่และอากาศยานของซีเรียมุ่งตรงไปทำเนียบบาบด้าในวันที่ 13 สิงหาคม 1990 ซึ่งแม้การต่อสู้จะยังไม่จบลงแต่นายพลอาอูนได้หลบหนีไปในสถานกงสุลฝรั่งเศสและเรียกร้องให้หยุดยิงซึ่งฮอวียอมรับการสงบศึกและนายพลอาอูนได้ขอลี้ภัยทางการเมืองไปฝรั่งเศส (Moumneh, 2019, pp. 176-180)

นโยบายฟื้นคืนกองทัพเลบานอนและยุติสงครามกลางเมืองเลบานอน

นโยบายหลักของฮอวีคือการนำข้อตกลงที่เมืองตออิฟ Taif Agreement มาบังคับใช้ในการปฏิรูปทางการเมืองซึ่งหนึ่งในนั้นคือการปลดอาวุธกองกำลังต่าง ๆ ในสงครามกลางเมืองเพื่อคืนอำนาจทางการเมืองให้กองทัพเลบานอนและคืนอำนาจการบริหารจัดการให้กับรัฐบาลกลาง โดยเรียงลำดับจากตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 1991 รัฐบาลเริ่มส่งกองทัพเข้าประจำพื้นที่ทั่วประเทศซึ่งคิดเป็น 25% ของพื้นที่ประเทศ ต่อมาพรรค LF ซึ่งครอบครองเขตพิทักษ์ชาวคริสต์คิดเป็น 20% ของพื้นที่ประเทศได้ทำการคืนพื้นที่ท่าเรือ ค่ายทหารและสนามบินซึ่งครอบครองตั้งแต่ปี 1975 และได้รับมาจากนายอาอูนแก่รัฐบาลฮอวีรวมถึงมอบอาวุธหนักต่าง ๆ ให้แก่กองทัพเลบานอน และยังได้ถอนกำลังคนออกจากพื้นที่ธรรมชาติระหว่างหุบเขาในเบรุตลึกไปจนถึงจังหวัดเกเซอร์วาน (Keserwan) ต่อมาที่พรรค PSP แม้จะไม่ส่งอาวุธให้กองทัพแต่ก็มีการถอนกำลังทหารออกจากสันเขาของมะดิน (Matn) ตอนเหนือของเบรุตไปจรดหุบเขาในจังหวัดซุฟ ในวันที่ 22 มีนาคมปีเดียวกัน วาเล็ด จุมบลัทได้เข้าร่วมรัฐบาลในฐานะรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยและในอีก 6 สัปดาห์พรรค PSP ก็ยอมวางอาวุธและมอบยุทธภัณฑ์ทั้งหมดให้แก่กองทัพซีเรีย

ในส่วนของฝ่ายคริสเตียนชาวมิร ยะยาห์และจอร์จ ซาดาร์ ได้เข้าร่วมรัฐบาลของฮอวี ในเดือนมีนาคมเดียวกัน รัฐบาลฮอวีได้จัดตั้งรัฐบาลผสมที่ประนีประนอมทุกฝ่ายได้สำเร็จด้วยการสนับสนุนของกองทัพซีเรียขนาด 40,000 นาย และไม่มีนายพลอาอูนเป็นอุปสรรคอีก

ต่อไป ความสำเร็จในการยุติสงครามกลางเมืองนี้ได้รับความร่วมมือจากทั้งมุสลิมและคริสเตียน ซีเรีย และสหรัฐ และถึงแม้ซีเรียจะยังคงมีอิทธิพลเหนือเลบานอนอยู่แต่ก็ไม่มีฝ่ายใดจับอาวุธลุกขึ้นต่อต้าน ซีเรียอีก ได้เพียงแต่จับตาดูท่าทีของรัฐบาล (Winslow, 1996, p. 282)

4.1.2 บทบาทพรรคการเมืองศาสนาคริสต์ในเลบานอน

4.1.2.1 Lebanon Front

ก่อนจะมีแนวทางเลบานอนหรือ LF ที่ได้กำหนดนโยบายที่จะกลายมาเป็นแรงขับเคลื่อนนโยบายของกลุ่มติดอาวุธคริสเตียนหัวรุนแรงกลุ่มนี้มีจุดเริ่มต้นมาจากความก้าวร้าวและไม่ปรานีประนามของคามิล ชามูนอดีตประธานาธิบดีระหว่างปี 1952-1958 ผู้ซึ่งยืนกรานในหลักการเอกราชของเลบานอนและไม่พยายามฝักใฝ่อาหรับหรือการรวมกลุ่มใด ๆ อันจะนำไปสู่ความถดถอยในการมีอำนาจนำของคริสเตียน กล่าวคือก่อนจะมีการฟอร์ม Lebanon Front ในปี 1976 กลุ่มการเมืองคริสเตียนไม่เคยเป็นเอกภาพ แต่มีการแข่งขันอำนาจระหว่างกลุ่มการเมืองของคริสเตียนมาโรไนท์อย่างอิสระ โดยเฉพาะหลังเลบานอนได้รับเอกราชในปี 1943 นำโดยสองกลุ่มที่เรียกว่า National-Bloc และ Constitution Bloc ซึ่งนำโดยผู้นำทั้งสองขั้วคือเอมิล เฮ็ดเดกับคามิล ชามูน ซึ่งทั้งสองคนได้แข่งขันในการเป็นแคนดิเดตประธานาธิบดี ในช่วงปี 1958 เมื่อ เคมาล อับเดล นัสเซอร์ ผู้นำอียิปต์ได้สนับสนุนกลุ่มนิยมนัสเซอร์ ในเลบานอนให้ทำการโค่นล้มรัฐบาลของชามูนอันเนื่องมาจากชามูนได้ทำการเรียกร้องให้กองทัพสหรัฐอเมริกาเข้ามาประจำการในเลบานอนเพื่อป้องกันตัวจากฝ่ายปฏิวัติของเคมาล จุมบัลทซึ่งเรียกร้องให้เลบานอนรวมตัวกับ UAR ชามูนได้นำหลักการ Eisenhower Doctrine หรือนโยบายต่อต้านการขยายอิทธิพลของคอมมิวนิสต์โซเวียตมาใช้เพื่อไม่ให้จุมบัลทแก้ไข National Pact 1943

หลังชามูนหมดวาระและยุติ Mini-Civil War กลุ่มConstitution-Bloc ก็หมดอำนาจไปจากการเมืองของเลบานอนในแทบจะทันที แต่แนวคิดเอกราชนิยมของชามูนได้ส่งต่อให้พรรคการเมืองหน้าใหม่อย่างพรรคคาตาอิบที่พัฒนาหลักการนิยมเลบานอน (Lebanonism) หรือเลบานอนชาตินิยมขึ้นมาเป็นไอเดียทางการเมืองในยุคของประธานาธิบดีชีฮาบเพื่อลดภาพลักษณ์ปฏิกิริยาต่อการปฏิวัติสังคมนิยมในระดับที่ชามูนเคยแสดงไว้อย่างประจักษ์และเพื่อสร้างความได้เปรียบให้กับพรรคคาตาอิบที่ขึ้นมามีอำนาจนำจึงต้องหลีกเลี่ยงความขัดแย้งกับชาวมุสลิมโดยไม่พยายามมีปัญหากับนโยบายของจุมบัลทที่พยายามผลักดันการปฏิวัติทางการเมืองอยู่เสมอในการจัดตั้งรัฐบาลแต่ละครั้ง แต่อันที่จริงนโยบายเลบานอนชาตินิยมก็ไม่ได้มีความแตกต่างไปจากนโยบายเสรีนิยมสุดขั้วของชามูนอย่างเด็ดขาดแต่ยังคงมีจุดร่วมในการรักษา National Pact 1943 และหลักการเอกราชของเลบานอนไว้อย่างเข้มข้นที่จะแตกต่างก็คือภาพลักษณ์ของหัวหน้าพรรคคาตาอิบนั้นยังมีภาพลักษณ์ที่ปรานีประนามได้เท่า นั้น ปีแอร์ จีมาเยลหัวหน้าพรรคคาตาอิบ ได้ร่วมรัฐบาลกับเคมาล จุมบัลท ทั้งในสมัยของนายพลชีฮาบและประธานาธิบดีฟรานจีย์

จุดแตกหักของปีแอร์ และจุมบลัท อันเนื่องมาจากความเคลื่อนไหวทางการเมืองการทหารของPLO ซึ่งขัดแย้งกับอิสราเอลภายในดินแดนเลบานอนและมักจะถูกนำมาเป็นเครื่องมือต่อรองทางการเมืองของจุมบลัทบ่อยครั้ง เป็นเหตุให้พรรคคาตาอิบเริ่มหาความร่วมมือจากอิสราเอล โดยเฉพาะในสมัยรัฐบาลของฟรานซิสซึ่งล้มเหลวในการจัดการปัญหา PLO และการปฏิรูปการเมืองนำไปสู่การเมืองบนท้องถนนของแนวร่วม LNM สถานการณ์ได้ผลักดันให้พรรคคาตาอิบต้องเลือกข้างเมื่อมีเหตุการณ์ลอบสังหารผู้นำพรรคคาตาอิบในโบสถ์แห่งหนึ่งในซานกรุงเบรุตซึ่งต้องสงสัยว่าเป็นฝีมือของ PLO ทางพรรคได้ก่อตั้งกองกำลังติดอาวุธออกมาแก้เกมสืบทอดทางการเมืองของจุมบลัทซึ่งมีกองกำลังของพรรค PLA และ PLO ประกอบกับฟรานซิสได้ถูกรัฐประหารโดยการออกอากาศของนายพล Aziz ในวันที่ 23 ตุลาคม 1975 พรรคคาตาอิบก็ทำให้สถานการณ์สู่สงครามกลางเมืองเต็มรูปแบบโดยส่งทหารฟาลังก์เข้าโจมตีฐานที่มั่นของ LNM ในเบรุตตะวันตกในโรงแรม Front des Hotels และยิงโจมตีค่ายผู้อพยพปาเลสไตน์ที่มีกองกำลัง PFLP หรือปาเลสไตน์คอมมิวนิสต์อาศัยที่ Tel al-Zaatar ส่งผลให้วิลเลียม ฮาวิ (William Hawi) ผู้นำกองกำลังติดอาวุธของคาตาอิบเสียชีวิตต่อมาบาชีร์ จิมาเอลต้องขึ้นมารับตำแหน่งผู้บัญชาการแทน

(1) นโยบาย Unity of Christian Gunfire

Lebanon Front ถูกจัดตั้งในปี 1976 ภายหลังการเข้าแทรกแซงด้วยกำลังทหารของซีเรียภายใต้การกำกับของสันนิบาตอาหรับ กองพลพยัคฆ์ของคามิล ชามูนมีบทบาทอย่างมากในการวางกำลังต่อสู้กับกลุ่มมุสลิมในเขตท่าเรือเบรุตฝั่งตะวันออก เมืองดามูน และจุนีย ส่วนกองกำลังกำลังมาราด้าของอดีตประธานาธิบดีฟรานซิสนั้นได้วางกำลังในภาคเหนือในจังหวัดซาคาฮาร์เพื่อป้องกันการบุกของมุสลิมจากเมืองดริโปลีและเมืองคูรอ และสุดท้ายกองกำลังคาตาอิบได้สู้รบในเบรุตฝั่งตะวันออกและจังหวัดมะตินทางเข้าสู่เข้า Christian Canton หรือเขตแดนคริสเตียนซึ่งชาวตะวันตกเรียกว่า Maronistan ปัญหาทางการเมืองของฝั่งคริสเตียนก็คือ พวกเขาออกไปเล่นเกมสืบทอดบนท้องถนนตามฝั่งมุสลิมฝ่ายซ้ายจนหลงประเด็นไปว่ายังต้องใช้การเมืองในสภาเพื่อฟื้นอำนาจให้กับชาวมาโรไนท์และปกป้อง National Pact 1943 และแต่ละกองกำลังมีความต้องการไม่เหมือนกันแม้จะรวมกันเป็น Lebanon Front แล้วแต่กองกำลังต่าง ๆ ก็เป็นอิสระต่อกันและไม่รับคำสั่งจากกองกำลังอื่น ๆ เช่นกองพลพยัคฆ์ภายหลังจากการสังหารหมู่คริสเตียนที่ดามูนกองพลก็แทบจะไม่ประนีประนอมใด ๆ กับฝ่ายใดมีการทำสงครามประปรายโดยไม่ได้รับคำสั่งแต่ชี ชามูนบุตรของคามิล ชามูนผู้นำกองกำลังคริสเตียนมีความปฏิเสธต่อซีเรียอย่างมาก (Rabah, 2020, p. 143)

ในขณะที่ชามูนผู้พ่อยินยอมร่วมมือกับซีเรียก็สร้างปัญหาให้สายบังคับบัญชาของ LF ขณะเดียวกันกองกำลังมาราด้าของฟรานซิสก็กำลังหักเหจากการได้รับการสนับสนุนทางการเมืองการทหารจากซีเรียและพยายามจะกลับมารับสมัครเลือกตั้งอีกครั้ง กลับมาที่ด้านพรรคคาตาอิบที่กำลังเรื่องอำนาจอย่างมากจากปลายปืนและกองกำลังที่มากมายจากภาพการโฆษณาชวน

เชื้อโดยบาซир จีมาเยล ก็ได้ประกาศที่จะรวบรวมกองกำลัง LF ทั้งหมดเป็นกองกำลังภายใต้สายบังคับบัญชาเดียวและมีวาระแฝงคือการรวบรวมทุกนโยบายที่เป็นไปได้ของผู้นำทางการเมืองมาไว้ที่พรรคคาตาอิบพรรคเดียวซึ่งจะเปิดโอกาสให้เจรจาสันติกับผู้นำการเมืองมุสลิมได้สะดวกขึ้นเพราะพรรคคาตาอิบมีคู่ขัดแย้งน้อยกว่าสองพรรคที่เหลือและสร้างภาพลักษณ์ให้ตนเองสามารถเป็นสัญลักษณ์หนึ่งเดียวกับเอกราชเลบานอน

การควบคุมกองกำลังของบาซирทำโดยใช้กำลังโจมตี Canton ของนักการเมืองคริสเตียนคนอื่น ๆ ที่เหลือที่ไม่ใช่กองกำลังคาตาอิบ ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมากหนึ่งในนั้นคือโทนี ฟรานจีบุตรของสุไลมาน ฟรานจีกองพลน้อยมาราด้าพ่ายแพ้แต่ไม่ได้ยุบสลายตัวแต่ก็เสื่อมอำนาจไม่สามารถต่อต้านกองทัพอคาตาอิบได้อีก และนี่เป็นสาเหตุให้กองพลน้อยมาราด้าได้ถอนตัวออกจาก LF ไปในที่สุดเพราะบาซирไม่ต้องการการการคุ้มครองจากซีเรียในขณะที่ฟรานจียังคงพึ่งพาซีเรีย ส่วนกองพลพยัคฆ์ของแดนี ชามูนนั้นปฏิเสธจะรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาสายคาตาอิบท้ายที่สุดในปี 1980 ก่อนที่บาซирจะเปิดสงครามขับไล่ซีเรียที่เมืองซาเลห์ (Zahleh) (Traboulsi, 2012, p. 217) บาซирก็ได้เข้าปลดอาวุธกองพลพยัคฆ์ที่ทำเรือซาฟราจังหวัด Keserwan มีทหารผู้น้อยเสียชีวิตจำนวนหนึ่ง แต่ทั้งสองพ่อลูกชามูนถูกไวชีวิตทำให้กองพลพยัคฆ์เหลือเพียงแต่พรรคการเมืองคือพรรค NLP เท่านั้น (Badran, p. 39) ไม่เพียงเท่านั้นยังมีการขยายอำนาจไปสู่กลุ่มคริสเตียนที่ไม่ได้เข้าร่วม LF อย่างกลุ่มของพรรคทาชนาก (Tashnag) หรือกองกำลังปฏิวัติแห่งสหพันธ์อาร์เมเนีย (Armenian Revolutionary Federation) ของชาวอาร์เมเนียนนิยมคอมมิวนิสต์ที่ประกาศตัวเป็นกลางในสงครามกลางเมืองทำให้ความสัมพันธ์อันดีของชาวอาร์เมเนียกับพรรคคาตาอิบเป็นอันยุติลง

(2) จากบาซир จีมาเยล สู่นาย ยะยาห์

นาย ยะยาห์เริ่มมีชื่อเสียงขึ้นมาจากการเป็นผู้นำการโจมตีเมืองซาฮาร์ของตระกูลฟรานจี ภายใต้ปฏิบัติการรวมอาวุธคริสเตียน (Unity of Christian Gunfire) ระหว่างปี 1978-1980 ภายหลังจากการเสียชีวิตของนายบาซир จีมาเยล ภายใน LF ก็ได้เกิดการแย่งชิงอำนาจในการขึ้นมาเป็นผู้นำกองกำลัง LF ผลลัพธ์ตกอยู่กับนายยะยาห์ หลังจากการขึ้นเป็นผู้นำ LF นายยะยาห์ก็เผชิญหน้าทางการเมืองกับซีเรียซึ่งหนุนนาย Elie Hobeika อดีตคู่แข่งในการชิงตำแหน่งกองกำลังคริสเตียน LF ในการบุกโจมตีฝั่งตะวันออกของกรุงเบรุตในวันที่ 27 กันยายน 1986 แม้จะป้องกันเส้น Green line เอาไว้ได้ด้วยความช่วยเหลือนายพลมิเชล อาอูนผู้บัญชาการกองทัพลบานอนขณะนั้น นายยะยาห์พบว่ากองกำลังของพรรคอามาลเข้าร่วมการต่อสู้ในครั้งนี้พร้อมด้วยพันธมิตรครูซ จึงเป็นจุดเริ่มต้นให้เขาต้องหาพันธมิตรที่เป็นคู่ขัดแย้งกับกองกำลังซีอะฮ์เพื่อมาถ่วงดุลอำนาจซีเรียในเวลาเดียวกัน ตัวเลือกนั้นคืออริก ชัสตัม ฮุสเซนคือผู้สนับสนุนหลักของกองกำลัง PLO ที่หวนคืนสู่เลบานอนในช่วงปี 1985 และทำให้เกิดสงครามแคมป์ขึ้นในขณะนั้น ยะยาห์จึงแสวงหาความเป็นพันธมิตรกับ PLO ถึงขนาดเชิญยัตเซอร์ อราฟัตเดินทางมากรุงเบรุตตะวันออกเพื่อ

แถลงจุดยืนต่อความสัมพันธ์ซึ่งหากรรมนิยมของผู้นำคริสเตียนคนก่อนหน้านี้ ๆ ที่มีความเป็นปฏิปักษ์ต่อทุกอย่างที่เป็นปาเลสไตน์ (Moumneh, 2019, pp. 91-92) ในวันที่ 10 มกราคม 1985 ยะยาห์ได้แถลงนโยบายในนามของพรรคพลังเลบานอน ซึ่งกลายเป็นพรรคการเมืองอย่างเต็มตัว และไม่ได้อยู่ใต้เงาของพรรคคาตาอิบ ซึ่งนโยบายของเขาเน้นไปที่การกระจายอำนาจเนื่องมาจากสังคมเลบานอนมีความเป็นพหุวัฒนธรรม ในส่วนของนโยบายระหว่างประเทศเลบานอนควรมีจุดยืนที่เป็นกลาง และสุดท้ายคือการสถาปนารัฐบาลแบบสหพันธรัฐ ยะยาห์ยังเพิ่มเติมว่าจะไม่มีการทำข้อตกลงใด ๆ กับซีเรียจนกว่าซีเรียจะถอนทหารออกไปจากเลบานอน ยะยาห์มีบทบาทในการช่วยเหลือ PLO จากการถูกกวาดล้างโดยกองทัพซีเรียและพรรคอามาลในช่วงสงครามแคมป์โดยการส่งอาวุธสนับสนุนขบวนการ Fatah-PLO ในกรุงเบรุตและภาคใต้ของเลบานอนและวิพากษ์วิจารณ์ดำเนินนโยบายเป็นมิตรกับซีเรียประธานาธิบดีอามีน จีมาเอลกับนายกรัฐมนตรีราชิด คารามิขณะนั้นว่ากำลังทำให้เศรษฐกิจล่มสลาย ยะยาห์ได้มีการก่อตั้ง Institute of Social Solidarity, a welfare organization ขึ้นทั่วไปในฝั่งตะวันออกของเบรุตและบนหุบเขาเลบานอนเพื่อช่วยเหลือผู้พิการ คนเจ็บป่วยและยากไร้ (Moumneh, 2019, pp. 141-142)

ในปี 1988 วาระดำรงตำแหน่งของอามีน จีมาเอล ซามิร ยะยาห์และกอลิม ปากราดูนี ได้ร่างนโยบายหาเสียงให้กับพรรค 4 ข้อ 1. การถอนกำลังของอิสราเอล ปาเลสไตน์ และซีเรีย 2.ระดมกำลัง MNF เข้าประจำพรมแดนที่แท้จริง 3.เริ่มกระบวนการเจรจาภายในระหว่างกลุ่มการเมือง 4.ประกาศความเป็นกลางของประเทศ ทั้ง 4 ข้อข้างต้นปากราดูนีได้เปิดเผยแก่รัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศส Jean Bernard Raymond และอดีตประธานาธิบดีฝรั่งเศส Valéry Giscard d'Estaing ทำให้แก้ไขความกระจ่างท่ามกลางสื่อตะวันตกที่วิจารณ์ว่าคริสเตียนเลบานอนมีความไม่แน่นอนและแตกแยกกันในประเด็นอำนาจการตัดสินใจเชิงนโยบาย กลับมาที่ยะยาห์ได้ทำให้พรรค Lebanon Force ของเขากลายเป็นพรรคการเมืองทหารที่มีระบบสั่งการเหมือนข้าราชการ ภายใต้การปกครองของประธานาธิบดีจีมาเอลที่สนับสนุนให้นายพลอาอูนเป็นตัวเลือกผู้สืบทอดอำนาจ ความเคลื่อนไหวของยะยาห์ได้ทำให้เกิดความตึงเครียดกับสถาบันกองทัพเลบานอนโดยเฉพาะกับนายพลอาอูนที่มีความสัมพันธ์ซับซ้อนกับหลายฝ่ายที่ถึงขั้นจะหาการสนับสนุนให้เขาได้เป็นแคนดิเดตประธานาธิบดีจากซีเรีย (ถึงแม้ในเวลาต่อมาอาอูนจะเป็นศัตรูกับซีเรียในปี 1990)

นายยะยาห์ได้รับคำเชิญจากประธานาธิบดีอามีนในการร่วมรัฐบาลครั้งแรกในปี 1988 การจัดตั้งรัฐบาลในครั้งนี้สืบเนื่องจากการปะทะกันระหว่างกองทัพเลบานอนภายใต้การนำของนายพลอาอูนและกองกำลัง LF ของยะยาห์ระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน 1988 อันมาจากความขัดแย้งในการเป็นแคนดิเดตประธานาธิบดีซึ่งหลายครั้งจีมาเอลอยู่เบื้องหลังเพื่อที่จะต่ออายุอำนาจของตนจากการที่ซีเรียเข้าแทรกแซงและการเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นในวันที่ 17 สิงหาคม ในที่สุดการแทรกแซงก็เกิดขึ้นเพื่อยับยั้งความขัดแย้งระหว่างสองแคนดิเดต ซีเรียจึงเสนอ

แคนดิเดตนายกรัฐมนตรีคือนายสุไลมาน ฟรานจีย์และเรียกร้องให้ยะยาห์ถอนตัวเพื่อแลกกับการขับไล่ นายพลอาอูนที่กำลังมีอิทธิพลเหนือชาวคริสต์ในหุบเขาเลบานอน ซึ่งแน่นอนว่ายะยาห์ปฏิเสธและยอมรับคำเชิญจากนายอามินในการจัดตั้งรัฐบาลเฉพาะกาลขึ้นมาเพื่อสืบทอดอำนาจโดยอ้างสถานการณ์ความวุ่นวายและการแทรกแซงของซีเรีย

แต่ในคำเชิญของอามินนั้นไม่มีเสียงตอบรับจากนักการเมืองคริสเตียนและมุสลิมคนใดเลยที่จะกล้าเข้าร่วมรัฐบาล ยะยาห์จึงถอนตัวและปล่อยให้แผนการของอามินจบลง ต่อมาในวันที่ 22 กันยายนปีเดียวกัน อามิน จีมาเยลลงจากตำแหน่งและปล่อยให้ชาลิม ฮอสส์ รักษาการรัฐบาลของเขาต่อไป ในเวลาเดียวกันนายอามินก็ได้หันมาตั้งนายพลอาอูนให้เป็นรักษาการประธานาธิบดีโดยผลการทำให้เกิดวิกฤติรัฐธรรมนูญขึ้น และเกิดสองรัฐบาลในเวลาเดียวกันคือของฮอสส์และอาอูน เป็นที่แน่ชัดว่ายะยาห์นั้นสนับสนุนแนวคิดของอามินแม้ว่าตนจะไม่สนับสนุนนายพลอาอูนมาก่อนแต่ท้ายที่สุดยะยาห์ก็ประกาศยอมรับว่ารัฐบาลของนายพลอาอูนคือรัฐบาลที่ถูกต้อง เพราะเป็นทางเลือกเดียวที่เลบานอนจะไม่อยู่ใต้อำนาจของซีเรีย ในระหว่างเดือนมกราคมถึงกันยายน 1989 ยะยาห์เข้าร่วมสู้ศึกภายใต้รัฐบาลนายพลอาอูนกับซีเรียและพันธมิตรตลอดทั้งปีระหว่างนี้ยะยาห์ได้ประกาศนโยบายใหม่ที่จะจัดตั้งเลบานอนเป็นสหพันธ์รัฐบนพื้นฐานของหลัก Pluralism และตีความหลักการแห่งชาติปี 1943 ใหม่ (Aboultaif, 2019, p. 229) การปกครองของนายพลอาอูนได้ลดอำนาจของพรรคการเมืองคริสเตียนลงไม่ว่าจะเป็นพรรคคาตาอิบหรือพรรคเสรีนิยมแห่งชาติ ก็ล้วนแต่ถูกลดบทบาทลงเนื่องจากกองกำลังของตนถูกผนวกรวมเข้ากับกองทัพเลบานอน เมืองท่าต่าง ๆ และระบบจัดเก็บภาษีถูกรวมเข้ากับรัฐบาล ทำให้พวกคริสเตียนยากจนลง ระหว่างนี้ในวันที่ 23 พฤษภาคมฝรั่งเศส สหภาพโซเวียตได้ติดต่อสันนิบาตอาหรับให้แทรกแซงความขัดแย้งในเลบานอน และได้เสนอให้ซาอูดิอาระเบียเป็นเจ้าภาพในการเจรจาหยุดยิงระหว่างอาอูนและรัฐบาลซีเรีย ซึ่งอาอูนและยะยาห์ตอนรับภายใต้เงื่อนไขการกำหนดเวลาที่แน่นอนสำหรับการถอนกำลังของซีเรียออกจากเลบานอน (Moumneh, 2019, pp. 158-166)

4.1.2.2 พรรค Lebanese Communist Party (LCP)

เป็นพรรคการเมืองของชาวคริสต์ออร์ทอดอกซ์แห่งอันติออก (Deeb, 1984, p. 282)และนิกายอาร์มีเนียนแห่งอัครสาวก (Armenian Apostolic) อุดมการณ์พรรคยอมรับหลัก Secularism ในแบบฉบับของระบอบคอมมิวนิสต์โซเวียตแต่มีความประนีประนอมกับศาสนาซึ่งสาเหตุให้ชาวคริสต์ออร์ทอดอกซ์และอาร์มีเนียนซึ่งคือผู้สนับสนุนส่วนใหญ่ พรรค LCP นั้นมีสายสัมพันธ์กับประเทศรัสเซียในแง่ของความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและศาสนาเนื่องจากรัสเซียเคยเป็นผู้อุปถัมภ์ชาวคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์และเคยสนับสนุนให้ประเทศอาร์มีเนียได้รับเอกราชจากราชวงศ์ Qajar แห่งเปอร์เซียมาก่อนมาก่อน เมื่อรัสเซียกลายเป็นประเทศสหภาพโซเวียต ความสัมพันธ์ทางศาสนาก็ลดลงและแทนที่ด้วยความสัมพันธ์ทางการเมือง ประเทศเลบานอนเป็นประเทศที่มี

เสรีภาพมากที่สุดประเทศหนึ่งในตะวันออกกลางและระบอบประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้มีการตั้งพรรคการเมืองได้อย่างอิสระ ทำให้ชาวออร์ทอดอกซ์จำนวนมากเข้าสมัครเป็นสมาชิกพรรคจำนวนมาก และเนื่องจากเลบานอนนั้นห่างไกลจากโซเวียตมากทำให้พรรคคอมมิวนิสต์เลบานอนนี้สามารถปรับตัวเข้ากับศาสนาของผู้สนับสนุนได้ความสัมพันธ์ของศาสนากับพรรคทำให้เกิดการ Engagement กับปัญหาทางการเมืองของเลบานอนประการแรกในระบบ Confessionalism ผูกขาดอำนาจไว้ที่ประธานาธิบดีชาวคริสต์มาโรไนท์ซึ่งเป็นคริสต์ต่างนิกายและเคยได้รับการสนับสนุนจากฝรั่งเศสซึ่งฝรั่งเศสเคยแบนพรรค LCP ในปี 1948

ประการต่อมาระบบเศรษฐกิจของเลบานอนถูกรวบงำไว้โดยชาวมาโรไนท์ที่ร่ำรวยและอยู่อาศัยในตอนกลางของประเทศ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การปฏิรูปทางการเมืองไม่คืบหน้าปัจจัยการปฏิรูปทางเศรษฐกิจคือนโยบายเด่นสุดของพรรค LCP และอีกประการสุดท้ายหนึ่งชาวออร์ทอดอกซ์โดยส่วนมากมองว่าตนเองเป็นอาหรับมากกว่าเป็นชนชาติอื่น ๆ ตามทฤษฎีเชื้อชาติของชาวมาโรไนท์ในยุคนั้นที่เชื่อว่าตนเองเป็นชาวฟินิเซียน ถึงแม้โควตาในรัฐสภาตามระบบ Confessionalism จะมีโควตาให้กับชาวคริสต์รวมถึงนิกายออร์ทอดอกซ์และอื่น ๆ มากกว่าชาวมุสลิมแต่ถ้ามันไม่สามารถเปิดโอกาสให้สามารถสร้างทางเลือกทางเศรษฐกิจอื่นให้กับคนอาหรับได้ ตัวอย่างในอดีตเมื่ออดีตประธานาธิบดีคามีล ชามูนประกาศปราบปรามความไม่สงบทั่วเลบานอนโดยอาศัยอำนาจจากการเชื้อเชิญสหรัฐอเมริกาและกองทัพเลบานอนกรณีตนเองพยายามต่ออายุการดำรงประธานาธิบดีสมัยที่ 2 อย่างผิดกฎหมายโดยอ้างการเคลื่อนไหวของอุดมการณ์นิยมนัสเซอร์จากอียิปต์ พรรค LCP จึงใช้กองกำลังกึ่งทหาร (Para militia) เข้าต่อสู้กับกองทัพเลบานอนในเขตตอนใต้ของเมืองตริโปลีและปฏิบัติการอยู่แถบนั้นเรื่อยมา

ในปี 1985 ในเหตุการณ์ War of the Camps พรรค LCP ประกาศจุดยืนที่จะปกป้อง PLO จากการคุกคามของกองกำลัง Shiite นำโดยพรรคอามาลและฮิซบุลเลาะห์ สนับสนุนโดยซีเรีย ซึ่งซีเรียต้องการขจัดอิทธิพลของกลุ่มที่ฝักใฝ่อราฟัตในขณะที่พรรค PSP ซึ่งตั้งมั่นในจังหวัดซุฟ ประกาศปกป้องค่ายอพยพต่าง ๆ ของ PLO ในเขตภาคใต้ของเลบานอนและเบรุต ตะวันตก พรรค LCP ได้ร่วมมือกับพรรค PSP ในการต่อสู้กับซีเรียในเขตเบรุต ประเมินว่าพรรค LCP ไม่เห็นชอบในการจัดตั้งรัฐบาลแห่งการถ่ายโอนอำนาจที่มีพันธมิตรซีเรีย-PSP-แนวหน้าเลบานอน (LF)-อามาลและฮิซบุลเลาะห์ แม้พรรค PSP จะร่วมลงนามในข้อตกลง Tripartite Agreement แต่ก็ไม่เห็นด้วยกับการพยายามที่จะแย่งอิทธิพลจากชาวปาเลสไตน์ไปจากฝ่าย LNM เพราะชาวปาเลสไตน์ยังคงเป็นสัญลักษณ์ทางการต่อสู้ทางชนชั้นของชาวอาหรับ ซึ่งเรื่องนี้เป็นจุดร่วมเดียวของพรรค LCP ที่เหมือนกันกับพรรค PSP ในฐานะแนวร่วมฝ่ายซ้ายสังคมนิยมที่เชื่อในการปฏิวัติทางการเมืองเท่านั้น จะแก้ไขปัญหาทางการเมืองในเลบานอนและยุติการครอบงำทางการเมืองของชาวคริสต์นิกายมาโรไนท์

4.1.2.3 พรรค Syrian Social Nationalist Party (SSNP)

อุดมการณ์ของ SSNP มีความนิยมในหมู่ประชากรที่นับถือนิกายออร์ทอดอกซ์ (Deeb, 1984, p. 282) เช่นเดียวกับพรรค LCP แต่จะมีความลุ่มลึกในแง่ของทฤษฎีชาตินิยมซีเรีย ที่มาของอุดมการณ์ชาตินิยมซีเรียของประชากรกลุ่มออร์ทอดอกซ์ซีเรียหรือออร์ทอดอกซ์แห่งอันติออกถูกกล่าวอ้างว่าเป็นประชากรกลุ่มชาวมุสลิมหรือประชากรของจักรพรรดิไบแซนไทน์ซึ่งบางครั้งสามารถเรียกว่าชาว Melkite ซึ่งตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์แล้วชาวเมลไคต์จะหมายถึงชาวซีเรียและเลบานอน ที่แม้วัฒนธรรมของพวกเขาก็จะถูกกระบวนการทำให้กลายเป็นอาหรับในแง่ของภาษาและวัฒนธรรมไปบ้างแล้ว แต่พวกเขาก็ยังนับถือศาสนาคริสต์ออร์ทอดอกซ์เช่นเดียวกับชาวโรมันหรือกรีกเรื่อยมาและในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในหมู่นักชาตินิยมซีเรียได้โดยเฉพาะชาวคริสต์ได้มีการซึมซับแนวคิดดังกล่าวเพื่อเชื่อมโยงกับดินแดนเลแวนต์หรือซีเรียและเลบานอนในปัจจุบันเพื่อหาทางเชื่อมโยงวัฒนธรรมและการเมืองของพวกเขากับชาวมุสลิมซีเรียซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่เหนือพื้นที่ซีเรียและเลบานอน

แน่นอนว่าการเชื่อมโยงนี้ย่อมหมายถึงความสัมพันธ์ของเลบานอนที่จะมีต่อซีเรียในฐานะประเทศแม่ของพรรค SSNP ในฐานะที่ซีเรียคือประเทศที่เป็นผู้อุปถัมภ์คุ้มครองศาสนจักรคริสต์ออร์ทอดอกซ์แห่งเมืองอันติออกซึ่งก็เป็นเมืองใหญ่ศูนย์กลางศาสนาของซีเรียซึ่งเป็นผลให้ผู้สนับสนุนพรรคจึงเป็นชาวคริสต์ ต่างจากพรรค LCP ที่มีมุมมองว่ารัสเซียหรือโซเวียตคือผู้ให้การอุปถัมภ์มากกว่า และถึงแม้พรรคจะประกาศว่านโยบายของพรรคคือการยอมรับหลักการ Secularism แต่จากข้อมูลของต้นพรรค SSNP เลบานอนจะนิยมในหมู่ชาวออร์ทอดอกซ์สมัยใหม่ที่มีความตั้งใจจะเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองของเลบานอนที่มีลักษณะเป็นแบบ Zu'ama ซึ่งกดขี่และครอบงำเศรษฐกิจของเลบานอน ซึ่งผู้วิเคราะห์คาดว่าพรรค SSNP ไม่รับหลักการฉันทมติปี 1943 และไม่ยอมรับรัฐธรรมนูญปี 1947 เหตุอันเนื่องมาจากชาวมาโรไนท์ซึ่งเป็นคริสต์ต่างนิกายและนอกรีตในสายตาของชาวออร์ทอดอกซ์และพวกเขายังเป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนไหวรวมชาติกับซีเรียของพรรคด้วยอีกประการหนึ่ง การยอมรับหลักการ Secularism ของพรรค SSNP คือฉาบบังหน้าให้สามารถปรับตัวเข้ากับอุดมการณ์การรวมชาติของซีเรียซึ่งยังมีชัยเหนืออุดมการณ์ศาสนาอิสลามซึ่งชาวเลบานอนออร์ทอดอกซ์ยังสามารถรับได้มากกว่าหลักการอื่น ๆ

ความเชื่อมโยงทางอุดมการณ์ได้สร้างเสริมอำนาจให้พรรคได้รับการสนับสนุนทางการเมืองจากประเทศซีเรีย ในสงครามสำคัญ ๆ ของสงครามกลางเมืองเลบานอนพรรค SSNP ส่งนักสู้ของตนเข้าร่วมสู้เคียงข้างของนักรบชาวมุสลิมอื่น ๆ อันเนื่องมาจากพื้นที่ทางการเมืองของพรรคในช่วงก่อนปี 1975 นั้นถูกกีดกันและถูกสั่งห้ามการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะนโยบายของพรรคมีความเกี่ยวข้องกับ อุดมการณ์สังคมนิยมและประเด็นด้านอธิปไตยของประเทศซึ่งประเด็นนี้จะถูกพรรคฝ่ายขวาของชาวคริสต์มาโรไนท์ต่อต้านเรื่อยมาทั้งในระดับสถาบัน

ประธานาธิบดีและในสถาบันนิติบัญญัติ กล่าวคือนโยบายพรรคมีความปฏิบัติต่อสถาบันประชาธิปไตยอยู่เป็นทุนเดิมและการร่วมสู้ให้กับแนวร่วม LNM เพื่อล้มล้างหลักฉันทมติ 1943 คือการทำลายประชาธิปไตยลงโดยสิ้นเชิง เพราะการยอมรับซีเรียเป็นเสมือนดินแดนในอุดมคตินั้นไม่ได้ส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของพรรคเสมอไปเพราะเมื่อซีเรียเกิดการรัฐประหารในปี 1960 สถานการณ์ประชาธิปไตยของซีเรียก็อยู่ในจุดเสื่อมลงจนไม่สามารถรื้อฟื้นกลับมาได้ แต่การขึ้นมาของพรรคบาชซีเรียไม่ได้สะท้อนถึงการแบ่งอำนาจและการถ่วงดุลเหมือนสมัยสาธารณรัฐ

พรรค SSNP มีบทบาทที่โดดเด่นคือการลอบสังหารประธานาธิบดีบาชีร์ จีมาเอลในปี 1982 หลังจากบาชีร์ดำรงตำแหน่งได้เพียง 2 เดือน โดยนักฆ่าของพรรค SSNP คือนาย Habib Tanious Shartouni (حبيب الشرتوني) เขาเป็นชาวคริสต์มาโรไนท์ที่ไม่เห็นด้วยกับการที่นายบาชีร์ สนับสนุนให้อิราเอลบุกเลบานอนและโจมตีความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างขบวนการฟาลังก-แนวหน้าเลบานอนกับรัฐบาลอิสราเอล (Foundation, 2012) นายฮาบิบได้ถูกจับกุมโดยกองกำลังของแนวหน้าเลบานอนและคุมขังไว้จนปี 1990 เขาก็ได้หลบหนีไปซีเรียระหว่างเหตุการณ์ที่รัฐบาลซีเรียต่อสู้กับรัฐบาลของนายมิเชล อาอูน ซึ่งไม่เกินคาดหมายเพราะพรรค SSNP เป็นพันธมิตรกับรัฐบาลซีเรียและซีเรียไม่ได้ยินดีที่บาชีร์ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีเพราะบาชีร์อาจเจรจาสันติภาพกับอิสราเอลและทำให้ซีเรียเสียอิทธิพลในเลบานอนซึ่งพรรค SSNP ก็อาจเช่นเดียวกัน

4.1.3 สถาบันนายกรัฐมนตรีในเลบานอน

ภายใต้ National Pact 1943 ประธานาธิบดีต้องเลือกชาวซุนนี 1 คนขึ้นมาบริหารประเทศและเป็นหัวหน้ารัฐบาล ซึ่งขอบข่ายอำนาจตามรัฐธรรมนูญมีความชัดเจน แต่ด้วยความที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ประธานาธิบดีสามารถถอดถอนนายกรัฐมนตรีได้อย่างไม่มีจำกัด บทบาทของนายกรัฐมนตรีจึงต้องคล้อยตามประธานาธิบดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออยู่ช่วงของสงครามกลางเมืองนายกรัฐมนตรีจึงเหลืออำนาจน้อยลงกว่าก่อนปี 1975 แต่ก็ยังมีอำนาจในด้านการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศอยู่บ้าง

อำนาจของนายกรัฐมนตรีจะเข้มแข็งก็ต่อเมื่อตัวนายกรัฐมนตรีทางการเมืองมากอยู่แต่เดิมโดยเฉพาะในด้านการจัดการความขัดแย้งเมื่อมีการต่อรองทางการเมืองประการต่อมาบางครั้งเมื่อมีอำนาจภายนอกประเทศเอื้อให้นายกรัฐมนตรีสามารถแสดงอำนาจได้อย่างเต็มที่ ในภายหลังการเจรจาที่เมืองตออฟประเทศซาอุดีอาระเบีย อำนาจในการบริหารประเทศจึงกลับมาสู่นายกรัฐมนตรีซุนนี ในขณะที่ประธานาธิบดีมีอำนาจในทางพิธีและเป็นสัญลักษณ์ของชาติเท่านั้น

4.1.3.1 รายนามนายกรัฐมนตรีฝ่ายซุนนี

(1) Rachid Karami

ราชิด คารามิ ได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นคนแรกในสมัยของประธานาธิบดีฟรานซิส หลังจากที่ถูกกองกำลังของพรรคคาคาอียปะทะกับกองกำลังของ

PLO ที่ Ayn al-Rummaneh เพื่อล้างแค้นให้กับการโจมตีโบสถ์ในย่านเดียวในวันที่ 13 กันยายน 1975 ภายหลังจากการยุบสภาของรัฐบาล Rachid al-Sulh เนื่องมาจากการถอนตัวของสองรัฐมนตรีจาก พรรคคาตาอิบและ NLP ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการประนีประนอมของคริสเตียนและมุสลิมถึงจุดสิ้นสุดลง การแสดงออกเช่นนี้ทำให้ วาลิด จุมบลัท เลขาธิการของกลุ่ม LNM และรัฐมนตรีผู้สนับสนุน al-Sulh มองว่าเป็นการแสดงให้เห็นถึงการต่อต้านกระบวนการปฏิรูปทางเศรษฐกิจและเป็นจุดยืนของเขาในนามของพรรค PSP ด้วย ทำให้เขายิ่งกระชับความร่วมมือทางการทหารกับ PLO มากขึ้น

คารามีเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วยเหตุผลเดียวคือเขาเป็นที่ชื่นชอบของซีเรียมากกว่านายกคนก่อนหน้าคือ Nuruddine Rifai ซึ่งประธานาธิบดีฟรานจียีเป็นคนมอบหมาย แต่ Rifai ก็ต้องลงจากตำแหน่งอย่างรวดเร็วเพราะไม่ได้รับการสนับสนุนจากสภา ฟรานจียีต้องการใช้จุดนี้ในการแสวงหาความร่วมมือจากซีเรียในการยับยั้งการลุกฮือของ LMN และกองกำลัง PLO คารามีได้รับตำแหน่งในสถานการณ์ที่เลวร้าย นั่นก็เพราะตัวเขามีผู้สนับสนุนจากชนชั้นนำขุนนี้ที่มีข้อมูลว่ารัฐมนตรีต่างประเทศซีเรีย Adb al-Halim Khaddam ผู้มีส่วนในการจัดตั้งรัฐบาลเลบานอนมีความใกล้ชิดกับประธานาธิบดีอัสฮาดของซีเรียผู้ซึ่งต้องการให้คารามีทำตามความต้องการของซีเรียที่จะใช้กองทัพเลบานอนผ่านรัฐบาลของเขาในการควบคุมภาคเหนือของเลบานอนซึ่งเป็นเขตอิทธิพลของชาวซุนนีและสั่งการควบคุมกองกำลัง PLO ให้ซีเรีย

ผลงานของเขาคือการจัดตั้งรัฐบาลที่มีความพิศดารซึ่งเป็นงานของนายกรัฐมนตรีมุสลิมเป็นปรกตินับตั้งแต่ปี 1958 คือการจัดตั้งรัฐบาลผสมของ “คูอริ” ระหว่างพวกคริสเตียนฝ่ายขวาและมุสลิมฝ่ายซ้าย ซึ่งคารามีเผชิญอุปสรรคแทบจะทันทีเมื่อจุมบลัทปฏิเสธที่จะดำรงตำแหน่งใด ๆ ในคณะรัฐมนตรีถ้าไม่มีการรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่ Ayn al-Rummaneh ซึ่งคารามีได้มีการสลับตัวผู้ที่จะมีรับตำแหน่งกระทรวงมหาดไทย (Ministry of Interior) ซึ่งเป็นตำแหน่งของชาว德鲁ซีที่จุมบลัทได้ดำรงตำแหน่งในรัฐบาลของอัล-ซูล (al-Sulh) โดยมอบให้ชาวอิตีตประธานาธิบดีคามิล ชามูนแทน ทั้งนี้เพื่อแสดงออกถึงความมั่นใจที่จะไม่รับคู่ขัดแย้งคาตาอิบ-LNM เข้าร่วมรัฐบาล เพราะ 1.สถานการณ์ความรุนแรงจากการใช้กำลังทหารจะมากขึ้น 2.ความช่วยเหลือด้านการทหารจากซีเรียผ่าน Arab League กำลังจะเข้ามาครอบคลุมสถานการณ์ทันทีเมื่อเขาจัดตั้งรัฐบาลเสร็จสิ้น

บทบาทการปฏิรูปทางการเมือง

คารามีทราบดีว่าประธานาธิบดีฟรานจียีร่วมมือกับซีเรียเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาวคริสต์ในเลบานอนโดยเฉพาะของตัวเขาและฐานที่มั่นของเขาใน Zghartar ดูได้จากการไม่ยอมให้ทั้งพรรคคาตาอิบเข้าร่วมรัฐบาล แต่คารามีเองก็ใช้ประโยชน์จากซีเรียเช่นกันเพื่อทำให้เกิดความเท่าเทียมทางการเมืองระหว่างชาวคริสต์และมุสลิมในเลบานอน เริ่มต้นที่มีการสานสัมพันธ์ระหว่างซีเรียกับกลุ่ม LNM-PLO โดยคารามีได้ริเริ่มจัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปแห่งชาติ (National Dialogue committee-NDC) ขึ้นในวันที่ 20 กันยายน 1975 โดยจะประกอบไปด้วย

สมาชิกจำนวน 20 คนแบ่งเป็นคริสเตียนและมุสลิมเท่า ๆ กัน เป็นที่ทราบกันดีว่าในระบบสารภาพ (Confessionalism) สัดส่วนของผู้แทนใด ๆ จะอิงตามสัดส่วนประชากรจริง ๆ ซึ่งในขณะนั้น ประชากรมุสลิมมากกว่าคริสต์ถึง 80% แต่ด้วยบริบทหลาย ๆ อย่าง ๆ คารามิก็ยังใช้สัดส่วนข้างต้น คือ 50-50 ผู้วิเคราะห์มองว่านี่เป็นจุดเริ่มต้นแรกเริ่มของ เหตุการณ์ข้อตกลงตออิบ (Taif Accord) ใน อนาคตอีก 16 ปี หลังจากนั้น

ผู้เข้าร่วมคณะกรรมการปฏิรูปดังกล่าวได้แก่ วาลิด จุมบลัท ผู้นำ LNM ผู้มีบทบาททางการเมืองชาวซุนนีได้แก่ซาอิบ ซาลาม (Saeb Salam), अबดุลเลาะห์ อัล-ยาฟี (Abdallah al-Yafi) และนายกรัฐมนตรีราชิด คารามิ ต่อมาคือประธานรัฐสภานาย Kamil al-As'ad (ชาวชีอะฮ์), รองเลขาธิการกลุ่มโปรซีเรียแห่งพรรคบาธนาย Asim Qansu และกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มคริสเตียนได้แก่ ปิแอร์ จีมาเยลจากพรรคคาตาอับและคามิล ซามูนจากพรรค NLP และนายอีมิล เอ็ดเดแห่งพรรค National Bloc ซึ่งผลลัพธ์ของการการประชุมเพื่อการปฏิรูปดังกล่าวคือล้มเหลวเพราะผลของการ พุดคยเน้นหนักไปที่การยกเลิกระบบโควต้าที่นั่งในสภาตามสัดส่วนศาสนาที่มีระบุไว้ในมาตราที่ 95 ส่วนประเด็นอื่น ๆ ได้แก่การขยายอายุผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ขยายถึงอายุ 18 ปี นายคารามิถูกพรรคคาตาอับและพรรค NLP บอยคอตเนื่องจากประเด็นการแก้ไขระบบโควตาดังกล่าวเท่ากับยกเลิกฉันทามติปี 1943 ซึ่งเท่ากับทำลายอำนาจชาวคริสต์นั่นเองถึงขั้นมีการเรียกขานการประชุมนี้ว่า “คำบัญชาจากคณะปฏิวัติ”

การดำรงตำแหน่งครั้งสุดท้ายในยุคสงครามกลางเมือง

สมัยประธานาธิบดีอามีน จีมาเยลในปี 1984 คารามิได้มีโอกาสจัดตั้ง รัฐบาลอีกครั้งตามที่ได้รับเลือกจากประธานาธิบดี ทันทิที่ได้รับเลือกคารามิก็ดำเนินแผน ประนีปรานยอมอีกครั้งทันทีโดยจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติ (National Unity) ขึ้นโดยเขาต้องการให้ทุกฝ่าย กลับมามีส่วนร่วมอีกครั้ง ซึ่งทุกฝ่ายก็เข้าร่วมรัฐบาลอีกครั้งไม่ว่าจะเป็นจุมบลัทตัวแทนจากฝ่าย LNM หรือเบอร์ดีตัวแทนจาก Amal แต่พบปัญหาในการบริหารเพราะทุกฝ่ายยังคงกองกำลังติดอาวุธของตน เข้าต่อสู้กันอย่างกระจัดกระจายทั่วประเทศด้วยเหตุผลประวัติศาสตร์ อุดมการณ์หรือแม้ศาสนาอย่าง ชับซ็อน อีกทั้งเปิดโอกาสให้ประธานาธิบดีชิงบทบาทนำฝ่ายเดียวในการเจรจาเพิ่มพูนความสัมพันธ์ กับซีเรียด้วยตนเองโดยเฉพาะภายหลังการถอนกำลังของอิสราเอลได้มีการทำข้อตกลง Tripartite ในปี 1986 เพื่อยุติสงครามภายในกลุ่มชนชั้นนำโดยไม่ผ่านคณะรัฐมนตรีซึ่งเหตุการณ์นี้สะท้อนถึงการ ใช้อำนาจและเมินเฉยต่อสถาบันทางการเมืองของชาวซุนนีโดยเฉพาะสถาบันนายกรัฐมนตรีเพื่อ ประโยชน์ต่อสถานการณ์ซึ่งคารามิมีท่าทีต่อต้านและประท้วงโดยการลาออก (Aboultaif, 2019, p. 224) แต่ประธานาธิบดีปฏิเสธจนในที่สุดในปี 1987 ถูกลอบสังหารโดยผู้สนับสนุนของซีเรียซึ่งต่อมา ทราบกันในภายหลังว่าเป็นฝีมือของชาวมิร ยายาห์ผู้บัญชาการของ Lebanon Front ซึ่งขณะนั้น LF ยังสังกัดอยู่กับพรรคคาตาอับ

(2) Salim Hoss

ซาลิม ฮอสส์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยแรกในปี 1976 ในรัฐบาลของประธานาธิบดีเอลียาส ซากิส และสมัยที่สองในรัฐบาลของประธานาธิบดีอามีน จีมาเอล และภายหลังจากนั้นจะเป็นสมัยที่มีการละเมิดจารีตทางการเมืองซึ่งก็คือสมัยที่มีความขัดแย้งกับนายพลอาอูนแห่งกองทัพเลบานอนซึ่งเป็นสมัยที่ตัวของ Hoss ได้กลายเป็นประธานาธิบดีมุสลิมชั่วคราว และ Hoss ยังได้ดำรงตำแหน่งรักษาการประธานาธิบดีอีกครั้งภายหลังประธานาธิบดีเรเน โมอาด (René Moawad) ถูกลอบสังหารและฮอสส์กลับมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยสุดท้ายของยุคสงครามกลางเมืองในสมัยประธานาธิบดีเอลียาส ฮาราวี (Elias Hawi) ก่อนฮอสส์รับงานการเมืองเขาเคยได้รับการศึกษาปริญญาตรีบัณฑิตของมหาวิทยาลัยอินเดียนาประเทศสหรัฐอเมริกาและกลับมาสอนอยู่ที่มหาวิทยาลัย AUB ในเลบานอนและขณะเดียวกันยังดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ในธนาคารของเลบานอนในสาขาคุเวต (Baroudi, 2008, p. 107)

บทบาทในการฟื้นฟูอำนาจรัฐบาลกลาง

ในสมัยของประธานาธิบดีซากิส โดยฮอสส์มีความตั้งใจจะรื้อฟื้นอำนาจของรัฐบาลบนพื้นฐานของการฟื้นฟูเศรษฐกิจอันเป็นหัวใจหลักของปัญหาทางการเมืองของเลบานอนและยังเป็นหัวใจของความพยายามของฝ่ายมุสลิม LNM อีกด้วย ประการแรกเลบานอนอยู่ในสภาพที่รัฐไม่สามารถเก็บภาษีได้อย่างทั่วถึงส่งผลให้อำนาจของกองทัพไม่สามารถเข้าไปควบคุมพื้นที่ที่ขัดแย้งได้จากข้อมูล มีการประมาณการว่า 50% ของกิจการนำเข้าน้ำมัน การท่าเรือและสิ่งอุปโภคอยู่ในการควบคุมของกลุ่มติดอาวุธและขุนศึกของแต่ละศาสนาทำให้รัฐเสียอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ ดังนั้นฮอสส์จึงนำกองทัพ ADF เข้ามาควบคุมพื้นที่ของกิจการธนาคารในเบรุตให้สามารถเปิดทำการทำการได้อย่างปกติซึ่งโดยปกติแล้วไม่สามารถเปิดทำการได้นับตั้งแต่สงครามกลางเมืองเริ่มต้น ทำให้ธุรกิจห้างร้านไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้เช่นเดียวกับซีเรียเช่นกันเพราะเลบานอนคือแหล่งของกิจการธนาคารขนาดใหญ่ของตะวันออกกลางด้วยเหตุนี้ซีเรียจึงพร้อมที่จะปกป้องผลประโยชน์ของบริษัทข้ามชาติของตนให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินในเลบานอน

ทั้งนี้เพื่อปรานีประนีประนอมกับตัวประธานาธิบดีซึ่งยังมีซีเรียหนุนหลังอยู่ ขณะเดียวกันตัวเขายังมีนโยบายต่อต้านการใช้ความรุนแรงของกลุ่มสุดโต่งจากฝ่ายคริสเตียน LF และ PLO และถึงแม้ว่าคริสเตียน LF จะไม่ต้องการการสนับสนุนจากซีเรียในการรื้อฟื้นอำนาจของพวกเขาในเลบานอนแล้วแต่รัฐบาลของฮอสส์ ก็ยังคงความเป็นพันธมิตรกับซีเรียต่อไป ฮอสส์มีความตั้งใจอย่างมากในการฟื้นฟูกองทัพเลบานอนเขาและสนับสนุนให้กองทัพเลบานอนกลับไปเป็นกองทัพร่วมต่างศาสนาอย่างที่เคยเป็น เขามีนโยบายที่จะกลับไปควบคุมพื้นที่ภาคใต้ของประเทศอีกครั้งผ่านเมืองใหญ่อย่างไซดอนเพื่อแสดงอำนาจอธิปไตยเหนือกองทัพของพันธมิตร ซาอัด ฮัตตัตที่เป็นกองทัพหุ่นเชิด

ของอิสราเอลและควบคุมชายแดนใต้อิสราเอล-เลบานอน (Dean, 1978-1981, p. 231) แต่ท้ายที่สุด เขาก็ได้ขอลาออกจากตำแหน่งในปี 1980 เพราะไม่สามารถยับยั้งไม่ให้ LF ก่อเหตุขัดแย้งกับซีเรียได้

นายกรัฐมนตรีสมัยที่ 2 ในสมัยประธานาธิบดีจีมาเอล

ในสมัยของบาซีร์ จีมาเอลผู้เป็นพี่ของอามิน จีมาเอลซึ่งเขากำรงตำแหน่งประธานาธิบดีช่วงสั้น ๆ ในปี 1982 เพียงสองเดือน ซาลิม ฮอสส์เคยให้สัมภาษณ์ถึงความกังวลของประธานาธิบดีบาซีร์ดังนี้

“ผมขอต่อต้านทุกอย่างที่เกี่ยวกับการทหาร ผมไม่สามารถมีส่วนร่วมแม้แต่ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสงคราม เพราะมันสร้างความไว้วางใจได้น้อยมากต่อตำแหน่งที่ผมต้องรับผิดชอบ มันไม่เคยสร้างฉันทามติ มันเป็นไปได้ที่จะเลือกยืนอยู่ข้างของตนและเข้าสู่อำนาจโดยปราศจากฉันทามติ สงครามนำมาซึ่งความเสี่ยงต่อผลประโยชน์ของชาติและจะมีผลกระทบอื่น ๆ ตามมาอีกมาก ผมไม่มั่นใจในตัวของบาซีร์ และต่อให้เขาเคयरอดพ้นจากการลอบทำร้ายอันน่าสลดใจผมก็ยอมรับว่าผมอยู่ฝั่งตรงข้ามกับเขาเป็นสิทธิของผม” (Hoss, 2000)

ฮอสส์ ยังมีความหนักแน่นที่จะยืนอยู่ฝ่าย LNM แม้จะอย่างไม่เปิดเผย แต่ในสมัยของอามิน จีมาเอลผู้เป็นน้องของบาซีร์ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีหลังจากที่บาซีร์ถูกลอบสังหารโดยสมาชิกพรรค SSNP ฮอสส์ได้ถูกเลือกให้มารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและดำเนินนโยบายทางการเมืองทูตกับสหรัฐอเมริกา แต่ไม่ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองของเขาเป็นการส่วนตัว เพราะภารกิจทางการเมืองของเขาปะปนไปกับนโยบายของประธานาธิบดีอามินซึ่งมีความสัมพันธ์กับทั้งสหรัฐและซีเรีย แต่มีหลักฐานในบทความ *Countering US Hegemony: The Discourse of Salim al-Hoss and Other Arab Intellectuals* เขียนโดย Sami E. Baroudi วิเคราะห์ว่าฮอสส์ไม่เคยเห็นด้วยกับการที่อามินพยายามดึงสหรัฐอเมริกามาพัวพันกับกิจการของ “ภูมิภาคอาหรับ” และวิเคราะห์ว่าอเมริกาต้องการเป็นเจ้าภูมิภาคในตะวันออกกลางเท่านั้นและรักษาผลประโยชน์ให้แก่อิสราเอลเป็นหลัก ส่วนเลบานอนยังคงเป็น Key สำคัญเพราะเลบานอนมีความเป็นประชาธิปไตยและมีผลประโยชน์ร่วมกับสหรัฐอยู่ในหลาย ๆ มิติ

โดยฮอสส์อธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ นับตั้งแต่สงครามอาหรับ-อิสราเอล วิกฤติคลองสุเอซ สงครามอิรัก-อิหร่าน ไปจนถึงเหตุการณ์สำคัญในต้นศตวรรษที่ 21 ว่าทั้งหมดเกิดจากการบงการของสหรัฐที่จะไม่ยอมให้ภูมิภาคอาหรับรวมตัวเป็นประชาคมเช่นเดียวกับสหภาพยุโรป ที่ฮอสส์เคยฟันประเด็นนี้ฮอสส์อธิบายโดยอาศัยทฤษฎีทางเศรษฐกิจการเมืองและวิพากษ์วาทกรรมต่าง ๆ ของนโยบายต่างประเทศของอเมริกาที่พยายามจู่โจมโลกอาหรับด้วยข้ออ้างเกี่ยวกับประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนและอเมริกายังลดคุณค่าวัฒนธรรมของชาวอาหรับที่เป็นแหล่ง

ทรัพยากรอย่างเดียวในการต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมใหม่อาหรับนั้นเลวร้ายทั้งหมด ซึ่งฮอสส์ก็ได้โต้แย้งโดยยกตัวอย่างว่า “ชาวอาหรับที่นับถือคริสต์ออร์ทอดอกซ์” แม้ไม่ใช่อาหรับมุสลิมก็ไม่เห็นด้วยด้วยการดำเนินนโยบายแบบจักรวรรดินิยมของสหรัฐอเมริกา และท้ายที่สุดฮอสส์นิยามประชาธิปไตยของอาหรับว่า “เป็นประชาธิปไตยของประชาคมอาหรับด้วยกันเพื่อต่อต้านการเป็นจ้าว (Hegemony) ของสหรัฐ”

นายกรัฐมนตรีสมัยแห่งความขัดแย้งและการสิ้นสุดสงครามกลางเมือง
ในปลายสมัยของประธานาธิบดีอามีน จีมาเยลที่กำลังจะสิ้นสุดลง
หลังจากเขานั้นได้ดำเนินนโยบายพัวพันกับนานาชาติในการควบคุมดินแดนส่วนต่าง ๆ ของเลบานอน
ให้กลับมาเป็นของรัฐบาลกลางอย่างเป็นที่กังขาจากทั้งฝ่าย LNM และ LF ตัวเขาได้ทิ้งปัญหาสุดท้าย
ซึ่งขัดกับจารีตการปกครองปี 1943 กล่าวคือ ในขณะที่ยังไม่มีจัดการเลือกตั้งใหม่ตัวอามีนยังคง
เป็นประธานาธิบดีรักษาการณตัวเขาได้มอบหมายให้นายพล มิเชล อาอูนขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี
ชั่วคราว นายพลอาอูนนับถือคริสต์มาโรไนท์นี่จึงเป็นเหตุให้ชาวมุสลิมลุกขึ้นต่อต้านทันทีซึ่งในเวลานี้
เอง ซาลิม ฮอสส์รับบทบาทเป็นนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลคู่ขนานเพื่อต่อต้านนายพลอาอูนโดยเขาอยู่ใน
วาระจนกระทั่งมีการประชุมสันติภาพหรือ Taif Accord สำเร็จลุล่วงที่ประชุมจึงได้ให้นายเรเน่ โม
อาดเป็นประธานาธิบดีแต่เขาก็ถูกลอบสังหารในไม่นาน ซาลิม ฮอสส์จึงต้องกลับมารับตำแหน่ง
ประธานาธิบดีรักษาการณ รัฐสภาจึงมีมติเลือกเอลียาส ฮาราวีเป็นประธานาธิบดี ฮอสส์จึงลาออกจาก
ตำแหน่งประธานาธิบดีรักษาการณในปี 1990 (จริญ มะลูลีม และคณะ, 2534, น. 163)

ในเหตุการณ์ระหว่างปี 1988-1990 เป็นเหตุการณ์แรก ๆ ที่ชาวมุสลิมได้
แสดงบทบาทในการปกป้องธรรมเนียมการปกครองด้วยตนเองครั้งแรกซึ่งเป็นการยืนยันถึงสิทธิอำนาจ
ตามจารีตการปกครองจากข้อตกลงปี 1943 ที่นายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นชาวซุนนีเท่านั้นซึ่งนายพล
อาอูนนั้นไม่ใช่ชาวซุนนี ขณะเดียวกันเป็นการประวิงเวลาให้การประชุมที่เมืองตออิฟุล่วงและยุติ
การเมืองแบบ Christian Hegemony ซึ่งเรื่องนี้ก็ได้รับการยอมรับอย่างไม่เต็มใจจาก LF ภายใต้การ
นำของ ซามิร ยายาห์ด้วย

(3) Shafiq al-Wazzan

ซาฟีก อัล-วาซซันนายกรัฐมนตรีระหว่างปี 1980-1984 โดยรับตำแหน่ง
ต่อจาก Salim Hoss ในเดือนกรกฎาคมปี 1980 โดยนายวาซซันมีบทบาทสำคัญในรัฐบาลของ
ประธานาธิบดีชากิสและประธานาธิบดีบาชีร์ จีมาเยล ในช่วงของชากิสนายวาซซัน เคยเป็น
นักกฎหมาย (Ex-Lebanese Leader Shafik Wazzan Dies, n.d.) และสามารถใช้อาณัติฝรั่งเศสได้
อย่างดี (Dean, 1978-1981, p. 232)รับหน้าที่นายกรัฐมนตรีที่รับคำสั่งโดยตรงจากประธานาธิบดี
เพราะตัวเขาถูกอธิบายว่าเป็น Technocrat ซึ่งแตกต่างจากนายกรัฐมนตรีฮอสส์ และคารามีที่มี
อุดมการณ์ของตนและยังพัวพันกับการต่อสู้และเรียกร้องให้มีการปฏิรูปอำนาจจากภายในระบบ และ

คำสั่งที่เขาได้รับคือการเจรจากองกำลังของ ADF โดยซีเรียเข้ามาขวางเส้น Green Line ที่แบ่งกรุงเบรุตออกเป็นฝั่งตะวันตกของชาวมุสลิมและเบรุตฝั่งตะวันออกของชาวคริสต์และรวมไปถึงการลดอิทธิพลของกองกำลังชาติอาหรับอื่น ๆ ที่กำลังเข้ามามีอิทธิพลในเลบานอนโดยต้องการให้มีการคงกำลัง ADF ของซีเรียไว้ในเลบานอนให้นานเท่าที่ซีเรียจะสามารถสนับสนุนกองทัพเลบานอนในการเข้าไปควบคุมภาคใต้ของประเทศตามข้อตกลงที่โคโร 1969 เพื่อไม่ให้กองกำลังปาเลสไตน์สามารถเข้าร่วมรบในสงครามกลางเมืองได้อีกต่อไป

อย่างไรก็ตามเมื่อซีเรียได้เปลี่ยนบทบาทจากตัวกลางยุคสงครามกลางเมืองมาเป็นผู้สนับสนุนกองกำลัง PLO และยังมีการการกระทบกระทั่งกับกองกำลัง Lebanon Force ในเหตุการณ์ Missile Crisis ในหุบเขาบีก้าที่เมืองซาเลห์ ปี 1981 ส่งผลให้ความไว้วางใจระหว่างซีเรียและประธานาธิบดีคริสเตียนยุติลงอย่างเป็นทางการ บทบาทของ Wasan ในช่วงเวลาของซากิสและสมัยที่ 2 ของเขาในสมัยประธานาธิบดีจีมาเอลช่วงสั้น ๆ เขาเป็นตัวแทนเจรจาระหว่างสหรัฐอเมริกาและ PLO เพื่อหาทางเคลื่อนย้ายชาวปาเลสไตน์และกองกำลัง ADF ของซีเรียออกจากเลบานอนอย่างสันติซึ่งในช่วงเวลานี้ตรงกับเหตุการณ์อิสราเอลบุกเลบานอนการเจรจาของได้มีการนำกองกำลังของสหรัฐอเมริกาและกองกำลังรักษาสันติภาพของ UN เข้ามาเคลื่อนย้ายผู้อพยพชาวปาเลสไตน์และกองกำลังอาหรับของซีเรียออกจากเบรุต ผลงานสุดท้ายของวาซัน คือการเป็นตัวแทนเจรจากับรัฐบาลอิสราเอลในการเรียกร้องให้อิสราเอลถอนกำลังออกจากเลบานอน

4.1.4 บทบาทพรรคการเมืองศาสนาอิสลามในเลบานอน

4.1.4.1 Lebanese National Movement (LNM)

(1) นโยบายของ Kemal and Walid Jumblutt

ในส่วนของ LNM การวิเคราะห์นโยบายต้องเน้นความสำคัญไปที่พรรคการเมืองต้นสังกัดที่เป็นผู้นำของขบวนการซึ่งก็คือพรรค PSP หรือพรรคพรรคสังคมนิยมก้าวหน้าซึ่งมุ่งเน้นไปที่การเคลื่อนไหวของชาวดรูซ พรรค PSP นั้นมีความเหมือนกับพรรคคาตาอิบคือเน้นบทบาทของผู้นำพรรคดังนั้นการเคลื่อนไหวของลอร์ดที่ดิน (Zu'ama) อย่างเคมาลและวาลิด จุมบลัทท์จึงเป็นหัวใจสำคัญของการวิเคราะห์ในฐานะผู้ขับเคลื่อนกลุ่ม LNM มีกลุ่มพรรคการเมืองอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมในสงครามกลางเมืองอีกเช่นกลุ่ม Al-Mourabitoun (حركة الناصريين المستقلين-المرابطون) หรือชื่อภาษาอังกฤษ Independent Nasserist Movement ซึ่งมีลักษณะเป็นพรรคการเมืองที่ไม่ได้จดทะเบียนแต่เป็นกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองมากกว่า ดังนั้นพรรคนี้ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่อันดับสองของ LNM จึงไม่ถูกนำมาวิเคราะห์เพราะเป็นกลุ่มทหารที่มีผู้สนับสนุนส่วนใหญ่เป็นชาวซุนนีและยังนิยมในลัทธินิยมมันส์เซอร์และพรรคได้สลายตัวไปในช่วงมีการทำข้อตกลงที่เมืองตอฮิฟ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

แนวคิดดั้งเดิมของจุมบลัทท์ที่มีอิทธิพลต่อนโยบายของกลุ่ม LNM คือสังคมนิยมก้าวหน้า (Progressive Socialism) ในแบบเฉพาะที่ไม่ได้อิงจากสังคมนิยมแบบคาร์ล มาร์กซ์

และเลนินเท่านั้น แต่ยังผสมผสานไปด้วยแนวคิดของรูสโซ (Rousseau) และเบอร์กสัน (Henri Bergson) ซึ่งเป็นแนวคิดแบบโรแมนติคิสม์และเหตุผลนิยมตามลำดับ รวมไปถึงยังมีการนำคำสอนแบบตรูซซังขึ้นชื่อในเรื่องของการใช้ความอดทนกลั่นมาด้วย นี่จึงเป็นเหตุให้ในช่วงชีวิตการเมืองนับตั้งแต่ปี 1952 ถึงปี 1957 เขายังมีความเชื่อมั่นในเรื่องของการต่อสู้ทางการเมืองเพื่อการเปลี่ยนแปลงภายในระบบ สถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศในตะวันออกกลางได้ปลูกให้เกิดกระแสชาตินิยมอาหรับอย่างเข้มข้นเพื่อต่อต้านอิสราเอลและจักรวรรดินิยมส่งผลให้จุมบลัทแสวงหาความร่วมมือจากภายนอกเพื่อเร่งให้เกิดการปฏิรูปและยังทำให้ยังกำหนดให้พรรค PSP ยอมรับอัตลักษณ์ความเป็นชาตินิยมอาหรับในสมัยประธานาธิบดีชีฮาบ ชีฮาบได้แสวงหาความร่วมมือจากขบวนการนิยมนัสเซอร์ในการแก้ไขปัญหาปาเลสไตน์พลัดถิ่นในเลบานอนยิ่งทำให้จุมบลัทแสวงหาความร่วมมือจากต่างชาติมากขึ้นและส่งผลให้เขาเริ่มกระชับความสัมพันธ์ต่อ PLO ในเวลาต่อมา

(2) การปฏิรูปภายในระบบ

ความพ่ายแพ้ของโลกอาหรับในสงคราม 6 วันในปี 1967 บวกกับการเข้ามาตั้งฐานปฏิบัติการของ PLO ในเลบานอนบ่งบอกถึงการปฏิรูปการเมืองโดยประธานาธิบดีคริสเตียนซึ่งได้วางนโยบายวางตัวเป็นกลางในสถานการณ์โลกอย่างไม่เปลี่ยนแปลง จุมบลัทที่เคยสนับสนุนกลุ่มปฏิรูปของฝ่ายคริสเตียนชีฮาบิสเริ่มแสวงหาแนวทางอื่น ๆ แทน ในปี 1970 จุมบลัทได้โหวตให้สุไลมาน ฟรานจีเป็นประธานาธิบดีและเข้าร่วมรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีราชิด อัล-ซูล (Rashid al-Solh) คราวนี้เองจุมบลัทได้สร้างกลุ่มซ้ายจัดขึ้นมาสนับสนุนตนนอกสภาและยังได้รับเลือกจากขบวนการปาเลสไตน์ฝ่ายซ้ายทั้งหมดให้ขึ้นเป็นเลขาธิการของกลุ่ม เห็นได้ชัดว่านี่เป็นการกดดันครั้งสุดท้ายเพื่อให้ประธานาธิบดีฟรานจียอมรับการปฏิรูปการเมืองในการยกเลิกระบบสัดส่วนนิยายศาสนาในสถานิติบัญญัติและรวมไปถึงยกเลิกข้อตกลงปี 1943 ด้วย ซึ่งจะไม่เพียงพลั๊กดันให้ตรูซกลับมาเป็นผู้นำเลบานอนโดยอาศัยจำนวนประชากรมุสลิมที่เพิ่มขึ้นเป็นตัวตัดสินในการเลือกตั้ง และถ้าหากพรรครัฐมนตรีคริสเตียนไม่ยอมรับเข้าก็ยังมีกองกำลังPLAและกองกำลังชาวปาเลสไตน์ไว้ใช้กดดันได้เช่นกันการกระทำเช่นนี้เพื่อให้เท่าทันความเคลื่อนไหวของคริสเตียนฝ่ายขวาซึ่งมีกองกำลังของตนอย่างเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาบ้างแล้วโดยมีวัตถุประสงค์คือใช้ต่อต้านกองกำลังติดอาวุธของปาเลสไตน์ที่ไม่ยอมปฏิบัติตามข้อตกลงที่ไคโร 1969 (al-Khazan, 1988, pp. 181-182)

(3) การปฏิรูปโดยกำลังทหาร

จากเหตุการณ์การเข้าโจมตีและสังหารหมู่สมาชิกกองกำลังของ PLO ที่ย่าน Ayn al-Rummaneh โดยกองกำลังฟาลังก์สังกัดพรรคคาตาอิบ ทางที่ประชุมแนวร่วมแห่งชาติLNM ได้ประกาศแบนไม่ให้พรรคคาตาอิบเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองหรือเข้าร่วมคณะรัฐมนตรีรวมถึงกล่าวประนามว่าพวกคริสเตียนฝ่ายขวานี้เป็นพวก Isolationism หรือพวกโดดเดี่ยวตัวเองจากโลกอาหรับ การประนามดังกล่าวส่งผลให้รัฐมนตรีฝ่ายคริสเตียนลาออกเป็นส่วนมใหญ่

เพื่อเข้าร่วมกับกองกำลังฟาลังก์ของพรรคดาอิบทำให้รัฐบาลของนายกรัฐมนตรีราซิด อัล-ซูล ต้อง ยุติลง ประธานาธิบดีฟรานจียีมีปฏิกิริยาทันทีและประกาศตั้งรัฐบาลทหารขึ้นทันทีเพื่อรับสถานการณ์ ที่เกิดขึ้นแต่กระนั้นผลของการตั้งรัฐบาลทหารครั้งนี้ได้ยุติลงภายในสามวันและได้มีการตั้งราซิด คารามิเป็นนายกแทนซึ่งส่งผลให้มีการเจรจาเพื่อนำกองกำลังซีเรียเข้ามาประจำการในเบรุต

ในเดือนสิงหาคม 1975 ทางแนวร่วม LNM ได้ออกประกาศ “Transitional Programme” ซึ่งมีใจความถึงการปฏิรูประบบการเมืองของเลบานอนให้ห่างไกลจากระบบ Sectarianism หรือระบบศาสนนิกายปกครองดังนี้ 1.มีการกำหนดสิทธิพลเมืองต่อบุคคลที่ควร พึงมี 2. จัดตั้งระบบเลือกตั้งแบบใหม่โดยเลือกตั้งโดยอิงระบบสัดส่วนประชากรจริงโดยยุบเขตเลือกตั้ง ปัจจุบันให้เหลือเพียงหน่วยเดียวรวมกันต่อหนึ่งจังหวัด 3.ลดอำนาจส่วนกลางลงและเพิ่มอำนาจให้ สภาท้องถิ่นตามกลุ่มศาสนาโดยไม่พึงพาาระบบศาสนนิกายปกครอง ในเดือนกันยายนต่อมานายก คารามิได้ตัดสินใจที่จะส่งกองทัพเข้าแทรกแซงการปะทะของกลุ่มต่าง ๆ แต่จุมบลัทและPLO ได้ คัดค้านเพราะว่ากลุ่ม LNM จะไม่ขอยุติการต่อสู้ใด ๆ ถ้าหากกองทัพไม่แสดงเจตนายอมรับข้อเสนอ การปฏิรูป (Traboulsi, p. 195)

ในช่วงเวลานี้กองทัพผสม LNM-PLO ได้เข้าโจมตีจังหวัดซาฮาร์ (Zghartar) บริเวณรอยต่อจังหวัดกับเมืองตริโปลีและยังได้โจมตีเมืองซาเลห์ เมืองเอกของคริสเตียนใน จังหวัด Nabatiyeh แม้กองทัพเลบานอนจะเข้ามาสร้างแนวป้องกันเพื่อแยกทั้งสองฝ่ายจากการปะทะ แต่ก็ไม่ได้รับการยอมรับจาก LNM-PLO ทำให้ประธานาธิบดีฟรานจียีได้สั่งให้กองกำลังส่วนตัวของเขา กองพลน้อยมาราด้าเข้าต่อสู้ต่อไป จุมบลัทได้ประกาศว่าการต่อสู้จะดำเนินต่อไปจนกว่ากองทัพ เลบานอนจะถอนกำลังออกไปเพื่อขัดขืนและแสดงการไม่ยอมรับในรัฐบาลที่ไม่ยอมรับหลักการของ เขา ราซิด คารามิได้จัดให้มีการประชุม CND ซึ่งจุมบลัทและพันธมิตรอย่างพรรคอามาลก็เข้าร่วมด้วย จุมบลัทเสนอในที่ประชุมให้มีการยกเลิกระบบศาสนนิกายอีกครั้งและเสนอให้ผู้แทนในสภาจะเป็น บุคคลทั่วไปโดยไม่ต้องกำหนดจำนวนตามศาสนาของผู้แทนอีกต่อไป ซึ่งในที่ประชุมก็มีการโหวต เป็นเอกฉันท์ว่าให้มีการยกเลิก ซึ่งเหตุการณ์นี้ตีความได้ว่าเป็นฉันทามติในการนำเลบานอนออกจาก รัฐที่ศาสนามีบทบาทเหนือการเมือง แต่กระนั้นก็มีความกังวลแม้กระทั่งในหมู่ชนชั้นนำของชาวมุสลิม เพราะหลักการ Secularism จะนำมาซึ่งหลักการที่จะขัดกับหลักศาสนาเช่น เมื่อมีการแยกศาสนา ออกจากการเมืองไปแล้ว พลเมืองทุกคนได้รับสิทธิพลเมืองเหมือน ๆ กัน ผู้หญิงชาวมุสลิมก็อาจจะ แต่งงานข้ามศาสนาได้ซึ่ง ส่วนในทางของฝั่งคริสต์บรรดาผู้นำ LF ได้ระงับผลการโหวตของ CND พร้อมระบุว่าพร้อมจะปกป้องสถาบันทางการเมืองจากการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ (Traboulsi, 2012, p. 196)

LNM จึงเริ่มปฏิบัติการทางการเมืองทหารตอบโต้รัฐบาลของฟรานจียีและ พันธมิตร LF ในยุทธการโรงแรม (Battle of Hotels) เพื่อขับไล่ทหารฟาลังก์ออกจากย่านธนาคาร

กลางที่อยู่ในฝั่งของเบรุตตะวันตกซึ่งเป็นย่านของชาวมุสลิมและ LNM อธิปไตยอยู่ และในช่วงปีใหม่ของปี 1976 กองพลพยัคฆ์ (Al-numar militia) ของอดีตประธานาธิบดีชาวมุณและกองกำลังพาลังก็ได้ร่วมมือกันโจมตีเพื่อขับไล่ชาวปาเลสไตน์ออกไปจากพื้นที่ที่ LF ควบคุม พื้นที่ที่ถูกโจมตีได้แก่แคมป์ซาบรา (Sabra) และ มัสลักซ์ (Maslakh) ซึ่งกองกำลัง LNM-PLO ก็ได้ดำเนินการตอบโต้โดยการปิดล้อมเมืองดามูร (Damur) ฐานที่มั่นของชาวมุณทางใต้ของเบรุตระหว่างจังหวัดซูฟไปไซดอนซึ่งมีการสังหารหมู่ในทั้งสองเหตุการณ์ทั้งคริสต์และชาวปาเลสไตน์ล้มตายหลายพันคน จนในที่สุดในวันที่ 23 มกราคม 1976 ซีเรียจึงเข้ามาไกล่เกลี่ยให้หยุดยิงโดยนำกองกำลัง PLA หรือกองกำลังปาเลสไตน์ที่ฝึกไฟซีเรียเข้ามากำหนดเส้นแบ่ง Green line ในกรุงเบรุตสถานการณ์จึงกลับสู่ภาวะปกติ (Traboulsi, 2012, pp. 198-199) การเคลื่อนไหวของจุมบลัทโดยรวมนายพล Abdul Aziz al-Ahdab นายพลเลบานอนมุสลิมนิยมซ้ายและกองกำลัง Al-Mourabitoun ทำรัฐประหารโทรทัศน์ (Television Coup) ได้กดดันให้ประธานาธิบดีฟรานจีต้องออกจากตำแหน่งก่อนหมดวาระและยังได้กดดันให้พรรคคาตาอับรับข้อเสนอสงบศึกและยอมรับข้อเสนอปฏิรูปประชาธิปไตยที่ประนีประนอมมากขึ้น โดยยังยินยอมให้ประธานาธิบดีของสาธารณรัฐเป็นชาวมาโรไนต่อไปแต่ยังคงยกเลิกควาศาสนาในคณะรัฐมนตรีเช่นเดิมซึ่งพรรคคาตาอับยังรับได้ (Traboulsi, p. 206) และสุดท้ายนำไปสู่ก่อนแตกแยกภายในระหว่างพรรคมาราด้าของฟรานจีและพรรคคาตาอับของปิแอร์ จิมาเยลในกลุ่มของ Lebanon Front แต่ทั้งนี้จุมบลัทต้องการให้พวกคริสเตียนโดยเฉพาะพวกคาตาอับซึ่งเกลียดชังซีเรียและกำลังได้เปรียบในสงครามกลางเมืองเลบานอนในฐานะผู้สนับสนุนหลักของฟรานจี และเมื่อมีการรับข้อตกลงสงบศึกระหว่างจุมบลัท (PSP) และ จิมาเยล (Kata'eb) ก็เปิดทางให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้ในปีเดียวกัน

(4) ยุคของ Walid Jumblat

สงครามกลางเมืองช่วงที่ 1 จบลงด้วยการตายของเคมาล จุมบลัทซึ่งถูกลอบสังหารโดยฝีมือของซีเรีย (Fisk, 2017) และเตรียมเข้าสู่ในช่วงที่ 2 วาลิด จุมบลัทถูกพ่อของเขาวางตัวให้เป็นทายาททางการเมืองพรรค PSP และได้รับเลือกให้เป็นเลขาธิการของ LNM แต่กระนั้นแนวคิดการปฏิรูปทางการเมืองนั้นถูกทำให้เข้มข้นน้อยลงจากการพัวพันกับซีเรียซึ่งก็เชื่อในเรื่องของการส่งเสริมความเป็น Secularism เหมือนกันแต่ไม่เห็นด้วยกับการยกเลิกระบบศาสนิกายปกครอง เพราะอย่างไรก็ตามซีเรียก็เข้าข้างพวกคริสเตียนมากกว่ามุสลิม ขั้วร้ายซีเรียพยายามแย่งบทบาทนำเหนือกองกำลังปาเลสไตน์ไปจาก LNM เห็นได้จากการตั้ง Palestinian Liberation Army ซึ่งซีเรียควบคุมและพยายามดึงกลุ่มอื่น ๆ อย่าง Fatah ให้มาเข้าร่วมดังนั้นนโยบายของวาลิดจึงกลับไปสู่หนทางแห่ง Za'im หรือลอร์ดแห่งขุนเขาซึ่งพ่อของเขาสามารถจะล้มล้าง นโยบายหลัก ๆ ของวาลิดคือการปกป้องผลประโยชน์ของชาวดรูซในจังหวัดซูฟและจังหวัดอาเลย์

ในปี 1977 เกิดสถานการณ์ความขัดแย้งในกลุ่มคริสเตียน LF เมื่อพรรคคาตาอิปได้เกิดขัดแย้งกับพรรคมาราด้าของประธานาธิบดีฟรานซิสโกในประเด็นของเลบานอนของความสัมพันธ์เลบานอนกับซีเรียและนำไปสู่เหตุการณ์สังหารหมู่ที่เอดเน เหตุนี้วาลิดจึงยอมลดความโกรธเคืองต่อประธานาธิบดีซีเรีย Hafez al-Asad ซึ่งอยู่เบื้องหลังการสังหารพ่อของเขา โดยเปลี่ยนมาสานสัมพันธ์ทางการทหารต่อกัน ทั้งนี้ซีเรียก็ต้องการให้ชาว德鲁ซที่สู้ให้ LNM ช่วยทำการปิดล้อมพวกคริสเตียนฟาลังก์กับพวกกองพลพยัคฆ์ของชาวมุณที่ต่อต้านการปกครองของประธานาธิบดีชากีสหุ่นเชิดคนใหม่ของซีเรีย แต่ทั้งนี้บทบาทของวาลิดได้ลดลงอย่างมากโดยเฉพาะหลังจากปี 1983 เมื่อวาลิดปฏิเสธข้อตักสบบศึก 17 พฤษภาคมระหว่างรัฐสภาเลบานอนกับอิสราเอลและหันไปสานสัมพันธ์กับซีเรียเนื่องมาจากวาลิดไม่ยอมรับรัฐบาลที่นิยมระบบศาสนานิกายปกครองพวกคริสเตียนและยังผูกมิตรกับอิสราเอล ในปี 1982 วาลิดประกาศไม่ยอมรับนายบาซีร์ จิมาเยลเป็นแคนดิเดตประธานาธิบดีและเรียกบาซีร์ว่า “แคนดิเดตของรถถังอิสราเอล” และอ้างว่าผลการเลือกตั้งครั้งนั้นมาจากการการข่มและซื้อเสียงส.ส. ทั้ง 62 คน (Traboulsi, 2012, p. 222) ในสงครามกลางเมืองช่วงที่ 2 ที่เรียกว่าสงครามแห่งหุบเขา 1983-1984 ซึ่งเป็นสงครามที่ขบวนการอามาลและฮิซบุลเลาะห์มีบทบาททางการทหารอย่างมากจากการสนับสนุนของซีเรีย บวกกับกระแสปฏิวัติสังคมนิยมเริ่มเสื่อมความนิยมลงจากแผนการปฏิรูป Perestroika and Glasnost reforms ในโซเวียตทำให้ความสัมพันธ์ของสหรัฐและโซเวียตที่ดีขึ้นตามลำดับจนดูเหมือนกระแสประชาธิปไตยกำลังจะมีชัยชนะ ในทางตรงข้ามกระแสปฏิวัติอิสลามของชาวชีอะฮ์เริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้น พันธมิตรใหม่ระหว่างซีเรีย พรรคอามาลและฮิซบุลเลาะห์ทำให้ทั้งสองพรรคก้าวขึ้นมามีบทบาททางการเมืองระดับชาติแทนกลุ่ม LNM ของวาลิดอย่างสมบูรณ์

4.1.4.2 Amal Movement

ขบวนการอามาลหรือพรรคอามาลคือขบวนการเคลื่อนไหวของ Musa al-Sadr และ Husein el-Husieni ผู้ก่อตั้งร่วมของขบวนการอามาลมีช่วงเวลาที่สั้นโดยเฉพาะเมื่อเกิดเหตุการณ์หายตัวไปของ al-Sadr ขณะเดินทางไปลิเบียในระหว่างปี 1978 มรดกนโยบายของกลุ่มอามาลในเวลานั้นคือการวางตัวเป็นกลางและสนับสนุนให้มีการปฏิรูปทางการเมืองกับทุกกลุ่มอย่างสันติ แม้พรรคจะเข้าร่วม LNM ก็ตาม ในช่วงยุทธการโรงแรมและยุทธการคาราตินาและทัล อัล-ซาทา ตัวของอัล-ซาตียังรู้สึกตกตลึงถึงการโจมตีของกองกำลัง LF ต่อชาวชีอะฮ์ในเขตค่ายผู้อพยพทั้งสองข้างต้นอย่างโหดร้าย แต่ถึงกระนั้นอัล-ซาตียังประกาศสู้เพื่อป้องกันตนเองเท่านั้นและแสดงเจตนาอย่างชัดเจนว่าเขาไม่ยอมเลือกข้างฝ่ายรัฐบาลคริสเตียนหรือ LNM เพียงเพื่อจะใช้กำลัง เรื่องนี้แสดงเจตคติของกลุ่มอามาลว่าอยู่ในสถานะเป็นกลางทางการเมือง การมีกองกำลังทหารก็เพียงเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกลูกหลงจากปฏิบัติการทางการเมือง ส่วนนโยบายของพรรค al-Sadr ที่ประสงค์

เพียงแต่ความหวังเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของชาวซีเรียที่ยากจนแร้นแค้นและไม่สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเต็มที่เพราะระบบ Confessionalism ไม่สามารถเป็นกระบอกเสียงให้พวกเขาได้

เลขาธิการพรรค Husein el-Husieni ได้ลาออกจากในปี 1980 สาเหตุเนื่องมาจากมีความกดดันอย่างมากจากซีเรียและจาก PLO ที่พยายามดึงขบวนการอาหรับเข้าร่วมเคียงข้าง PLO ซึ่งแม้ฮุเซนนี้จะปฏิเสธก็เผชิญการใช้กำลังทหารเข้าบังคับมีความพยายามลอบสังหารเขาด้วยอาวุธจรวดในบริเวณบ้านพักของเขาในกรุงเบรุต นาบี เบอรรี คือผู้นำคนต่อมาซึ่งก็ได้ต่อยอดและสานต่อนโยบายของพรรค ซึ่งนโยบายดังกล่าวได้แก่ 1.เลบานอนคือมาตุภูมิของชาวซีเรีย ที่มีเอกราชและอธิปไตยซึ่งย้อนกลับไปสู่อุดมการณ์ของอิหม่ามอัล-ชาดร์ และมีจุดยืนต่อต้านอิหร่านภายใต้การปกครองของราชวงศ์ปาเลวีที่เป็นมิตรกับสหรัฐอเมริกาและอิสราเอล 2. คือการสถาปนาความสัมพันธ์กับรัฐบาลใหม่ของอิหร่านภายใต้สาธารณรัฐอิสลามและยืนยันต่ออิหร่านว่าอัตลักษณ์ของชาวซีเรียเลบานอนคือชาวอาหรับและเป็นส่วนหนึ่งของลัทธิชาตินิยมอาหรับ ความเป็นอาหรับต้องมาก่อนความเป็นอิหร่าน นายเบอรรีต้องเผชิญหน้ากับความกดดันในการเริ่มต้นความสัมพันธ์อันซับซ้อนกับอิหร่านครั้งแรกเมื่อต้องเข้าร่วมรัฐบาลของประธานาธิบดีซากิสในปี 1982 ทำให้จำเป็นต้องถอนตัวจากกลุ่มแนวร่วมอุดมการณ์สาธารณรัฐอิสลาม การเข้าร่วมกับพวกคริสเตียนในครั้งนั้นมีเหตุมาจากเบอรรีนั้นยังให้ความสำคัญต่อผลประโยชน์ของชาติมากกว่าการพัวพันกับอิหร่าน ทำให้การส่งออกการปฏิวัติอิสลามต้องชะงักไป (Nir, 2011, pp. 196-197)

มีการวิพากษ์วิจารณ์โดยสื่อตะวันตกอย่างมากในช่วงกลางทศวรรษที่ 1980 ว่านายเบอรรีและพรรคนี้มีความพยายามสกัดกั้นอิทธิพลของโคมัยนีจากอิหร่าน แต่นายเบอรรีได้อ้างว่า “ชาวตะวันตกไม่เข้าใจจุดยืนของพรรค พรรคเคารพอิหม่ามโคมัยนีในฐานะผู้นำทางจิตวิญญาณสูงสุด ทางศาสนา เพียงแต่พรรคไม่รับอำนาจทางการเมืองทั้งโดยตรงและผ่านทางรัฐบาลอิหร่าน” อิหร่านในช่วงหลังปี 19789 อยู่ในสภาพของรัฐทางศาสนามากกว่าสมัยของราชวงศ์ปาเลવીอย่างมากหากเปรียบเทียบกัน แม้ทั้งสองรัฐบาลมีความพยายามแทรกแซงอิทธิพลทางการเมืองของชาวซีเรียเลบานอนแต่ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสภาพจริงของการเมืองเลบานอน จุดยืนของพรรคได้สร้างความบาดหมางกับสมาชิกบางส่วนที่มีอิทธิพลอยู่ในจังหวัดบาลเบคซึ่งอยู่ภายใต้การยึดครองของซีเรีย และต่อมาพวกเขาได้แยกตัวออกมาจัดตั้งพรรคอิซซุลละห์ขึ้นเพื่ออ้างความเป็นตัวแทนทางการเมืองของอิหร่านเหนือเลบานอน พรรคอิซซุลละห์กล่าวหาต่อพรรคอาลามว่ากำลังกลายเป็น Secularism เบอรรีตอบโต้ว่าตนยังเป็นผู้นิยม Secularism แต่ก็เป็นเลบานอน-อาหรับชาตินิยมที่มีอยู่ได้หลักการอิสลามตนยังนับถือในอิหม่ามอัล-ชาดร์และโคมัยนีไปพร้อมกัน ในทางกลับกันเบอรรีวิพากษ์วิจารณ์ถึงรัฐบาลอิหร่านว่าพยายามส่งเสริมให้ชาวซีเรียแตกแยกกันและยังวิพากษ์ถึงพรรคอิซซุลละห์ว่าไม่มีสามารถเป็นตัวแทนของชาวซีเรียทั้งหมดในเลบานอน อิหร่านควรเล็งเห็นว่าพรรคอาลามได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากชนชั้นกลางและชนชั้นนำซีเรีย ซึ่งจะทำให้พรรคอาลาม

เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในสถาบันรัฐสภาเลบานอนซึ่งดีกว่าการสถาปนาสาธารณรัฐอิสลามในเลบานอน

การเสียชีวิตของอิหม่ามโคมัยนีในปี 1989 ส่งผลให้ความขัดแย้งระหว่างขบวนการอามาลและอิหร่านผ่อนคลายลงและเบอร์รีไม่ต้องเผชิญความกดดันจากอิหร่านอีกตรงกันข้ามเบอร์รีเป็นที่ต้อนรับจากทางอิหร่านมากขึ้น เมื่อสันนิบาตอาหรับพยายามโน้มน้าวให้ทุกฝ่ายในเลบานอนหยุดยิงและลงนามข้อตกลงปฏิรูปทางการเมือง ในปีเดียวกันนายเบอร์รีพร้อมนายวาเล็ด จุมบัลท์ได้ถูกเชิญเยี่ยมเยือนกรุงเตหะรานระหว่างช่วงรอลงนามข้อตกลงตออิฟ (Taif Agreement) ซึ่งเป็นไปได้ที่อิหร่านพยายามจะคัดค้านแผนดังกล่าวของชาติอาหรับและพยายามจะแสดงท่าทีต่อนายเบอร์รี แต่กระนั้นนายเบอร์รีและขบวนการ LNM ส่วนใหญ่ก็ลงนามยุติสงคราม เพราะตีความได้จากพรรคชีฮุลเลาะห์ที่ไม่ได้ลงนามดังกล่าวด้วย (Nir, 2011, p. 189) นายเบอร์รีลงนามในข้อตกลงตออิฟเพราะต้องการให้เลบานอนมีรัฐบาลกลางที่เข้มแข็งและมีนิติรัฐที่จะปกครองทั่วดินแดนและสร้างความปลอดภัยให้ชุมชนชีอะฮ์แต่หลายครั้งก็ดูเหมือนเป็นเล่ห์กลของนักการเมืองเมื่อต้องเผชิญกับผลประโยชน์ของกลุ่มตนก็สามารถสละจุดยืนได้สามารถวิเคราะห์ได้จากความสัมพันธ์ของพรรคอามาลและพรรคอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

(1) ความสัมพันธ์กับกองกำลัง Lebanon Force

ความร่วมมือดังกล่าวอันมาจากที่นายเบอร์รีเข้าร่วม National Salvation Committee ของประธานาธิบดีชากีสในปี 1982 ซึ่งจะกลายเป็นภัยคุกคามของขบวนการ PLO และกลายเป็นโอกาสสำคัญของฝ่าย LF ที่จะช่วงชิงบทบาทในการเป็นผู้ยุติสงครามกลางเมืองที่ตนเองมีส่วนก่อให้เกิดขึ้น และส่วนหนึ่งที่กลุ่มอามาลแม้จะประกาศตนว่าอยู่ข้าง LNM มาตลอดแต่ก็จำยอมที่จะให้ความร่วมมือนี้มีสาเหตุดังนี้

1. การแข่งขันอิทธิพลทางการเมืองในพื้นที่ภาคใต้ของเลบานอน พื้นที่ภาคใต้คือพื้นที่ของ Za'im ชีอะฮ์ แม้ว่า PLO คือผู้ฝึกสอนในด้านการทหารให้กับชาวเลบานอนชีอะฮ์ แต่ PLO ก็พยายามที่จะผูกสัมพันธ์กับซีเรียในช่วง 1975-1976 ซึ่งซีเรียในช่วงเวลาดังกล่าวยังมีสายสัมพันธ์อันดีกับ LF ของชาวคริสต์และรัฐบาลเลบานอนจนถึงปี 1982 ในเวลาต่อมา PLO ก็ได้เปลี่ยนไปสวามิภักดิ์ต่อพรรคบาอธแห่งอิรักซึ่งขณะนั้นอิรักได้ทำสงครามกับอิหร่านซึ่งอิหร่านเป็นพันธมิตรที่ใกล้ชิดของพรรคอามาลทำให้เบอร์รีเริ่มหาโอกาสตีตัวออกห่างจากขบวนการ PLO

2. การยืมกำลังของพวกคริสเตียนและอิสราเอลเพื่อลดอิทธิพลของ PLO และยังเป็นการรักษาภาพลักษณ์ของการเป็นมุสลิมฝ่ายซ้ายในฐานะที่เคยร่วมอยู่กับ LNM อีกทั้งจะเป็นการเพิ่มอิทธิพลของกลุ่มอามาลในการเมืองระดับชาติครั้งแรกหลังจากเป็นเสมือนตัวสำรองในขบวนการปฏิรูปทางการเมืองมาโดยตลอดโดยเฉพาะช่วงก่อนที่นายเคมาล จุมบัลท์ยังเป็นผู้นำ LNM จะถูกลอบสังหาร

3. อิทธิพลของอิหร่าน กล่าวคือ อุดมการณ์ของเบอร์รีคือการทำตามอุดมการณ์ของ al-Sadr ผู้นำคนแรกของพรรคที่จะปกป้องผลประโยชน์ของชีอะฮ์เลบานอนเท่านั้น โดยไม่ได้ต้องการสถาปนารัฐศาสนาตามแบบฉบับของ Islamic Politics ของโคมัยนีซึ่งตรงกันข้ามกับแบบฉบับของ al-Sadr และเบอร์รีจะมีความเป็น Arab Nationalism และ Secularism

(2) ความสัมพันธ์กับองค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์

พรรคอาฆาลและกองกำลังติดอาวุธอย่าง Harakat al-Mahroumuri ถือกำเนิดขึ้นมาได้เพราะได้รับการฝึกอาวุธจากขบวนการ PLO แต่ในสงครามแห่งแคมป์ในช่วงปี 1985 ก็ได้แสดงออกให้เห็นแล้วว่าพรรคอาฆาลก็ไม่สามารถตอบแทน PLO ถึงความช่วยเหลือที่ผ่านมาได้สืบเนื่องจากนโยบายของอิหม่าม มุซา อัล-ชาดร์ ผู้นำมากบารมีของพรรคอาฆาลได้เคยวางนโยบายไว้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของชาวชีอะฮ์ต่อขบวนการต่าง ๆ ของปาเลสไตน์โดยเฉพาะกับชาวชีอะฮ์ในเขตจาบาล อามิล (Jabal Amil) ดังต่อไปนี้ (Hamzeh, 1993)

1. เป็นธรรมดาที่พรรคอาฆาลจะใช้ทุกปัจจัยที่ทำให้พรรคสามารถสร้างกองกำลังแม้จะมาจากความช่วยเหลือของกองกำลังปาเลสไตน์ เพราะในระหว่างปี 1974-1975 คือช่วงที่ชาวชีอะฮ์ต้องตกอยู่ท่ามกลางศึกสงคราม

2. ผู้นำทางการเมืองของชาวชีอะฮ์ไม่ได้มีความเห็นอย่างเปิดเผยที่สนับสนุนให้ชาวปาเลสไตน์สร้างพื้นที่ต่อสู้กับอิสราเอลในภาคใต้ของเลบานอน ในกรณีพรรคอาฆาลได้จับมือเป็นพันธมิตรกับ PLO นั้นได้อานิสงส์จากรัฐมนตรีต่างประเทศของอิหร่าน Sadeq Qotbezadeh 1979-1980 เป็นผู้เชื่อมความสัมพันธ์ แต่ผู้นำชีอะฮ์อื่น ๆ มองว่า PLO นำความเสียหายมาให้ภาคใต้ของเลบานอน

3. สมาชิกระดับสูงของ SSIC ได้ประกาศให้ PLO ถอนการปฏิบัติการทางการเมืองในภาคใต้ของเลบานอนต่อสาธารณชน แต่ในความเป็นจริงแล้วความร่วมมือกับ PLO คือสิ่งที่จะสั่นคลอนอำนาจทางการเมืองของผู้นำระดับสูงชีอะฮ์

4. แนวทางของผู้นำชีอะฮ์นั้นมุ่งเป้าไปที่การเมืองระดับชาติ มิใช่แค่ภาคใต้ของเลบานอนเท่านั้น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่พรรคอาฆาลจะรับการฝึกยุทธวิธีทางการเมืองจาก PLO และท้ายที่สุด ชาวชีอะฮ์จะย้อนกลับมาปะทะกับ PLO ใน War of Camps 1985

นายเบอร์รียังมีความตั้งใจที่จะเห็นชาวปาเลสไตน์ได้กลับคืนประเทศของตน แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าเขายอมรับว่าชาวปาเลสไตน์สามารถตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในเลบานอนได้ เพราะชาวชีอะฮ์อาจต้องแลกกับต้นทุนทางการเมืองที่สูงขึ้นจากการให้คนต่างชาติพักพิงในประเทศ ต้นทุนที่ต้องทำให้ชาวชีอะฮ์เสี่ยงภัยทางการเมืองอันเนื่องมาจากศาสนาของชาวปาเลสไตน์และ PLO เป็นนิกายซุนนีแต่พื้นที่จาบาล อามิล นั้นส่วนใหญ่เป็นชีอะฮ์และกระบวนสันติภาพของภูมิภาคตะวันออกกลางในช่วงสงครามกลางเมืองเลบานอนหนึ่งในนั้นคือกระบวนการ

สันติภาพระหว่างอิสราเอลและปาเลสไตน์ นั้นอาจเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้ชาวปาเลสไตน์สามารถพำนักร้อยอย่างถาวรในเลบานอนและทำให้ระบบเลือกตั้งภายใต้ระบบสารภาพ (Confessionalism) มีความผันผวนเนื่องจากประชากรผู้นับถือศาสนาที่มีความเปลี่ยนแปลง (Nir, 2011, pp. 215-216)

(3) ความสัมพันธ์กับประเทศซีเรีย

นายเบอร์รีมีเหตุผลที่จะดำเนินความสัมพันธ์กับประธานาธิบดีฮาเฟซ อัล-อัสซาดและสลับความสัมพันธ์จากอิหร่านมาเป็นซีเรียมีสาเหตุดังนี้

1. การสร้างสันติภาพในเลบานอนนั้นเป็นไปได้หากปราศจากการมีส่วนร่วมของซีเรีย นายเบอร์รีต้องการให้ซีเรียเป็นคนกลางในการเจรจาระดับชาติในทุกวาระ และหลังจากปี 1980 เบอร์รีกระชับความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับซีเรียเนื่องมาจากอิสราเอลกลายเป็นผู้สนับสนุนหลักของพวกเขา LF และอิรักกลายเป็นพันธมิตรสำคัญของ PLO

2. เมื่อสงครามกลางเมืองหลังจากปี 1980 เป็นต้นมา เบอร์รีต้องการพันธมิตรที่เข้มแข็งพอที่จะทำให้เขาสามารถต่อรองกับศัตรูทางการเมืองของเขาได้เช่นกลุ่มต่าง ๆ ในเลบานอนมี เช่น มาโรไนท์-อิสราเอล, ปาเลสไตน์-อิรัก, ดรุษ (PSP)-อิรัก และอิซบูลละห์-อิหร่าน

พื้นฐานของการเมืองซีเรียขณะนั้นเชื่อมโยงกับอุดมการณ์บาอัส ซึ่งพรรคอามาลสามารถแชร์ประสบการณ์ทางสังคม ความเป็นรัฐโลกวิสัย และลัทธิชาตินิยมอาหรับ นายเบอร์รีถึงกับกล่าวว่า “ไม่ว่าอัสซาดจะชนะสงครามหรือแพ้ เราจะอยู่ข้างเขา” (Nir, 2011, p. 221)

(4) ความสัมพันธ์กับขบวนการ LNM และขบวนการฝ่ายซ้าย

เบอร์รีร่วมมือกับขบวนการ LNM ภายใต้การนำของเคมาล จุมบลัทด้วยสาเหตุ 4 ประการ

1. พรรคอามาลจำเป็นต้องเข้าร่วมกับพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ใกล้เคียงกัน ซึ่งขณะนั้นมีเพียงแค่ฝ่ายขวาและฝ่ายซ้ายและยังไม่มีพรรคไหนวางตัวเป็นกลาง อาจจะเพราะหากวางตัวเป็นกลางอาจถูกมองว่าสนับสนุนรัฐบาลซึ่งเป็นข้าตรงข้ามกับฝ่าย LNM

2. พรรคอามาลมีนโยบายยกเลิกระบบศาสนิกายปกครองและส่งเสริมให้ชาวซีอียะห์มีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจเท่าเทียมกับชนกลุ่มอื่น ๆ อีกทั้งต้องการให้เลบานอนมีอธิปไตยและความเป็นรัฐโลกวิสัย

3. เบอร์รีมีความสัมพันธ์อันดีกับวาเล็ด บุตรชายของเคมาล จุมบลัทซึ่งกลายมาเป็นพันธมิตรของซีเรีย ซึ่งต่อมาพรรคการเมืองต่าง ๆ ภายใต้กลุ่ม LNM ก็ล้วนแต่เป็นพวกตนเป็นพันธมิตรกับซีเรียเหมือนกันทั้งสิ้น

ภายหลังจากปี 1980 เป็นต้นไปพรรคการเมืองต่าง ๆ ของขบวนการฝ่ายซ้ายก็เริ่มมีพันธมิตรเป็นประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค ซึ่งล้วนแล้วมาจากความเปลี่ยนแปลงของการเมืองในภูมิภาคตะวันออกกลาง ความขัดแย้งระหว่างพรรคบาอัสอิรักและซีเรีย ความเสื่อมถอยของลัทธิ

นัสนเซอร์จากการรับซื้อตกลองแคมป์เดวิดและการเสียชีวิตของอันวา ชาร์ดีต ได้ทำให้พรรคฝ่ายซ้ายจับมือกับคู่ขัดแย้งในภูมิภาค เช่น พรรคSSNP-ซีเรีย, พรรค LCP-อิรักและอียิปต์ แต่ขณะเดียวกันพรรคอามาลไม่ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับความเข้มข้นของการยอมรับในหลักการสังคมนิยมมากเท่ากับแค่ความร่วมมือกับพรรค PSP เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของพรรคในเรื่องของการเน้นความสำคัญของรัฐบาลกลาง ต่อมาคือการจัดสรรอำนาจในภาคใต้กรณีมีข้อพิพาททางทหารกับสมาชิกขบวนการ LNM อื่น ๆ และความต้องการให้ขบวนการ LNM ถ่วงดุลอำนาจกับกองทัพเลบานอนซึ่งยังไม่อาจคงความเป็นกลางและบางส่วนอยู่ภายใต้อาณัติของอิสราเอล (Nir, 2011, p. 209)

4.1.4.3 Hezbollah

พรรคอิซบูลเลาะห์ได้ก้าวขึ้นมาเป็นบทบาทสำคัญในยุคที่อาหรับ Secularism และอาหรับชาตินิยมทั้งที่เป็นชนุนีและชีอะฮ์ได้พ่ายแพ้สงครามต่ออิสราเอลทั้งในด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจนับตั้งแต่ปี 1948-1969 การแข่งขันด้านนโยบายต่างประเทศในระดับภูมิภาคของบรรดาประเทศอาหรับได้ลดลงอย่างต่อเนื่องในทางตรงกันข้ามนับเป็นชัยชนะของกระบวนการ Westernization ซึ่งนำโดยสหรัฐที่คอยกำกับอิสราเอลอยู่ใกล้ชิด ภายหลังข้อตกลง Camp David Accords ปี 1978 ก็เป็นปีที่เป็นสัญญาณสำคัญของประเทศอาหรับหลายประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มของ Arab League ที่เป็นศัตรูสำคัญต่ออิสราเอลและผลประโยชน์ของสหรัฐได้กลับกลายมาเป็นรัฐที่ดำรงตนแบบ Status quo หรือเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาเสียเอง เช่น ซาอุดีอาระเบียและจอร์แดนซึ่งเคยใกล้ชิดกับสหราชอาณาจักรมาแต่เดิม ส่วนอียิปต์ก็ไม่เคยกลับมามีอิทธิพลนำในโลกอาหรับอีก ในปี 1980 เป็นต้นมาเหลือเพียงซีเรียและอิรักที่ยัง Secularism ของพรรคบาอธยังมีอิทธิพลอยู่ซึ่งทั้งสองประเทศต้องการผลประโยชน์สูงสุดในด้านเศรษฐกิจแก่ประเทศของตนไม่ได้ให้ความสนใจต่อการต่อต้านค่านิยมตะวันตกหรือการช่วยเหลือชาวปาเลสไตน์มีแต่มีปรากฏการณ์ทางการเมืองและจิตวิญญาณขึ้นในอิหร่านซึ่งก็คือการปฏิวัติอิสลามของนิกายชีอะฮ์

ในเวลาอันประจวบเหมาะนี้ได้สั่นคลอนการปกครองของซัดดัม ฮุสเซน ผู้นำอิรักที่ต้องปกครองชาวชีอะฮ์ซึ่งเป็นสัดส่วนประชากรกว่า 65% ที่สำคัญอิรักคือพันธมิตรทางการทหารของพวกแนวร่วมคริสต์มาโรไนท์แห่งเลบานอน สงครามกลางเมืองในช่วงแรกคือระหว่างปี 1975-1982 พังผ่านพ้นไปอิทธิพลของกลุ่มนัสนเซอร์ที่ลดลงไปพร้อมกับการเสียชีวิตของเคมาล อับเดล นัสนเซอร์ผู้นำอียิปต์ได้เปิดโอกาสให้อิสราเอลนำกองทัพบุกกวาดล้างขบวนการ PLO ครั้งใหญ่ ในปี 1982 ขบวนการ Amal ซึ่งเป็นกลุ่มชีอะฮ์สายกลางและมีบทบาทอย่างมากในการต่อสู้กับอิสราเอลร่วมกับชาวปาเลสไตน์ทำให้ชาวชีอะฮ์มีประสบการณ์ทางการเมืองการทหารในพื้นที่ทางใต้ของเลบานอนมากขึ้นโดยการสนับสนุนของอิหร่าน แต่จุดยืนของอามาลบ่อยครั้งไม่ตอบสนองต่อความคิดของพวกหัวรุนแรงตัวอย่างเช่น การที่พรรคอามาลเข้าร่วมรัฐบาล National Salvation committee ของประธานาธิบดีชากัสในปี 1982 และเหตุการณ์ต่อมาคือในปีเดียวกัน เมื่อผู้นำของขบวนการ

อามาลและพรรคคาคาอิบ รวมไปถึงประธานาธิบดีของเลบานอนได้เซ็นสัญญาสงบศึกซึ่งมีเงื่อนไขสำคัญที่ให้อิสราเอลถอนกำลังอย่างสันติ ได้ทำให้ Sayyid Hussein Musawi หนึ่งในผู้นำทางการเมืองทหารของขบวนการอามาลได้แยกตัวเพื่อประท้วงขบวนการอามาลที่พยายามจะแตกหักกับ PLO และขัดคำสั่งของอิหม่ามโคมัยนีแห่งอิหร่านที่สนับสนุนขบวนการปาเลสไตน์อย่างจริงจัง (Hamzeh, 1993, p. 332)

ขบวนการอิซบูลเลาะห์เริ่มก่อตัวในปี 1982 และกลายเป็นพรรคการเมือง กิ่งติดอาวุธอย่างสมบูรณ์ในปี 1984 มีชื่อเสียงในการโจมตีกองกำลัง MNFI และก่อการกบฏของอิสราเอล นโยบายหลักคือการปลดปล่อยดินแดนปาเลสไตน์ ในปี 1985 เมื่ออิสราเอลถอนกำลัง ออภาคใต้ส่วนใหญ่ของเลบานอนกลับไปสู่เขต Buffer Zone ของ UN Security Zone กองกำลังอิซบูลเลาะห์ก็เผชิญกับความตึงเครียดกับพรรคอามาล ในประเด็นการเมืองระหว่างชาวชีอะฮ์เลบานอนและอิหร่าน เนื่องมาจากพรรคอิซบูลเลาะห์ไม่มีนโยบายสนับสนุนเอกราชของเลบานอน ในทางตรงกันข้ามได้รับแนวคิดทางการเมืองมาจาก Shaykh Muhammad Husayn Fadlallah ซึ่งก็ได้รับมาจากอิหม่ามในอิหร่านสองท่านคือ Ayatollahs Muhammad Baqir al-Sadr และ Ruhollah Khomeini ซึ่งได้อธิบายถึงหลักการสืบทอดอำนาจทางการเมืองและระบบตุลการทางศาสนา (ชาร์อะฮ์) ที่เรียกว่า Wilayat al-Faqih จากอิหม่ามสิบสองคนในนิกายชีอะฮ์ผ่านทางอิหม่ามโคมัยนีในฐานะผู้สืบทอดอำนาจและตัวแทนชั่วคราวของอิหม่ามอะดีห์ซึ่งเป็นอิหม่ามที่ยังมีชีวิตอยู่เพียงแต่ร่างกายวันนี้จะกลับมาฟื้นฟูศาสนาอิสลาม แม้เรื่องนี้จะดูเป็นความเชื่อแต่ก็มีการรณรงค์อย่างจริงจังในการจัดตั้งสาธารณรัฐอิสลามแห่งเลบานอน

ภายหลังการเสียชีวิตของ รุฮุลลอฮ์ โคมัยนีผู้นำสูงสุดของอิหร่าน ก็เกิดความผันผวนและการต่อสู้ชิงพื้นที่ทางการเมืองขึ้นในอิหร่านระหว่างกลุ่มอนุรักษ์นิยมและกลุ่มปฏิรูป ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้กลายเป็นภาพสะท้อนของอุดมการณ์ของพรรคอิซบูลเลาะห์ซึ่งจำแนกอุดมการณ์ได้เป็น 2 กลุ่มได้แก่

1. กลุ่มของ Shaykh Subhi al-Tufayli, Sayyid Abbas al และ Sayyid Husayn al-Musawi ในปี 1992 กลุ่มอยู่ภายใต้การนำของอับบาส อัล-มุซาวี ซึ่งมีความคิดทางการเมืองว่าพรรคอิซบูลเลาะห์ไม่ควรยึดนโยบายต่อต้านตะวันตกแบบสุดโต่ง เมื่อนโยบายระหว่างประเทศของอิหร่านมีความประนีประนอมมากขึ้นต่อสหรัฐและชาติพันธมิตร และควรเปิดโอกาสให้กลุ่มการเมืองทุกกลุ่มของชาวชีอะฮ์ได้รวมตัวกันไม่แบ่งแยกศรัทธาได้สร้างเป็นกลุ่มการเมืองกระแสหลักในระบบการเมืองเลบานอน กลุ่มนี้เรียกว่ากลุ่มนิยมประธานาธิบดีอิหร่าน Hashimi Rafsanjani

2. กลุ่มของซัยยิด ฮาซัน นาซัลเลาะห์ (Sayyid Hasan Nasrallah) ผู้นำคนปัจจุบันของพรรคอิซบูลเลาะห์ ซึ่งกลุ่มนี้มีลักษณะ Fundamental Islamist กล่าวคือแนวทางของพรรคควรยึดโยงอยู่บนหลักการจิตวิญญาณของการจีฮัดต่อใครก็ตามที่พยายามเป็นอริกับพรรคและ

แนวคิดสาธารณรัฐอิสลามในเลบานอน อุดมการณ์ของพรรคต้องยึดโยงต่อรัฐบาลอิหร่าน ในปี 1989 ช่วงสุดท้ายของสงครามกลางเมืองเลบานอน เขาดำเนินความสัมพันธ์ประนีประนอมของกลุ่มนิยมฮาซิมมี ราฟซันจานี (Hashimi Rafsanjani) ต่อพรรคอาลามในการร่วมมือทางการทหารเพื่อต่อสู้กับอิสราเอลและพันธมิตรกองทัพภาคใต้แห่งเลบานอน (South Lebanon Army) ของนายพลซาอัด ฮัตตัต

(1) ความยึดโยงกับประเทศอิหร่าน

พรรคอิซบูลเลาะห์เผชิญปัญหาเชิงโครงสร้างอำนาจภายในพรรคจากหลักการ (Doctrine) ที่ยังไม่มีคามแนบแน่น ในระยะแรกทางอิหร่านได้ให้การสนับสนุนพรรคผ่านกลุ่ม Rafsanjani ภายใต้การนำของอิหม่าม Mohammed Hussein Fadlallah ผู้นำพรรคในช่วงปี 1985

ได้รับแนวคิดในการจากอิหร่านในการผ่อนปรนในการในทางเศรษฐกิจให้มีความเสรีมากขึ้นและไม่จำกัดการค้ากับโลกตะวันตก ทำให้อิหม่ามฟฏุลลอห์ได้เริ่มนโยบายซึ่งมีความคล้ายคลึงกับอุดมการณ์บางอย่างของพวกคริสเตียน นั่นคือ Lebanonism หรือที่เรียกว่า Lebanonization of Hezbollah ซึ่งจะกลายเป็นรากฐานของพรรคในการแสวงหาความร่วมมือทางการเมืองในประเทศซึ่งมากกว่ากลุ่ม Fundamentalist ซึ่งอย่างแรกคือการปฏิรูประบบการเมืองมากกว่าการล้มล้างสถาบันทางการเมือง เป็นระยะเวลานานที่ขบวนการฝ่ายซ้ายของมุสลิมได้พยายามล้มล้างระบบการเมืองด้วยความเชื่อของรัฐบาลแต่นั้นก็เป็นเพียงแค่ตัวเลือกของขบวนการฝ่ายซ้ายที่ไม่ได้ถูกหยิบยกขึ้นมากลึงเป็นวงกว้าง จึงถึงเวลาเหมาะสมที่จะเริ่มการเมืองแบบปฏิบัตินิยม อิหม่ามฟฏุลลอห์ได้พยายามเสนอการปฏิรูปทางการเมืองระหว่างคริสเตียนและมุสลิมด้วยกระจายอำนาจทางการเมืองอย่างเท่าเทียมโดยไม่ยึดโยงจากระบบศาสนิกายปกครองซึ่งจะมีการเปิดให้สาธารณะได้ถกเถียงถึงวิธีการสร้างวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าวเปิดเผย และได้กำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการนำความเชื่อในเรื่องของรัฐบาลมาบังคับใช้แค่ในระดับพรรคเท่านั้น

แต่ในช่วงหลังปี 1992 ซึ่งตรงกับที่ได้มีการเจรจาที่เมืองตออิฟล่งไปแล้ว อิหม่ามฟฏุลลอห์ได้เลือกให้ฮุเซน อัล-มุซาวี เป็นเลขาธิการของพรรค นโยบายผ่อนปรนของอิหร่านและการปล่อยตัวประกันชาวตะวันตกกลายเป็นสัญญาณของความเสื่อมอำนาจของกำลังทางทหารของพรรคในเวลาเดียวกัน เมื่ออับบาส อัล-มุซาวีถูกลอบสังหารในปีเดียวกันแนวทางของพรรคก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปแต่ยังคงแสวงพื้นที่ทางการเมืองในระบบรัฐสภาเพราะตระหนักถึงการล้มเลิกระบบศาสนิกายปกครองไม่อาจทำได้เพียงพรรคอิซบูลเลาะห์เพียงพรรคเดียว ฮาซัน นาซัลเลาะห์จึงได้นำสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งทั่วไปของเลบานอนเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในระบบรัฐสภา แต่ก็มีคามไม่ลงรอยกับอดีตแกนนำสมาชิกพรรคจากกลุ่มราฟซันจานี (Rafsanjani) คือ Shaykh Subhi al-Tufayli ที่ต่อต้านการขึ้นสู่อำนาจของนาซัลเลาะห์ก็ได้อ้างว่ายังไม่มีพหุมติให้พรรคลงเลือกตั้งได้ เขาได้เผาศูนย์ลงคะแนนในหมู่บ้าน Brital ซึ่งอยู่ในจังหวัดบาลเบค แต่มันก็เป็นเพียงการยื้อแย่ง

อำนาจภายในครั้งสุดท้ายของทั้งสองกลุ่มและดูเหมือนจะไม่สามารถสั่นคลอนอำนาจของนาซัลเลาะห์ได้ จะเห็นได้ว่านาซัลเลาะห์ได้นำเอานโยบายของกลุ่ม Rafsanjani มาปรับปรุงให้เป็นของตนและละทิ้งการพยายามสถาปนาสาธารณรัฐอิสลาม ส่งผลให้ในการเลือกตั้งทั่วไปในปี 1992 พรรคอิซบูลเลาะห์ได้คะแนนโหวตมาถึง 8 ที่นั่งในสภาและจัดตนไว้ในกลุ่มของ Loyalty to the Resistance Bloc ซึ่งกลุ่มดังกล่าวมักจะร่วมชั่วคราวการเมืองของกลุ่ม March 8 Alliance ซึ่งมีนโยบายเป็นพันธมิตรทางการเมืองกับซีเรียและอิหร่านเสมอ (Hamzeh, 1993, pp. 323-325)

4.2 การตีความปัจจัยภายนอก

4.2.1 พันธมิตรอาหรับ

4.2.1.1 องค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์ (PLO)

ขบวนการปลดปล่อยปาเลสไตน์เข้าสู่เลบานอนตั้งแต่ปี 1969 ในฐานะของขบวนการทางการเมืองกึ่งทหารที่ไม่ใช่ตัวแสดงรัฐ (Non-State Actor) และเข้าร่วมกับแนวร่วม LNM เพื่อสร้างความมั่นคงให้กองกำลังของตนในการเคลื่อนไหวต่อต้านการยึดครองของอิสราเอลเหนือดินแดนปาเลสไตน์ซึ่ง PLO ได้แสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองผ่านปฏิบัติการทางการเมืองและการแถลงการณ์เป็นส่วนใหญ่ว่าองค์กรไม่ได้มีผลประโยชน์ใด ๆ เหนือดินแดนของเลบานอนและยังยืนยันกรานว่าไม่ได้มีเจตนาจะสร้างรัฐซ้อนรัฐเหนือเลบานอนแต่เข้ามาอาศัยพื้นที่ด้วยความจำเป็นสอดคล้องกับการเคลื่อนไหวเพื่อการปฏิรูปทางเศรษฐกิจและการเมืองของชาวมุสลิมฝ่ายซ้ายกลุ่มต่าง ๆ ที่พยายามใช้กลุ่ม PLO เป็นตัวเชื่อมสู่วาระทางการเมืองภายใต้อุดมการณ์ชาตินิยมอาหรับ (Pan-Arab) และต่อต้านจักรวรรดินิยม (Anti-Imperialism) ซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มคริสเตียนฝ่ายขวาในเลบานอน

ตัวแสดงของกลุ่ม PLO และแถลงการณ์ต่าง ๆ จะมาจากผู้แทนของภายในแนวร่วมปลดปล่อยปาเลสไตน์อีกทีหนึ่ง เนื่องจากภายใน PLO เองมีกลุ่มย่อย ๆ หลักที่เคลื่อนไหวในเลบานอนหากไม่นับกลุ่ม As-saiqa ที่มีซีเรียชักใยอยู่ก็จะมีกลุ่มหลัก ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์นโยบายที่จะมีผลกระทบทางการเมืองต่อการเลบานอนดังกลุ่มต่อไปนี้ 1.กลุ่ม Fatah หรือฟาตห์ 2. PLFP หรือชื่อเต็มคือ Popular Front for the Liberation of Palestine 3. DFLP หรือชื่อเต็มคือ Democratic Front for the Liberation of Palestine ทั้งสามกลุ่มปฏิบัติการในเลบานอนในระหว่างปี 1970-1982 จนถึงช่วงการถอนกำลังของ PLO จากเหตุการณ์อิสราเอลบุกเลบานอนในปีเดียวกัน

ข้อสังเกตของทั้งสามกลุ่มหลัก ๆ คือมีการเคลื่อนไหวในลักษณะกลุ่มติดอาวุธและกองกำลังกึ่งทหารภายใต้อุดมการณ์หลากหลาย ซึ่งในกลุ่มเดียวกันอาจมีการผสมผสาน

อุดมการณ์ทางการเมืองจากทั้งในและนอกภูมิภาคตะวันออกกลางแต่ภาพรวมทั้งสามกลุ่มภายใต้องค์กรเดียวมีอุดมการณ์ที่ไม่ได้ฝักใฝ่ศาสนาเราสามารถตีความได้ว่า PLO ทั้งสามกลุ่มเป็นกลุ่ม Secularism ถึงแม้ PLO จะไม่ได้มีนโยบายที่ส่งเสริมต่อกระบวนการประชาธิปไตยใด ๆ โดยตรงซึ่งสามารถตีความได้จากลักษณะของปฏิบัติการทางการเมืองทหารในเลบานอนและภูมิหลังของหัวหน้ากองกำลังสองกำลัง ได้แก่จากภูมิหลังของยัสเซอร์ อราฟัตผู้นำ PLO อันดับต่อมาจึงเป็นจอร์จ ฮาบัซ ส่วนของผู้นำกลุ่ม PLFP ของนายเยฟ ฮาวัทเมห์ (Nayef Hawatmeh) ผู้นำของกลุ่ม DFLP ผู้วิเคราะห์มองว่าบทบาททางการเมืองทหารและแนวคิดทางการเมืองต่อเลบานอนนั้นไม่ชัดเจนและในสายตาของมหาอำนาจมองว่ากลุ่มของเขาเป็นเพียงกลุ่มเล็ก ๆ (Golan G. , 1986, p. 286) จึงไม่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยมีเพียงแต่ประวัติการศึกษาเท่านั้นที่เพียงพอจะนำมาเปรียบเทียบตามทฤษฎีของ Lijphart ได้

นายเยฟ ฮาวัทเมห์สำเร็จการศึกษา the Arab University of Beirut (Britannica, 2008) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่สร้างขึ้นโดยชาวนูนีภายใต้สมาคม the Lebanese El-Bir and Ihsan Society ท่านต่อมาคือ George Habash สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยชั้นนำและเก่าแก่ของภูมิภาคอาหรับได้แก่ University of University American of Beirut ส่วน Yasser Arafat University of Cairo หรือ University of King Fuad I ขณะนั้น โดยทั้งสามมหาวิทยาลัยได้รับการอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญชาวตะวันตกซึ่งแน่นอนว่าอราฟัต ได้รับอิทธิพล Arab Nationalism ครั้งแรกจากมหาวิทยาลัยดังกล่าวข้างต้น ส่วนอีกสองท่านที่เหลือก็ได้รับอุดมการณ์ Marxist มาจากระบบการศึกษาที่ได้รับอิทธิพลมาจากระบบการศึกษาของชาวตะวันตก

(1) กลุ่ม PFLP

ทราบกันดีว่าจอร์จ ฮาบัซ (George Habash) ที่นับถือคริสต์กรีกออร์ทอดอกซ์จะมีความโน้มเอียงอุดมการณ์ต่อผู้เพื่อชาวปาเลสไตน์ไปในทาง Secularism จากการผสมผสานอุดมการณ์ Marxist เข้ากับลัทธิ Arab Nationalism จึงส่งผลให้รูปลักษณ์อุดมการณ์การต่อสู้ร่วมกับฝ่าย LNM ในเลบานอนและสามารถร่วมกันได้เพราะมีจุดยืนในการต่อต้านพวกมาโรไนท์ที่ถือคาทอลิก นิยายที่มีความเป็นอริกันมาช้านานและมีความใกล้ชิดกับจักรวรรดินิยมตะวันตกด้วยความที่ต้องการรักษาอัตลักษณ์ทางศาสนาซึ่งก็ที่นิยมทำกันในหมู่ชาวอาหรับที่นับถือกรีกออร์ทอดอกซ์ที่ไม่ได้มีความใกล้ชิดกับพวกคริสเตียนจากตะวันตกจึงไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจหรืออุดมการณ์ทางการเมืองใด ๆ ลัทธิความเคลื่อนไหวทางการเมืองจึงมักเป็นแนวทางการใช้กำลังแบบลัทธิเลนิน (Leninst) เน้นหนักไปทางโซเวียตซึ่งเคยมีความสัมพันธ์ที่ปูทางไว้โดยจักรวรรดิรัสเซียกล่าวคือจะเคลื่อนไหวแบบประชาธิปไตยก็ดูอ่อนแอและใกล้ชิดตะวันตก ถ้าไม่เคลื่อนไหวแบบ Marxist ก็ไม่อาจโดดเด่นในหมู่ชาวมุสลิมที่กำลังอ่อนแอจากการถูกขับไล่ออกจาก

แผ่นดินเกิดและพร้อมจะหันหลังให้ความทันสมัยซึ่งเป็นโอกาสเดียวในการต่อสู้กับอิสราเอลหรือพวกมาโรไนท์ที่กำลังคุกคามอำนาจของชาวปาเลสไตน์ที่กำลังเฟื่องฟูในเลบานอน

กองกำลังของฮาบช์มีความโด่งดังจากเหตุการณ์ไฮแจคเครื่องบินโดยสาร 4 ลำในปี 1970 ที่มีผู้โดยสารเป็นชาวอิสราเอลหลายร้อยคนกับชาวต่างชาติจำนวนหนึ่งไปลงจอดที่จอห์แดนก่อนจะระเบิดเครื่องบินหนึ่งลำโดยไม่มีผู้เสียชีวิตเพื่อกดดันให้อิสราเอลปล่อยนักโทษการเมืองชาวปาเลสไตน์เป็นการแลกเปลี่ยน (Liphshiz, 2008) ซึ่งเหตุการณ์นี้แม้สำเร็จแต่แลกมาด้วยการที่รัฐบาลจอห์แดนเข้ามาสลายกองกำลังของ PLFP และ PLO ไปจากจอห์แดน ในช่วงระหว่างสงครามกลางเมืองเลบานอน PLFP ไม่ได้ต่อสู้ร่วมกับ PLO ในสมรภูมิเบรุตเพราะเนื่องจากมีความเห็นไม่ลงรอยกับกลุ่มฟัตห์ของอราฟัตในเรื่องของการเจรจาสันติภาพกับรัฐบาลอิสราเอลในเรื่องของการตั้งรัฐปาเลสไตน์เฉพาะในเขตเวสแบงค์ ในสงครามกลางเมืองเลบานอนเราจึงได้ยินอีกชื่อของกลุ่ม Habash ว่ากลุ่ม Rejectionist ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างหัวรุนแรง

นายฮาบช์มีความเห็นว่า PLO ควรมีส่วนร่วมในสงครามกลางเมืองเลบานอนและมีความชอบธรรมต่อภารกิจในการต่อต้านกลุ่มปฏิกริยาตะวันตก คำว่า “ปฏิกริยาตะวันตก” ผู้วิเคราะห์ลงความเห็นว่าน่าจะหมายถึงพวกคริสเตียนฝ่ายขวา เพราะนายฮาบช์ให้ความเห็นว่า “ชาวเลบานอนที่มีความต้องการขัดขวางปฏิบัติการทางการเมืองของ PLO และแรงสนับสนุนของมวลประชาชนเลบานอนฝ่ายมุสลิม” (ผู้แปล) ก็น่าจะมีเพียงแต่พวกคริสเตียนเท่านั้นที่ตรงกับข้อความนี้ Habash ได้เพิ่มเติมความต้องการของเขาอีกว่า “เป็นปัญหาสำคัญที่เขาและชาวปาเลสไตน์ควรจะเข้ามาเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองของเลบานอน ที่ไม่อาจทำสำเร็จผ่านแว่นของคอมมิวนิสต์ ลัทธิชาตินิยมหรือรัฐบาลประชาธิปไตย” เพราะโครงสร้างทางการเมืองของพวกชาวคริสเตียนมีพวกจักรวรรดินิยมตะวันตกหนุนหลังอยู่นั่นเอง (Hudson, 1978, p. 274)

(2) กลุ่ม Fatah

ในช่วงการก่อตั้งฐานทัพใหม่ของ PLO ที่อิรักภายหลังเหตุการณ์กรกฎาคม (Black September 1970) กลุ่ม Secularism ที่ไม่ได้ฝักใฝ่ทางการเมืองภายในเท่าไรกับกลุ่ม Rejectionist นั่นคือกลุ่มฟัตห์ของ ยัสเซอร์ อราฟัต กลุ่มฟัตห์เป็นหัวหอกในการฝึกกองกำลังรบสำหรับปฏิบัติการพิเศษในทางเหนือของอิสราเอลเป็นหลัก แต่ถ้าปฏิบัติการภายในเลบานอนจะเน้นการปกป้องตนเอง และด้วยความที่อราฟัตเป็นเลขาธิการของ PLO ทำให้กลุ่มฟัตห์มีอิทธิพลมากที่สุดทั้งในด้านการทหารและการเจรจาต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่าง PLO กับพรรคคาตาอับและ Tiger Militia (Al-ahrar) ของพรรคเสรีนิยมแห่งชาติ ในช่วงเริ่มต้นของปี 1970-1972 อราฟัตมีความพยายามรักษาความสัมพันธ์กับฝ่ายชาวคริสเตียนและทั้งสองฝ่ายมีสถานะความสัมพันธ์ “ไว้วางใจ” ด้ับทสมัภาษาของ Salah Khalaf หัวหน้าหน่วยข่าวกรองของ PLO ต่อไปนี้

“ความสัมพันธ์กับฝ่ายขวาคริสเตียนในเลบานอนไม่ได้เลวร้ายเลยแม้แต่น้อย ความมุ่งมั่นของเรายังคงรักษาซึ่งความเป็นเพื่อน และความร่วมมือกับทุกพรรคการเมืองในเลบานอนโดยเฉพาะจากสองศาสนาหลัก และคุณอร่าฟก็เดินทางไปพบปะกับคุณชามูนและคุณจีมาเยลบ่อยครั้ง แน่แน่นอนว่าเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น พวกเขาก็กังแกไขมันอย่างเป็นมิตรกับเราและพวกเราก็ได้ประสบความสำเร็จในการเปิดช่องทางสื่อสารหลาย ๆ ช่องทางให้รัฐบาลเลบานอนและผู้นำพรรคคริสเตียน” (Brynen, 1990, p. 58)

บทและนโยบายที่ของ PLO หลัก ๆ ในช่วงนี้เลบานอนคือการควบคุมปึกต่าง ๆ ของขบวนการเคลื่อนไหวไม่ให้มีส่วนร่วมไปกับกลุ่ม LNM ที่มุ่งจะโค่นล้มระบบการเมืองแบบเก่าและนั่นอาจหมายถึงการโค่นล้มระบอบประชาธิปไตยแห่งเดียวในตะวันออกกลางด้วย ความตึงเครียดที่เพิ่มมากขึ้นระหว่าง PLO กับฝ่ายขวาคริสเตียน เริ่มต้นในปี 1975 เมื่อสมาชิก PLFP ได้พยายามลอบสังหาร ปีแอร์ จีมาเยิล ผู้นำคาตาอิบ ในเขต Ayn el-Rammaneh เบรุตตะวันออก ฝ่ายคาตาอิบจึงโจมตีรถบัสของชาวปาเลสไตน์ที่วิ่งออกมาจากค่ายผู้อพยพ Tel al-Za'tar ซึ่งเป็นค่ายของ PLFP เพื่อล้างแค้นและนี่จึงเป็นชนวนศึกล้างแค้นกันในอีกหลายสมรภูมิในเวลาต่อมาทำให้เกิดความโกรธแค้นในหมู่กลุ่ม Rejectionist ของ George Habash และเป็นชนวนความไม่ไว้วางใจในหมู่ชาวคริสต์ในเลบานอน และเมื่อสถานการณ์การปฏิรูปทางการเมืองระหว่างฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวามิก้าวหน้า ฝ่าย Rejectionist ซึ่งต่อสู้เพื่อแก้ปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจจึงเลือกสู้บนถนนข้างฝ่ายซ้าย LNM เหตุนี้กองกำลังคาตาอิบจึงเริ่มปิดล้อมและกวาดล้างค่ายผู้อพยพใน Karatina และ Tel al-Za'tar ซึ่งอยู่ในเบรุตตะวันออก จุดยืนของอร่าฟจึงเปลี่ยนไปเป็นต่อสู้กับกองกำลังคริสเตียนฝ่ายขวาไปในที่สุดจนกระทั่งซีเรียเข้ามาแทรกแซงในนามของสันนิบาตอาหรับ อร่าฟจึงกลับมาเป็นกลางทางการเมืองอีกครั้งโดยเฉพาะกับรัฐบาลใหม่ของซาคิสที่มีซีเรียหนุนหลังอยู่

ในช่วงปี 1982 ภายหลังอิสราเอลยึดครองเบรุตตะวันตกและภาคใต้ของเลบานอนถือเป็นปีสุดท้ายที่ PLO จะได้อยู่ในเลบานอน เกิดความขัดแย้งระหว่างอร่าฟกับ Saeed Musa Muragha หรืออาบู มูซา (Abu musa) เหตุจากที่อร่าฟยินยอมเจรจาสันติภาพกับอิสราเอล (Oslo Accord) และยอมรับการถอนกำลังออกจากเลบานอนกับรัฐบาลของประธานาธิบดีบาชีร์ จีมาเยล ทำให้อาบูมูซาแย่งอำนาจการนำ PLO ไปจากอร่าฟและร่วมกับกลุ่ม Rejectionist อื่น ๆ เพื่อเข้าร่วมพัวพันกับการเมืองเลบานอนต่อโดยมีซีเรียและกลุ่ม As-sa'ika ให้การสนับสนุน ทำให้สถานะของ PLO ในขณะนั้นไม่เป็นกลางต่อปัญหาการเมืองภายในของเลบานอนอีกต่อไปและ PLO กลุ่มใหม่ของ อาบู มูซา คือกองกำลัง Fatah (Al-intifada) รับการสนับสนุนอาวุธและอุดมการณ์ทางการเมืองจากซีเรีย อร่าฟต้องย้ายกำลังรบที่ยังภักดีของตนออกไปจากเลบานอนในธันวาคมปี 1983 โดยไปปักหลักใหม่ในตูนิเซียและมีได้มีส่วนร่วมใด ๆ ต่อเลบานอนอีก ดังนั้นปรากฏการณ์ที่กลุ่มชีอะฮ์นำโดยพรรคอามาลได้ทำการต่อสู้กับ PLO ที่ยังภักดีของอร่าฟในสงครามแคมป์ (War of camp

1985) นั้นเพราะต่างก็เห็นตรงกับรัฐบาลกลางเลบานอนและซีเรียว่า PLO ไม่เป็นประโยชน์ต่อการเจรจาต่อรองภายในการเมืองของเลบานอนอีกต่อไป

4.2.1.2 ประเทศซีเรีย

ฮาเฟซ อัล-อัสซาด ประธานาธิบดีของสาธารณรัฐอาหรับซีเรียเข้ามามีบทบาทโดยตรงในสงครามกลางเมืองเลบานอนครั้งแรกจากการเชื้อเชิญของสุไลมาน ฟรานจี ประธานาธิบดีเลบานอนซึ่งขณะนั้นยังฝักใฝ่ในกองกำลัง Lebanon Front ซึ่งเป็นพันธมิตรทางการเมืองและทางการเมืองของฝ่ายคริสเตียนนุรักษ์นิยม เป็นที่ทราบกันว่าอัสซาดเข้ามาสู่เกมส์แห่งอำนาจในเลบานอนในฐานะของผู้นำอาหรับที่มีอุดมการณ์แบบบาอัสหรือบาสซึ่งเป็นแนวคิดที่ผสมผสานระหว่างอุดมการณ์เมืองระหว่าง Pan-Arab กับแนวคิดแบบ Secularism ซึ่งมีความเข้ากันได้กับแนวคิดข้างเคียงอย่างแนวคิดแบบนัสเซอร์ซึ่งมีการผสมแนวคิดเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมเข้าไปด้วย แต่ทั้งสองแนวคิดก็มีความตรงกันในเรื่องของการแยกตัวออกจากศาสนา

แนวคิดทางการเมืองแบบบาอัสมีต้นกำเนิดมาจากนักปรัชญาการเมืองชาวคริสต์ออร์ทอดอกซ์ซีเรียชื่อ มิคาเอล อัล-ฟลัก (Michael al-Flaq) ผู้พัฒนาแนวคิดชาตินิยมอาหรับโดยใช้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์บวกกับแนวคิดชาตินิยมของ Sati al-Suri นักชาตินิยมซีเรียหนึ่งในผู้ก่อตั้งพรรคบาอัสร่วมของอัล-ฟลัก แต่ด้วยแนวคิดของอัล-ฟลักเป็นที่นิยมในหมู่ชนชั้นนำของซีเรียและชนชั้นนำในประเทศอาหรับอื่น ๆ เช่น อียิปต์มากกว่าของ Suri โดยเฉพาะในประเด็นของความเป็น Secularism เนื่องมาจากการตีความทางประวัติศาสตร์และ “ศาสนา” มีความต่างจากนักชาตินิยมคนอื่น ๆ ที่เป็นมุสลิม ศาสนาอิสลามถือเป็นแรงบรรดาลใจของนักชาตินิยมอาหรับส่วนใหญ่ในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 แต่เนื่องจากอัล-ฟลักได้รับการศึกษาแบบตะวันตกและตัวเขานับถือคริสต์จึงได้เพิ่มพื้นที่ของตนลงในการตีความในแบบเขากล่าวคือ ตัวเขามองว่าความเป็นอาหรับเกิดจากการผสมกันของอารยธรรมและชนชาติต่าง ๆ ในตะวันออกกลางและศาสนาอิสลามหรือขบวนการอิสลามในอดีตคือส่วนหนึ่งของการเกิดของชนชาติอาหรับ

แนวคิดนี้เป็นที่นิยมมากในหมู่ชนชั้นนำและชนชั้นกลางของประเทศอาหรับต่าง ๆ เพราะต่างก็คุ้นเคยกับระบบวิธีคิดและได้รับการศึกษาจากตะวันตกโดยเฉพาะจากฝรั่งเศส แต่ส่วนสำคัญที่ผู้นำอาหรับยอมรับมาจากแนวคิดบาอัสก็คือ การที่เน้นยกย่องในความเป็นเลิศผู้นำของผู้นำอาหรับ นี่เป็นส่วนหนึ่งของอุดมการณ์และพฤติกรรมของผู้นำพรรคอย่างไม่เป็นทางการของพรรคบาอัสและเช่นเดียวกันในกลุ่มลัทธินิยมนัสเซอร์ของอียิปต์ โดยสรุปก็คือมีความเป็นกึ่งฟาสซิสต์และไม่ได้มุ่งเป้าไปที่การส่งเสริมประชาธิปไตย (Farah, 1987, pp. 37-38) แต่มุ่งเป้าไปที่ลัทธิการสร้างชาติโดยผู้นำโดยไม่ยึดติดกรอบของศีลธรรมทางศาสนา ซึ่งผู้วิเคราะห์ได้ตีความว่าภูมิหลังของอัสซาดเป็นชาวซีอัสลาวิยะห์ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ในจังหวัด

ลักตาเกียของซีเรีย ท่ามกลางชาวมุสลิมขณะนี้ตัวเขาจึงขึ้นขอบแนวคิดทางการเมืองแบบ Secularism ของพรรคบาอัธที่เขาเข้าร่วมเพราะมันสนับสนุนให้เขาสามารถเป็นผู้นำประเทศจากชนกลุ่มน้อยได้อย่างมั่นคง และโดยอย่างยิ่งเมื่อเขาทำการเข้าร่วมการรัฐประหารโค่นล้มรัฐบาลสาธารณรัฐซีเรียที่ 1 ในปี 1966 ซึ่งเป็นการยุติการปกครองโดยคนส่วนใหญ่ของประเทศแล้วการยอมรับในหลักการ Secularism ของเขาก็ถือเป็นเครื่องมือทางการเมืองแบบหนึ่ง

มีบันทึกการพูดคุยเกี่ยวกับสถานการณ์ในสงครามกลางเมืองเลบานอน ระหว่างอัสซาดกับเคมาล จุมบลัทในปี 1976 ในช่วงระหว่างการปิดล้อมที่ Damur ของฝ่าย LNM-PLO เพื่อกดดันพวกคริสเตียนให้ยอมรับการปฏิรูปทางการเมือง กองทัพซีเรียในนามของ ADF ที่ถูกกำหนดภารกิจโดย Arab League ก็ได้เดินทางเข้าควบคุมสถานการณ์การปะทะทั้งในภาคเหนือและเบรุตซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของการปะทะ ซีเรียได้เปิดเวทีเจรจาระหว่างฝ่ายคริสเตียนและมุสลิมในเรื่องของการปฏิรูปทางการเมืองอีกครั้ง ซึ่งมีบันทึกการสนทนาระหว่างเคมาล จุมบลัทผู้นำ LNM กับอัสซาดในประเด็นของการ Secularization ซึ่งอัสซาดได้ให้เหตุผลที่สนับสนุนฝ่ายคริสเตียนว่า “ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดการแยกรัฐออกจากศาสนานอกจากคุณ (จุมบลัทผู้นำ LNM) และผม (อัสซาด) กลับไม่ใช่พวกคริสเตียนแต่เป็นมุสลิมเสียเอง โดยเฉพาะนายกรัฐมนตรี (มุสลิมขณะนี้) และประธานรัฐสภา (มุสลิมชืออะฮ์) เพราะพวกเขาเห็นว่ามันขัดกับหลักการศาสนา”

สาเหตุที่อัสซาดมีนโยบายสนับสนุนพันธมิตรคริสเตียน LF มากกว่าซึ่งไม่อาจจะชนะในสงครามกลางเมืองดังนี้

1. อัสซาดมองว่าลัทธิชาตินิยมอาหรับและอิสลามก็เป็นภัยต่อระบอบการปกครองของเขาด้วย เขาจึงไม่สนับสนุนแนวร่วม LNM ของมุสลิม

2. ความเข้ากันได้ของอุดมการณ์ Secularism ของพรรคบาอัธและพรรคต่าง ๆ ของคริสเตียนเลบานอน ที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มิใช่มุสลิมสามารถขึ้นสู่อำนาจทางการเมืองได้ ซึ่งในที่นี้คือการเป็นผู้นำประเทศถึงแม้ซีเรียและเลบานอนจะใช้ระบบการปกครองต่างกัน (Traboulsi, 2012, p. 200)

3. ต่อเนื่องจากข้อสองเมื่อผลประโยชน์แห่งชาติไม่ได้รับแรงบัลดาลใจจากศาสนาจึงต้องผูกผลประโยชน์ไว้กับความเป็นวิทยาศาสตร์ที่ขึ้นอยู่กับความเป็นไปในการเมืองระหว่างประเทศแบบ Realism ซึ่งก็อาจจะเกี่ยวข้องกับการ Balance of Power ความมั่นคงของรัฐ เศรษฐกิจ และภูมิศาสตร์การเมืองภายใต้การกำหนดของผู้นำแทนอุดมการณ์ให้เปล่าไม่ต้องต่างตอบแทนแบบศาสนา

4. อัสซาดอ่านเจตนาทางการเมืองของจุมบลัทออกเพราะอัสซาดมองประวัติศาสตร์การเมืองของเลบานอนแบบ Christian-Druze Dualism หมายถึง ระบอบการปกครองแบบคริสเตียน-ดรูซร่วมกันสร้างชาติ อัสซาดมองว่าสงครามกลางเมืองเลบานอนเป็นเพียงเกมส์

การเมืองที่ชาวครูพยายามดึงชาวมุสลิมมาเป็นเครื่องมือในการโค่นล้ม (ล้างแค้น)ชนกลุ่มน้อยอีกกลุ่มที่มีอิทธิพลนำทางการเมืองอยู่เท่านั้นและถ้าชาวมุสลิมเข้ามามีบทบาทจากการเคลื่อนไหวปฏิรูปของ LNM-จุมบลัทจ์จะเป็นอุปสรรคต่อผลประโยชน์ของซีเรียและต่อระบอบบาอัธของอัสซาด (al-Khazan, 1988, p. 193)

ดังนั้นในช่วงปี 1975-1982 ประธานาธิบดีอัสซาดจะให้การสนับสนุนฝ่ายคริสเตียน LF เพื่อสร้างผลงานในด้านนโยบายระหว่างประเทศและยังสามารถสร้างของต่อรองทางการเมืองในกรณีการทวงคืนพื้นที่ที่ราบสูงโกรานที่เสียให้แก่อิสราเอลในสงครามหกวันที่ผ่านมาด้วย เนื่องจากเลบานอนคริสเตียนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกาซึ่งขณะนั้นสหรัฐก็เป็นหนึ่งในชาติที่เจรจาแบบทวิภาคีเพื่อให้ซีเรียสามารถเข้ามาปกป้องรัฐบาลคริสเตียนจากการก่อความวุ่นวายโดย LNM ซึ่งมีผลประโยชน์ร่วมกับสหภาพโซเวียต ซึ่งนโยบายนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิงเมื่อพรรคดาอับกลับกลายเป็นแกนนำในการต่อต้านซีเรียซึ่งเราจะเห็นได้จาก สงครามร้อยวันในปี 1978 และยุทธการศึกที่ซาเลห์ 1981 อัสซาดจึงต้องปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมนโยบายต่อเลบานอนมองหาพันธมิตรใหม่ซึ่งคือชาวมุสลิมชีอะฮ์ทั้งจากฝ่ายผู้สนับสนุนพรรคอามาลและต่อมาคือพรรคชิฆุลเลาะห์ กล่าวคือซีเรียจะยังคงแสวงหาความร่วมมือจากรัฐบาลกลางเลบานอนเพื่อขยายอิทธิพลในการยึดครองบางส่วนของเลบานอนต่อไป แต่จะไม่สนับสนุนพวกคริสเตียนในระดับจังหวัด (Canton)

4.2.1.3 สันนิบาตอาหรับ (Arab League)

สันนิบาตอาหรับเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่เกิดจากการรวมกลุ่มของประเทศที่ใช้ภาษาอาหรับที่มุ่งเน้นความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ซึ่งในศตวรรษที่ 20 เป็นที่นิยมในกลุ่มประเทศระดับภูมิภาคที่จะรวมกลุ่มกันเพื่อให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจซึ่งช่วยให้เพิ่มอำนาจต่อรองและเสริมความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจให้กลุ่มประเทศอาหรับโดยเฉพาะกลุ่มประเทศอาหรับเกิดใหม่ซึ่งปรับปรุงมาจาก Alexandria Protocol 1944 ซึ่งตรงกับสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 และเป็นช่วงรณรงค์ของลัทธิชาตินิยมอาหรับเพื่อต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมตะวันตก ซึ่งเลบานอนก็เป็นสมาชิกในพิธีสารดังกล่าวก่อนจะมาเป็นสมาชิกของสันนิบาตอาหรับรุ่นที่ 1 อันประกอบไปด้วย อียิปต์ อิรัก จอร์แดน ซาอุดีอาระเบีย และซีเรีย

ธรรมชาติขององค์การสันนิบาตอาหรับมีลักษณะที่มีความเป็นองค์การในรัฐโลกวิสัยแม้จะมีสมาชิกเป็นชาติมุสลิมก็ตามโดยเปรียบเทียบลักษณะของกฎบัตรต่าง ๆ ของการรวมตัวดังกล่าวกับกฎบัตรสหประชาชาติที่ให้ความสำคัญด้านความมั่นคงและความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและตุลาการและรวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการโหวตในวาระสำคัญต่าง ๆ อันเป็นลักษณะของประชาธิปไตยแต่ด้วยความเป็นองค์การระดับภูมิภาคจึงไม่มีสมัชชาใหญ่ แต่สันนิบาตจะปกครอง

โดยคณะมนตรีตามจำนวนประเทศสมาชิกซึ่งจะมีการประชุมทุก 2 ปีถ้ามีวาระฉุกเฉินจากประเทศตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไปก็สามารถเปิดประชุมได้ก่อนถึงวาระ ถึงแม้ว่าในระดับรายละเอียดทางประวัติศาสตร์ในการก่อตั้งและสาระของการจัดตั้งจะแตกต่างกันไปตามอุดมการณ์ของแต่ละประเทศสมาชิกที่ยังมุ่งไปที่ผลประโยชน์ภายในของแต่ละชาติสมาชิกแต่เลบานอนก็มุ่งหมายจะร่วมไปในลักษณะของการเป็นเอกราชจากฝรั่งเศสอย่างสมบูรณ์

(1) การก่อตั้ง Arab Deterrent Force และบทบาทในเลบานอน

ในเดือนมิถุนายนปี 1976 คณะมนตรีขององค์การสันนิบาตอาหรับได้มีมติให้ก่อตั้ง ADF ขึ้นครั้งแรกเพื่อพันธกิจแรกนั่นคือยุติความขัดแย้งทางการทหารในเลบานอน ซึ่งระเบียบของคณะมนตรีที่ใช้ระบบใกล้เคียงข้อพิพาทต่าง ๆ และไม่ได้มีองค์การทางทหารร่วมเหมือนสนธิสัญญาที่ได้ที่ชาติสมาชิกจะต้องส่งกองทัพของตนเข้าช่วยชาติสมาชิก แต่สันนิบาตอาหรับใช้ระบบกองกำลังสัญลักษณ์ซึ่งจะจัดตั้งขึ้นมาชั่วคราวซึ่งในขณะนั้นมีชาติที่มีส่วนร่วมในการจัดตั้งและออกทุนในวิกฤติการณ์ทางการเมืองเลบานอนดังนี้ ซาอุดีอาระเบียร้อยละ 20 คูเวตร้อยละ 20 สหรัฐอาหรับเอมิเรตร้อยละ 15 กาตาร์ร้อยละ 10 และประเทศอาหรับอื่น ๆ ร้อยละ 35 (จรัญ มะลูลีม และศราวุฒิ อารีย์, 2550, น. 16-17) สืบเนื่องจากในช่วงกลางเมษา 1975 เกิดการปะทะระหว่างกองกำลังคริสเตียนและแนวร่วมแห่งชาติ (LNM) ทั่วบริเวณภาคเหนือของเลบานอนจากการอ้างถึงการรับมือการโจมตีล้างแค้นของแต่ละฝ่าย รัฐบาลของนายคารามิและประธานาธิบดีฟรานจียซ์ขาดความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ความรุนแรง จนกระทั่งในเดือนกันยายนซีเรียเป็นชาติแรกในสันนิบาตอาหรับที่ได้รับเชิญให้เข้ามาเจรจายุติปัญหาทางการเมืองและการทหารในเลบานอน (Pogany, 1987, p. 69)

คูเวตเป็นประเทศแรกที่พยายามเสนอให้แทรกแซงวิกฤติการณ์ในเลบานอนขึ้นในวาระประชุมในวันที่ 15 เดือนตุลาคม 1975 ที่กรุงไคโรประเทศอียิปต์ แต่ถูกบอยคอตโดยซีเรีย ลิเบียและซาอุดีอาระเบีย ซึ่งสร้างความกังวลให้ขบวนการ PLO ฝ่ายพาดะห์ขณะนั้น เหตุผลที่ซีเรียบอยคอตเพราะเลบานอนคือผลประโยชน์โดยตรงต่อซีเรียและซีเรียไม่ต้องการสงครามกับอียิปต์ที่ยอมเจรจาสันติภาพกับอิสราเอลในสงครามยัมคิปปู ผลการประชุมในวันที่ 16 ตุลาคมถัดมาชาติสมาชิกสันนิบาตส่วนใหญ่ทำได้แค่ออกแถลงการณ์ให้ทุกฝ่ายการเมืองในเลบานอนหาทางออกอย่างชาญฉลาดและยับยั้งชั่งใจเท่านั้นและยังวิเคราะห์ว่าปัญหาเลบานอนเป็นเพียงเรื่องของการเมืองภายในโดยอ้างมาตรา 8 ของบทบัญญัติของสันนิบาตว่าด้วยการเคารพในระบบการเมืองประเทศสมาชิก ในระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน 1976 เกิดความพยายามโค่นล้มรัฐบาลของประธานาธิบดีฟรานจียซ์จากทั้งกองทัพเลบานอนนิยมฝ่ายมุสลิมฝ่ายซ้ายและสมาชิกรัฐสภา 68 คนจาก 99 คน ส่งผลให้ซีเรียส่งกองทัพเข้าสู่เลบานอนจากทางตอนเหนือเพื่อเข้าช่วยคุ้มกันเขตของพวกเขาคริสต์มาโรไนท์จากการคุกคามของกองทัพเลบานอน (Lebanon Arab Army) และจากทั้ง PLO-

LNM ที่ก่อกบฏ (Pogany, 1987, pp. 73-74) ชาตอาหรับหลายชาติรวมถึงสหภาพโซเวียตได้ประนามการดำเนินการดังกล่าวสันนิบาตอาหรับจึงเปิดวาระประชุมฉุกเฉินโดยมี PLO และอียิปต์เสนอวาระพิเศษในเดือนตุลาคมปี 1976 เพื่อเรียกร้องให้ทุกฝ่ายหยุดยิงและเรียกร้องให้ประธานาธิบดีคนใหม่ที่อยู่ระหว่างเลือกตั้งนำเสถียรภาพ ความมั่นคงและอธิปไตยกลับคืนสู่ประเทศโดยเร็ว

สันนิบาตอาหรับได้ตั้งคณะผู้แทนของคณะมนตรีแห่งสันนิบาตอาหรับเข้าติดตามสถานการณ์อันประกอบไปด้วยรัฐมนตรีต่างประเทศบาเรนซ์ซึ่งเป็นเลขาธิการแห่งสันนิบาตอาหรับและผู้ประเทศแอลจีเรียและลิเบียร่วมเป็นคณะกรรมการ ซึ่งต่อมาได้มีมติเห็นควรให้มีการตั้งกองกำลังป้องกันอาหรับ (Arab Deterrent Force: ADF) และหนึ่งในวัตถุประสงค์ของกองกำลังดังกล่าวคือต้องการให้ซีเรียถอนกองกำลังออกจากเลบานอน ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้คือการถูกปฏิเสธโดยประธานาธิบดีฟรานซิสและผู้นำกองทัพอิรักซีเรีย Ahmed Iskandar Ahamd ซึ่งฟรานซิสอ้างว่ากองทัพอิรักได้บรรลุวัตถุประสงค์เดียวกันกับคณะกรรมการที่ถูกตั้งขึ้นโดยสันนิบาตแล้ว บวกกับเลบานอนไม่เคยเรียกร้องให้มีการเรียกประชุมวาระฉุกเฉินดังกล่าวจึงไม่ยินยอมให้ ADF เข้าสู่เลบานอนได้ พวกผู้นำพรรคการเมืองมาโรไนต์ส่วนใหญ่ใน LF ต่างเห็นพ้องกับประธานาธิบดีในเวลาต่อมาวันที่ 15 เมษายน 1976 ประธานาธิบดีฟรานซิสได้เปลี่ยนใจให้ ADF เข้าสู่เลบานอนได้ในลักษณะ “จำกัด” ขนาดกองกำลังและต้องคอยประสานงานกับกองทัพอิรักซีเรีย (Pogany, 1987, pp. 75-76)

(2) เปรียบเทียบการบังคับใช้อำนาจของสันนิบาตอาหรับและ UN

UN หรือ United Nation เป็นองค์การระดับโลกที่ตั้งโดยกลุ่มชาติที่เคยเป็นพันธมิตรกับโลกตะวันตกหลังสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 กล่าวคือองค์การระดับโลกได้มีบทบัญญัติ (Charter) ที่มีเน้นความเป็นสากลและมีความเป็นประชาธิปไตยและมีความรับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายของตนซึ่งแม้ประเทศสมาชิกหลาย ๆ ประเทศจะไม่ได้ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแต่ก็ต้องใช้หลักการโหวตเพื่อตัดสินวาระการประชุมต่าง ๆ และ UN ยังมีสถาบันต่าง ๆ ที่ประกอบการตัดสินใจการบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศ เมื่อกลับมาที่สันนิบาตอาหรับในหนังสือ the Arab league and peace keeping in the Lebanon ของ Istvan Pogany ซึ่งได้มีการเปรียบเทียบกฎบัตรของทั้งสององค์การในประเด็นของการตั้งกองกำลัง ADF ซึ่งจะมีผลต่อการวิเคราะห์การสนับสนุนประชาธิปไตยในเลบานอน Pogany ได้เปรียบเทียบการที่มาของการใช้อำนาจในจัดตั้งกองกำลังรักษาสันติภาพของ UN และ ADF ใน 3 ประเด็น 1.การดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย 2.ความเหมาะสมของกฎหมายจัดการความมั่นคงในภูมิภาค 3. มีความเชื่อมโยงระหว่างมาตราที่ 52 กฎบัตรสันนิบาตอาหรับว่าด้วยการจัดการภูมิภาคกับบทที่ 8 ของกฎบัตรสหประชาชาติหรือไม่

ประเด็นที่ 1. ได้มีการเปรียบกระบวนการจัดตั้ง United Nations Operation in the Congo ของ UN ต่อการจัดตั้ง ADF ของสันนิบาตอาหรับซึ่งแม้สันนิบาตอาหรับจะไม่ได้มีองค์กรศาลอย่างศาลโลกที่เปิดโอกาสให้บังคับใช้กฎหมายต่อประเทศสมาชิกที่มีพันธกรณีในลักษณะ *Intra Vires* แต่ทั้งสองเหตุการณ์ทั้งในคองโกและเลบานอนก็ได้รับอำนาจมาจากคณะมนตรีเหมือนกันและคณะมนตรีได้ปฏิบัติตามกฎบัตรซึ่งปราศจากการปฏิบัติเพื่อบรรลุนโยบายของรัฐใดรัฐหนึ่งแต่เป็นการปฏิบัติตามกรอบกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นพันธกรณีต่อองค์การ ซึ่งตีความได้ว่าสันนิบาตอาหรับสอบผ่านในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายโดยตรงไปตรงมาโดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายเพื่อมนุษยธรรมในสถานการณ์ความขัดแย้ง แต่ทั้งนี้ Pogany หมายถึงสอบผ่านในระยะแรกของการก่อตั้ง ADF ก่อนที่ชาติอาหรับต่าง ๆ จะเริ่มถอนกำลังออกไปและปล่อยให้ซีเรียครอบงำ ADF แต่เพียงฝ่ายเดียว

ประเด็นที่ 2. หากยึดตามมาตรา 52 ของกฎบัตรสันนิบาตอาหรับเกี่ยวกับเกียรติภาพของภูมิภาค แต่ความขัดแย้งในเลบานอนจำกัดขอบเขตความขัดแย้งไว้เพียงแคภายในประเทศ ถึงแม้คู่ขัดแย้งต่อชาวคริสต์และต่อรัฐบาลในเลบานอนจะมี PLO ซึ่งเป็นองค์กรของชาวปาเลสไตน์ที่โลกอาหรับยอมรับให้เป็น *De jure State* และมีผู้แทนในคณะมนตรีแต่ในทางปฏิบัติ นั้น PLO ถือเป็นเพียง Non-State Actor เท่านั้น PLO จึงไม่มีสิทธิในการเรียกประชุมวาระฉุกเฉินหากเปรียบเทียบกับระเบียบตามกฎบัตรของ UN

ประเด็นที่ 3. มีความเชื่อมโยงของข้อกฎหมายทั้งสองอย่างแน่นอนสืบเนื่องจากย้อนกลับไปในปี 1958 เลบานอนเมื่อ UAR ได้ปลุกปั่นให้เลบานอนรวมตัวกับซีเรียและอียิปต์ รัฐเลบานอนได้ร้องต่อคณะมนตรีสันนิบาตอาหรับเพื่อขอเปิดสมัยประชุมในประเด็นการรบกวนจาก UAR ซึ่งในช่วงแรกวาระตกไปเพราะไม่มีใครกล้ามีปัญหากับ Nasser แต่สุดท้ายมีอิรักตอบรับจึงเปิดประชุมได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสันนิบาตอาหรับมีกฎหมายและนियามการจัดการความมั่นคงภูมิภาคเหมือนกับข้อที่ 7 ในกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งทำให้ ADF มีลักษณะการจัดการกิจกรรมใด ๆ ที่เป็นภัยต่อภูมิภาคตามวิสัยทัศน์ของ UN

(3) ข้อตกลงเมืองตออีฟ (Ta'if Agreement)

ในช่วงระหว่างปี 1989-1990 สงครามกลางเมืองเลบานอนเข้าสู่ช่วงสุดท้าย ซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีชุนีกับรัฐบาลทหารของนายกรัฐมนตรีและประธานาธิบดีรักษาการภายใต้การนำของนายพลอาอูนซึ่งแต่ละฝ่ายมีกำลังทหารของตนและได้เข้าต่อสู้เพื่อแย่งชิงทำเนียบประธานาธิบดีเพื่อแย่งสิทธิอันชอบธรรมในการปกครองเลบานอน ในฝ่ายของนายชาลิม ฮอสส์และต่อมาคือประธานาธิบดีเอเลียส ฮอว์มีซีเรียและแนวร่วม LNRF สนับสนุน ในขณะที่ฝ่ายของนายพลอาอูนสนับสนุนโดยพรรค LF และพันธมิตรภายนอกประเทศคืออิรักและ PLO สนับสนุน ความขัดแย้งในระยะแรกเริ่มด้วยความขัดแย้งระหว่างค่ายคริสเตียนด้วยกันในช่วง

ปลายสมัยของประธานาธิบดีจีมาเอลและจบลงการแทรกแซงของซีเรีย ในช่วงเดือนกันยายน 1988 แม้ประธานาธิบดีเรย์แกนแห่งสหรัฐจะติดต่อขอให้ซีเรียเข้ามามีส่วนในการเจรจาระหว่างค่ายคริสเตียนแต่ก็จบลงที่ประธานาธิบดีได้วางชนวนความขัดแย้งระหว่างสองศาสนาขึ้นในช่วงเวลาสั้น ๆ ซึ่งนำไปสู่การเข้ามามีบทบาทของชาติอาหรับอื่น ๆ

ในช่วงแรกของการลงจากอำนาจของจีมาเอล กษัตริย์ฟาฮัดแห่งซาอุดีอาระเบียเสนอให้นายราฟิค ฮาเร็นนักธุรกิจสองสัญชาติซาอุ-เลบานอนเป็นตัวกลางเจรจาระหว่างกลุ่มของคริสเตียนซึ่งส่วนใหญ่คือกลุ่มของส.ส.และเหล่านักบวชชั้นสูงในนิกายมาโรไนท์รวมไปถึงติดต่อทางการซีเรียถึงเรื่องในการยุติวิกฤติรัฐธรรมนูญ และถึงแม้พระอัยกาแห่งมาโรไนท์นาซัลเลาะห์ บูทรอส ซาฟีอี (Nasrallah Boutros Sfeir) จะยินดีที่จะรับความหวังดีจากกษัตริย์ฟาฮัดและใช้วิธีการที่จะให้พระอัยกาแห่งมาโรไนท์เลือกแคนดิเดตสำหรับส่งลงสมัครประธานาธิบดีแต่กองกำลังคริสเตียนขณะนั้นก็ปฏิเสธแคนดิเดตที่ถูกพระอัยกาเสนอมาเพราะมองว่าเป็นแคนดิเดตที่ซีเรียมีส่วนเกี่ยวข้อง (Moumneh, 2019, p. 152) เมื่อเข้าปี 1989 นายพลอาอูนได้เข้าสู่รบกับซีเรียพร้อมด้วยพันธมิตร LF ในบริเวณรอบจังหวัด Baabda และโดยรอบเขต Christian Canton สันนิบาตอาหรับได้เรียกประชุมฉุกเฉินในวันที่ในวันที่ 28 เมษายน ที่เมืองตูนิส ประเทศตูนิเซียเพื่อเรียกร้องให้มีการหยุดยิงในทันทีและส่งผู้แทนพิเศษเข้าไปทำการสังเกตการณ์ เลขาธิการสันนิบาตอาหรับ Chedli Klibi และรัฐมนตรีต่างประเทศของคูเวต Sheikh Sabah Ahmed al-Sabah ได้รับมอบหมายให้เป็นคณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาเลบานอน เกิดความสงบขึ้นชั่วคราวแต่เพียงเดือนเดียวนายพลอาอูนก็กลับมาต่อสู้กับพันธมิตรฝ่ายมุสลิมและซีเรียอีกครั้ง (Moumneh, 2019, p. 163)

โลกอาหรับล้มเหลวในการแทรกแซงเพื่อให้เกิดสันติ จึงได้จัดการประชุม Arab Summit ที่โมร็อกโกเพื่อจัดตั้ง Tripartite Committee โดยมีกษัตริย์แห่งซาอุดีอาระเบีย-โมร็อกโกและประธานาธิบดีแอลจีเรียเป็นกรรมการเพื่อทำงานทันทีซึ่งได้มีการยื่นคำขาดต่อรัฐบาลของอิรักเพื่อยุติการส่งอาวุธช่วยเหลือนายพลอาอูน ต่อมาได้แต่งตั้ง Lakhdar Ibrahim เป็นเลขาธิการเพื่อดำเนินการเพื่ออำนวยความสะดวกปฏิรูปทางการเมืองให้แก่เลบานอน แต่ก็ประสบความล้มเหลวอีกครั้งเมื่อค้นพบว่าหนึ่งซีเรียคือปัจจัยขัดขวางการทำงานของคณะกรรมการสามฝ่ายเพราะซีเรียต้องการมีอิทธิพลชาติเดียวในเลบานอนเหมือนที่เคยขัดขวางการทำงานของ ADF ในช่วงปี 1976-1979 โดยเฉพาะกับการสนับสนุนพรรค PSP ในการโจมตีค่ายทหารของนายพลอาอูนในสมรภูมิซุค อัล-การ์ฟ (Souk al-Gharb) ในเดือนสิงหาคมทำให้การยอมจำนนของนายพลอาอูนและพวก LF เป็นไปไม่ได้ แต่คณะกรรมการก็ได้หารืออีกครั้งในระหว่างเดือนกันยายนปี 1989 โดยครั้งนี้ได้แก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดซึ่งกระทำโดยการพยายามแยกซีเรียออกไปจากความขัดแย้งชั่วคราวในแง่ของ “สถานที่”

กล่าวคือเลบานอนตอนนี้ไม่เหมาะแก่การจัดการเจรจาหรือสร้างบรรยากาศประนีประนอม จึงได้มีการย้ายไปเจรจาที่ซาอุดีอาระเบียแทน และสาระของการแก้ไขความขัดแย้งในครั้งนี้คือได้มีการเสนอให้เรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเลบานอนไปประชุมกันที่เมืองตอฮ์ฟเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญและธรรมเนียมการปกครองอันมาจาก National Pact 1943 เพื่อสร้างความเท่าเทียมระหว่างชาวคริสต์และมุสลิมที่ทั้งสองฝ่ายสามารถยอมรับได้ ถึงแม้ว่านายพลอาอูนให้การยอมรับเงื่อนไขการเจรจายุติสงครามกลางเมืองในครั้งนี้ในเดือนตุลาคม แต่ให้เหตุผลว่าต้องการให้พวกคริสเตียนนำเรื่องระยะเวลาการถอนกำลังของซีเรียออกจากเลบานอนมาเป็นจุดสำคัญของการเจรจา (Moumneh, p. 166) และผลการเจรจาก็ไม่ได้ยุติสงครามกลางเมืองแต่ก็ได้สร้างความก้าวหน้าให้การปฏิรูปทางการเมืองซึ่งสร้างความเชื่อมั่นให้ทุกฝ่ายสามารถยอมรับในหลักการของอริปไตยที่ชาวคริสต์ยึดถือ ความเสมอภาคที่ชาวมุสลิมคาดหวังและความเป็นอาหรับที่ประชาคมอาหรับเสนอให้ไปพร้อม ๆ กัน

4.2.1.4 ประเทศอิหร่าน

ในช่วงการปกครองของ Ayatollah Khomeini หรืออิหม่ามโคมัยนี ประเทศอิหร่านถูกรุกรานโดยรัฐบาลอิรักภายใต้การนำของประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซนแห่งพรรคบาอัธเป็นครั้งแรกที่โคมัยนีได้ส่งกองกำลัง Iranian Revolutionary Guards เข้ามาสนับสนุนการยึดครองเลบานอนของซีเรียส่วนหนึ่งก็เพื่อสนับสนุนซีเรียให้ร่วมเป็นพันธมิตรต่อต้านซัดดัมซึ่งเป็นศัตรูในการแข่งขันอิทธิพลทางอุดมการณ์แบบบาอัธและยังแข่งขันในการขึ้นเป็นจ้าวภูมิภาคในภูมิภาคอัลจาซีรหรืออยู่แต่เดิม การมาถึงเลบานอนของอิหร่านส่วนหนึ่งก็เพื่อเผยแพร่อุดมการณ์การปฏิวัติอิสลามในหมู่กลุ่มประเทศที่นับถือนิกายชีอะฮ์ ในช่วงปี 1982 กองกำลังซีเรียประจำเลบานอนได้ปะทะกับกองทัพอิสราเอลบ่อยครั้ง ประธานาธิบดีซีเรียได้อนุญาตให้กองกำลัง Islamic Revolutionary Guard Corps (IRGC) ของโคมัยนี 800 นายเข้ามาประจำการในจังหวัดบาลเบคเพื่อเป็นกันชนกองกำลังของตนจากกองทัพอิสราเอลและกองกำลังดังกล่าวต่อมาได้กลายเป็นครูฝึกทหารให้แก่กลุ่มฮิซบอลเลาะห์ (Moumneh, 2019, pp. 82-83)

นโยบายต่างประเทศของอิหร่านต่อชาวชีอะฮ์เลบานอนมีความแตกต่างกันอย่างมากโดยแบ่งแยกออกได้เป็นสมัยก่อนการปฏิวัติอิสลามและหลังสมัยการปฏิวัติอิสลามซึ่งทั้งสองลักษณะมีอิทธิพลต่อพรรคการเมืองชีอะฮ์และต่อนโยบายระดับพรรคตลอดสงครามกลางเมือง หากอธิบายผ่านตัวละครสำคัญผู้กำหนดนโยบายพรรคต้องอธิบายผ่านมุซา อัล-ซาตร์ผู้ก่อตั้งพรรคอามาลซึ่งตรงกับช่วงที่อิหร่านปกครองโดยระบอบกษัตริย์ซึ่งพระเจ้าชาห์มูฮัมหมัด เรซา ข่านเป็นผู้กำหนดนโยบายต่อเลบานอนเป็นหลัก พรรคอามาลมีบทบาทอย่างมากต่อการจัดตั้งสภาสูงสุดแห่งอิสลามชีอะฮ์ (The Supreme Islamic Shia Council) ที่จะกลายเป็นแม่แบบสำคัญให้กับกองกำลังชีอะฮ์ (ฮิซบอลเลาะห์: ผู้วิจัย) และยังส่งผลในภายหลังให้พรรคการเมืองชีอะฮ์ดำเนินนโยบายการเมือง

ต่าง ๆ ในเลบานอนหลังจากเกิดการปฏิวัติอิสลามไปแล้ว โดยการดำเนินนโยบายดังกล่าวจากพรรคการเมืองหลังสมัยการปฏิวัติอิสลามไม่ได้มาจากการสั่งการผ่านหน่วยงานของรัฐบาลต่อหน่วยงานพรรคเหมือนสมัยสมัยก่อนการปฏิวัติอิสลาม แต่จะกำหนดผ่านเงื่อนไขทางศาสนาโดยตรงที่เราเรียกว่าหลัก Vilayat al-faqih ซึ่งอำนาจการตัดสินใจนโยบายจะอยู่ที่หัวหน้าพรรคที่เป็นผู้นำทางศาสนาโดยตรงจึงไม่เหมาะในการนำมาวิเคราะห์ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้นำนโยบายจากพรรคอามาลมาวิเคราะห์เป็นหลัก

(1) นโยบายต่อชาวชีอะห์เลบานอนและความสัมพันธ์กับคริสเตียน

เลบานอน

นโยบายปกป้องชาวชีอะห์ทั้งหมดคือนโยบายหลักของพระเจ้าชาห์ในระดับนานาชาติ สืบเนื่องจากการแข่งขันระหว่างมหาอำนาจในภูมิภาคตะวันออกกลางระหว่างลัทธิ Pan-Arabism กับ Pan-Aryanism ลัทธิอารยันเป็นแนวคิดทางการเมืองลัทธินิยมเชื้อชาติเปอร์เซียกับการรวมชนชาติที่เปอร์เซียเคยมีอำนาจบนผืนแผ่นดินนั้นมาก่อนเข้าด้วยกันกำลังจะเสื่อมอิทธิพลอย่างมากจากการที่ดินแดนใต้อิทธิพลอย่างอิรักถูกรัฐประหารโดยผู้นิยมนัสเซอร์และต่อมา ก็โดยพรรคบาอัธซึ่งทั้งสองพรรคนิยมอุดมการณ์แพนอาหรับ พระเจ้าชาห์จึงได้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายมาเป็นปกป้องชาวชีอะห์ทั่วโลก ซึ่งชาวชีอะห์เป็นประชาชนส่วนใหญ่ของอิรักและมีผู้นับถืออยู่ในเขตอิทธิพลเก่าแก่ของอาณาจักรเปอร์เซียโบราณหลายประเทศไม่ว่าจะเป็น อัฟกานิสถาน ปากีสถาน อิรัก ซีเรียและเลบานอน ซึ่งในส่วนของเลบานอนพระเจ้าชาห์มีความสัมพันธ์อันดีกับพวกคริสเตียนในระดับรัฐบาลซึ่งนิยมในความทันสมัยและนิยมในหลักการ Secularism เหมือนกัน ทำให้โลกทัศน์การให้การอุปถัมภ์ชาวชีอะห์คือการสนับสนุนผ่านรัฐบาลและเงินช่วยเหลือต่าง ๆ ผ่านสถานทูตอิหร่าน

แต่ในระหว่างสงครามกลางเมืองเลบานอนซึ่งก็ตรงกับภายหลังการของการปฏิวัติขาว 1963 ในอิหร่าน ทำให้ทั้งสองชาติต้องประกอบของสภาพสังคมใกล้เคียงกัน แต่ในทางการเมืองแม้พระเจ้าชาห์จะสนับสนุนรัฐบาลคริสเตียนแต่พระองค์ไม่สนับสนุนความรุนแรง จากบันทึกของสถานทูตอิหร่านของนาย Mansur Qadar บันทึกว่าในช่วงกลางของสงครามเมืองระหว่างปี 1975-1979 นายบาชีร์ จีมาเอล ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการของกองกำลังคาตาอับ (มาโรไนท์) ได้เดินทางมากรุงเตหะรานเพื่อติดต่อขอการสนับสนุนทางอาวุธและการเงินจากรัฐบาลของพระเจ้าชาห์ซึ่งพระเจ้าชาห์ได้ตกลงที่จะมอบการช่วยเหลือดังกล่าวไว้ก่อนแล้ว แต่ต่อมาไม่นานพระเจ้าชาห์ก็ยกเลิกความตั้งใจดังกล่าวเพราะประเด็นทางศาสนาเพราะคือการสนับสนุนให้พวกคริสเตียนสังหารชาวชีอะห์ นายบาชีร์จึงได้มีการสนทนาตอบความกังวลในประเด็นศาสนาว่า “ประเด็นศาสนาไม่ใช่ปัญหาหลักของเราทั้งสองปัญหาคืออุดมการณ์ Secularism ที่ต้องรักษาไว้ในตอนนี้” แม้พระเจ้าชาห์จะไตร่ตรองมาแล้วว่าหากพวก LF หรือพวกคริสเตียนที่ปกครองเลบานอนพ่ายแพ้ต่อทั้งPLO และ

กองกำลังชีอะฮ์ที่มีพวกสนับสนุนโคมัยนีสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง (ข้อสังเกตของ SAVAK หน่วยข่าวกรองอิหร่านขณะนั้น) อิหร่านจะเผชิญศัตรูทางการเมืองในเลบานอนและสูญเสียอิทธิพล (Arash Reisinezhad, Steven J. Green, Mohsin and Fauzia Jaffer Center, 2019, pp. 314-316)

(2) ความสัมพันธ์ของอิหม่าม Musa al-Sadr กับเตหะราน

ในเดือนมิถุนายน 1963 หลังพระเจ้าชาห์แห่งอิหร่านประกาศการปฏิวัติขาว เหล่าผู้นำทางศาสนาของชีอะฮ์รวมถึงรูฮุลลอฮ์ โคมัยนี ต่างหวาดกลัวนโยบายดังกล่าวที่เพิ่มพูนอำนาจให้พระเจ้าชาห์อย่างมาก อิหม่ามมูซา เป็นหนึ่งในอิหม่ามที่ลงนามต่อต้านกับผู้นำศาสนาอื่น ๆ ด้วย ประณามรัฐบาลชาห์ที่จับกุมและพยายามสังหารโคมัยนี และยังพยายามหาหนทางในการกดดันให้พระเจ้าชาห์ปล่อยตัวอิหม่ามมัยนีเช่น ติดต่อบรรดาพระสันตะปาปาปิอุสที่ 6 แห่งวาติกันเพื่อร้องให้ช่วยกดดันพระเจ้าชาห์ ความสัมพันธ์ระหว่างชาวคริสต์มาโรไนท์และชาวชีอะฮ์เริ่มแน่นแฟ้นมากขึ้นเนื่องจากหลังวิกฤติการณ์ในปี 1958 ที่ชาวซุนนีพยายามเรียกร้องการรวมตัวกับ UAR ทำให้ชาวชีอะฮ์เริ่มหวาดระแวงอำนาจของลัทธินัสเซอร์และมีภาพลบต่อการเมืองของนายกซุนนี และถึงแม้วิกฤติจะยุติไปแล้ว แต่ชาวชีอะฮ์เริ่มเปิดความสัมพันธ์กับชาวคริสต์ทางตอนเหนือมากขึ้นเพื่อหาหนทางถ่วงดุลอำนาจกับชาวซุนนีและคงอัตลักษณ์ของชาวชีอะฮ์ และจากเหตุการณ์ประท้วงต่อต้านพระเจ้าชาห์ (the 15 Khordad uprising 1963) รัฐบาลเลบานอนได้วิพากษ์วิจารณ์อิหม่ามที่มีส่วนร่วมกับการประท้วงดังกล่าวจะส่งผลให้ภาพลักษณ์ของประเทศเลบานอนดูไม่มีในสายตารัฐบาลอิหร่านรวมไปถึงมีคำเตือนจาก Ahmad Khonsari ผู้นำอิหม่ามสูงสุดในสมัยพระเจ้าชาห์ว่าให้ทำตามข้อเรียกร้องของรัฐบาลเลบานอนเพื่อรักษาความสัมพันธ์อันดีกับรัฐบาลอิหร่านไว้ (Arash Reisinezhad, Steven J. Green, Mohsin and Fauzia Jaffer Center, 2019, pp. 132-133)

(3) ความสัมพันธ์ของ Musa al-Sadr และนายพล Teymur Bakhtiar

ตีมูร์ บัคเทียร์ เป็นอดีตผู้อำนวยการของหน่วยข่าวกรองของอิหร่านหรือที่เรียกว่า SAVAK ระหว่างปี 1956-1961 ซึ่งเขาถูกปลดจากพระเจ้าชาห์ด้วยขอหาที่มีความสนิทกับสหรัฐอเมริกาที่อยู่เบื้องหลังการรัฐประหารรัฐบาลระบอบกษัตริย์ในอิรักปี 1958 พระเจ้าชาห์มีความสงสัยว่าบัคเทียร์จะอยู่เบื้องหลังการประท้วง the 15 Khordad uprising ในปี 1963 ซึ่งถูกต้องสงสัยว่าเป็นหนึ่งในผู้ร่วมมือกับบัคเทียร์เพราะต่างคนต่างสนับสนุนการต่อต้านระบอบชาห์อิหร่าน ในปี 1969 บัคเทียร์ถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่เลบานอนขณะลงจากเครื่องบินเข้าสู่เบรุตตามคำประกาศจับของรัฐบาลอิหร่าน แต่สุดท้ายรัฐบาลเลบานอนก็ปล่อยตัวเขาไปในปีเดียวกันซึ่ง เกิดความตึงเครียดทางการทูตระหว่างเลบานอนและอิหร่านทันที SAVAK ของอิหร่านได้กล่าวหาว่าอยู่เบื้องหลังในการกดดันรัฐบาลคริสเตียนขณะนั้นปล่อยตัวบัคเทียร์ ซึ่งอัล-ชาดร์ปฏิเสธมาโดยตลอด แต่ในภายหลังจะมีการรื้อฟื้นและปรับระดับความสัมพันธ์ทางการทูตกันใหม่อดีตประธานาธิบดีชามูนของเลบานอนได้เดินทางไปพบพระเจ้าชาห์ในปี 1971เพื่อขอให้ SAVAK ถอดอิหม่ามออกจากลิสต์รายชื่อผู้เกี่ยวข้อง

กับนายบัคเทียร์อี กัด้วย (Arash Reisinezhad, Steven J. Green, Mohsin and Fauzia Jaffer Center, 2019, pp. 181-183)

(4) ขบวนการปฏิวัติอิสลามอิหร่านในเลบานอน

เลบานอนเป็นแหล่งรวมของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองแห่งตะวันออกกลาง การก่อตั้งขบวนการเคลื่อนไหว The Supreme Islamic Shia Council ของอิหม่าม ดิงดูดผู้ต่อต้านระบอบกษัตริย์ในอิหร่านให้มารวมตัวกันในเลบานอนด้วยโดยเฉพาะกลุ่มหัวรุนแรงที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลัทธิเหมาหรือการปฏิวัติในคิวบาเป็นต้น แม้ในตอนแรกกลุ่มเคลื่อนไหวชีอะฮ์เหล่านี้จะอยู่ในการสอดส่องของหน่วยตำรวจลับแห่งเลบานอน (Deuxieme Bureau Intelligent Agency) และพวกเขาร่วมมือกับ SAVAK ในการติดตามควบคุมการเคลื่อนไหวดังกล่าว แต่กระนั้นเมื่อประธานาธิบดีฟรานจียขึ้นสู่อำนาจในปี 1970 ฟรานจียได้ล้มล้างกรมตำรวจดังกล่าวลงจึงทำให้ขบวนการต่อต้านพระเจ้าชาห์ติดตามตัวได้ยากและจะสร้างผลกระทบต่อเลบานอนในภายหลังนั้นคือการมาถึงของมูสตอฟา จัมราน (Mostafa Chamran) เลบานอนเคยเป็นที่พักพิงของเหล่าผู้ต่อต้านระบอบชาห์ได้แก่ Mehdi Bazargan, Ibrahim Yazdi และ Mostafa Chamran ซึ่ง 2 ท่านแรกได้เป็นถึงนายกรัฐมนตรีและรองนายกรัฐมนตรีของสาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่านในอนาคต ซึ่งทั้งสองเคยพำนักในเบรุตและได้รู้จักกับอิหม่ามแสดงให้เห็นถึงความเป็นแผ่นดินแห่งการปฏิวัติของเลบานอน และเมื่อจัมรานได้รู้จักกับอัล-ชาห์ด เขาได้นำความรู้เมื่อสมัยไปเรียนที่สหรัฐอเมริกากลับมาพัฒนาโรงเรียนอาชีวะในเลบานอนและได้กลายเป็นมือขวาของอย่างรวดเร็ว จัมรานมีบุคลิกเป็นคนที่เคร่งครัดในศาสนา (Arash Reisinezhad, Steven J. Green, Mohsin and Fauzia Jaffer Center, 2019, p. 186) เอกราชทูตอิหร่านประจำเลบานอน Mansur Qadar รายงานว่าแม้จัมรานจะมีท่าทีต่อต้านสหรัฐอเมริกาพันธมิตรหลักของพระเจ้าชาห์แต่ขณะเดียวกันก็ขณะเดียวกันก็ต่อต้านระบอบคอมมิวนิสต์และยังคงความสัมพันธ์กับชาติยุโรปเช่นฝรั่งเศสและวาติกันผ่านทางอัล-ชาห์ด (Qadar, 1986)

เมื่อจัมรานได้ย้ายฐานการปฏิวัติที่อียิปต์สู่เลบานอนทั้งเขาและอัล-ชาห์ดได้มีความใกล้ชิดกับกองกำลัง PFLP ของ George Habash และกลุ่มของ Ahmad Jibril ซึ่งเป็นได้รับสนับสนุนจากขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของเลบานอนอย่าง PSP และ LNM ในปี 1964 อิหม่ามโคมัยนีได้ลี้ภัยการเมืองจากอิหร่านมาพำนักในเมือง Najaf ประเทศอิรักทำให้อัล-ชาห์ดได้เข้าพบและสร้างสัมพันธ์กับอิหม่ามโคมัยนีครั้งแรก แต่ความสัมพันธ์ต่ออิหม่ามโคมัยนีไม่ได้แนบแน่นนัก อาจจะเป็นเพราะจุดยืนทางการเมืองของอัล-ชาห์ดนั้นไม่ได้ต้องการพึ่งขบวนการปฏิวัติอิสลามจากอิหร่านมากนักตรงกันข้ามอัล-ชาห์ดกลับสนิทสนมกับ Ayatollah Khomeini ซึ่งพึ่งพาความสัมพันธ์กับรัฐบาลของพระเจ้าชาห์มากกว่าเพราะต้องการให้อิหร่านขณะนั้นมีจุดยืนปกป้องภาคใต้ของเลบานอนจากอิสราเอลและจากพวกนิยมนัสเซอร์ ในเวลาต่อมาอิทธิพลของพรรคบาอัธอิรักกำลังเพิ่มขึ้นและเหล่าผู้นำศาสนานิกายชีอะฮ์ตกเป็นเป้าของทางการ ทำให้อิหม่ามโคมัยนีต้องลี้ภัยอีกครั้ง

อิหม่ามอัล-ชาดร์ได้เชิญให้โคมัยนีลี้ภัยมาเลบานอนแต่ได้รับการปฏิเสธกลับมา จุดยืนที่เป็นกลางของอัล-ชาดร์ระหว่างพวกปฏิวัติอิหร่านกับรัฐบาลพระเจ้าชาห์ได้ทำให้เกิดเหล่าสาวกของโคมัยนีที่อพยพมาเลบานอนบางส่วนปฏิเสธที่จะสนับสนุนขบวนการเคลื่อนไหวชีอะฮ์เลบานอน กลายเป็นความตึงเครียดระหว่างขบวนการอามาลและอิชบูลเลาะห์ในเวลาต่อมา (Arash Reisinezhad, Steven J. Green, Mohsin and Fauzia Jaffer Center, 2019, pp. 190-191)

(5) ความเสื่อมถอยของผู้นิยมอิหม่ามมุซา อัล-ชาดร์

กลุ่มการเมืองชีอะฮ์ในเลบานอนประกอบไปด้วย 1.กลุ่มผู้นิยมพระเจ้าชาห์แห่งอิหร่าน 2.ผู้นิยมปฏิวัติและอิหม่ามโคมัยนี 3.ผู้นิยมในอิหม่ามมุซา อัล-ชาดร์ ในกลุ่มที่ยังมีความภักดีต่อชาห์แห่งอิหร่านในเลบานอนประกอบไปด้วย 3 บุคคล คือ Ja'far Sharaf al-Din, Kamel al-As'ad และ Seyyed Hassan Shirazi โดยคาเมล อัล-อัสซาด (Kamel al-As'ad) คือนักการเมืองและประธานสภาหลายสมัย ส่วน Ja'far Sharaf al-Din คือนักการศาสนานิกายชีอะฮ์ที่อพยพมาจากอิรักเพราะเกรงอิทธิพลของพรรคบาอ์ธซึ่งเขาต่อสู้แข่งกับอัล-ชาดร์ในด้านกิจการศาสนาในเลบานอนและด้านความสัมพันธ์กับทางการอิหร่าน เขาคือปัจจัยก่อให้เกิดขบวนการต่อต้านอัล-ชาดร์ แต่ในความเป็นจริงความสัมพันธ์อัล-ชาดร์กับพวกขบวนการปฏิวัติอิหร่านที่นิยมโคมัยนีจะมีปรากฏอยู่จริงก็ตามแต่อิหม่ามอัล-ชาดร์ก็ยังพึ่งพารัฐบาลพระเจ้าชาห์มากกว่าพวกปฏิวัติจึงเป็นไปได้ในแง่ของการทรยศต่ออิหร่านขณะนั้น ในช่วงปี 1970 ช่องว่างระหว่างผู้นิยมโคมัยนีและอัล-ชาดร์มีมากขึ้น ทำให้อัล-ชาดร์ต้องหา Marja หรือผู้นำทางจิตวิญญาณคนใหม่ให้กับชาวชีอะฮ์เลบานอนแทนอิหม่ามโคมัยนี ซึ่งคนที่จะมาเป็น Marja คนใหม่นี้คือ Ayatollah Khoei โดยอ้างถึงธรรมนูญของ SISC ที่ตั้งขึ้นในเลบานอนว่าโคอีคือผู้นำทางธรรมที่มอบอำนาจให้อัล-ชาดร์เป็นผู้นำของขบวนการอิสลามในเลบานอน ในขณะที่ขบวนการอิชบูลเลาะห์ในปี 1983 ยังคงยึดอิหม่ามโคมัยนีเป็นผู้นำทางธรรมและทางการเมืองของขบวนการ ซึ่งโครงสร้างอำนาจใหม่นี้อิหม่ามโคมัยนีไม่เห็นด้วยโดยเฉพาะเมื่อขบวนการอามาลต้องการความร่วมมือจากชุมชนคริสเตียนมาโรไนท์และมุสลิมนิกายอื่น ๆ โดยอาศัยฟัตวาจากอิหม่ามโคอีเพื่อให้เกิดความร่วมมือขึ้นซึ่งโคมัยนีปฏิเสธฟัตวานี้โดยมองว่าเป็นการซ้อนทับทางอำนาจและในแง่ความชอบธรรมในกลุ่มของผู้นำทางศาสนาที่นิยมการปฏิวัติ (Arash Reisinezhad, Steven J. Green, Mohsin and Fauzia Jaffer Center, 2019, pp. 240-241)

ความสัมพันธ์ระหว่างพวกนิยมปฏิวัติและกลุ่ม PLO คือปัจจัยต่อมาที่ทำให้เกิดกลุ่มที่ต่อต้านอิหม่ามอัล-ชาดร์ พวกนิยมปฏิวัติมองว่า PLO คือสัญลักษณ์ของการต่อต้านจักรวรรดินิยมและต่อต้านองค์การ Zionism แต่ทั้งอัล-ชาดร์และจัมรานมองว่ากลุ่มติดอาวุธปาเลสไตน์คือต้นเหตุให้เกิดความไม่มีเสถียรภาพในภาคใต้ของเลบานอนและเป็นเหตุให้อิสราเอลบุกเลบานอน เขายังสนับสนุนการต่อต้านอิสราเอลอยู่แต่เขาไม่สนับสนุนให้ PLO ปฏิบัติการทางการเมืองทหารในภาคใต้ของเลบานอน แม้โคมัยนีจะไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับจุดยืนของอัล-ชาดร์ในมุมมอง

เกี่ยวกับชาวปาเลสไตน์ แต่ก็ไม่นับว่าโคมัยนีต่อต้านอัล-ชาดร์ จุดยืนของอัล-ชาดร์คือสร้างจุดยืนให้กับชาวชีอะฮ์ชายขอบในสังคมเลบานอน ซึ่งภายหลังจากนี้จะแบ่งออกเป็นสองฝ่ายชัดเจนจากการมีผู้นำคนละคน ในปี 1976 ระหว่างสงครามกลางเมืองคาเมล อัล-อัสซาดผู้นำชีอะฮ์สาย Secularism ได้กล่าวหาว่าขบวนการอามาลเป็นแหล่งรวมกลุ่มของพวกคอมมิวนิสต์ อิหม่ามอัล-ชาดร์ถูกทุกฝ่ายในสงครามกลางเมืองเลบานอนกล่าวหาว่าเป็นพวกคอมมิวนิสต์ในขณะเดียวกันชาวชีอะฮ์ถูกกองกำลังปาเลสไตน์ข่มเหงและถูกชีเรียมองว่าเป็นศัตรูทางการเมืองเพราะชีเรียไม่ต้องการให้กองกำลังอามาลของอัล-ชาดร์มาขัดผลประโยชน์ของชีเรียและพวกมาโรไนท์ที่ชีเรียสนับสนุนอยู่

เมื่อรัฐบาลพระเจ้าชาห์ถูกโค่นล้มในปี 1979 ตัวแทนการเมืองของชาวชีอะฮ์สาย Secularism ก็ได้เสื่อมอำนาจไปในคราวเดียวกัน ความสัมพันธ์ของชีเรียและอิหร่านกลับคืนสู่ระดับปกติเพราะผลประโยชน์ร่วมในการต่อสู้กับอิสราเอลที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของทั้งสองประเทศได้ทำให้ขบวนการอามาลแนวคิดของการต่อสู้เพื่อดำรงอัตลักษณ์ของชาวชีอะฮ์ได้พัฒนาไปสู่การร่วมมือกับองค์กรที่เป็นตัวแสดงที่มีใช้รัฐอย่าง PLO และนำไปสู่การแยกตัวของกลุ่ม Radical Islamism ที่ไม่ยอมให้ผลประโยชน์ของชาวชีอะฮ์กับชาวปาเลสไตน์แยกออกจากกัน ซึ่งต่อมาจะทำให้ขบวนการอามาลถูกลดบทบาททางการเมืองเหลือแค่เพียงร่วมมือกับชีเรียในการจัดระเบียบทางการเมืองภายในเลบานอนเสียใหม่และเป็นตัวกลางทางการเมืองระหว่างกลุ่มฝักใฝ่ชีเรียกับรัฐบาลกลางของพวกคริสต์มาโรไนท์ ในขณะที่บทบาททางการเมืองและการต่อต้านการยึดครองของอิสราเอลในเลบานอนจะไปอยู่ในกลุ่มอิซบูลเลาะห์ที่จัดตั้งมาเพื่อขอรับอำนาจทางอิหม่ามโคมัยนีโดยตรงและมีความยึดโยงต่อการเมืองเลบานอนน้อยกว่าขบวนการอามาลที่ผ่านประสบการณ์จากสถาบันการเมืองต่าง ๆ มากมากกว่า แต่เมื่ออิหร่านสถาปนาอิหม่ามที่มีอำนาจทั้งทางโลกและทางธรรมได้ชาวชีอะฮ์เลบานอนก็อยู่ใต้อำนาจนำของพรรคอิซบูลเลาะห์ตลอดมาจนถึง Ta'if Agreement 1990

4.2.1.5 สหภาพโซเวียต

โซเวียตมีนโยบายสนับสนุนทางการเมืองแก่ทั้งกลุ่ม PLO และ LNM เพื่อพัวพัน (Engagement) และถ่วงดุลอิทธิพลของสหรัฐในภูมิภาคตะวันออกกลางโดยมิได้มีวัตถุประสงค์ในการแผ่อิทธิพลทางการเมืองเพื่อเปลี่ยนแปลงหรือปฏิวัติการปกครองเหมือนในภูมิภาคอื่น ๆ ของโลก ซึ่งก่อนหน้านี้โซเวียตได้เสริมสร้างความสัมพันธ์กับทั้งอียิปต์และชีเรียในเหตุการณ์วิกฤติคลองสุเอซการสนับสนุนทางการเมืองของทั้งสองประเทศก็ได้รับมาจากโซเวียต และในบทที่ 3 ผู้วิจัยได้เสนอกลุ่มที่มีปฏิสัมพันธ์กับประเทศสหภาพโซเวียตในสงครามกลางเมืองเลบานอนว่าประกอบไปด้วยกลุ่ม PLO และพรรค LCP ส่วนความสัมพันธ์ในระดับชาติก็ได้แก่ประเทศชีเรียซึ่งผู้วิจัยจะวิเคราะห์นโยบายความสัมพันธ์ระหว่าง Soviet-PLO และ Soviet-Syria ซึ่งจะมีผลกระทบต่อระบบการเมืองของเลบานอนในลักษณะใด

บทบาทของโซเวียตเข้มข้นขึ้นตามรายงานของหน่วยข่าวกรองแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (CIA) ซึ่งให้เห็นความเคลื่อนไหวอย่างมากที่สุดของโซเวียตในปี 1984 ซึ่งตรงกับเหตุการณ์ที่ประธานาธิบดีอามิน จีมาเอล ยกเลิกข้อตกลงสงบศึกกับรัฐบาลอิสราเอลและซีเรียหรือที่เรียกว่าข้อตกลง “ 17 พฤษภาคม ” 1983 เป็นเหตุให้นาวิกโยธินสหรัฐในนามกองกำลังรักษาสันติภาพนานาชาติต้องถอนกำลังออกจากเลบานอน กองกำลังดังกล่าวนี้เป็นกองกำลังที่ก่อตั้งโดยสหรัฐและชาติพันธมิตรตะวันตกโดยไม่มีอิสราเอลซึ่งเคยถูกนำเข้าไปประชุมความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเพื่อระดมกำลังรักษาสันติภาพแต่ถูกโซเวียตวิโต้ พวกเขาจึงจัดตั้งกองกำลังรักษาสันติภาพของตนเองขึ้นมาเรียกว่า Multination Forces (MNFI) ในภายหลังจากที่อิสราเอลบุกเลบานอน แต่กระนั้นก็เป็นครั้งแรกในเลบานอนเช่นกันที่โซเวียตวิโต้การจัดตั้งกองกำลังดังกล่าวในนามของสหประชาชาติด้วยเหตุที่กองกำลังผสมจะต้องมีซีเรียซึ่งเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของโซเวียตร่วมด้วย (Varady, 2017, p. 94) และจากรายงานดังกล่าวจะเห็นความเคลื่อนไหวของโซเวียตครั้งแรกในสงครามกลางเมืองดังนี้

1. มีการส่งผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียตคือนาง Karen Brutents มาเข้าพบประธานาธิบดีอามิน ในเดือนเมษายนปี 1984 และมีการส่งผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศแผนกตะวันออกไกลคือนาย Valadimir Polyakov เยือนคณะรัฐบาลในเดือนสิงหาคมปีเดียวกัน
2. มีรายงานจากการพบปะของกลุ่มต่าง ๆ รวมถึงพวกหัวรุนแรงที่มีโซเวียตสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดตั้ง Arab Democratic Union
3. มีความชื่นชมจาก Soviet Council of Ministers ของโซเวียตที่ราชิด คารามิ เป็นนายกรัฐมนตรีและหัวหน้ารัฐบาลคนใหม่ในเดือนพฤษภาคม
4. มีการพบปะอย่างใกล้ชิดระหว่างเจ้าหน้าที่ทางการของโซเวียตกับวาเล็ด จุมบลัทหัวหน้าพรรค PSP-LNRF และนาบี เบอร์รี ผู้นำพรรคอามาล

ทั้งนี้ในรายงานพอสรุปได้ว่าสหภาพโซเวียตมีความพยายามเข้ามาให้ความช่วยเหลือด้านการทหารแก่รัฐบาลใหม่ของเลบานอนเพื่อแทนที่ตะวันตกที่เพิ่งจะถอนตัวออกไป แม้รัฐบาลจะปฏิเสธข้อเสนอนี้ก็ตาม แต่โซเวียตก็ได้มีความพยายามที่จะฟื้นฟูอำนาจของกลุ่มฝ่ายซ้ายมุสลิมกลุ่มต่าง ๆ ให้กลับมามีอิทธิพลอีกครั้งผ่านตัวแทนคือซีเรีย

(1) นโยบายต่อซีเรียในสงครามกลางเมืองเลบานอน

โซเวียตมียุทธศาสตร์พัวพันกับเลบานอนผ่านตัวแทนของตนคือซีเรีย โดยเฉพาะในสถานการณ์ในช่วงปี 1984 เพราะซีเรียมีส่วนสนับสนุนให้เลบานอนจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติเพื่อสมานฉันท์กลุ่มต่าง ๆ ที่ทำสงครามต่อกันในระหว่างปี 1975-1983 แต่โซเวียตก็มียุทธศาสตร์ที่ต่างจากซีเรียในเรื่องของการยึดครองเลบานอนด้วยสำนักทางประวัติศาสตร์ โซเวียตไม่ต้องการให้ซีเรียกลายเป็นผู้ครอบงำการเมืองของเลบานอน และยังมีความต้องการให้ซีเรียถอนกำลังทหาร

ทั้งหมดออกไปพื้นที่ที่รัฐบาลแห่งชาติเลบานอนจัดตั้งสำเร็จและตราบไคที่รัฐบาลของอัสซาดยังยึดมั่น ในจุดมุ่งหมายดั้งเดิมคือการแทรกแซงเลบานอนเพื่อยุติสงครามกลางเมือง รัฐบาลโซเวียตก็จะให้การคุ้มครองกองกำลังของซีเรียในเลบานอนต่อไป (Intelligence, 1984, p. 5)

ในขณะที่ลีโอนิด เบรจเนฟ (Leonid Brezhnev) ผู้นำโซเวียตขณะนั้น ประสงค์ให้ซีเรียถอนกำลังทหารออกจากเลบานอน และถึงประธานาธิบดีอัสซาดแห่งซีเรียก็ไม่เต็มใจ รับปากนักเพราะตนเองมีผลประโยชน์ในเลบานอนจากทั้งสามกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกลุ่มคริสเตียนของอดีต ประธานาธิบดีฟรานซิส (แยกตัวจาก Lebanon Front และประกาศสนับสนุนประธานาธิบดีชากีส) กลุ่มต่อมาคือกลุ่มของ LNM และกลุ่มสุดท้ายคือ PLO และกลับกันอัสซาดมีคำถามต่อนายเบรจเนฟ ในประเด็นของการเพิ่มขึ้นของกลุ่มนิยม Marxist ในเลบานอนโดยเฉพาะในกลุ่ม LNM-PLO ซึ่งเป็นการดูเหมือนว่าโซเวียตจะอยากจัดตั้งรัฐบาลนิยมคอมมิวนิสต์ในเลบานอน ต่อมาคือตั้งคำถามกลับ เกี่ยวกับ UN resolution 242 เกี่ยวกับความต้องการให้อิสราเอลถอนกำลังออกจากเขตที่ราบสูง โกลันที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข (Bjørsvik, 2018, p. 86)

(2) นโยบายต่อ PLO ในสงครามกลางเมืองเลบานอน

โซเวียตมียุทธศาสตร์เกี่ยวข้องกับ PLO บนหลักการต้องการเป็นผู้มี อิทธิพลเหนือภูมิภาคตะวันออกกลางโดยจะไม่ข้องเกี่ยวกับอุดมการณ์ภายในขององค์กรของ PLO สำหรับโซเวียตแล้วกลุ่มฟาตห์ ดูเป็นตัวเลือกในการขับผลประโยชน์ของโซเวียตได้ดีกว่ากลุ่ม Rejectionist อื่น ๆ ที่มีความคาบเกี่ยวกับผลประโยชน์ของชาติอื่น ๆ โดยเฉพาะกับซีเรีย อีกทั้งใน ระยะหลังโดยเฉพาะหลังปี 1983 เป็นต้นมา กลุ่มแนวคิดPan- Islamism เริ่มเติบโตในกลุ่มของ PLO ซึ่งกลุ่มเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนมาจากทั้งอิหร่านและซาอุดีอาระเบีย นั่นจึงเป็นสาเหตุให้โซเวียต เลือกรำฟัดเพราะฟาตห์ไม่ใช่องค์กรเคลื่อนไหวทางการเมืองที่มีรากฐานมาจากศาสนาอิสลามที่มี เครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับซาอุดีอาระเบีย (Golan G., 1986, p. 11)

เหตุการณ์การบุกเลบานอนของอิสราเอลในปี 1982 บังคับให้ PLO และ ซีเรียเร่งเป็นพันธมิตรกับโซเวียตมากขึ้นเพราะต่างฝ่ายต่างไม่ยากให้เกิดการปะทะกับอิสราเอล โดยตรงบวกกับขาดการเคลื่อนไหวจากโลกอาหรับ ทำให้โซเวียตเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดเวลานั้นเพื่อบีบ ให้อิสราเอลยอมเจรจา แต่นอกจากความช่วยเหลือทางทหารแล้วโซเวียตก็ไม่ได้เคลื่อนไหวในด้าน การเมืองเลยผู้นำฝ่ายต่าง ๆ ใน PLO ต่างวิจารณ์ถึงจุดยืนของโซเวียตเช่นกัน ซึ่งโซเวียตก็ยอมรับว่า สงวนท่าทีเพราะไม่ต้องการให้พันธมิตรตะวันตกเข้ามาพัวพันอย่างเต็มตัว ทำที่นี้ได้บีบให้อิสราเอลต้อง ทำการ “ยั่ว” ให้โซเวียตลงมาเป็นผู้เล่นหลักในการยับยั้งอิสราเอลที่กำลังปักหลักในภาคใต้ของ เลบานอน นั่นคือการพยายามติดต่อกษัตริย์ฮุสเซนแห่งจอร์แดนเกี่ยวกับแผนการของสหรัฐ (Reagan Plan 1982) ที่จะจัดตั้งสมัชชาพันธมิตรระหว่างเวสแบงค์ กาซา และจอร์แดนเพื่อประกาศจัดตั้งดินแดน ของชาวปาเลสไตน์ซึ่งเป็นที่แน่ชัดว่าโซเวียตต้องลงมาประนามแผนการดังกล่าวจุดยืนของปาเลสไตน์

ในแบบฉบับของตนแม้ว่าที่จริงแล้วไซเวียตก็มีจุดยืนเหมือนสหรัฐก็ตาม ในสองประเด็นที่ไม่ปรากฏในแผนของเรย์แกน (Golan G., 1982-1983, pp. 291-292)

1. PLO คือผู้แทนที่ชอบธรรมเหนือรัฐปาเลสไตน์ทั้งหมดที่จะนำการเจรจาต่าง ๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรัฐปาเลสไตน์
2. ชาวปาเลสไตน์มีสิทธิในการตั้งรัฐของตนโดยมีเอกราชตั้งแต่ก่อนและหลังสนธิสัญญาการก่อตั้งสมาพันธ์รัฐ

ซึ่งเช่นนี้เป็นไปตามคาดการณ์ของอราฟัตและผู้นำของPNC ซิเวียตพยายามนำแผน Brezhnev Plan หรือแม้แต่ Fez Plan มาโปรโมตทดแทนในภายหลังการเจรจาระหว่างจอห์แดนและอราฟัตล้มเหลว ในปี 1984 ภายหลังจากที่ PLO ได้ย้ายสำนักงานใหญ่จากเบรุตไปสู่ตูนิเซียแล้วไซเวียตก็ยังให้ความสำคัญต่อ PLO ในฐานะของState Actor และยังเดินหน้า Soviet Peace Plan โดยผู้นำไซเวียต คอนสแตนติน เซอร์เนนโกได้นำมาเป็นคู่แข่งของการเจรจาใด ๆ ระหว่าง PLO กับสหรัฐโดยมีรายละเอียดดังนี้ (Golan G. , 1986, p. 295)

1. อ้างถึง Fez plan โดยเรียกร้องมติสหประชาชาติให้ส่งกองกำลังรักษาสันติภาพเข้าไปควบคุม West Bank และ Gaza โดยตรงเพื่อควบคุมการเปลี่ยนผ่านดินแดนไปสู่ชาวปาเลสไตน์โดยไม่มีอิสราเอลเกี่ยวข้อง
2. ย้ำเตือนถึงขั้นตอนของแผนการจัดตั้งสมาพันธ์รัฐใด ๆ บนพื้นฐานของรัฐปาเลสไตน์ที่มีเอกราชและอธิปไตยสมบูรณ์ก่อนเพื่อตอกย้ำถึงการให้ความสำคัญในหลักเอกราชก่อนจะมีการทำสนธิสัญญาใด ๆ กับประเทศเพื่อนบ้าน (อิสราเอลไม่ได้ให้ความเคารพในเรื่องนี้และไม่ยอมรับการมีอยู่ของรัฐของชาวปาเลสไตน์)

4.2.2 พันธมิตรตะวันตก

4.2.2.1 สหรัฐอเมริกา

ภูมิหลังของนโยบายของสหรัฐอเมริกาต่อเลบานอนในก่อนวิกฤติการณ์ทางการเมืองของเลบานอนในปี 1958 เป็นผลมาจากนโยบายของลัทธิทรูแมน (Truman Doctrine) ซึ่งเริ่มต้นในปี 1948 ซึ่งหลักการคือการปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชาติมหาอำนาจพันธมิตรที่ได้รับผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งในภูมิภาคตะวันออกกลางก็มีสหราชอาณาจักรและฝรั่งเศสที่ยังคงเป็นรัฐผู้ปกครองรัฐในอาณัติหลายประเทศในภูมิภาค อีกทั้งเมื่อสหภาพโซเวียตกำลังมีบทบาทในการเมืองโลกและมีภูมิศาสตร์ที่ใกล้ชิดกับตะวันออกกลางมากกว่าสหรัฐยิ่งทำให้สหรัฐมีความตระหนักมากยิ่งขึ้น ซึ่งต่อมาภายใต้ลัทธิทรูแมนสหรัฐอเมริกาได้มีส่วนสนับสนุนทั้งทางตรงและอ้อมในการสถาปนารัฐอิสราเอลขึ้นมาเพื่อเป็นกันชนต่ออิทธิพลของไซเวียตเหนือประเทศอาหรับอื่น ๆ

ภูมิหลังประการต่อมาสืบเนื่องจากลัทธิทรูแมน ประธานาธิบดีไอเซนฮาวร์ได้ประกาศนโยบายสนับสนุนกษัตริย์เรชาห์ มูฮัมหมัดแห่งอิหร่านในด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง อีกทั้งยังสนับสนุนอิสราเอลและพันธมิตรในวิกฤติคลองสุเอซในปี 1956 โดยอ้างถึงเหตุผลที่สหภาพโซเวียตให้การสนับสนุนด้านการทหารแก่อียิปต์ (Corrin Varady, p. 43) ซึ่งชัยชนะทางการเมืองและทางยุทธศาสตร์ของอียิปต์บีบให้ทั้งอังกฤษและฝรั่งเศสต้องถอนกำลังออกไปโดยมีอิสราเอลคอยให้การสนับสนุน และชัยชนะครั้งนี้ส่งผลให้อียิปต์กลายเป็นประเทศที่มากับารมีจนเป็นปัจจัยต่อความมั่นคงของพวกคริสเตียนในเลบานอน

ไอเซนฮาวร์สนใจต่ออิทธิพลในด้านของศาสนาของพวกคริสเตียนในเลบานอนเฉกเช่นเดียวกับที่สนใจต่ออิทธิพลทางศาสนาของพวกยิวซึ่งสหรัฐอเมริกาเคยอาศัยการโน้มน้าวและการสร้างแรงจูงใจจากองค์การไซออนนิสต์มาก่อน ซึ่งสหรัฐต้องการตัวแทนของผลประโยชน์ของตนในดินแดนอาหรับ ขณะเดียวกันเมื่อรัฐอิสราเอลสถาปนาขึ้นอย่างสมบูรณ์ก็ส่งผลให้เกิดคลื่นผู้อพยพชาวปาเลสไตน์ที่อพยพเข้าสู่เลบานอนนำไปสู่สงครามกลางเมืองช่วงสั้น ๆ เมื่อนักการเมืองฝ่ายซ้ายเสนอให้นำชาวปาเลสไตน์มาเป็นกองกำลังปฏิวัติทางการเมืองของตนเพื่อโค่นล้มประธานาธิบดีเลบานอนในปี 1958 และนี่เป็นครั้งแรกที่สหรัฐอเมริกาได้รับการร้องขอจากประธานาธิบดีเลบานอนให้ส่งกองกำลังรักษาสันติภาพเข้ามาครั้งแรกด้วย ซึ่งในกระบวนการเรียกร้องการระดมกำลังพลสู่เลบานอนในครั้งนี้ตามรัฐธรรมนูญของสหรัฐประธานาธิบดีต้องแถลงนโยบายภายใน 48 ชม. และขณะเดียวกันต้องผ่านการอนุมัติจากสภาองเกรสด้วยซึ่งกำหนดระยะเวลาการพิจารณาของกองกำลังดังกล่าวคือที่ 90 วันเท่านั้น (Corrin Varady, 2017, p. 44)

การส่งกำลังรักษาสันติภาพเข้ามาในเลบานอนในมุมมองของมุสลิมฝ่ายซ้ายมองว่าเป็นการที่ประธานาธิบดีที่เป็นคริสตศาสน์ประกาศตนฝักใฝ่ตะวันตกอย่างโจ่งแจ้ง และเร่งเร้าให้เกิดจลาจลแม้ในปี 1958 ประธานาธิบดีชาวมุสลิมขณะนั้นจะถูกบีบให้ลาออกแต่สหรัฐก็ถูกเสนอให้ถอนกำลังรักษาสันติภาพโดยประธานาธิบดีคริสตศาสน์คนใหม่แต่กระนั้นสหรัฐก็ถือว่าเป็นชัยชนะที่ตนสามารถยับยั้งกองกำลังมุสลิมฝ่ายซ้ายที่นิยมในลัทธิอิสเซอร์ซึ่งกำลังหึกเหิมจากการก่อตั้ง UAR และสามารถส่งผลทางการเมืองภายในของเลบานอนที่ประธานาธิบดีจะยังคงดำรงตนเป็นกลางในเวทีระหว่างประเทศต่อไปดังเดิม จะเห็นได้จากประธานาธิบดีชีฮาบมินนโยบายประนีประนอมต่อกองกำลังติดอาวุธปาเลสไตน์ซึ่งช่วยยับยั้งไม่ให้อียิปต์ให้การสนับสนุนพวกฝ่ายซ้ายในประเทศ

ในปี 1975 สงครามเวียดนามได้ดึงความสนใจต่อภาวะสงครามในเลบานอนไปอย่างสิ้นเชิง สหรัฐไม่ได้ส่งกองกำลังเข้ามาสนับสนุนฝ่ายใด ๆ ในสงครามนี้จนถึงวันที่ 17 กันยายน 1978 เกิดข้อตกลงแคมป์เดวิดและสงครามกลางเมืองเลบานอนล่วงมานานถึง 3 ปี สหรัฐก็หลีกเลี่ยงที่จะมีส่วนร่วมใดเพราะเห็นว่าแม้แต่สหภาพโซเวียตก็ไม่ได้ให้ความสนใจโดยตรงกับความขัดแย้งดังกล่าว (Corrin Varady, p. 58) จนกระทั่งเมื่ออิสราเอลในฐานะชาติพันธมิตรหนึ่งเดียวเริ่ม

ตระหนักถึงอิทธิพลของซีเรียเหนือกองกำลัง PLO ซึ่งกำลังจะกลายเป็นภัยต่ออิสราเอล ในปี 1978 อิสราเอลจึงเปิดฉากสงครามต่อต้าน PLO โดยไม่ได้ขออนุญาตใด ๆ จากสหรัฐ เหตุนี้เอง ประธานาธิบดี จิมมี คาร์เตอร์ผู้ไม่ยอมมีส่วนร่วมในปัญหาภายในของเลบานอนจึงต้องเคลื่อนไหวโดยร่วมมือกับ ADF ในนามของรัฐบาลซีเรียในเล็อกเอลียาส ซากิสเป็นประธานาธิบดีเพื่อให้ผ่านพระราชบัญญัติความมั่นคงในการอนุญาตให้กองทัพ ADF สามารถปกป้องเลบานอนจากสถานการณ์ความรุนแรงระหว่างกลุ่มการเมืองและศาสนาและที่สำคัญจากอิสราเอลที่รุกรานเข้ามาทางใต้จนถึงบริเวณแม่น้ำลิทานี (Litani)

(1) นโยบายการก่อตั้ง Multinational Force In Lebanon (MNFI)

ในปี 1981 เลบานอนกลายเป็นสมรภูมิของ LF และซีเรียในสมรภูมิชาเลห์ นั้นทำให้กลายเป็นสมรภูมิระหว่างอิสราเอลและซีเรียในขณะเดียวกันเพราะในปีถัดมาอิสราเอลก็เปิดปฏิบัติการสันติภาพแห่งกาลิลี (Peace For Galilee) ซึ่งสันคลอนข้อตกลง Camp David กระตุ้นให้ประธานาธิบดีโรนัล เรย์แกนแห่งสหรัฐต้องตัดสินใจเข้า “แทรกแซงโดยไม่แทรกแซง” และเพื่อการนี้จึงได้ริเริ่มจัดตั้ง MNFI สืบเนื่องจากวิกฤตชาเลห์ในปี 1981 เมื่อ LF มุ่งหน้ายึดเมืองชาเลห์จากกองทัพ ADF ซีเรียจึงตอบโต้ด้วยการนำ Air Missiles-6 (SAM-6) มาประจำการเพื่อตอบโต้การรุกราน ขณะเดียวกัน นายกรัฐมนตรี Menachem Begin แห่งอิสราเอลซึ่งสนับสนุน LF จึงได้กำหนดแนวเผชิญหน้ากับซีเรียเป็นที่เมืองดังกล่าว เรย์แกนจึงส่งนาย Philip Habib มาเพื่อเจรจากับทั้งสองฝ่ายเพื่อหลีกเลี่ยงการปะทะและภารกิจเจรจานี้ถือได้ว่าเป็นการแทรกแซงโดยไม่ใช้กำลังใด ๆ ครั้งแรกในสงครามกลางเมืองเลบานอน

อิสราเอลมองว่าสันติภาพระหว่างอิสราเอลและ PLO ที่เกิดขึ้นจากการเจรจาโดยนาย Habib ไม่มีทางยั่งยืนจึงเปิดปฏิบัติการสันติภาพแห่งกาลิลีและบุกเลบานอนด้วยกำลังทหาร สหรัฐจึงมีนโยบายยกเลิกการพึ่งพาอิสราเอลเป็นพันธมิตรในการดูแลผลประโยชน์ของสหรัฐ รวมทั้งยังให้มีการแข่งขันเศรษฐกิจอิสราเอลและห้ามส่งสินค้าจากอิสราเอลมาสหรัฐรวมถึงมีการระงับการสนับสนุนอาวุธแก่อิสราเอลจนกว่ากองทัพอิสราเอล (IDF) จะถอนกำลังออกจากเลบานอน ในวันที่ 6 กรกฎาคม 1982 ประธานาธิบดีเรย์แกนได้ส่งหน่วยนาวิกโยธินสหรัฐกลุ่มแรกเข้าสู่เลบานอนเป็นการส่งสัญญาณเตือนอิสราเอลครั้งแรกแต่อิสราเอลก็ไม่หยุดโจมตีเบรุตตะวันตกแม้แต่น้อย สหรัฐเผชิญแรงกดดันจากสหภาพโซเวียตในการจำกัดเวลาการปฏิบัติการทางการทหารในเลบานอนเรย์แกนจึงเชิญชวนไปยังประธานาธิบดี François Mitterrand แห่งฝรั่งเศสให้รับช่วงภารกิจเพื่อมนุษยธรรมในเลบานอนต่อจากสหรัฐแต่ทางฝรั่งเศสปฏิเสธเนื่องจากฝรั่งเศสรับหน้าที่ในนามของ UNIFIL อยู่ทางใต้ของเลบานอนอยู่ก่อนแล้ว หากจะจัดตั้งกองกำลังสันติภาพใหม่ต้องการให้มินานาชาติเข้าร่วมด้วยตนจึงจะรับช่วง (Corrin Varady, 2017, p. 90)

สิ่งที่จะรวมผลประโยชน์ของสหรัฐกับความสามารถในการป้องปรามอิสราเอลและเครือข่ายทางการทหารของไซเรีย (PLO-ซีเรีย) ก็คือการสร้างกองกำลังรักษาสันติภาพแบบเดียวกับ MFO ขณะเดียวกันก็ป้องกันจุดอ่อนของกองกำลังรักษาสันติภาพของ UN ที่บ่อยครั้งไม่สามารถป้องกันความขัดแย้งในเลบานอนได้ เมื่อสหรัฐให้ความสำคัญกับ PLO มากขึ้นหากดินแดนปาเลสไตน์อยู่ในความดูแลของจอห์แดนก็จะเกิดเสถียรภาพในตะวันออกกลางมากขึ้นและลดอิทธิพลของไซเรียลง ยัตเซอร์ อราฟัต คือกุญแจสำคัญในการเจรจาต่าง ๆ ที่จะทำให้ปาเลสไตน์มีอธิปไตยของตนเองในดินแดนเวสต์แบงก์และกาซ่า และตอนนี้เขายังหลบซ่อนอยู่ในบังเกอร์ในเบรุตตะวันตกวันที่ 18 สิงหาคม 1982 สหรัฐจึงจัดตั้งกองกำลัง MNFI (Multinational Force in Lebanon) ซึ่งมีทหารจากสี่ประเทศเข้าร่วมคือ สหรัฐ อังกฤษ อิตาลี และฝรั่งเศส ซึ่งกองกำลัง MNFI เริ่มดำเนินการอพยพเหล่านักรบ PLO ออกจากเบรุตตามคำแนะนำของกองทัพเลบานอน การกีดกันตราบะเวนในกรุงเบรุตคือการกีดกันมาในการควบคุมความสงบ รัฐบาลเลบานอนขณะนั้นมีความเร่งรีบที่จะให้สหรัฐอพยพ PLO ในเบรุตออกไปอย่างเร่งด่วนรวมถึงเร่งถอนกำลัง MNFI เนื่องจากแรงกดดันทางการเมืองภารกิจ MNFI ในวันที่ 10 กันยายน 1982 กองกำลังปาเลสไตน์ส่วนใหญ่ก็อพยพสู่ตูนิเซีย

ประธานาธิบดีเลบานอนบาชีร์ จีมาเยลถูกสังหารใน 4 วันต่อมาได้ทำให้เรย์แกนเรียกประชุม MNFI กลับเข้ามาประจำการอีกครั้งภารกิจในครั้งนี้เกี่ยวกับการรักษาอธิปไตยและเสถียรภาพให้กับรัฐบาลเลบานอน เรย์แกนตระหนักถึงอิทธิพลของซีเรียที่เพิ่มมากขึ้นจากการที่มีอสังหาริมทรัพย์จีมาเยลเป็นคนของพรรค SSNP ซึ่งนิยมซีเรีย รัฐบาลเลบานอนภายใต้การนำของประธานาธิบดีคนใหม่ได้ลงประชามติขอการสนับสนุนทางการทหารจากสหรัฐโดยให้คงกองกำลัง MNFI ไว้ในเลบานอนโดยไม่จำกัดเวลาการถอนกำลัง การมาของ MNFI ได้ส่งผลให้สหรัฐได้เสริมศักยภาพให้กับสถาบันกองทัพเลบานอนในด้านการฝึกและอาวุธยุทธภัณฑ์ช่วยส่งเสริมให้กองทัพมีศักยภาพในการป้องกันความรุนแรงระหว่างพวกคาตาอับและPLO ในเดือนพฤศจิกายน 1982 กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐได้ประกาศแผนที่จะนำกองกำลังต่างชาติต่าง ๆ ออกไปจากเลบานอนภายใน 6 สัปดาห์ แรงกดดันทางการเมืองภายในสหรัฐจากปัญหาสงครามเวียดนามและพรรคเดโมแครตครองเสียงข้างมากในสภาทำให้เกิดกระแสต่อต้านสงครามนอกประเทศของสหรัฐ เรย์แกนต้องเร่งเพิ่มพูนความมั่นคงในเลบานอนโดยเร็วซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงทั่วทั้งภูมิภาค จากรายงานของ NSC เกี่ยวกับความเห็นของนานาชาติต่อการคง MNFI ในเลบานอนว่ามีมุมมองภาพลบต่อสหรัฐเป็นอย่างมาก (Corrin Varady, 2017, p. 121) สหรัฐได้พยายามดึงซาอุดีอาระเบียและสหรัฐอาหรับเอมิเรตมามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสันติภาพในเลบานอนเพื่อจะพยายามลดการพึ่งพาฝรั่งเศสหุ้นส่วนเก่าของเลบานอนและสหรัฐ

(2) การเจรจาเลบานอน-อิสราเอลและการถอนตัวจากความขัดแย้ง

แผนการเพิ่มพูนความมั่นคงให้เลบานอนและขับไล่กองกำลังต่างชาติของเรย์แกนไม่เป็นผล เนื่องมาจากท้ายที่สุดสภาองเกรสสหรัฐได้มีมติให้ถอนกำลัง MNFI ออกจากเลบานอนภายในเดือนพฤษภาคม 1982 แม้จะไม่ได้ปฏิบัติตามเรย์แกนจึงมอบการสนับสนุนทางการเงินกว่า 150 ล้านดอลลาร์ตามคำร้องขอของประธานาธิบดีเลบานอน สหรัฐสนับสนุนแผนของนายกรัฐมนตรีอิสราเอลคือ เมนาเชม เบกิน ที่จะลงนามในข้อตกลงสันติภาพกับเลบานอนในวันที่ 17 พฤษภาคม 1983 เพราะจะทำให้กองกำลังปาเลสไตน์หมดอำนาจไปจากเลบานอนอย่างสมบูรณ์นำไปสู่การถอนกำลังของอิสราเอลซึ่งเมื่อไม่มีทั้ง PLO และอิสราเอล ซีเรียซึ่งยึดครองเลบานอนอยู่ก็จะถอนกำลังไปด้วยโดยผ่านการกดดันจากสันนิบาตอาหรับที่มีชาอุดีอาระเบียคอยสนับสนุนอีกทางสิ่งที่กดดันให้สหรัฐต้องเร่งถอนกำลังมาจากในเดือนเมษายนเกิดเหตุการณ์ที่สมาชิกพรรคอิซบูลละห์ได้ลอบวางระเบิดโคมิตีสถานทูตสหรัฐ ทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวน 74 คน ผลของการสหรัฐกดดันให้จิมายะลลงนามข้อตกลงสงบศึกกับอิสราเอลไม่เป็นผลโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อรู้ว่าสหรัฐกำลังจะถอนกำลัง ส่งผลให้รัฐบาลของจิมายะลกลับไปอยู่ซีเรียในทันที

ในเดือนกันยายน 1983 อิสราเอลถอนกำลังบางส่วนออกจากจังหวัดอาเลย์และซุฟหลังจากไม่ประสบความสำเร็จในการเจรจาสงบศึกกับรัฐบาลเลบานอน รัฐบาลเลบานอนก็ต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากกองกำลังดรูซ PSP และกองกำลังชีอะฮ์ของขบวนการอามาลซึ่งทั้งคู่มีซีเรียสนับสนุนอยู่ ซึ่งข้อเรียกร้องการปฏิรูปทางการเมืองของซีเรียได้ถ่ายทอดผ่านข้อเรียกร้องการปฏิรูปของขบวนการอามาลซึ่งสั่นคลอนอำนาจนายอามิน กองทัพเลบานอนสนับสนุนโดยประธานาธิบดีและกองกำลังคริสเตียน LF พยายามชิงความได้เปรียบในการส่งกำลังเข้ายึดจังหวัดทั้งสองกลับคืนสู่รัฐบาลกลางแต่ถูกตีโต้กลับและกำลังจะพ่ายแพ้ที่สมรภูมิซุค อัล-กาฟ สหรัฐจึงพบทวนบทบาทของกำลัง MNFI ในสถานการณ์ดังกล่าวท่ามกลางความกังวลของชาติสมาชิก MNFI อื่น ๆ โดยเฉพาะฝรั่งเศสที่เจรจาอยู่กับซีเรียที่ปารีสสนับสนุนให้ซีเรียเป็นผู้นำการเจรจายุติสงครามกลางเมืองเลบานอน (Corrin Varady, 2017, p. 148) ถ้าหากรัฐบาลนายอามินแพ้นั้นอาจหมายถึงการสิ้นอิทธิพลของเลบานอนแก่ซีเรียและโซเวียต เรย์แกนจึงตัดสินใจให้เรือประจัญบาน USS John Rogers และ USS Virginia ที่แล่นอยู่นอกชายฝั่งเลบานอนยิงสนับสนุนมิให้กองกำลังของพรรค PSP ยึดเมือง Souk El Gharb ปฏิบัติการของกองกำลังมุสลิมต่าง ๆ เริ่มมีมุมมองต่อสหรัฐไปในทางลบมากขึ้นกว่าเดิมสงครามกลางเมืองเลบานอนเริ่มมีกระแสเปลี่ยนจากการเมืองภายในไปสู่กระแสต่อต้านตะวันตกแทน

สหรัฐเผชิญแรงกดดันที่หนักกว่าเดิมในช่วงสุดท้ายในนามของ MNFI จากการที่ค่าย MNFI ถูกโจมตีในวันที่ 23 ตุลาคมด้วยรถบรรทุกบรรจุระเบิดพลีชีพโดยกลุ่มอิซบูลละห์ ส่งผลให้ทหารสหรัฐเสียชีวิต 241 คนและทหารฝรั่งเศสอีก 58 คน ฝรั่งเศสตอบโต้ด้วยการทิ้งระเบิด

ใส่ค่ายฝึกอาวุธของอิหร่านในหุบเขา Baalbek ทันที ในระหว่างเดือนธันวาคมปีเดียวกันสหรัฐเผชิญหน้าทางการทหารกับการซีเรียโดยตรงจากการยิงตอบโต้เครื่องบินตรวจการของสหรัฐในหุบเขาบาลเบค ทำให้มีผู้เสียชีวิตเพิ่มเติม (Trainor, 1989) จากการดำเนินนโยบายแบบเลบานอนได้อำฉินำไปสู่นโยบายการป้องกันตัวเองจากการโจมตีหลายระลอกโดยกลุ่มหัวรุนแรงชีอะฮ์ในปลายเดือนธันวาคมก็มีการลอบโมตีค่าย MNFI มีผู้เสียชีวิตทำให้มีทหารฝรั่งเศสและพลเรือนเลบานอนเสียชีวิตอีก 18 คน ประธานาธิบดีเรย์แกนรู้สึกถึงความสูญเสียในการสนับสนุนรัฐบาลนายอามินจึงได้มีการจัดการเจรจาลับ ๆ ระหว่างสหรัฐกับประธานาธิบดีซีเรีย ฮาเฟซ อัล-อัสซาด ในเรื่องการประนีประนอมระหว่างซีเรียและเลบานอนและการกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ที่สหรัฐจะถอนกำลังทหารไปจากเลบานอนอย่างสิ้นเชิงซึ่งผลการเจรจากับบันทึกการเจรจาระหว่าง Donald Rumsfeld ทูตกิจการสหรัฐในภูมิภาคตะวันออกกลางกับอัสซาดได้ข้อสรุปว่าความกังวลของสหรัฐต่อกิจกรรมทางการเมืองของซีเรียในเลบานอนนั้นเกินกว่าเหตุและอัสซาดยืนยันว่าซีเรียไม่ได้แทรกแซงการเมืองในเลบานอน อัสซาดมีความเห็นไม่ตรงกับสหรัฐในการที่จะให้เลบานอนเจรจาสันติภาพกับอิสราเอลและในเมื่อไม่มี PLO อยู่ในเลบานอน ไม่มีความจำเป็นที่สหรัฐจะต้องคงกำลังไว้ในรัฐบาลเลบานอนเพียงเพื่อจะทำให้รัฐบาลคริสเตียนไม่ต้องต่อรองใด ๆ กับภาคส่วนที่เหลือในเลบานอน ซึ่งสุดท้ายนี้ความสำเร็จเดียวที่สหรัฐจะช่วยให้เลบานอนมีเสถียรภาพมากที่สุดคือการช่วยกดดันให้อิสราเอลถอนกำลังออกไปจากเลบานอน ประธานาธิบดีเรย์แกนมีคำสั่งให้ถอนทหารจากเลบานอนในวันที่ 4 มกราคม 1984 ส่งผลให้อิตาลีและฝรั่งเศสทยอยถอนกำลังพลเช่นเดียวกันทำให้กองกำลัง MNFI สลายตัวไปในเดือนกรกฎาคมอย่างสมบูรณ์

4.2.2.2 ประเทศอิสราเอล

(1) การดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยที่ 2 ของเมเนเฮม เบกิน

ภายหลัง Camp David ผู้มีอำนาจตัดสินใจของอิสราเอลมีอิสระที่จะเปลี่ยนความสนใจไปยังเลบานอน เพื่อบ้านทางเหนือของอิสราเอล ในรัฐบาลสมัยแรกของเมเนเฮม เบกิน (Menahem Begin) นั้น Moshe Dayan, Ezer Weizmann และ Yigal Yadin ได้ทำหน้าที่เป็นกองกำลังควบคุม โดยเตือนนายกรัฐมนตรี Begin และเสนาธิการ Eitan ไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเลบานอนมากเกินไป อย่างไรก็ตาม รัฐมนตรีต่างประเทศคนใหม่ Yitzhak Shamir และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมคนใหม่ Ariel Sharon มีความเห็นตรงกันข้ามกับคณะรัฐมนตรี การถ่วงดุลภายในคณะรัฐมนตรีที่เคยเป็นมาก่อนใน รัฐบาลอิสราเอลก่อนหน้านี้ กลับไม่มีอยู่ในรัฐบาลนี้อย่างเด่นชัด

นโยบายหลังจากการสับเปลี่ยนรัฐบาลของนายเบกินในปี 1981 พิสูจน์ให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในอิสราเอล นักวิเคราะห์หลายคนระบุว่า การเปลี่ยนแปลงนี้มาจากการแต่งตั้งนายแอเรียล ชารอนเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และมักจะดำเนินเขาเรื่อง

การรุกรานเลบานอนของอิสราเอล แม้ว่าเขาอาจเป็นผู้บงการอยู่เบื้องหลังปฏิบัติการสันติภาพเพื่อกาหลี แต่ก็ไม่สามารถดำเนินการตามแผนได้หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากชนชั้นนำในการตัดสินใจทางการทหาร อันที่จริง ทศนะของเขาที่มีต่อเลบานอนนั้นตรงกันอย่างมากกับไอดันและเบกีน เบกีนกำลังคิดจะทำสงครามกับ PLO ก่อนที่ซารอนจะเข้ากระทรวงกลาโหมเสียอีก และเบกีนก็คิดมากกว่าแค่การปลดปล่อยชาวกาหลีจากความหวาดกลัวของจรวด Katyusha ด้วย ว่ากันว่าเขาเคยสาบานเมื่อถึงวันนั้นเขาจะสั่งให้ IDF ไป 'ให้ไกลถึงหลุมหลบภัยของอราฟัต' ซึ่งหมายถึงสำนักงานใหญ่ของ PLO ในกรุงเบรุต หัวหน้าเจ้าหน้าที่ไอดัน วางแผนที่จะส่ง IDF ไปยังพื้นที่ควบคุมของคริสเตียนในเลบานอนเพื่อเชื่อมโยงกับคาตาอับและโจมตี PLO จากที่นั่น

นายกรัฐมนตรีเบกีน ได้มุมมองที่รอบด้านเกี่ยวกับเลบานอน โดยไม่ได้สนใจรายละเอียด มุมมองนี้เปลี่ยนบริบทและเหตุการณ์ เขาได้รับการนำเสนอหลายครั้งด้วยข้อมูลประชากรศาสตร์และข้อมูลทางการเมืองเกี่ยวกับมาโรไนท์และเลบานอน โดยชาวกรรมาททหาร แต่สิ่งเหล่านี้ไม่ได้สร้างความประทับใจให้กับเขาอย่างจริงจัง ในทำนองเดียวกัน มีการอ้างว่าเบกีนไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับเลบานอนเลย จากจุดยืนดังกล่าว ทำให้นโยบายของเขาพุ่งเน้นไปที่สองจุด: ชาวมาโรไนท์และ PLO ซึ่งเป็นพันธมิตรที่ดีที่สุดและศัตรูตัวฉกาจ

เบกีนถือว่าชาวมาโรไนท์เป็นชนกลุ่มน้อยที่ถูกข่มเหงจนเกือบจะกลายเป็นเหยื่อของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ เขาเชื่อว่าเป็นหน้าที่ของอิสราเอลที่จะช่วยคริสเตียนให้รอด นอกจากนี้ เขาต้องการแสดงให้โลกเห็นว่าในขณะที่ประเทศคริสเตียนอื่น ๆ ส่วนใหญ่ไม่ได้ช่วยเหลือชาวมาโรไนท์ แต่ชาวยิวกลับแตกต่างออกไป ด้วยเหตุผลนี้ทำให้ไม่สามารถแยกอดีตและปัจจุบันออกจากกันได้เบกีนเปรียบเทียบชะตากรรมของชาวคริสต์ภายใต้การปกครองของมุสลิมกับการกดขี่ข่มเหงชาวยิวพลัดถิ่น 2,000 ปี นี่คือนวนคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเขา: การประหัตประหาร การฆ่า และความโหดร้ายทุกประเภท เขากำลังเปรียบเทียบระหว่างสิ่งนั้นกับสถานการณ์ของชาวมาโรไนท์ เขาเชื่อว่าชาวมาโรไนท์เป็นคนชอบธรรม เป็นเหยื่อของความเกลียดชัง ดังนั้นเขาจึงเชื่อว่าเป็นหน้าที่ของรัฐอิสราเอลที่จะช่วยเหลือพวกเขา ยิ่งไปกว่านั้น เขายังมองว่าชาวมาโรไนท์เปรียบได้กับประเทศเช็กในการประชุมมิวนิก เมื่ออังกฤษและฝรั่งเศสสลายแพ้วพวกเขา เขาบอกว่าเขาจะไม่ทำอะไรแบบนั้นกับพันธมิตรของเขา นี่เป็นบทเรียนที่เขาได้เรียนรู้จากหายนะ: หากคุณไม่ยืนหยัดต่อสู้กับผู้รุกรานเมื่อคุณแข็งแกร่ง คุณจะต้องต่อสู้กับพวกเขาเมื่อพวกเขาแข็งแกร่งขึ้น

การตัดสินใจของเขาเกี่ยวกับชาวมาโรไนท์เป็นภาพสะท้อนของการรับรู้ของเขาที่มีต่อพวกเขาในฐานะประชาชนและชุมชน ประการแรก เขามองว่าพวกเขาเป็นชาวฟินิเซียน ไม่ใช่ชาวอาหรับ เขาเชื่อว่าอิสราเอลจะได้ผลประโยชน์ในการหาเพื่อนและพันธมิตรในหมู่ชนกลุ่มน้อยที่ไม่ใช่ชาวอาหรับในภูมิภาคนี้ และ “เมื่อใดที่นักการเมืองต้องการหาใครสักคน เขาจะพบเอง”

เขาได้รับอิทธิพลทางอุดมการณ์จาก Eli Jabotinsky นักปฏิวัติและอดีตรัฐสภาของอิสราเอล (Knesset) ผู้ซึ่งเคยเป็นเพื่อนที่ดีของชาวมารโคโนต์และสนับสนุนการเป็นพันธมิตรกับพวกเขา

นอกจากนี้เบกิ้นยังได้รับอิทธิพลจากหน่วยสืบราชการลับมอสซาร์ด (Mossad) ซึ่งเชื่อในพันธมิตรดังกล่าวเช่นกัน การยอมรับมุมมองในมอสซาร์ดเป็นผลมาจากการประเมินของมอสซาร์ดที่สอดคล้องกับแนวคิดเชิงอุดมการณ์ของเบกิ้น นอกจากนี้ยังมีคำอธิบายจากภูมิหลังของเบกิ้นในการเป็นผู้บัญชาการขององค์กรใต้ดิน Irgun เขามีส่วนร่วมในกิจกรรมแบบเดียวกับตัวแทนของมอสซาร์ด และด้วยเหตุนี้เบกิ้นจึงเปิดรับวิถีชีวิตของพวกเขามาเบกิ้นถือว่า PLO เป็นศัตรูตัวฉกาจ จุดยืนของเขาเกี่ยวกับประเด็นทางยุทธศาสตร์มาจากความเชื่อมั่นว่าในประวัติศาสตร์อิสราเอลนั้นแทบจะโจมตีหรือการต่อต้านอย่างต่อเนื่องมากกว่าแค่ดำเนินการตอบโต้อย่างจำกัดภายในพื้นที่ตัวเอง นับตั้งแต่ทศวรรษ 1950 เป็นต้นมา เขาได้ต่อต้านสถานการณ์ที่กำลังสับสน เช่น การตั้งถิ่นฐานระหว่างประเทศบางส่วนที่ไม่ได้ทำสนธิสัญญาสันติภาพ หรือยุติการคุกคามของชาวอาหรับ ดังนั้น เขาจึงเลือกก่อสงครามเองจากความเชื่อด้านความมั่นคงของเขา

ที่น่าสนใจในบริบทนี้คือมุมมองของเบกิ้นเกี่ยวกับตะวันออกกลาง เขามองว่าภูมิภาคนี้เป็นเวทีที่มีการต่อสู้ระหว่างประเทศมุสลิมและไม่ใช่มุสลิม นอกจากนี้เขายังเชื่อว่าการแทรกแซงของโซเวียตและการขยายอำนาจของลัทธิคอมมิวนิสต์นั้นเป็นอันตรายอย่างแท้จริงต่อชีวิตประจำวันของประชาชน ในแง่หนึ่ง ทำให้ทัศนะของเขามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลประโยชน์สูงสุดของตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา แน่แน่นอนเขามองว่าอิสราเอลเป็นประเทศตะวันตก โดยเชื่อว่า อิสราเอลควรเป็นแขนที่ยาวของตะวันตกเข้าสู่ตะวันออกกลาง เลขาธิการคณะรัฐมนตรี Aye Ne'or จำได้ว่าเบกิ้นอธิบายถึงอิสราเอลดังนี้: “อิสราเอลไม่ใช่แค่ตะวันออกกลาง เรายังเป็นประเทศในแถบเมดิเตอร์เรเนียนที่รวมเอายุโรป เอเชีย และแอฟริกาเข้าไว้ด้วยกัน เราเป็นสะพานข้ามทะเลเมดิเตอร์เรเนียนกับโลกตะวันตก’ ประเทศเลบานอนเอง เหตุว่ามารโคโนต์เป็นชาวฟินิเซียนก็คล้ายกัน”

แอเรียล ชารอนเข้าหาหน่วยงานความมั่นคงของอิสราเอลในแง่การเมืองการเมืองตามสภาพจริง (stark realpolitik terms) เขาเป็นเจ้าหน้าที่อาชีพมาเกือบตลอดชีวิต คำสั่งปฏิบัติการของเขาระหว่างการรณรงค์ซินาย และอื่น ๆ ทำให้เขาได้รับชื่อเสียงว่าเป็นวีรบุรุษ อย่างไรก็ตาม ผู้บังคับบัญชาหน่วย 101 ของเขายังแสดงภาพว่าเขามีแนวโน้มที่จะเลือกบังคับใช้กฎหมายเองโดยไม่สนใจการเรื่องการได้รับอนุญาต เบกิ้นชื่นชอบเขาในฐานะเจ้าหน้าที่ที่แข็งแกร่ง เป็นสัญลักษณ์ของความกล้าหาญ มีความกระตือรือร้น และตระหนักรู้ถึงความเป็นไทยของชาวยิว แม้แต่ราบินก็ยังมองว่าเขาเป็นคนที่มีความสามารถเมื่อเขาขอให้เขาเป็นที่ปรึกษาด้านความมั่นคงแห่งชาติของเขา ชารอนมองว่าอิสราเอลกำลังถูกคุกคามอย่างต่อเนื่องจากเพื่อนบ้านชาวอาหรับ ซึ่งเป้าหมายเดียวคือการทำลายล้างประเทศให้หมดสิ้น วิธีเดียวที่จะต่อสู้กับสิ่งนี้คือการใช้กำลัง ในความเห็นของเขา

สอดคล้องกับสนาธิการอีดัน ซึ่งมักจะกล่าวว่า 'ชาวอาหรับที่ดีคือชาวอาหรับที่ตายแล้ว' ในปี 1977 หลังจากเดินทางไปชายแดนทางเหนือและเยี่ยมพันธมิตรชาฮัด ฮัตตัต เขาประกาศว่าสงครามของเลบานอนคือสงครามของอิสราเอล เขาถือว่าตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีความสำคัญที่สุดในรัฐบาลเพราะเปิดโอกาสให้เขาได้กำหนดอนาคตของประเทศ

ทัศนคติของซารอนที่มีต่อชาวมาโรไนท์แตกต่างจากของเบกิน ห่างไกลจากความผูกพันทางศีลธรรมในการปกป้องชาวมาโรไนท์ เขาต้องการใช้มันเพื่อส่งเสริมเป้าหมายของเขาเอง ความสนใจของเขายู่ที่ชาวปาเลสไตน์และความเป็นไปได้ในการย้ายพวกเขาไปยังจอร์แดน โดยพื้นฐานแล้วเพื่อก่อตั้งรัฐปาเลสไตน์ทางตะวันออกของแม่น้ำจอร์แดน โดยการทำเช่นนี้ เขาเชื่อว่ในที่สุดอิสราเอลสามารถผนวกเวสต์แบงก์ได้ ซารอนจะสามารถควบคุมอิสราเอล เลบานอน และจอร์แดน/ปาเลสไตน์ได้ ดังนั้นสำหรับเขาแล้ว การเป็นพันธมิตรกับมาโรไนท์จึงเป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายอื่น นอกเหนือจากนั้น เขาไม่เคยสนใจ ชาวมาโรไนท์ ประวัติศาสตร์หรือปรัชญาการเมืองของพวกเขา นอกจากนี้ ซารอนมองว่าเลบานอนเป็นช่องทางในการชำระบัญชีกับซีเรีย ชาวซีเรียในเวลานั้นซึ่งอยู่ในจุดสูงสุดของสงครามอิหร่าน-อิรัก ถูกโดดเดี่ยวและมีความรู้สึกว่าเขาสามารถจัดการกับชาวซีเรียได้ ลึกลงไปแล้วเขาต้องการที่จะสอนบทเรียนแก่พวกเขา นอกจากนี้เขายังเชื่อด้วยว่า “เมื่อเขากำจัดชาวซีเรียได้ ชาวปาเลสไตน์ก็จบสิ้น”

ผู้มีอำนาจตัดสินใจคนที่สาม สนาธิการ ราฟาเอล อีดัน ความคิดของเขารวมเอามุมมองของซารอนและบางส่วนของเบกิน เช่นเดียวกับซารอน เขาไม่สนใจชาวมาโรไนท์ในแง่ประวัติศาสตร์หรือชาติพันธุ์ อย่างไรก็ตาม เช่นเดียวกับเบกิน เขาไม่คิดว่าพวกเขาเป็นชาวอาหรับจริงๆ เขามองว่าพวกเขาเป็นชาวยุโรปมากกว่า พวกเขามีการศึกษามากกว่าและพูดได้หลายภาษา พวกเขาแต่งกายแบบยุโรป และเมื่อใดก็ตามที่เขาพบกับพวกเขา พวกเขา ก็ดื่มแอลกอฮอล์และเลี้ยงอาหารอย่างดี มุมมองของเขาเกี่ยวกับ PLO ใกล้เคียงกับ เบกินและซารอน กล่าวคือ PLO เป็นศัตรูตัวฉกาจของอิสราเอลและควรถูกทำลายด้วยวิธีการทางทหาร เขาไม่เชื่อในการหยุดยิง ซึ่งเขาเห็นว่าเป็นเพียงข้ออ้างสำหรับ PLO ในการติดอาวุธใหม่

เลบานอนก็ถูกมองในทำนองเดียวกันจากการตัดสินใจโดยกลุ่มชนชั้นนำ โดยมีชาวมาโรไนท์เป็นหัวใจสำคัญของนโยบายแทรกแซงของอิสราเอล ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์รอบวิกฤตการณ์ชีปนาวุธชาเลห์ในฤดูใบไม้ผลิปี 1981 ความพยายามของแนวรบเลบานอนที่จะขยายการควบคุมไปยังซาเลห์ ถูกตีความว่าเป็นภัยคุกคามต่อซีเรีย ความขัดแย้งระหว่างกองกำลังทั้งสองเริ่มขึ้นในฤดูหนาว 1981 บริเวณรอบภูเขาซานโนน ในฤดูใบไม้ผลิ หน่วยคาตาอิบ เข้าสู่ซาเลห์ และประสบความสำเร็จในการดักจับหน่วยซีเรีย ส่งผลให้ซีเรียยังถล่มพื้นที่ดังกล่าว บาซีร์ จีมาเยล ขอความช่วยเหลือจากเบกิน โดยส่งข้อความต่อไปนี้ถึงเขา: 'สิ่งที่คริสเตียนในเลบานอนโดนทุกวันนี้ก็เหมือนกับที่พวกนาซีทำกับชาวยิวในทศวรรษที่ 1940 ในยุโรป' ไม่ว่าเขาจะเรียกร้องความสนใจต่อ

เบกัณอย่างจงใจหรือไม่นั้นเป็นเพียงการคาดเดา แต่เขาก็ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตั้งใจไว้ เบกัณตอบสนองด้วยการบอกกับคณะกรรมการการต่างประเทศและกลาโหมของ Knesset เมื่อวันที่ 30 เมษายนว่าเขาจะไม่ทน เขามองว่าวิกฤตเป็น 'ความท้าทายทางศีลธรรม' ดังนั้นจึงส่งกองทัพอากาศอิสราเอลไปยุติการทิ้งระเบิด ภายในหนึ่งชั่วโมง เฮลิคอปเตอร์ของซีเรีย 2 ลำถูกยิงตก และอิสราเอลได้เผชิญหน้าโดยตรงกับซีเรีย จากนั้นซีเรียก็ดำเนินการติดตั้งขีปนาวุธพื้นสู่อากาศในซาเลห์ ซึ่งคุกคามเสรีภาพในน่านฟ้าของอิสราเอล ในที่สุดวิกฤตก็คลี่คลายลงด้วยการไกล่เกลี่ยของอเมริกา

ปฏิกิริยาของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจของอิสราเอลต่อวิกฤตครั้งนี้เน้นย้ำถึงจุดยืนของพวกเขาที่มีต่อชาวมาโรไนท์ ตามที่ได้รับการแนะนำย้อนหลัง สันนิษฐานว่าบาชีร์พยายามเผชิญหน้ากับชาวซีเรียเพื่อดึงอิสราเอลเข้ามา ในขณะที่เขาเชื่อว่าการแทรกแซงโดยตรงเท่านั้นที่จะช่วยให้ชาวมาโรไนท์ปลดปล่อยตนเองจากซีเรียได้ แท้จริงแล้วเบกัณไม่ได้คิดจะทำสงครามกับซีเรียด้วยซ้ำ ในขณะที่เขารอนเชื่อว่าการโจมตีซีเรียเป็นความคิดของเขาเอง ยังไม่ชัดเจนว่าอิตันมีส่วนเกี่ยวข้องกับแผนการซีเรียของเขารอนมากนักน้อยเพียงใด ในระหว่างการให้สัมภาษณ์ทางวิทยุของอิสราเอล นายกรัฐมนตรีเบกัณนำเสนอวิกฤตซาเลห์ ในรูปแบบที่เรียบง่าย: "เฮลิคอปเตอร์เหล่านั้นมาจากตามัสกัส พวกเขาลงจอด ขึ้นไปบนภูเขาและพยายามฆ่าชาวคริสต์ทั้งหมดที่นั่นเพื่อเข้ายึดครอง"

สองวันต่อมาเขารอนได้แสดงความชอบธรรมต่อการกระทำของอิสราเอล เพราะ 'เลบานอนส่วนใหญ่ถูกซีเรียยึดครอง แต่โลกยังคงนิ่งเงียบเมื่อเผชิญกับการสังหารหมู่ชาวเลบานอนที่นับถือศาสนาคริสต์โดยชาวมุสลิม และพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศถูกครอบครองโดยผู้ก่อการร้ายที่เปลี่ยนให้เป็นศูนย์กลางการก่อการร้ายที่ดำเนินการโดยโซเวียต ระหว่างการติดตั้งขีปนาวุธของซีเรีย ยิตซัค ซามิร รัฐมนตรีต่างประเทศ ตอบคำถามสื่อว่าชาวเลบานอนที่นับถือศาสนาคริสต์ดึงชาวอิสราเอลเข้าสู่การเผชิญหน้ากับซีเรียหรือไม่ นั่นคือ "การมองสถานการณ์ในเลบานอนอย่างผิวเผิน"

อิสราเอลมีเป้าหมายสามประการในการต่อสู้กับเลบานอนอย่างต่อเนื่อง: การป้องกันการยึดครองเลบานอนของซีเรีย การป้องกันการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์คริสเตียนในเลบานอน และการโจมตีอย่างต่อเนื่องต่อผู้ก่อการร้ายในเลบานอน เป็นที่ทราบกันดีว่า LF ซึ่งประกอบเป็นกองกำลังคริสเตียนส่วนใหญ่ในเลบานอนรักษาความสัมพันธ์ฉันมิตรและความร่วมมือกับอิสราเอล กองกำลังนี้ขัดขวางการยึดครองของซีเรียในเลบานอน ในขณะที่กองกำลังภายใต้พันตรีฮัตตักกำลังสกัดกั้นการยึดครองเลบานอนใต้ของผู้ก่อการร้าย ด้วยวิธีนี้สถานการณ์ที่มีความสนใจร่วมกันได้ถูกสร้างขึ้นระหว่างชาวคริสต์ทางเหนือและทางใต้กับอิสราเอลด้วยมุมมองร่วมกันดังกล่าวระหว่างผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ จึงไม่มีใครยับยั้งเมื่อแผนการบุกรุกได้เริ่มต้น ไม่น่าแปลกใจที่การคัดค้านแผนดังกล่าวจะถูกปิดทึบ และผู้มีอำนาจตัดสินใจของสหรัฐฯ บางคนเชื่อว่าการกระทำของอิสราเอลในเลบานอนก็ทำให้พวกเขาได้ประโยชน์เช่นกัน (Schulze, 1998, pp. 113-118)

(2) การตัดสินใจบุกเลบานอนในปี 1982

มูลเหตุของการตัดสินใจของอิสราเอลในการบุกเลบานอนคือการรับรู้ของอิสราเอลที่มีต่อชาวมาโรไน่นั้น เป็นพันธมิตรรุ่นเยาว์ อย่างไรก็ตาม มูลเหตุนี้ยังขาดมุมมองจากเหล่าผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศของอิสราเอล ความแตกแยกจึงปรากฏเมื่อพูดถึงการประเมินหน่วยข่าวกรองหลักสองหน่วย ได้แก่ หน่วยข่าวกรองมอสсадและหน่วยข่าวกรองทางทหาร ความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเมื่อผู้มีอำนาจในตัดสินใจที่สำคัญของรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม ชารอน เสนาธิการอิทัน และนายกรัฐมนตรีเบกิน เข้ามาเกี่ยวข้อง

หน่วยมอสสารด์ซึ่งรับผิดชอบในการปลูกฝังความสัมพันธ์กับคาตาอับเป็นผู้สนับสนุนที่หนักแน่นที่สุดของบาซีร์ จีมาเยล ในตอนแรกหัวหน้ามอสสารด์ยิตซัค โฮฟี สนับสนุนการเป็นพันธมิตรเต็มรูปแบบ เหตุผลในการสนับสนุนของพันธมิตรนั้นมีการเดาไปต่าง ๆ บางคนบอกว่ามันเป็นอาการที่เกิดจากการออกนอกฟอร์มแดนและได้พูดคุยกับชาวอาหรับ และรู้สึกเหมือนเป็นชาวอิสราเอล ยิ่งเจ้าหน้าที่อยู่กับคนภายนอกนานเท่าไรก็ยิ่งถูกดึงดูดให้ยอมรับวิธีคิดของพวกเขามากขึ้นเท่านั้น หน่วยมอสสารด์จึงอธิบายสถานการณ์กับผู้ที่มีอำนาจในอิสราเอลด้วยภาพเดียวกันกับที่ชาวมาโรไน์ต้องการให้เห็น อีกทฤษฎีก็ว่าเป็นการพัฒนาตามธรรมชาติที่เกิดจากความสัมพันธ์ในการทำงานที่ตึงเครียดระหว่างทั้งสองฝ่าย ในระดับแนวคิด หลายคนในมอสсадมองว่าชาวมาโรไน์เป็นชาวฟินิเซียน หรือเชื่อว่าศัตรูของศัตรูคือมิตร ซึ่งก็เพียงพอแล้วสำหรับการเป็นพันธมิตร จนกระทั่งหลังจากวิกฤตชิปนาวู โฮฟีเริ่มสงสัยว่า คาตาอับได้รับการรับรองจากอิสราเอลโดยที่เขาไม่รู้ตัว เมื่อมีการนำเสนอแผนสำหรับการรุกราน มอสсадได้เข้าร่วมหน่วยข่าวกรองทางทหารในการต่อต้าน กลยุทธ์ที่ยิ่งใหญ่

ในทางกลับกัน เจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรองทางทหารได้หยิบยกประเด็นความน่าเชื่อถือของชาวมาโรไน์หลายครั้ง และเตือนไม่ให้อิสราเอลเป็นพันธมิตรด้วย Yehoshua Saguy หัวหน้าหน่วยข่าวกรองทางทหาร ไม่เห็นด้วยกับการรุกรานของเลบานอนอย่างเปิดเผย เขาอ้างว่าพันธมิตรรุ่นเยาว์เป็นคนที่น่าสงสัย ในช่วงวิกฤตการณ์ชาเลห์ นายพล Saguy ได้สงสัยว่านี่เป็นแผนการชักนำอิสราเอล แต่เบกินปฏิเสธการคาดคะเนของเขา Saguy ได้กล่าวต่อต้านการโจมตีทางอากาศที่แนะนำโดยอีดัน ต่อมา ขณะที่ชารอนบรรยายในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับ 'ยุทธศาสตร์อันยิ่งใหญ่' และเดินทางไปถึงเบรุต Saguy ได้กล่าวว่า: "เรามีแต่จะจมดิ่งลงไป" ด้วยการอธิบายแนวคิดที่ชัดเจนและเป็นจริงมากขึ้นเกี่ยวกับเลบานอน เขาแสดงความเห็นว่าแม้ว่าบาซีร์ จีมาเยลจะได้เป็นประธานาธิบดี แต่ชาวมาโรไน์ก็ยังคงต้องรักษาสายสัมพันธ์ต่อโลกอาหรับ ชาวอิสราเอลเป็นเพียงเครื่องมือในการกวาดล้างความชั่วร้ายในเลบานอน พวกเขาจะไม่ยอมสงบศึกกับอิสราเอล

ในเดือนเมษายน 1982 เจ้าหน้าที่ระดับสูงของ IDF ถูกส่งไปยังเบรุตเพื่อประสานงานแผนต่าง ๆ Saguy ทำนายไว้ว่า : การปะทะกับซีเรียเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ชาวเลบานอนที่นับถือศาสนาคริสต์อาจจะไม่ยอมช่วยเหลือ การขาดฉันทามติภายใน IDF อาจเป็นปัญหา และอาจจะไม่สามารถทำลายโครงสร้างพื้นฐานของ PLO ได้ อย่างไรก็ตาม ความเห็นเกี่ยวกับคาตาอิบของหน่วยข่าวกรองทางทหารก็ได้ถูกเมิน เนื่องจากตั้งแต่ปี 1981 ความสัมพันธ์ระหว่างอิสราเอลกับมาโรไนท์กลายเป็นเรื่องส่วนตัวระหว่างแอเรียล ชารอน และบาซีร์ จิมาเอล ซึ่งเมื่อเทียบกับอิทธิพลของชารอน รวมทั้งอิตัน และหน่วยมอสสาร์ดที่สนับสนุนความน่าเชื่อถือของชาวมาโรไนท์อยู่ด้วยแล้วนั้น อิทธิพลของหน่วยข่าวกรองทางทหารจึงถูกบดบัง เบกิ้นซึ่งไม่สามารถสร้างการประเมินตามความเป็นจริงด้วยตัวเอง จึงไม่ยอมรับการประเมินของหน่วยข่าวกรองเพราะมันขัดแย้งกับแผนของเขาเอง

นายกรัฐมนตรีเบกิ้น, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ชารอน, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศชามียร์ และเสนาธิการอิตัน ดำเนินการภายในระบบอุดมการณ์แบบปิด ซึ่งทำให้ไม่สนใจคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งสี่ถึงกับทำให้ชาวมาโรไนท์เชื่อว่าระเบียบใหม่ใกล้เข้ามาแล้ว PLO จะถูกถอดถอนออกจากเลบานอน พวกเขาเชื่อว่าชาวอเมริกันจะยอมรับเรื่องนี้ ผู้นำชาวอิสราเอลและชาวมาโรไนท์ได้ตัดสินใจที่จะทำให้เลบานอนกลายเป็นรัฐอิสระที่จะอยู่ร่วมกับอิสราเอลอย่างสันติ โดยไม่ได้คำนึงถึงความเป็นจริงทางการเมืองของเลบานอน จุดประสงค์หลักของสงครามคือการสร้างระเบียบทางการเมืองใหม่ ชารอนอธิบายกับผู้ช่วยของเขาว่าปฏิบัติการที่ประสบความสำเร็จในเลบานอนจะทำให้แน่ใจได้ว่าอิสราเอลจะมีอำนาจเหนือกว่าอย่างไม่มีใครขัดขวางเป็นเวลาสามสิบปีข้างหน้า อิสราเอลจะมีอิสระในการสร้างคำสั่ง (fiats accompli) ที่สอดคล้องกับผลประโยชน์สูงสุดของตน ชารอนประเมินจากความสัมพันธ์ส่วนตัวของเขากับบาซีร์ จิมาเอล และใคร่ถึงความสำเร็จของบาซีร์ก็จะถูกโต้แย้งด้วยเรื่องวุฒิมิภาวะของผู้นำชาวมาโรไนท์ราฟาเอล อิตันแบ่งปันมุมมองของชารอนที่มีต่อบาซีร์ บาซีร์ไปเยี่ยมเขาในเดือนกุมภาพันธ์ 1982 และกลับมาอีกครั้งในเดือนมีนาคม เมื่อมาถึงจุดนี้ บาซีร์ได้วางแผน 'คุณจะรุกรานเลบานอน เราจะประณามคุณ แล้วหวังว่าคุณจะอยู่ที่นั่นสามเดือน' อิตันได้เตรียมการบุกกระยะยาวไว้แล้ว การประกาศว่า 'ปฏิบัติการสันติภาพเพื่อกาลิลี' จะมีอายุเพียง 48 ชั่วโมงนั้นเป็นเพียงเหตุผลทางการเมืองเท่านั้น ซึ่งอิสราเอลจึงดำเนินการคืนเลบานอนประชาธิปไตยแห่งที่สองในตะวันออกกลางและดินแดนของชาวพินิเซียน กลับสู่สถานที่อันชอบธรรม

นอกจากนี้ยังมีคำเตือนจาก Amir Drori ผู้บัญชาการหน่วยทางเหนือของอิสราเอล ซึ่งดูแลการขนย้ายอาวุธไปยังคาตาอิบในช่วงปลายทศวรรษ 1970 เกี่ยวกับชาวมาโรไนท์และความเข้าใจผิดเกี่ยวกับแผนการบุก 'การพึ่งพาคริสต์ศาสนานั้นเป็นไปไม่ได้ จากจุดยืนทางทหารพวกเขาอยู่ในสภาพที่แย่มาก ความสามารถของพวกเขาถูกจำกัดไว้เพียงความต้องการในการป้องกัน

เท่านั้น และพวกเขาไม่สามารถคาดหวังให้เข้าร่วมในสงครามเคลื่อนที่ได้' คำเตือนอื่น ๆ มาจากรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม Mordechai Zippori ในช่วงที่เกิดวิกฤตชิปนาอูซาเลห์ เขามีปัญหาส่วนตัวมาก่อนกับชาโรนและอดีตมาอย่างยาวนาน ทำให้การโต้แย้งของเขาถูกละเลยเมื่อเรามองย้อนกลับไป ความใกล้ชิดของผู้บัญชาการ IDF กับ หัวหน้าหน่วยข่าวกรอง และ ชนชั้นนำในที่มีอำนาจการตัดสินใจของอิสราเอลได้รู้จักกับผู้นำชาวมาโรไนท์ ส่งผลต่อการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น การบุกเลบานอนจึงมีพื้นฐานมาจากเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับความสมดุลของกองกำลังชุมชนในเลบานอนและ การขยายพลิกสถานการณ์ของอิสราเอล ยิ่งไปกว่านั้น แผนการบุกเลบานอนมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความสามารถทางการเมืองและการทหารของคาตาอียอีกด้วย (Schulze, 1998, pp. 124-127)

(3) ยุทธศาสตร์ในการบุกเลบานอน

เป้าหมายอย่างเป็นทางการของอิสราเอลในสงครามคือเรื่องของความปลอดภัย ในความหมายที่กว้างขึ้น สิ่งนี้รวมถึงสันติภาพกับเลบานอน ปัญหาปาเลสไตน์ ซึ่งครอบคลุมถึงอนาคตของดินแดนที่ถูกยึดครอง การป้อมปรัมชีเรีย และจุดยืนของอิสราเอลในตะวันออกกลาง เป้าหมายของ "ปฏิบัติการสันติภาพเพื่อกาลิลี" สามารถสรุปได้ดังนี้:

1. กำจัดการมีอยู่และอิทธิพลของชาวปาเลสไตน์ทั้งหมดจากเลบานอน
 2. สร้างระเบียบทางการเมืองใหม่ในเลบานอนโดยการจัดตั้งรัฐบาลมาโรไนท์ ซึ่งจะเป็นผลให้เป็นรัฐกันชนให้อิสราเอล
 3. การขับไล่กองทหารซีเรียออกจากเลบานอน
 4. การทำลายชาตินิยมของชาวปาเลสไตน์ในเขตเวสต์แบงก์และฉนวนกาซา
 5. การปลดปล่อยอิสราเอลจากความชอกช้ำในอดีต เช่น สงครามในปี 1973
- วัตถุประสงค์ของชาวมาโรไนท์คือการสร้างสถานการณ์ที่พวกเขาสามารถสร้างรัฐขึ้นใหม่และมีข้อตกลงสันติภาพกับอิสราเอล

เป้าหมายของอิสราเอลเป็นผลมาจากความมุ่งมั่นที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นต่อชาวคริสต์เลบานอน และจุดยืนต่อประเทศซีเรียที่เปลี่ยนไป บทบาทของซีเรียไม่ได้รับการพิจารณาว่าสะดวกต่อผลประโยชน์ต่อความมั่นคงของอิสราเอลอีกต่อไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องถอนกำลังทหารของซีเรียออกไปด้วย ครั้งหนึ่งอิสราเอลทำแบบเดียวกันในภาคใต้ของเลบานอนมาก่อน ซึ่งครั้งนั้นจะเป็นระดับที่ใหญ่ขึ้น สามารถบดขยี้ชาวปาเลสไตน์กำจัดชาวซีเรียได้ จากนั้นอิสราเอลจะมอบเลบานอนไว้ในมือของพันธมิตรมาโรไนท์ และลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพ ในแง่ของการรักษาความปลอดภัย สิ่งนี้จะสร้างการจัดการเรื่องความปลอดภัยได้มากกว่าที่เคยทำในภาคใต้ของเลบานอน ในลักษณะที่เหมือนกับการเปลี่ยนกองทัพตัวแทนเป็นรัฐบาลตัวแทนแทน ซึ่งสามารถสร้างกฎระเบียบใหม่ได้ การโจมตีซีเรียอาจนำไปสู่การสลายตัวจากภายในได้ อ้างจากเป้าหมายของ 'แผนใหญ่' ของชาโรน

สันติภาพในกาฬิณีแท้จริงแล้วไม่ใช่วัตถุประสงค์หลักของสงคราม แต่เป็นการร่วมกันของมาโรไนท์และอิสราเอลเพื่อบรรลุการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานในสถานการณ์เชิงกลยุทธ์ทางการเมืองในเลบานอน สิ่งทำลายล้างองค์ประกอบทางทหารทั้งหมดที่อาจขัดขวางการเลือกตั้งประธานาธิบดีเลบานอนที่เป็นพันธมิตรกันกับอิสราเอล

เป้าหมายเหล่านี้รวมถึงการบดขยี้ PLO ด้วยการบุกรุกเต็มรูปแบบ ซึ่งสำคัญต่อการได้รับข้อตกลงเกี่ยวกับการปกครองตนเองของชาวปาเลสไตน์ในเขตเวสต์แบงก์และฉนวนกาซา สิ่งที่เกี่ยวข้องนโยบายการรวมกลุ่มของอิสราเอลได้สะท้อนกลับและนำไปสู่การจลาจลคล้ายคลึงกับในอิสราเอลระหว่างเดือนพฤศจิกายน 1981 ถึงฤดูใบไม้ผลิ 1982 ความล้มเหลวของรัฐบาลพลเรือนในการส่งเสริมผู้นำปาเลสไตน์ในเขตเวสต์แบงก์และฉนวนกาซามีอิทธิพลชี้ขาดต่อการตัดสินใจโจมตีในปี 1982 ไปยังใจกลางการต่อต้านของชาวปาเลสไตน์ในกรุงเบรุต ชารอนเชื่อว่าการโจมตีของเขาจะทำให้จอร์แดนเป็นรัฐปาเลสไตน์ได้ ปล่อยให้เวสต์แบงก์และฉนวนกาซาอยู่ภายใต้การควบคุมถาวรของอิสราเอลแต่เพียงผู้เดียว

จากมุมมองทางยุทธศาสตร์ อาจโต้แย้งได้ว่าการบุกเลบานอนได้รับแรงจูงใจจาก ความกังวลเชิงกลยุทธ์มากกว่าการได้ครองดินแดนและความปลอดภัยของกาฬิณี การตัดสินใจบุกเข้าโจมตีขึ้นกับข้อสันนิษฐานของกองทัพอิสราเอลว่าสถานการณ์ทางยุทธศาสตร์จะเลวร้ายลง ด้วยเหตุนี้ อิสราเอลจึงพยายามสร้างขอบเขตการป้องกันสูงสุด ซึ่งหมายความว่าจำเป็นต้องสร้างแนวป้องกันที่ดีที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากสันติภาพระหว่างอียิปต์-อิสราเอลต้องพังทลายลง ในกรณีของการโจมตีจากอียิปต์และซีเรีย พรหมแดนทางเหนือของอิสราเอลจะอ่อนแอ โดยกองทหารอิสราเอลจะกระจุกตัวอยู่ทางใต้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีแนวรบกับตามัสส์ซึ่งจะทำให้ซีเรียระแวดระวัง แนวป้องกันเหล่านี้มีไว้เพื่อเตรียมการกับสงครามในอนาคตในพื้นที่ที่แคบในโกลานและส่วนล่างของหุบเขาบีก้า ซึ่งตรงข้ามกับกลยุทธ์ของการเคลื่อนสงครามเข้าสู่ดินแดนศัตรูของซีเรีย อันที่จริง แนวรบที่แคบนี้จะมีประโยชน์ต่ออิสราเอลในการลดความได้เปรียบเชิงตัวเลขของซีเรีย อย่างไรก็ตาม กลยุทธ์นี้ยังต้องการให้มีการถอด PLO ออกจากระหว่างอิสราเอลและซีเรียด้วย เพื่อให้ชาวปาเลสไตน์ใช้ประโยชน์จากความตึงเครียดระหว่างซีเรียและอิสราเอล สิ่งนี้จะกำจัดเขตที่เป็นกลางและผลักดันทหารแตกทัพของ PLO เข้าไปในพื้นที่ของซีเรีย ทำให้พวกเขาไม่สามารถปฏิบัติการต่อไปได้

เบกกันมองว่าสงครามในปี 1982 ไม่ได้เป็นการรุกหรือรับ แต่เป็นวิธีการสร้างเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยทางการเมืองและการทหาร มันเป็น 'สงครามแห่งการเลือก' ในทุก ๆ แง่เกิดขึ้นในเวลาที่เหมาะสมสำหรับอิสราเอล อิสราเอลต้องการจัดระเบียบเลบานอนใหม่ด้วยผลจากการกำจัดพื้นที่ที่เป็นกลางทั้งหมดระหว่างอิสราเอลและซีเรีย สิ่งนี้จะสร้างสถานการณ์ในตะวันออกกลาง

เปลี่ยนแปลงความสมดุลทางยุทธศาสตร์เพื่อประโยชน์ของอิสราเอล อียิปต์ได้ลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพกับอิสราเอล อิหร่านและอิรักกำลังต่อสู้กัน และรัฐอาหรับอื่น ๆ ก็แตกแยกทางการเมือง

ตามแผนการของชาร์อน อิสราเอลอาจกลายเป็นมหาอำนาจใน 'หัวใจ' ของตะวันออกกลาง การรุกรานเลบานอนจะแก้ปัญหาลาเลสน์ เพราะการทำลาย PLO จะทำให้ชาตินิยมของชาวปาเลสไตน์ยุติลง เวสต์แบงก์และฉนวนกาซาจะถูกผนวก และชาวปาเลสไตน์ส่วนใหญ่จะออกไปและรวมเข้ากับประเทศอาหรับอื่น ๆ IDF จะเอาชนะซีเรียซึ่งนำไปสู่การแตกสลายของประเทศนั้น จอร์แดนไม่สามารถถูกมองว่าเป็นมหาอำนาจได้ เนื่องจากกำลังต่อสู้กับประชากรชาวปาเลสไตน์ สงครามอิหร่าน-อิรักจะผูกมัดทั้งสองประเทศเป็นระยะเวลานาน สิ่งนี้จะทำให้อิสราเอลเป็นมหาอำนาจที่แข็งแกร่งและมั่นคงเพียงแห่งเดียวในตะวันออกกลาง

การขยายตัวของสงครามที่ได้รับการอนุมัติในตอนแรก จากการรุกราน 40 กม. ไปจนถึงการเข้าสู่เบรุตถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงจากการให้ความช่วยเหลือลับ ๆ นานหลายทศวรรษไปสู่การเป็นพันธมิตรเต็มรูปแบบกับแก๊งชาวมาโรไนท์ หากการสร้างความเสี่ยงครั้งใหญ่ให้กับ PLO ก็จำเป็นต้องยึดครองพื้นที่ทางตะวันตกของเลบานอนไปจนถึงเบรุต เนื่องจากกองกำลังทางการเมืองเป็นเหตุผลสำคัญของปฏิบัติการทั้งหมด การเผชิญหน้ากับชาวซีเรียที่ถูกยั่วยุโดยเจตนา เป็นส่วนหนึ่งของ 'แผนใหญ่' ของชาร์อน วันที่ 9 มิถุนายน IDF โจมตีกองทหารซีเรียและอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาสี่วัน เหตุผลสำหรับการขยายสงครามในระดับนี้คือ การทบทวนสถานะความมั่นคงของอิสราเอลที่ชาร์อนสั่งการในปี 1981 ได้ระบุว่าซีเรียอาจจะโจมตีอิสราเอลในปลายปี 1983 หรือต้นปี 1984 ดังนั้น การขยายตัวจึงมีเหตุผลรองรับ ได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีด้วยเหตุผลหลายประการ ประการหนึ่ง ชาร์อนถูกมองว่าเป็นนายพลที่มีอำนาจ เป็นที่ชื่นชมและเชื่อโดยคนจำนวนมาก นอกจากนี้ ผู้ที่ซักถามชาร์อนก็เชื่อเบกันซึ่งถูกมองว่าเป็นคนซื่อสัตย์มากกว่า อย่างไรก็ตามเบกันก็ไม่ได้รู้เห็นเป็นใจกับแผนการทั้งหมดของชาร์อน ดังนั้น ในตอนแรก จึงไม่ได้มีการถามคำถามมากเกินไป และเมื่อเริ่มมีข้อสงสัย มันก็สายเกินไปที่จะหยุดการดำเนินการหลายอย่าง

การตัดสินใจของอิสราเอลมีผลมาจากสองปัจจัย สมาชิกคณะรัฐมนตรีส่วนใหญ่ไม่รู้สึกรู้ว่าตนมีทางเลือกอื่นนอกจากเห็นด้วยกับเสียงข้างมาก นอกจากนี้ ชาร์อน หลังจากการเริ่มสงคราม สนับสนุนจุดยืนของเลบานอน "ทำทั้งหมดหรือไม่ก็ไม่ต้องทำเลย" แม้ว่าคณะรัฐมนตรีตระหนักถึงความคลุมเครือในเป้าหมายทางการเมืองของชาร์อน การต่อต้านของสมาชิกก็ถูกกัดกร่อนโดย 'ตรรกะที่เหนือกว่า' ของสงครามแบบเต็มรูปแบบเมื่อเปรียบเทียบกับกรรุกรานแบบจำกัด พวกเขาเห็นพ้องต้องกันว่าการผลักดัน PLO ออกไป ก็ยังไม่เพียงพอที่จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ จากมุมมองทางทหารนั้น ชาวซีเรียในปีกำลังสามารถให้ที่หลบภัยกับ PLO ทำให้ PLO สามารถเข้าถึงกาสิสได้ ด้วยเหตุนี้ที่หลบภัยแห่งนี้ต้องไม่เกิดขึ้น จึงเป็นผลให้เกิดการปะทะกับชาวซีเรีย

อย่างไรก็ตาม การขยายเป้าหมายของสงครามนั้นไม่ได้ถูกคิดให้ดีเท่าที่ควร ใจความของ 'แผนใหญ่' อันได้แก่ความร่วมมือของชาวมาโรไนท์และขีดความสามารถของกำลังทหารของพวกเขา ถูกประเมินสูงเกินไป เมื่อชาลอนเปิดฉากสงครามในปี 1982 การคำนวณเชิงกลยุทธ์ของเขาได้รับการพิสูจน์แล้วว่าถูกต้อง อย่างไรก็ตาม การตีความสถานการณ์เลบานอนที่ผิดพลาดของเขาคือการทำให้ชัยชนะทางทหารกลายเป็นหายนะทางการเมืองสำหรับทั้งอิสราเอลและเลบานอน อันที่จริง สงครามนี้สะท้อนให้เห็นทั้งบุคลิกของชาลอนและการมองโลกของเขา เขาเชื่อว่าอิสราเอลควรใช้กำลังทางทหารเพื่อเปลี่ยนโฉมหน้าของตะวันออกกลาง ขยายขอบเขตการรักษาความปลอดภัยเพื่อชดเชยการเปลี่ยนแปลงเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นในดุลแห่งอำนาจระหว่างอิสราเอลและเพื่อนบ้านในอนาคต (Schulze, 1998, pp. 127-130)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผล

5.1.1 อภิปรายปัจจัยภายใน

5.1.1.1 การยอมรับความแตกต่างทางนิกายและศาสนา

สถาบันประธานาธิบดีเป็นสถาบันของชาวมาโรไนท์ เนื่องจากเป็นสถาบันบริหารสูงสุดจึงทำให้ชาวคริสต์ถูกบังคับโดยเงื่อนไขทางกฎหมายโลกวิสัยให้ต้องยอมรับความเชื่อทางศาสนาของพลเมืองอย่างเสรี บ่อยครั้งสถาบันดังกล่าวมักจะต้องหาหนทางยุติข้อขัดแย้งระหว่างกลุ่มศาสนาเช่นเดียวกันนายกรัฐมนตรีมุสลิมคนหนึ่งซึ่งในฐานะหัวหน้ารัฐบาลซึ่งต้องรับสนองนโยบายจากประธานาธิบดี ระหว่างสงครามกลางเมืองเลบานอนความขัดแย้งระหว่างประเทศได้เปลี่ยนวัตถุประสงค์จากการปฏิรูปทางการเมืองไปสู่สงครามระหว่างประชาคมทางศาสนา ชาวคริสต์มาโรไนท์คงไม่อาจปกครองประเทศได้ถ้าไม่ประนีประนอมแม้แต่กับนายบาซีร์ จิมาเยลที่มีภาพลักษณ์แข็งแกร่งเมื่อดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีแล้วก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงที่จะต้องสรรหาพันธมิตรจากฝ่ายแนวร่วมแห่งชาติ (LNM) ส่วนของนายกรัฐมนตรีแม้ในบางครั้งต้องยับยั้งสถานการณ์ในภูมิภาคอาหรับมาเสริมสร้างฐานอำนาจในตำแหน่งของตนแต่ก็ไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อล้มล้างชาวมาโรไนท์จากตำแหน่งผู้นำประเทศเพราะชาวซุนนีในเลบานอนมีฐานเสียงอยู่แต่ตามเมืองใหญ่และในภาคเหนือเท่านั้นทำให้นายกซุนนีก็ไม่อาจปกครองประเทศได้หากไม่ได้รับการยอมรับจากชาวมาโรไนท์อาศัยอยู่ในภาคกลางซึ่งเป็นใจกลางประเทศและพื้นที่ส่วนใหญ่ทางภาคใต้และตะวันออกเป็นของชาวชีอะฮ์ซึ่งมีปัญหาในด้านการแสดงอัตลักษณ์ภายใต้ความกดดันของลัทธิชาตินิยมอาหรับซึ่งเป็นอัตลักษณ์หลักของชาวซุนนี

ในส่วนของการเมืองนั้น การระดมเสียงสนับสนุนนโยบายทางการเมืองจากฐานของผู้นับถือศาสนานั้น ๆ เป็นเรื่องที่ยากและมีต้นทุนต่ำแต่ก็สร้างผลเสียตามมาเช่นกัน เมื่อคนต่างศาสนามารบพุ่งกันวัตถุประสงค์ทางการเมืองก็เปลี่ยนไปเป็นประเด็นทางศาสนาซึ่งขัดกับหลักการรัฐโลกวิสัย เช่น พรรค LF ระดมสรรพกำลังจากชาวคริสต์ในหุบเขาเลบานอนเป็นหลักภายใต้อุดมการณ์ต่อต้านอาหรับ ชาวมุสลิมจึงไม่สามารถเข้าร่วมได้และถูกบังคับให้กลายเป็นศัตรูใต้หลักการดังกล่าว ตรงกันข้ามพรรคชิซบูลละห์เดินตามรอยการปฏิวัติอิสลามอย่างสุดโต่งซึ่งมองคนต่างศาสนาเป็นแค่ขี้มีซึ่งถือว่าด้อยกว่าชาวมุสลิม

5.1.1.2 มีการสื่อสารกับโลกผ่านภาษาต่าง ๆ

ทุกสถาบันทางการเมืองและพรรคการเมืองของทั้งสองศาสนาสามารถใช้ภาษาได้หลากหลาย ส่วนหนึ่งมาจากทุกฝ่ายต้องการมีกระบอกเสียงในเวทีระหว่างประเทศ สงครามกลางเมืองเลบานอนเป็นสงครามที่ประกอบไปด้วยความขัดแย้งจากอุดมการณ์เสรีนิยมและคอมมิวนิสต์ ภาษาอังกฤษ ภาษารัสเซียและภาษาฝรั่งเศสจึงเป็นที่นิยมในหมู่ชาวคริสต์ที่มีการศึกษามากกว่าชาวมุสลิมมาตั้งแต่ก่อนปี 1943 ในขณะที่ชาวมุสลิมแม้จะอ่านออกเขียนได้จะน้อยกว่าด้วยฐานะทางเศรษฐกิจที่ด้อยกว่า แต่ในบรรดาชาวมุสลิมชนชั้นนำและนักการเมืองก็สามารถใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาที่ 2 ได้ เพราะเป็นภาษาทางการศึกษาที่ฝรั่งเศสได้วางรากฐานเอาไว้ในสมัยปกครองเลบานอนอยู่ ภาษาฝรั่งเศสจึงเป็นภาษาของชนชั้นนำไม่ใช่แค่ในเลบานอนแต่ในภูมิภาคตะวันออกกลางด้วย ผลการวิเคราะห์พบว่ามีเพียง 2 พรรคการเมืองของชาวคริสต์ที่ไม่ได้สนใจเวทีโลกเท่าใดนัก ได้แก่พรรค SSNP ซึ่งฝึกฝืนแค่ประเทศซีเรีย และพรรค LCP ที่ฝึกฝืนลัทธิชาตินิยมอาหรับและติดต่อเพียงแต่ประเทศรัสเซียเท่านั้นซึ่งภาษารัสเซียถูกจัดเป็นภาษาของ Orthodox World ตามทฤษฎีการปะทะทางอารยธรรม

5.1.1.3 ยึดในหลักการรัฐโลกวิสัย

สืบเนื่องจากข้อที่ 1 แต่ประเด็นการแยกรัฐออกจากศาสนาเพื่อทำให้เกิดรัฐโลกวิสัยเป็นประเพณีนิยมของรัฐที่พยายามแสดงอัตลักษณ์ว่ารัฐของตนนั้นทันสมัย โดยเฉพาะหมู่ชาวคริสต์ในเลบานอนซึ่งถือเป็นชนกลุ่มน้อยท่ามกลางประเทศอาหรับอื่น ๆ ที่ถืออิสลามที่จะต้องรักษาจุดยืนดังกล่าวเอาไว้เพราะนั่นคือเครื่องมือสุดท้ายที่จะทำให้ตนเองไม่ถูกกลืนศาสนาไป ประธานาธิบดีเลบานอนทุกคนไม่ว่าจะมาจากพรรคอุดมการณ์ใดจะต้องชูความเป็นรัฐโลกวิสัยในนโยบายของตนทั้งนี้เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากชนกลุ่มน้อยในโลกอาหรับอื่น ๆ อาศัยอยู่ในเลบานอนไม่ว่าจะเป็นชาวอาร์เมเนีย ชาวซีเรียและชาว德鲁ซต่างก็ต้องอาศัยหลักการดังกล่าวเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนไว้

ขณะที่นายกรัฐมนตรีซุนนี่ระหว่างปี 1975-1987 แม้จะมีพรรคชนะทางการเมืองที่คัดค้านนโยบายของประธานาธิบดีและพวกพรรคคริสเตียนขวาจัดจนต้องแสวงหาความร่วมมือจากต่างชาติ แต่ถ้าไม่นับกลุ่มประเทศอ่าว (Arabia Gulf) ทุกประเทศล้วนเชิดชูหลักการรัฐโลกวิสัยทั้งสิ้น ถัดมาในระดับพรรคการเมืองขบวนการ LNM แม้สมาชิกส่วนมากจะเป็นชาวมุสลิมนิกายซุนนี่แต่ในระดับผู้นำกลับนำโดยชาว德鲁ซซึ่งแน่นอนว่าเป็นชนกลุ่มน้อยท่ามกลางชาวมุสลิมและเป็นคู่แข่งกับชาวคริสต์มาตั้งแต่ปี 1860 ในขณะที่พรรคอามาลแม้จะเป็นนิกายซีเรียแต่ก็ปฏิเสธอำนาจการบังคับบัญชาผ่านผู้นำทางศาสนาของอิหร่านและเห็นชอบด้วยรัฐโลกวิสัย

5.1.1.4 การยอมรับในหลักนิติธรรม

การยอมรับหลักนิติธรรมเป็นสิ่งที่พบได้ยากในสถานการณ์สงครามกลางเมือง โดยเฉพาะในสถาบันของรัฐที่อิงกับศาสนาใดหนึ่งที่เป็นคู่ขัดแย้ง รัฐบาลกลางนั้นตกอยู่ในการครอบงำของชาวคริสต์มาตั้งแต่สมัยของออตโตมันมาและสมัย Mutessarifat จนถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 ฝรั่งเศสจึงผนวกดินแดนที่มีประชากรชุนนีและชีอะฮ์เป็นส่วนใหญ่เข้ามาสู่เลบานอน จนมาถึงปี 1975 ข้อเรียกร้องปฏิรูปทางการเมืองคือความท้าทายอำนาจต่อชาวคริสต์มาโรไนท์กลายเป็นคำถามถึงความยุติธรรมในการจัดการความขัดแย้งและบทบาทของศาลหรือกองทัพรัฐบาลกลางแต่ด้วยอำนาจที่จำกัดของพวกคริสเตียนและวาระทางการเมืองซ้อนเร้น การเผชิญหน้ากับกลุ่มติดอาวุธปาเลสไตน์และ LNM จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ตัวอย่างเช่น แม้ในยุคประธานาธิบดีชากีส์ไปจนถึงประธานาธิบดีอามีนได้มีการพยายามเพิ่มพูนดินแดนปกครองของรัฐบาลกลางเข้าไปในดินแดนของกลุ่มต่อต้านชาวมุสลิมเพื่อขยายพื้นที่อธิปไตยของเลบานอนอีกทั้งยังให้มีการปฏิรูปการศาล แต่ก็ไม่ได้รับการยอมรับเพราะมองว่ายังไม่ได้สร้าง Consent กับข้อเรียกร้องของชาวมุสลิมต่อให้บางครั้งให้นายกรัฐมนตรีชุนนีเป็นคนร่างแผนการให้ก็ตาม แต่ชาวมุสลิมก็มองได้เป็นเพียงแผนการของเด็กส่งสาส์นให้สุดด้านเท่านั้น

ในระดับพรรคการเมืองแถบไม่มีการตอบรับในอำนาจของรัฐบาล พรรคการเมืองกลายเป็นสถาบันของกองกำลังติดอาวุธที่รับใช้แต่ศาสนาและท้องถิ่นของตน ละเมิดอำนาจการศาลถึงขั้นตั้งหน่วยจัดเก็บภาษีของตัวเอง ยึดสถานที่ราชการและอาวุธยุทโธปกรณ์ของรัฐเป็นของตนเอง พรรค LF นั้นได้อาวุธยุโรปรณไปจากกองทัพรัฐบาลกลางจำนวนมาก ในขณะที่พรรคการเมืองของชาวดรูซและมุสลิมก็จัดหาอาวุธจากกองกำลังปาเลสไตน์ (PLO) และยึดครองทั้งจังหวัดเพื่อไม่ให้รัฐบาลเข้าไปปกครองพื้นที่ของตน ยิ่งไปกว่านั้นพรรคอิซบูลเลาะห์ถึงขั้นจะประกาศสร้างสาธารณรัฐอิสลามขึ้นแทนซึ่งหมายถึงการปฏิเสธกฎหมายทางโลก หากปราศจากข้อตกลงที่ได้ประโยชน์ที่เห็นพ้องระหว่างรัฐกับกองกำลังติดอาวุธจึงเป็นไปได้ที่รัฐบาลจะแสวงหาการแสดงนิติธรรมในดินแดนที่ตนไม่ได้ปกครอง

5.1.1.5 ความเป็นพหุนิยมและมีรูปร่างความเป็นตัวแทน

ในเลบานอนนั้นสถาบันทางการเมืองที่นิยามโดย National Pact 1943 คือความตกลงที่ยอมรับความเป็นตัวแทนในชุมชนทางศาสนาของทั้งชาวคริสต์และมุสลิมพร้อม ๆ กัน การแชร์อำนาจในสามสถาบันของรัฐได้แก่สถาบันประมุข ฝ่ายบริหาร และนิติบัญญัติได้กลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของระบบการเมืองเลบานอนที่จะให้ทุกศาสนามีพียงชั้นการทำงานในระบบการเมืองและราชการตามศาสนาของตนอย่างชัดเจนและเมื่อทุกศาสนาเห็นพ้องกันจึงกลายเป็นบรรทัดฐานของการเมืองเลบานอน จนกระทั่งปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่ไร้ทางออกของชุมชนมุสลิมและความไร้สมรรถนะในการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลได้กระตุ้นให้เกิดความเคลือบแคลงในการดำเนินนโยบาย

โดยประธานาธิบดีที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จและยังมีรัฐสภาที่จำนวนผู้แทนราษฎรของชาวคริสต์ต่อผู้แทนมุสลิมในอัตรา 55-45 ทำให้การโหวตผ่านกฎหมายและงบประมาณได้ผ่านแก่ให้ชาวคริสต์ผู้มั่งคั่งอย่างง่ายดาย ทรัพยากรจึงกระจุกอยู่ในบริเวณที่ชาวมาโรไนท์อาศัยอยู่เป็นส่วนใหญ่

สงครามกลางเมืองเลบานอนยิ่งตอกย้ำถึงความสำคัญของพหุวัฒนธรรมที่ต้องมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวมุสลิมทุกนิกายเพื่อแสดงให้เห็นฟ้องว่าพวกตนไม่ได้คิดล้มล้างชาวคริสต์จากการบริหารประเทศ ไม่ว่าจะเป็นนายกรัฐมนตรีหรือพรรคการเมืองก็มักจะย่ำในแถลงการณ์ต่าง ๆ ของตนและพรรคว่าจะหาทางออกที่เป็นไปได้ เพียงแต่อุปสรรคส่วนใหญ่มาจากความพันพันกับปัจจัยภายนอกหรือนโยบายต่างประเทศของต่างชาติได้สร้างความไม่ไว้วางใจและการเจรจาสันติภาพที่ต่างฝ่ายต่างเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจในความเป็นตัวแทนของชุมชนศาสนาของตนเช่น ทำไมพรรค LF ที่อยากขับไล่อิทธิพลอาหรับถึงต้องการแตกกองกำลังรักษาสันติภาพของชาวตะวันตก ขณะเดียวขบวนการ LNM ถึงต้องการกองกำลัง PLO ในการสร้างอัตลักษณ์แห่งชาติให้กับเลบานอนทั้งที่ไม่จำเป็น ตรงกันข้ามในสถาบันของรัฐประธานาธิบดีมีความสัมพันธ์อันดีกับโลกตะวันตกในขณะที่นายกรัฐมนตรีรับผิดชอบกิจการระหว่างประเทศกับโลกอาหรับซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องร่วมมือกันภายใต้กฎหมายรัฐโลกวิสัย การประชุมยุติสงครามกลางเมืองที่เมืองตออิฟประเทศซาอุดีอาระเบียได้แสดงให้เห็นถึงการยอมรับอำนาจซึ่งกันและกันเหมือนช่วงก่อนปี 1975 อันเป็นผลมาจากความพยายามในการขจัดอุปสรรคในเรื่องของประวัติศาสตร์ของอำนาจซึ่งผูกติดกับพื้นที่และความขัดแย้งประปรายเพื่อให้บรรลุการเจรจาระดับชาติซึ่งไม่สามารถทำได้ในพื้นที่ของเลบานอนเพราะทุกฝ่ายพร้อมจับอาวุธต่อสู้กัน

5.1.1.6 ยอมรับความเป็นปัจเจกนิยม

ตามหลักการรัฐโลกวิสัยภายใต้ทฤษฎีการปะทะทางอารยธรรมว่าด้วยการประชาธิปไตยถาวร ถ้าไม่มีความเป็นปัจเจกนิยมอันนำไปสู่กระบวนการที่ประชาชนมีอิสระที่จะคิดอ่านอย่างเสรี ก็ไม่ทางสถาปนาระบอบประชาธิปไตยได้ เลบานอนเป็นประเทศที่ศาสนามีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของพลเมืองและระบบการเมืองซึ่งมีอิทธิพลมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 ก่อนหน้าวิกฤติการเมืองในปี 1975 เป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ในตะวันออกกลาง ความขัดแย้งระหว่างชาวคริสต์และชาวดรูซในเรื่องของการเก็บภาษีอย่างหนักและการคอร์รัปชันของเจ้าที่ดินในบังคับของออตโตมันในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ได้ทำให้เกิดปัจเจกชนลุกฮือต่อต้านเจ้าที่ดินของตนและนำไปสู่สงครามกลางเมืองขนาดเล็กกับชาวมุสลิมที่ถูกดึงเข้ามาพัวพัน แม้ว่าจักรวรรดิออตโตมันจะให้สิทธิปกครองตนเองแก่ชาวมาโรไนท์และชาวดรูซในหุบเขาเลบานอนแต่ความรุนแรงจนทำให้ชาวมาโรไนท์ล้มตายมากถึงหนึ่งหมื่นคนกลายเป็นชนวนความแค้นชาวดรูซ

ในสงครามกลางเมืองปี 1860 ได้สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างคริสต์จักรมาโรไนท์คาทอลิกกับผู้นำการปฏิวัติในการระดมสรรพกำลังทางการเมืองเพื่อต่อสู้แย่งชิง

อำนาจกันในหมู่เจ้าที่ดินและผู้มีบารมีทางการเมืองในเลบานอนซึ่งลักษณะการแข่งขันนี้ได้ส่งต่อให้กับชุมชนมุสลิมชีอะฮ์ในภาคใต้และตะวันออกในหุบเขาบีก้า รวมไปถึงส่งต่อให้ชาวซุนนีที่ถูกรวมเข้ามาในเลบานอนทางตอนเหนืออีกด้วย ความเป็นปัจเจกที่จะได้คิดอ่านจึงถูกรอบงำโดยพระหรืออิหม่ามซึ่งมีสายสัมพันธ์กับนักการเมืองในเวลาต่อมา อาจด้วยโชคที่สถาบันการเมืองสมัยใหม่แม้ไม่ได้สถาปนาขึ้นมาด้วยหักบ์ประชาธิปไตยสากลแต่มันได้บังคับให้สถาบันประธานาธิบดีที่ชาวคริสต์ถือครองอยู่สามารถมองจากภาพมุมสูงที่จะยอมรับความเป็นปัจเจกของประชาชนที่จะแสดงความเห็นหรือเปลี่ยนแปลงความไม่ชอบธรรมและไร้นิติธรรมของรัฐบาลแต่ก็เป็นเพียงรายบุคคลเท่านั้นในขณะที่นายกรัฐมนตรีซุนนีด้วยความที่เป็นคนกลางระหว่างสถาบันของรัฐและชุมชนชาวมุสลิมที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของเลบานอนจึงมีความเข้าใจในระบบการเมืองสมัยใหม่และความจำเป็นที่จะต้องให้ประชาชนมีอิสระตามแบบรัฐโลกวิสัยด้วยจึงจะพาระบอบประชาธิปไตยให้อยู่รอดถึงแม้จะต้องร่วมมือกับรัฐมุสลิมโลกวิสัยอื่น ๆ ก็ตาม แต่นโยบายการเมืองสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงและบังคับไม่ให้ประธานาธิบดีทำตามอำเภอใจ

สุดท้ายในระดับพรรคการเมืองพรรคการเมืองคือสัญลักษณ์ของอุดมการณ์ที่ผู้นำทางการเมืองถ่ายทอดความเชื่อให้กับประชาชนตามศาสนาของตน ไม่มีความเป็นปัจเจกในระดับพรรคการเมืองแม้พรรคจะชูรัฐโลกวิสัยเป็นนโยบายหลักเสมอเหมือนกันในทั้งสองศาสนา ปมอดีตระหว่างชาวคริสต์และดรูซได้บีบให้แนวร่วม LNM และ LF นั้นกำลังทหารต่อสู้กันโดยมีฉากหน้าในเรื่องของการปฏิวัติสังคมนิยมและอธิปไตยของรัฐเป็นฉากบังหน้าจนถึงกลางทศวรรษที่ 1985 จนกระทั่งกองกำลัง PLO หมดอำนาจในเลบานอนจากการถูกอิสราเอลบ่อนทำลาย ขบวนการ LNM จึงยุบตัวลงและพวก LF เปลี่ยนนโยบายสู่เรื่องความอยู่รอดของคริสเตียนในตะวันออกกลางแทน กลับมาที่ที่พรรคการเมืองของชาวมุสลิมด้วยกันอย่างพรรคอามาลและพรรคอิซบูลเลาะห์ซึ่งมีลักษณะของการเจตนาพรรคก็ได้นำประชาชนบูชาในผู้นำตัวบุคคลแบบของใครของมันส่งผลให้ประชาชนในนิกายชีอะฮ์มีความเห็นไม่ตรงกันไปด้วยในประเด็นของชาวปาเลสไตน์ กลายเป็นอุปสรรคในการคืนความสัมพันธ์อันดีกับรัฐบาลกลางของชาวมาโรไนท์ในช่วงก่อนการเจรจาต่ออิฟไมนาน

5.1.2 อภิปรายปัจจัยภายนอก

ตามทฤษฎี Consociation Democracy ประเด็นของ Threat Perception ภายนอกคือตัวแปรหลักในหลายตัวแปรที่ถูกหยิบมาอธิบายการพัฒนาประชาธิปไตยจนเกิดเป็นระบบประชาธิปไตยแบบสมมาตรทั้งในช่วงก่อนปี 1975 และในภายหลังปี 1990 และเมื่อประเด็นภัยคุกคามถูกให้ความสำคัญอย่างมากต่อการวิเคราะห์สงครามกลางเมืองเลบานอนและเพื่อให้ครอบคลุมของการตีความปัจจัยทางวัฒนธรรม จึงต้องมีขั้นตอนการตรวจสอบเพื่อคัดแยกประเทศต่าง ๆ ที่พัวพันกับทั้งชาวคริสต์และชาวมุสลิมให้ได้เป็นสองกลุ่มตามหน่วยศาสนาในการตีความเพราะมีบาง

ชาติมีลักษณะเป็น Atheist ซึ่งคือขั้นกว่าของรัฐโลกวิสัยและบางชาติไม่ได้มีรากฐานทางการเมืองมาจากศาสนาคริสต์และยิวแต่อาจอาศัยการ Modernization ทางการเมืองมาจากตะวันตกในบางยุคสมัย

5.1.2.1 การยอมรับความแตกต่างทางนิกายและศาสนา

การยอมรับในความแตกต่างทางศาสนาและนิกายของในกลุ่มพันธมิตรฝ่ายคริสต์ สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ตั้งขึ้นบนพหุวัฒนธรรมนโยบายระหว่างประเทศจึงสามารถเป็นมิตรกับทั้งเลบานอนและซีเรียและอิสราเอลไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งทั้งสามเป็นคู่ขัดแย้งและแทรกแซงกันและกัน ในขณะที่อิสราเอลเป็นประเทศที่ชาวยิวครอบงำนโยบายระหว่างประเทศแต่ชนกลุ่มน้อยไม่ว่าจะเป็นชาวอาหรับ ชาวดรูซต่างก็เป็นพลเมืองของตนเช่นกันเมื่อบุกเลบานอนในปี 1979 และ 1982 มีการประสานงานเครือข่ายชาวดรูซ คริสเตียน และมุสลิมชีอะฮ์และถึงแม้ความเป็นพันธมิตรจะลงเอยที่ชาวคริสต์มาโรไนท์อย่างที่เคยเป็นมาตลอดตั้งแต่ปี 1948 ผ่านเครือข่ายสายลับและการลอบปียิสต์ต่าง ๆ ถ้าไม่จำเป็นอิสราเอลไม่ยากเป็นศัตรูกับชาติอาหรับใด ๆ เลยถ้าไม่ถูก PLO รบกวอนจากภายในพรมแดนเลบานอน อิสราเอลมีมุมมองต่อชาวคริสต์เหมือนกับชาวยิวในสมัย Yishuf ที่เป็นชนกลุ่มน้อยในรัฐออตมันที่ต้องการดิ้นรนเพื่อให้มีรัฐของตน

ขณะที่พันธมิตรหลักของอิสลาม โซเวียต-ซีเรีย-PLO คือสามเสาหลักในการสนับสนุนการทหารซึ่งกันและกันแม้โซเวียตจะเป็นรัฐโลกวิสัยแบบ Atheist แต่ก็ต้องการปกป้องบริเวณท้ายบ้านหรือก็คือภูมิภาคตะวันออกกลางจากการถูกรบกวอนโดยสหรัฐอเมริกา การเป็นพันธมิตรกับ PLO เท่ากับสนพัฒนาความสัมพันธ์กับชาติอาหรับและแสดงให้เห็นถึงความใส่ใจในประเด็นปาเลสไตน์ ขณะเดียวกันก็สนับสนุนให้ซีเรียมีบทบาทการทำงานร่วมกับประธานาธิบดีเลบานอนในทางอ้อมเพื่อป้องกันไม่ให้ชาติเสรีเข้ามีบทบาทเต็มในการยุติความรุนแรงในเลบานอนซึ่งประธานาธิบดีซีเรียให้ความสำคัญกับชาวคริสต์ในเลบานอนมาโดยตลอดในฐานะของเครือข่ายชนกลุ่มน้อยในโลกอาหรับและต่อต้าน PLO เมื่อไม่ยอมสยบต่ออำนาจของซีเรีย แม้สันนิบาตอาหรับจะยอมให้ซีเรียเป็นตัวแทนในการยุติความรุนแรงในปี 1976 แต่ซีเรียก็มีจุดยืนในการเพิ่มอำนาจของตนเหนือระบบการเมืองของเลบานอนเหนือสิ่งใด

กลับมาที่สันนิบาตอาหรับซึ่งเป็นตัวตั้งในการใช้วิธีแบบสันติวิธีในการควบคุมความขัดแย้งและรักษาอธิปไตยต่อประเทศเลบานอนถึงแม้เลบานอนจะไม่ต่อสัญญาในการคงกองกำลัง ADF แต่ประเด็นเลบานอนก็มักถูกหยิบยกขึ้นมาในการประชุม Arab Summit ครั้งต่าง ๆ ตลอดศตวรรษที่ 20 และในช่วงปลายศตวรรษ 20 วิกฤติสองรัฐบาเลระหว่างชาวคริสต์และมุสลิมก็ถูกแก้ไขโดยชาติแกนนำของสันนิบาตอย่างซาอุดีอาระเบียเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่เหมาะสมกับการเจรจาอย่างไม่เคยมีมาคล้ายกับเหตุการณ์ Camp David จึงมีการจัดการเจรจาและปฏิรูปการเมืองพร้อมกันที่เมืองดอฮ์และยุติสงครามกลางเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความใจกว้างและยังให้การยอมรับผู้แทนราษฎรคริสต์นิกายต่าง ๆ ซึ่งครั้งหนึ่งไม่เคยยอมรับการปฏิรูปโดยพร้อมเพียงกัน ในส่วนของ

อิหร่านอิหร่านมีท่าทีที่ต่อต้านการเจรจาที่เมืองตอฮ์ฟและความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพรรคอิชบลูเลาะห์ที่แสดงท่าทีเป็นปฏิปักษ์ต่อชาวคริสต์ชัดเจน อิหร่านจึงเป็นประเทศเดียวในข้อนี้ที่ไม่ได้สนับสนุนความหลากหลาย

5.1.2.2 มีการสื่อสารกับโลกผ่านภาษาต่าง ๆ

เป็นที่แน่ชัดว่าทุกประเทศนั้นเคยติดต่อกันผ่านหน่วยงานทูตหรือเจ้าหน้าที่พิเศษซึ่งต้องใช้ภาษาในการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษเพราะมหาอำนาจที่เกี่ยวข้องกับสงครามกลางเมืองเลบานอนคือสหรัฐอเมริกา และทุกฝ่ายมีความเชื่อมโยงกับสหรัฐอเมริกาไม่ว่าจะเป็นวิกฤติมิสไซล์ปี 1981, การบุกเลบานอนของอิสราเอลปี 1982 และวิกฤติรัฐธรรมนูญปี 1987-1990

5.1.2.3 ยึดในหลักการรัฐโลกวิสัย

ต้องมองย้อนกลับไปในสังคมของประเทศนั้น ๆ ว่ายอมรับหลักการนี้หรือไม่ ซึ่งปรากฏตามตารางโดยมี สหรัฐ ซีเรีย อิสราเอล PLO สหภาพโซเวียตและ สันนิบาตอาหรับให้การยอมรับรัฐโลกวิสัยผ่านสภาพจริงของสังคมและสภาพการณ์ขององค์การโดยเฉพาะองค์การสันนิบาตอาหรับที่ประกอบไปด้วยประเทศอาหรับที่มีระบอบการปกครองแตกต่างกันในส่วนของอียิปต์ ซีเรีย เลบานอน ซึ่งปกครองโดยระบอบสังคมนิยมแห่งชาติอาหรับ ระบอบประชาธิปไตย (ในซีเรียระหว่างปี 1950-1958) ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มประเทศจันทร์เสี้ยวอาหรับ-อ่าว ประกอบไปด้วย ซาอุดีอาระเบีย อิรัก คูเวต สหรัฐอาหรับเอมิเรต โอมานและการปกครองโดยระบอบกษัตริย์ จะเห็นได้ว่ามีส่วนผสมของระบอบการปกครองที่ยอมรับรัฐโลกวิสัยและไม่ยอมรับในเวลาเดียวกัน แต่ถึงกระนั้นกระบวนการทางการเมืองภายในองค์การก็ยังล้ามาจากองค์การที่ใหญ่กว่าอย่างองค์การสหประชาชาติในแง่ของการมีคณะมนตรีและรัฐสภาซึ่งมีกระบวนการที่ให้ชาติสมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดการแก้ไขปัญหาในเลบานอน โดยไม่ได้แทรกแซงระบบการเมืองหรือแม้แต่กิจการทางศาสนาใด ๆ ตัวอย่างคือในการประชุมตอฮ์ฟระยะแรกในปี 1989 มีการเทียบเชิญประธานรัฐสภาของเลบานอนคือนายฮุเซ็น เอล-ฮุเซ็น ซึ่งเป็นอาหรับชีอะห์เพื่อมาเป็นประธานในการจัดประชุมรัฐสภา ณ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ก็เป็นการให้เกียรติโดยไม่แบ่งแยกนิกายถึงแม้้นิกายชีอะห์โดยส่วนมากจะยอมรับอิทธิพลของอิหร่านซึ่งเป็นอริกับประเทศภายในกลุ่มสันนิบาตอาหรับ

5.1.2.5 ความเป็นพหุนิยมและมีรูปร่างความเป็นตัวแทน

การยอมรับในหลักนิติธรรมในบรรดาประเทศกลุ่มตัวอย่างทั้งสองศาสนาจะแบ่งเป็นกลุ่มที่ยอมรับในนิติธรรมของเลบานอนได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียตและสันนิบาตอาหรับ ส่วนที่ละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศและไม่ยอมรับอียิปต์ยบนดินแดนเลบานอนแต่เข้ามาพัวพันกับการสู้รบของฝ่ายคริสเตียนฝ่ายขวาและมุสลิมฝ่ายซ้ายในสงครามกลางเมืองเลบานอนได้แก่ อิสราเอล ซีเรีย อิหร่าน และ องค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์ การเข้ามาโดยการเชื้อเชิญของฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายรัฐบาลนั้นอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นความขัดแย้ง

ของอุดมการณ์เสรีนิยมและคอมมิวนิสต์นั้นบ่อยครั้งได้ละเมิดอธิปไตยของเลบานอน การที่สหรัฐได้รับเชิญโดยประธานาธิบดีคามีล ชามูนในปี 1958 หรือถูกเชื้อเชิญโดยประธานาธิบดีอามี จิมาเอล เพื่อก่อตั้งกองกำลังรักษาสันติภาพผิวเผินคือทำตามนิติธรรมแห่งรัฐ แต่ฝ่ายการเมืองที่อยู่ชั่วคราวข้ามกับทั้งสองประธานาธิบดีมองว่าเป็นการแทรกแซง แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้สหรัฐไม่ได้เข้าแทรกแซงโดยพลการ

ประเด็นใหญ่สุดของสงครามกลางเมืองเลบานอนที่ฝ่ายคริสเตียนนำมาเป็นสาระสำคัญและเป็นอุปสรรคไม่ให้เกิดการปฏิรูปทางทางการเมืองจากฝ่ายมุสลิมคือปัญหา PLO ที่ได้รับอนุญาตให้ตั้งถิ่นฐานชั่วคราวและปฏิบัติการทางทหารในเลบานอนภายใต้ข้อตกลงโคโรปี 1969 ซึ่งการปฏิบัติการทางทหารดังกล่าวได้รับการชักนำมาสู่การเมืองภายในของเลบานอน บ่อยครั้งที่ผู้นำสูงสุดยัสเซอร์ อราฟัต กล่าวว่าเขาไม่สามารถควบคุมสมาชิกหน่วยต่าง ๆ ในสังกัดให้อยู่ใต้อำนาจเขาได้โดยเฉพาะสมาชิกที่นิยมในลัทธิมาร์กซ์-เลนินกลายเป็นโจทก์ให้กลุ่มต่อมาคือประเทศอิสราเอลเข้ามาแทรกแซงการเลือกตั้งประธานาธิบดีเลบานอนและส่งกองทัพบกเข้ายึดครองเลบานอนในระหว่างปี 1982-1985 เพื่อกวาดล้างกลุ่ม PLO ที่ยังคงเคลื่อนไหวบงกชพรมแดนตอนเหนือของอิสราเอลแม้ว่าอิสราเอลจะอ้างถึงความสัมพันธ์กับพวกคริสเตียน LF และประธานาธิบดีของเลบานอนขณะนั้น แต่เมื่อท้ายที่สุดไม่ได้รับการยืนยันจากรัฐบาลของเลบานอนว่าการบุกนี้ชอบธรรมอิสราเอลก็ต้องถอยออกจากเลบานอนและทิ้งซากความเสียหายในทรัพย์สินและการบาดเจ็บของพลเมืองเลบานอนไว้เบื้องหลัง

ส่วนสุดท้ายคือซีเรียและอิหร่าน ซึ่งในระยะแรกการเข้ามาของซีเรียนั้นได้รับการรับรองโดยสันนิบาตอาหรับและรัฐบาลของประธานาธิบดีฟรานซิส ซึ่งขณะนั้นอิหร่านยังปกครองโดยระบอบกษัตริย์ที่นิยมรัฐโลกวิสัย อิหร่านมีความเห็นอกเห็นใจทั้งคริสเตียนและมุสลิมชีอะฮ์ แต่เมื่อเข้าปี 1979 อิหร่านเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นรัฐอิสลามที่เป็นอริกับสหรัฐอเมริกา อิหร่านให้การสนับสนุนซีเรียในการเป็นทางผ่านของกองกำลังปฏิวัติอิสลามที่จะเข้ามาฝึกอาวุธให้พรรคอามาลและต่อมาพรรคชีฮุลเลาะห์ในภาคตะวันออกของเลบานอน ซึ่งแม้รัฐบาลเลบานอนจะพยายามไม่ให้ซีเรียมีบทบาทในกิจการภายในมากจนเกินไปแต่ก็ไม่สามารถยับยั้ง กระแสการปฏิวัติอิสลามในหมู่ชาวชีอะฮ์ที่ส่วนหนึ่งทั้งความเชื่อมั่นในรัฐโลกวิสัยและก้าวขึ้นมาต่อรองกับรัฐบาลแทนการล่มสลายของขบวนการ LNM ของชาวดรูซ-ซุนนี ซ้ำยังทำลายศัตรูของอิหร่านที่อยู่ในเลบานอน แม้จะได้รับอนุญาตจากรัฐบาลเลบานอนแล้วก็ตามนั่นคือการโจมตีพันธมิตรตะวันตกโดยการลอบสังหารต่าง ๆ ตั้งแต่ปี 1985-1986 จนนำไปสู่การถอนกำลังผสมนานาชาติออกจากเลบานอน

5.1.2.6 ยอมรับความเป็นปัจเจกนิยม

ในประเทศประชาธิปไตยสากลอยู่แล้วอย่างสหรัฐและอิสราเอลมักมีพื้นฐานทางสังคมที่เกี่ยวกับความเป็นปัจเจกทางการเมืองที่จะเลือกพรรคการเมืองเข้าไปสู่สถาบันการปกครอง เป็นเรื่องที่น่าเศร้าที่พบว่าด้วยปัจจัยของเวลาประเทศอื่น ๆ นอกจากนั้นไม่มีประเทศไหนที่

สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความเป็นปัจเจกได้เพราะรัฐบาลที่ปกครองประเทศนั้นมีความเป็นเผด็จการทั้งในรูปของอำนาจนิยมและแบบเบ็ดเสร็จ สันนิบาตอาหรับในฐานะองค์การที่รวมกลุ่มชาติอาหรับหลายประเทศเองนอกจากเลบานอนก็ไม่มีประเทศไหนในระหว่างปี 1975-1990 ที่เป็นประชาธิปไตย การที่ประเทศเหล่านั้นเข้าไปมีส่วนในความขัดแย้งอาจส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีคิดของประชาชนต่อสถาบันทางการเมืองให้เปลี่ยนไปและสุ่มเสี่ยงที่จะระบอบการเมืองการปกครองจะล่มสลาย

5.2 สรุป

ภายใต้โครงการ Modernization 6 ข้อ ภาพรวมคะแนนในส่วนของภายในประเทศคะแนนของคริสต์มีมากกว่า ในขณะที่ปัจจัยภายนอกนั้นชาวมุสลิมได้ผลคะแนนที่มากกว่าชาวคริสต์ โดยมีหลายปัจจัยดังต่อไปนี้

ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยสถาบันทางการเมือง สถาบันประธานาธิบดีมีวาระการดำรงตำแหน่งที่นานกว่า 6 ปีตามรัฐธรรมนูญฉบับปี 1927 ในขณะที่นายกรัฐมนตรีมีวาระดำรงตำแหน่งเพียงวาระละ 2-4 ปี และบางครั้งอาจอยู่ไม่ครบวาระเนื่องจากสามารถถูกปลดจากประธานาธิบดีหรือลาออกเอง กฎหมายจึงทำให้สามารถใช้นโยบายการปกป้องรัฐโลกวิสัยได้มากกว่านายกรัฐมนตรีที่มีวาระที่สั้นกว่า และดำรงตำแหน่งไม่ต่อเนื่องและยังไม่มีอำนาจบริหารเต็ม ระบบประธานาธิบดีซึ่งสืบทอดมาจากเจ้าอาณานิคมฝรั่งเศสได้บังคับให้ประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีนำนโยบายทางศาสนามา moderate ให้มีอิทธิพลต่อความคิดอ่านของข้าราชการและพรรคการเมืองน้อยที่สุดจนไม่สามารถวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจนในภายนอก ภายหลังจากการเจรจาที่เมืองตอฮ์ฟัสสุดสงครามกลางเมืองได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้การถอดถอนนายกรัฐมนตรีไม่สามารถทำได้โดยประธานาธิบดีฝ่ายเดียว แต่ต้องมาจากคะแนนไม่ไว้วางใจของรัฐสภาประกอบกันและอำนาจบริหารประเทศจะอยู่ที่นายกรัฐมนตรีแทนประธานาธิบดี

ปัจจัยที่ 2 ในส่วนของปัจจัยภายในคะแนนของคริสต์มีจำนวนมากกว่าอันมาจากชาวคริสต์ในเลบานอนมีความใกล้ชิดกับชาวตะวันตกมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 12 เพราะนับถือศาสนาเดียวเพียงแต่ต่างนิกายและถึงแม้ในช่วงปี 1975-1990 ศาสนาจะหมดยกบทบาทในระบบการเมืองตะวันตกไปแล้ว แต่นั่นช่วยให้ชาวคริสต์ปรับตัวกับการเมืองสมัยใหม่ การค้าเสรีและระบบกฎหมายรัฐโลกวิสัยได้รวดเร็วกว่า ในส่วนของปัจจัยภายนอก ขณะที่ช่วงต้นทศวรรษที่ 1956 หลังวิกฤติคลองสุเอซชาวมุสลิมยังอยู่ในช่วงปรับตัว แต่ก็มองว่าระบอบประชาธิปไตยและรัฐโลกวิสัยเป็นของใหม่และไม่เป็นมิตรกับศาสนาอิสลามซึ่งในหลาย ๆ ประเทศที่มีอิทธิพลต่อชาวมุสลิมในเลบานอนไม่ว่าจะเป็น อียิปต์ ซีเรีย และอิหร่าน ชนชั้นนำพยายามนำหลักการรัฐโลกวิสัยสอดแทรกเข้าไปในระบบราชการแต่ก็ไม่

เป็นผลมากไปกว่าการรักษาอำนาจของตนเองและที่สำคัญไม่เป็นประชาธิปไตย แต่ถึงกระนั้นหากยึดตามตารางอย่างน้อยก็ยังมีพรรคการเมืองบางพรรคที่ค่อนข้างปรับตัวได้ดีแม้ว่ายังยึดให้ศาสนามีอิทธิพลต่อพรรคแต่ก็พวกเขาก็เข้าใจหลักการแยกรัฐออกจากศาสนาดีในระดับเทียบเท่าชาวตะวันตก และนายกรัฐมนตรีชุนนี่ทุกท่านซึ่งได้รับการศึกษาสมัยใหม่ก็มีความเข้าใจในเรื่องของการ Modernization ในระดับที่ดี และมีการปรับตัวตามวิถีประชาธิปไตยดังกล่าวอยู่เสมอแม้จะอยู่ภายใต้การกดดันจากสงคราม ซึ่งทำให้ภาพลักษณ์ของการตีความสังคมมุสลิมนั้นผิดไปจากทฤษฎีของฮันติงตันที่มองว่าวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่อยู่ชั่วตรงข้ามกับวัฒนธรรมตะวันตกจะเป็นอุปสรรคต่อการประชาธิปไตยวัฒน์

ปัจจัยที่ 3 ในส่วนของปัจจัยภายนอกหากสังเกตอย่างผิวเผิน จำนวนการเปรียบเทียบนั้นอยู่ในสภาพที่ไม่เท่าเทียมเพราะพันธมิตรฝ่ายมุสลิมในสงครามกลางเมืองมีหลากหลายชาติมากกว่าคริสเตียนและถึงแม้ว่าผลการเปรียบเทียบสัดส่วนคะแนนของพันธมิตรอิสลามแต่ก็มีข้อสังเกตในส่วนของประเทศซีเรียและองค์การสันนิบาตอาหรับและ PLO ซึ่งมีประสบการณ์ในวัฒนธรรมตะวันตกและการทำให้ทันสมัยผ่านอุดมการณ์และสถาบันทางการเมืองที่เป็นรัฐโลกวิสัย ปฏิเสธไม่ได้ว่าปัจจุบันจะมีองค์การที่ใหญ่กว่าสันนิบาตอาหรับอย่าง OIC แต่ทั้ง 3 ตัวแปรก็ยังเป็นสมาชิกสันนิบาตอาหรับและยังมีหน่ออ่อนของระบบประชาธิปไตยในสถาบันการเมือง (ยกเว้นซีเรียตัวแปรเดียว) แต่ทั้งหมดนี้ก็ช่วยให้ประเทศอาหรับสามารถแก้ไขปัญหาการเมืองในเลบานอนภาพรวมได้ ซึ่งในขณะที่ทั้งสหรัฐและอิสราเอลจะมีคะแนนของการทำให้ทันสมัยเกือบเต็มทุกข้อ แต่การแก้ไขปัญหของพวกเขาผ่านชาวคริสต์แบบ Monopoly Politics เท่ากับพยายามมองข้ามความต้องการปฏิรูปการเมืองของสังคมองครวมในเลบานอนซึ่งเป็นข้อเสียหนึ่งในกลุ่มของรัฐโลกวิสัยที่แม้จะมีประสบการณ์ตามทฤษฎีการปะทะทางอารยธรรม แต่กลับไม่บูรณาการองค์ความรู้ให้เหมาะสมสถานการณ์ ด้วยเหตุนี้ถึงแม้ชาติอาหรับจะไม่มีทรัพยากรน้ำมันอยู่ก็ตามก็ไม่สามารถประชาธิปไตยวัฒน์ได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยที่เน้นการวิเคราะห์ทฤษฎีกระแสหลักและบทความวิชาการที่สนับสนุนทฤษฎีผ่านประวัติศาสตร์ทางการเมืองของเลบานอน แม้การวิเคราะห์ได้ว่าปัจจัยทางวัฒนธรรมนั้นสำคัญต่อการสนับสนุนการประชาธิปไตยวัฒน์แต่ก็ไม่ได้หยุดนิ่งอยู่ที่แค่วัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกับความเป็นตะวันตกเสมอไป การศึกษาประวัติศาสตร์เลบานอนสะท้อนมิติอื่น ๆ ซึ่งกลายเป็นข้อเสนอแนะต่อไปนี้

5.3.1 การพัฒนาทฤษฎี Consociation Democracy ในมิติอื่น ๆ

5.3.1.1 มิติความหลากหลายในภาคประชาสังคม

ในศตวรรษที่ 20 ระบอบประชาธิปไตยได้มีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนา กลุ่มประชาสังคมขึ้นมาอย่างหลากหลายจากอุดมการณ์ทางการเมืองและทางเศรษฐกิจกระแสหลัก ไม่ว่าจะเป็นการขับเคลื่อนด้านสิทธิแรงงาน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสิทธิสตรี เป็นต้น แต่ในปัจจุบันได้เกิดกลุ่มย่อยขึ้นอีกมากที่อยากจะขับเคลื่อนและขยายผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มผู้สังคม หรือแม้แต่ประชาคมใหม่ ๆ เช่น ด้านอุตสาหกรรมเทคโนโลยีซึ่งแยกย่อยไปในสาขาต่าง ๆ แต่มีความโดดเด่น และมีการรวมกลุ่มกันเพื่อขับเคลื่อนวาระทางการเมือง เช่น กลุ่มเกมส์เมอร์ กลุ่มอุตสาหกรรมภาพยนตร์ เป็นต้น

5.3.1.2 มิติความร่วมมือระหว่างประเทศ

แม้เป็นเรื่องต้องห้ามที่จะปล่อยให้กิจกรรมทางการเมืองและความมั่นคง ถูกแทรกแซงโดยต่างชาติโดยไม่ผ่านฉันทามติของการสมาคมทางการเมือง แต่ในด้านการร่วมมือกัน เป็นประโยชน์มากต่อทั้งประชาคมต่าง ๆ ภายใต้การสมาคมโดยเฉพาะในด้านการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับประชาคมต่าง ๆ ในระดับนานาชาติหรือกับองค์กรระหว่างประเทศเพื่อให้การสมาคมทางการเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยมีการพัฒนาและประชาคมภายในประเทศนั้น ๆ ให้การยอมรับ

5.3.2 ข้อเสนอการศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในภูมิภาคตะวันออกกลาง

ในปัจจุบันผ่านกลไกของการทำให้ทันสมัย อย่างที่ทราบว่าการทำให้ทันสมัยนั้นเป็นหนึ่งในตัวแปรของการกำเนิดประชาธิปไตยตามทฤษฎีการปะทะทางอารยธรรม แต่ในภูมิภาคตะวันออกกลางในปัจจุบันหลาย ๆ ประเทศที่อยู่ภายในสันนิบาตอาหรับได้กลายเป็นสังคมประชาธิปไตยภายหลังเหตุการณ์อาหรับสปริงอย่างตุนิเซีย ลิเบียและอียิปต์ โดยสองประเทศหลังยังอยู่ในสภาพของการแย่งชิงอำนาจและการได้กลับการประชาธิปไตยถาวร ในส่วนของอิรักนั้นได้รับอิทธิพลของสหรัฐอเมริกาภายหลังการโค่นล้มซัดดัม ฮุสเซนและที่สำคัญใช้กลไกการแทรกอำนาจของกลุ่มชาติพันธุ์และศาสนาด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบสมาคมคล้ายคลึงกับเลบานอน ตัวอย่างทั้งหมดนี้แม้ไม่ได้ผ่านปัจจัยของการทำให้ทันสมัยโดยตรง แต่กลไกการทำให้ทันสมัยจากภายในกลับมีให้เห็นในประเทศกลุ่มอ่าวอย่างสหรัฐอาหรับเอมิเรต การ์ตา และล่าสุดคือซาอุดีอาระเบียการปฏิรูปทันสมัยของเจ้าชายโมฮัมเหม็ด บิน ซัลมาน แม้ทั้ง 3 ประเทศจะมีระบอบการปกครองที่รวมศูนย์อำนาจและยังมีฝ่ายศาสนานูร์กษนิยมถ่วงดุลอยู่ แต่การพัฒนาเศรษฐกิจการสร้างงานและอาชีพให้กับประชาชนจะกลายเป็นปัจจัยในอนาคตของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอาหรับในภูมิภาคอ่าว

5.3.3 ข้อเสนอเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์

มีกลุ่มตัวแปรเปรียบเทียบอีกหนึ่งกลุ่มที่ควรค่าแก่การนำมาประกอบการวิเคราะห์เพิ่มเติมนั่นคือตัวแปรชาวมุสลิมชีอะฮ์ในฐานะตัวแทนของสถาบันรัฐสภาภายใต้หลักกระจายอำนาจในกลุ่มศาสนาตาม

ข้อตกลงปี 1943 ของเลบานอน เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับประธานรัฐสภาเลบานอนรวมถึงบันทึกข้อมูลการทำงานในภาษาอังกฤษนั้นค่อนข้างกระจัดกระจาย ส่วนข้อมูลปฐมภูมิเป็นอาหรับก็ค่อนข้างเป็นอุปสรรคต่อการค้นคว้าเนื่องจากผู้นิพนธ์ไม่มีความสามารถในการอ่านภาษาอาหรับ ผู้นิพนธ์ยังไม่ปักใจเชื่อว่าสภาพของสงครามกลางเมืองเลบานอนจะทำให้สถาบันดังกล่าวไม่สำคัญต่อการวิเคราะห์ แม้บทบาทจะมีให้ศึกษาได้น้อยก็ตาม

ตารางที่ 5.1

ตารางเปรียบเทียบสถาบันการเมืองภายในระหว่างศาสนาคริสต์และอิสลาม

โจทย์การทำให้ทันสมัย	ประธานาธิบดีคริสต์					พรรคการเมืองคริสต์			นายกรัฐมนตรีอิสลาม			พรรคการเมืองอิสลาม		
	F	S	G	A	H	LF	LP	SP	K	H	W	LM	HL	AL
1. ยอมรับความแตกต่างทางนิกายและศาสนา	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
2. มีการสื่อสารกับโลกผ่านภาษาต่าง ๆ โดยเฉพาะภาษาตะวันตก	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. ยึดในหลักการรัฐโลกวิสัย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
4. มีการยอมรับในหลักนิติธรรม		✓	✓		✓					✓	✓			✓
5. มีความเป็นพหุนิยมและมีรูปร่างความเป็นตัวแทน	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
6. ยอมรับความเป็นปัจเจกนิยม	✓	✓			✓				✓	✓	✓			✓
รวม	5	6	4	4	6	2	3	3	5	6	6	4	1	6
	33								28					

หมายเหตุ: F: สุลัยมาน ฟรานจี, S: เอลียาส ซากิส, G: บาซีร์ จีมาเยล, A: อามิน จีมาเยล, H: เอลียาส ฮรอวี, LF: Lebanon Front/Lebanon Force, LP: Lebanese Communist Party, SP: Syrian Socialist National Party, K: ราซิด คารามิ, H: ซาลิม ฮอสส์, W: ซาฟิค วาซัน, LM: Lebanese National Movement/PSP, HL: Hezbollah, AL: Amal Movement. (Huntington, 1999, pp. 66-72)

ตารางที่ 5.2

ตารางเปรียบเทียบสถาบันการเมืองภายนอกระหว่างศาสนาคริสต์และอิสลาม (ต่อ)

โจทย์การทำให้ทันสมัย	ประเทศภายนอกที่ถูกจัดเป็นพันธมิตรของคริสเตียน		ประเทศภายนอกที่ถูกจัดเป็นพันธมิตรอาหรับ-อิสลาม				
	USA	Israel	Soviet	PLO	Arab League	Iran	Syria
1. ยอมรับความแตกต่างทางนิกายและศาสนา	✓	✓	✓	✓	✓		✓
2. มีการสื่อสารกับโลกผ่านภาษาต่าง ๆ โดยเฉพาะภาษาตะวันตก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. ยึดในหลักการรัฐโลกวิสัย	✓	✓	✓	✓	✓		✓
4. มีการยอมรับในหลักนิติธรรม	✓				✓		
5. มีความเป็นพหุนิยมและมีรูปร่างความเป็นตัวแทน	✓	✓			✓		
6. ยอมรับความเป็นปัจเจกนิยม	✓	✓		✓			
รวม	6	5	3	4	5	1	3
	11		16				

หมายเหตุ: USA: สหรัฐอเมริกา, Isarael: อิสราเอล, Soviet: สหภาพโซเวียต, PLO: องค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์, Arab League: สันนิบาตอาหรับ, Iran: สาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน, Syria: สาธารณรัฐอาหรับซีเรีย (Huntington, 1999, pp. 66-72)

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

- กิติมา อมรทัต. (2532). *วิกฤติการณ์ในตะวันออกกลาง*. โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- คำสิงห์ ศรีนอก. (2500). *ในตะวันออกกลาง*. สำนักพิมพ์เกษียณทอง.
- จรัญ มะลูลีม, อิมรอน มะลูลีม, กิติมา อมรทัต และ ศิระ นวนมี. (2534). *บทนำแห่งตะวันออกกลาง*. สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรงยศ แววหงษ์. (2555). *อาหรับ*. มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ปรีชา ศรีวัลย์. (2549). *กรณีพิพาทตะวันออกกลาง*. โอ.เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- ศอลิห์ หุสัยน์ อัลอายิด และ อุซมาน อิดริส. (2548). *สิทธิของชนต่างศาสนาในประเทศอิสลาม*. วิทยาลัยอิสลามยะลา วิทยาเขตปัตตานี.
- สุรพันธ์ ทับสุวรรณ, พนมพร อนุรักษ์ และ สุรพล ราชภัณฑารักษ์. (2523). *การเมืองระหว่างประเทศในตะวันออกกลาง*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บทความวารสาร

- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2558). ระหว่าง Francis Fukuyama กับ Samuel Huntington : The End of History and the Last Man กับ The Clash of Civilizations and The Remaking of World Order. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 41(1), 8-13.

รายงานวิจัย

- จรัญ มะลูลีม, ศราวุฒิ อารีย์. (2550). *โครงการองค์การมุสลิมโลกกับโลกมุสลิม : โครงการสันนิบาตอาหรับ (Arab League) (เล่ม 3)*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

วิทยานิพนธ์

- จรัญวัฒน์ ไยนิรัตน์. (2556). *การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อปรากฏการณ์อาหรับสปริง ในตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ: กรณีศึกษาประเทศตูนิเซีย อียิปต์ ลิเบีย และ*

เยเมน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. คลังทรัพยากร
สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. [https://digital.library.tu.ac.th/
tu_dc/frontend/Info/item/dc:106666](https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:106666).

Book and Book Articles

- Aboultaif, E. W. (2019). *Power Sharing in Lebanon Consociationalism Since 1820*.
Routledge.
- Arash Reisinezhad, Steven J. Green, Mohsin & Fauzia Jaffer Center. (2019). *The Shah of
Iran, the Iraqi Kurds, and the Lebanese Shia*. Springer International Publishing
AG.
- Badran, T. (2009). Lebanon's Militia Wars in Lebanon: Liberation, Conflict, and Crisis. In
B. Rubin, *The Middle East in Focus* (pp. 35–62). Palgrave Macmillan.
- Barak, O. (2009). *The Lebanese Army*. SUNY Press.
- Benny, M. (2004). *The Birth of the Palestinian Refugee Problem Revisited*. Cambridge
University Press.
- Bjørsvik, B. (2018). *The Soviet response to the Syrian invasion of Lebanon in 1976*.
University of Bergen.
- Brynen, R. (1990). *Sanctuary and Survival The PLO in Lebanon*. Westview Press.
- Eugene, L. Rogan. (2009). *The Arabs : a history*. Allen Lane.
- Farah, T. E. (1987). *Pan-Arabism and Arab Nationalism The Continuing Debate*.
Westview Press.
- Geha, R. (2009). *Word From Bashir Understanding The Mind of Lebanese Forces
Founder Bashir Gemayel From His Speeches*. CreateSpace Independent
Publishing Platform.
- Gonzalez, N. (2009). *The Sunni-Shia Conflict: Understanding Sectarian Violence in the
Middle East*. Nortia Press.
- Grafeld, M. P. (1976). *What Next For Lebanon?*. US Department of State EO Systematic.
- Harris, W. (2012). *Lebanon: A History, 600-2011*. Oxford University Press.
- Hinnebusch, R. (2001). *Syria: Revolution From Above*. Routledge.
- Hitti, P. K. (1924). *Origins of the Druze People and Religion*. Saqi Books.

- Houtsma, M. T. (1993). *First Encyclopaedia of Islam*. Brill.
- Huntington, S. P. (1996). *The Clash of Civilizations and The Remaking of World Order*. Simon & Schuster.
- Intelligence, T. D. (1984). *Soviet Policy Toward Lebanon*. National intelligence council.
- Khalifa, N. (2008). *Lebanon In Kissinger's Strategy: A Political And Geostrategic*. Byblos Center for Research.
- Michael Gervers, R. J. (1990). *Conversion and Continuity: Indigenous Christian Communities in Islamic Lands, Eighth to Eighteenth Centuries*. Pontifical Institute of Mediaeval Studies.
- Mikhail Mishaqa, T. W. (1988). *Murder, Mayhem, Pillage, and Plunder: The History of the Lebanon in the 18th and 19th Centuries by Mikhayil Mishaqa (1800-1873)*. State University of New York Press.
- Moumneh, N. (2019). *The Lebanese Forces Emergence and Transformation of the Christian Resistance*. Hamilton Books.
- Nir, O. (2011). *NABIH BERRI AND LEBANESE POLITICS*. PALGRAVE MACMILLAN.
- Nizan, M. (2017). *Politics and War in Lebanon: Unraveling the Enigma*. Routledge.
- O'Ballance, E. (1998). *Civil War in Lebanon, 1975-92*. Palgrave Macmillan UK.
- Olivier Roy, C. V. (1994). *The failure of political Islam*. Harvard University.
- Osoegawa, T. (2013). *Syria and Lebanon, International Relations and Diplomacy in the Middle East*. I.B.Tauris & Co.Ltd.
- Pogany, I. (1987). *The Arab League And Peacekeeping In The Lebanon*. Avebury.
- Rabah, M. (2020). *Conflict on Mount Lebanon: The Druze, the Maronites and Collective Memory*. Edinburgh University Press.
- Rietbergen, P. J. (2006). *Power And Religion in Baroque Rome: Barberini Cultural Policies*. Brills.
- Roy Palmer Domenico, M. Y. (2006). *Encyclopedia of Modern Christian Politics*. Greenwood Press.
- Ruth Westheimer, G. S. (2007). *The Olive and the Tree: The Secret Strength of the Druze*. Lantern Books.
- Saunders, J. J. (1978). *A History of Medieval Islam*. Routledge. Routledge.
- Schulze, K. E. (1998). *Israel's Covert Diplomacy in Lebanon*. Macmillan Press LTD.

- Sorenson, D. S. (2010). *Global Security Watch Lebanon*. Praeger Security International.
- Thomas Collelo, Harvey Henry Smith. (1989). *Lebanon : a country study*. Federal Research Division.
- Traboulsi, F. (2012). *A History of Modern Lebanon*. Pluto Press.
- Varady, C. (2017). *US Foreign Policy and the Multinational Force in Lebanon*. Institute of Digital Education Africa, South Africa.
- Winslow, C. (1996). *Lebanon War & Politics In A Fragmented Society*. Routledge.
- Zahler, K. A. (2009). *The Assads' Syria*. Twenty-First Century Books.

Articles

- al-Khazan, F. (1988). Kamal Jumblatt, the Uncrowned Druze Prince of the Left. *Taylor & Francis*, 24(2), 178-205.
- Baroudi, S. E. (2008). Countering US Hegemony: The Discourse of Salim al-Hoss and Other Arab Intellectuals. *Taylor & Francis*, 44(1), 105-128.
- Deeb, M. K. (1984). Prospects for National Reconciliation in the Mid-1980s. *Middle East Journal*, 38(2), 267-283.
- Diamond, L. (2010). why are there no Arab Democracies. *Journal of Democracy*, 21(1), 92-104.
- Frendo, J. D. (1982). Who Killed Anastasius II? *The Jewish Quarterly Review*, 72(3), 202-204.
- Ginat, R. (2002). Syria's and Lebanon's Meandering Road to Independence: The Soviet Involvement and The Anglo-French Rivalry. *Diplomacy & Statecraft*, 13(4), 96-122.
- Golan, G. (1982-1983). The Soviet Union and The Israeli action in Lebanon. *International Affairs*, 40(2), 7-16.
- Golan, G. (1986). The Soviet Union and the PLO since the War in Lebanon. *Middle East Journal*, 285-305.
- Hamzeh, N. (1993). Lebanon's Hizbullah: From Islamic Revolution to Parliamentary Accommodation. *Taylor & Francis, Ltd.*, 14(2), 322.

- Hudson, M. C. (1978). The Palestinian Factor in the Lebanese Civil War. *Middle East Journal*, 32(3), 261-278.
- Hughes, M. (2005). Lebanon's Armed Forces and the Arab-Israeli War, 1948–49. *Journal of Palestine Studies*, 24-41.
- Huntington, S. P. (1984). Will More Countries Become Democratic. *Political Science Quarterly*, 99(2), 193-218.
- Huntington, S. P. (1991). Religion and Third Wave. *The Nation Interest* (24), 29-42.
- Islamabad, I. o. (1982). THE FEZ SUMMIT. *Strategic Studies*, 6(1), 13–15.
- Joseph G. Jabbra and Nancy W. Jabbra. (2001). Consociation Democracy in Lebanon: Flawed System of Governance. *Koninklijke Brill*, 17(2), 71-89.
- Naor, D. (2016). The Ehden Massacre of 1978 in Lebanon – The Creation of a. *The Journal of the Middle East and Africa*, 7(3), 321-337.
- Razvi, M. (1981). THE MECCA SUMMIT. *Pakistan Horizon*, 34(8), 44-55.
- Roger W. Benjamin, J. H. (1968). Communism and Economic Development. *American Political Science Review*, 110-123.
- Siklawi, R. (2008). the Dynamics of The Amal Movement in Lebanon 1975-1990. *Pluto Journals*, 34(1), 4-26.
- Stepan, A. (2000). Religion, Democracy, And The Twin Tolerations. *Journal of Democracy*, 11(4), 35-57.
- Zisser, E. (1995). Lebanon and the State of Israel: Early Contacts. *Taylor & Francis, Ltd.*, 31(4), 889-918. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/4283765>

Newspaper Articles

- Al-Marada Movement in Lebanon. (2015, June 6). *Alwaght News & Analysis*. <http://alwaght.net/en/News/11270/Al-Marada-Movement-in-Lebanon>.
- Fisk, R. (2017, March 19). On the 40th anniversary of Kamal Jumblatt's death, is trouble brewing again in Lebanon?. *Independent*. <https://www.independent.co.uk/voices/lebanon-civil-war-walid-jumblatt-christianity-anniversary-a7638021.html>

Electronic Media

- Afkhami, G. R. (1986, April 30 and May 4). *Interview with Qadar, General Mansur*. Foundation of Iranian Studiesh. <https://fis-iran.org/oral-history/qadar-general-mansur/>
- Britannica, T. E. (2008, February 5). *Other Politicians*. <https://www.britannica.com/biography/Nayif-Hawatmeh/additional-info#history>
- countrystudies. (2020, October 24). *Lebanese Communist Party*. <http://countrystudies.us/lebanon/97.htm>
- Dean, J. C. (n.d.). *LEBANON*. https://www.jimmycarterlibrary.gov/assets/documents/oral_histories/project/Lebanon.pdf
- Foundation, B. G. (2012, March 10). Bachir Gemayel Foundation. Retrieved from Internet Archive: https://web.archive.org/web/20120225161736/http://www.bachirgemayel.org/index.php?option=com_content&task=view&id=66&Itemid=71:
- Friedman, T. L. (1983, October 31). *Lebanese Await Geneva Talks*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/1983/10/31/world/lebanese-await-geneva-talks.html>
- Gary C. Gambill, Ziad K. Abdelnour & Bassam Endrawos. (2001, December). *Karim Pakradouni President of the Lebanese Phalange (Kata'ib) Party*. Middle East Intelligence Bulletin. https://www.meforum.org/meib/articles/0112_ld1.htm
- Harfoush, M. (2013, July 11). *Hezbollah, Part 1: Origins and Challenges*. Al-Monitor. <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/02/hezbollah-beginnings-challenges.html>
- Krayem, H. (n.d.). *THE LEBANESE CIVIL WAR AND THE TAIF AGREEMENT*. <https://web.archive.org/web/20181015080935/http://ddc.aub.edu.lb/projects/pspa/conflict-resolution.html>
- LGIC. (n.d.). *(1920-1943) Mandate Period and Independence*. http://www.lgic.org/en/history_lebanon1516.php
- Liphshiz, C. (2008, January 27). *Tales of Black September*. Haaretz: <https://www.haaretz.com/1.4984087>

- Newsdesk, N. (2011, June 26). *Franjeh: We Can't Tolerate that Lebanon Be Dominated by Certain Sect*. Naharnet. <http://www.naharnet.com/stories/en/9207>
- Prestige. (2000, February). Salim Hoss. <https://www.prestigemag.co/2015/02/salim-hoss/>
- Trainor, B. E. (1989, August 6). *83 Strike on Lebanon: Hard Lessons for U.S.* The New York Times. <https://www.nytimes.com/1989/08/06/world/83-strike-on-lebanon-hard-lessons-for-us.html>
- The Washington Post. (n.d.). *Ex-Lebanese Leader Shafik Wazzan Dies*. <https://www.washingtonpost.com/archive/local/1999/07/09/ex-lebanese-leader-shafik-wazzan-dies/2c74fc5b-296b-467d-9ad6-a3f72dc182eb/>

